

בעזרהי"ת

על רגל אחת

חלק ב

מליקוטי מוהר"ן קמא תורה נ"ז ועד תורה רפ"ו.
בספר זה נאספו פנינים מחכמתו של רבנו הקדוש

רבי נחמן מברסלב זי"ע,

ומדברי תלמידו היקר רבי נתן בסיפרו 'ליקוטי
הלכות' על אותן התורות

החכמה שעוסקת בתחומי החיים השונים, ובעיקר - בתכלית שלשמה
נברא האדם - השגת אלקותו יתברך, וזה האור הגנוז שיתגלה לעתיד
לבוא. כמבואר בספרי רביז"ל.

אין להוציא הספר מביהכנ"ס או ביהמ"ד שבו נתרם ספר זה.

כל המעוניין רשאי להדפיס ולהפיץ הספר אחר קבלת אישור בכתב מבעלי

הזכויות, ובתנאי שאינו מוסיף ואינו גורע

דבר ומדפיסו במתכון שהודפס ספר זה.

מותר להוסיף עמודים כדי להכניס הקדשה

לעילוי נשמת יקריו, או לרפואה וכדומה.

המעוניין להשיג הספר, וכן המעוניין בקובץ

על מנת להדפיסו,

יפנה ל: 053-4276544, 052-6888369, 054-4202914

דוא"ל: radiobreslav@gmail.com

לצפיה והאזנה באתרים ובאפליקציות:

בשיעורי המקבץ: <https://glat.tube/> - בקטגוריה "קול הנחל"

להאזנה: רדיו ברסלב קול הנחל <https://www.breslav.co.il/radio/>

אודה ה' בכל לבב

על ידידי היקרים שסייעו ותרמו
ממנום להדפסת הספר:

ארז נחמן אלזם

ינון פדלון

רמי פדלון

אליהו טייב

שמעון כהן

וכן אודה לידידי נפתלי ארנפלד
על הכנת הכריכה.

מברך את כולם שתזכו להיות
שמשים בהיכלו של רביז"ל

הספר מוקדש
לע"נ מו"ר אבי - פנחס אליהו בן

אברהם,

ולע"נ אמי היקרה -

גיטה בת רות,

מצאצאי רבי יצחק חי טייב

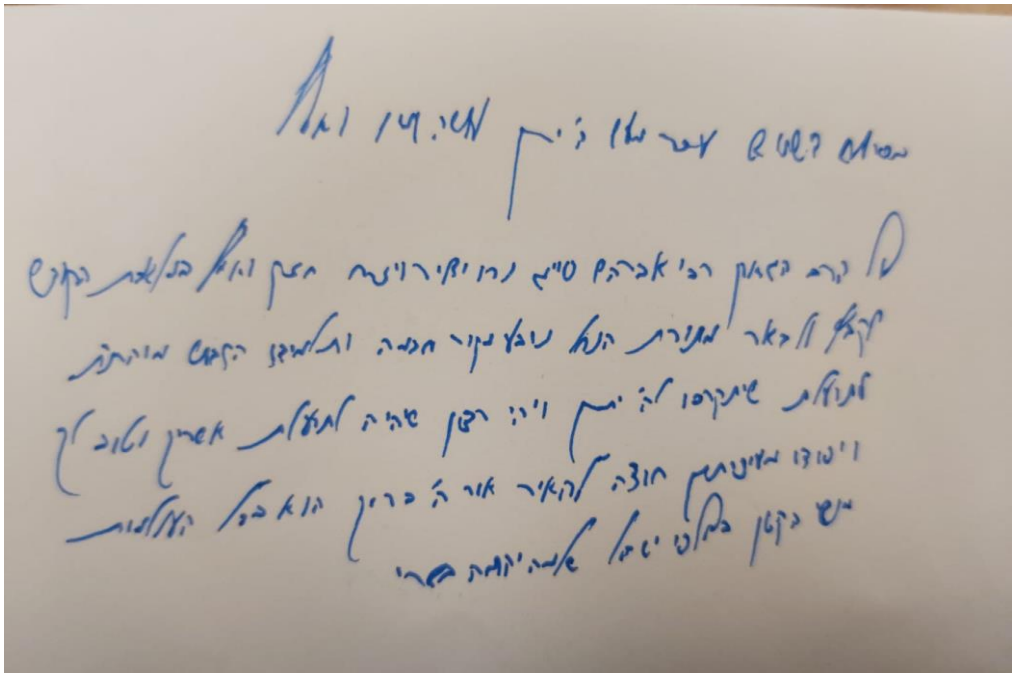
(לא מת) זי"ע

ההמלצה נשלחה אלי ביום א' י' אדר ב' תשפ"ב על ידי שמואל חיים (טל פלד) מתלמידי רבי שלמה יהודה בארי נ"ו, שמסר לעיונו את הספר "על רגל אחת" כבקשתי.

המלצה מאת הצדיק רבי שלמה יהודה בארי המכונה הינוקא:

"בסייעתא דשמיא עזרי מעם ה' ית' עושה שמים וארץ.
אל הרב הגאון רבי אברהם סייג נרו יאיר ויזרח. חזק ואמץ במלאכת הקודש לקבץ ולבאר מתורת הנחל נובע מקור חכמה ותלמידו הקדוש מוהרנ"ת לתועלת שיתקרבו לה' יתברך. ויהי רצון שיהיה לתועלת. אשריך וטוב לך ויפוצו מעיינותיך חוצה להאיר אור ה' ברוך הוא בכל העולמות.

ממני הקטן באלפי ישראל שלמה יהודה בארי."



המלצה מאת הצדיק רבי שלמה יהודה בארי המכונה הינוקא
בסייעתא דשמיא עזרי מעם ה' ית' עושה שמים וארץ.
אל הרב הגאון רבי אברהם סייג נרו יאיר ויזרח. חזק ואמץ במלאכת הקודש לקבץ ולבאר מתורת הנחל נובע מקור חכמה ותלמידו הקדוש מוהרנ"ת לתועלת שיתקרבו לה' יתברך. ויהי רצון שיהיה לתועלת. אשריך וטוב לך ויפוצו מעיינותיך חוצה להאיר אור ה' ברוך הוא בכל העולמות.
ממני הקטן באלפי ישראל שלמה יהודה בארי."

המלצה מהרב החסיד רבי שמעון טייכנר נרו יאיר

דס"ד : באהל ולש"א

לפי צדדי הנהגה אכונם צמח סייג לשי"א

כאמ"ל את ספיקי בהסלכא על קבלת אהר"ל חלק א
אלו בו אהב גביא את דברי רבינו ז"ל המובאים
בספרו של ליקוטי מנהגו ומובאים בספרי תלמידו
במאין מנהגו ז"ל מעברא צד מעה נ
כמה לכתוב בלוב דעם וצלה באהור
קצרות מצויקל ומאיכוג לכל נמה וז"ל
והוא צד צדן מקוים להפיל צלה הצדיק מצדו
דיכח לכל שינג להשליך ולתת צד חלק
צד סוף הדיקט מנהגו ופ"ל רש"י ז"ל דיין
ויתבב האג וגזלם כדלם צד שיאי יעציל
אז גאולב כח מרג ביאניו

כ"ד ר"ב וברג וגורג
ידין למחן טיכנר

המלצה מהרב משה נידאם, ני"ו

בס"ד

Rabbi Moshe NIDDAM

Rabbi of Shikoun Hé and Ganei Gad
Bnei-Braq

משה נידאם

רב ודומ"ץ דשכון ה' וגני גד
עיה"ק בני-ברק תובכ"א

Bnei-Braq בני-ברק י"א אלול תשס"ב

לכבוד ידו. הרב אביכי. בית אל הי"ם ס"ג א"ט

הנני ב"ס ל-כ"א שמת' אה"ר הספי "א י"ב אה"ר ס"ה
זמן קצת מלפני היום רב. נחמן זצ"ל, ולפי
שנים קצרות עלו מ"מ ו"מ וא"ל: ז"ל כיום
אם משך ב"פ.

היו"ס א"ל ע"י דברי המל"ה אלב (ש"מ)
האומרים הנה דגל אל מ"ה א"ל א"ל
ה"ל אה"ר מ"מ רב. נחמן.

הנני לייק אה"ר משך אה"ר מ"ה ולכ"ה
הר"ם ש"ן נח"א ז"ל וד"מ י"ה מ"ה

באה"כ (פ.ד.ר.)

משה נידאם



בית הוראה סימטת לוי' 10, בני ברק טל: 03-570 70 11

רח' הרב זוננפלד 15, בני ברק טל: 03-674 54 75 פקס: 03-677 31 44
15, rehov Harav Zonenfeld Bnei-Braq Tél: 03 674 54 75 Fax: 03-677 31 44

המלצה מהרב יוסף חממי, ני"ו

Rabbi Yosef Hamamy
Rabbi of "Hae" & Gane Gad" quarters
39 Bar Elan St. Bnei Berak 51388 Israel
052-7606001 TELEFAX: 972-3-5709696

יוסף חממי רב ומו"ץ
דק"ק שיכון ה' וגני ג'ד'
רח' בר אילן 39 בני ברק 51388
טל 052-7606001 03-5709696

בסי"ר צרת שולח תשובה

דיצ"ר ומכיון שאת יפוי ורוצ' לשכרו הימים
שאת לבש תפארת לימוד להקטן פקדי הינו נמאן צדקה
שאר דברים סתומים וסתומים (שאר) ההוצאה בע.
ועתה הרב אברהם ציון סייג היו נפו פקדו, פקדו.
פקדו צדקה ונקה ונפה כשאלת נקייה את פקדו
הינו. זקוקים בע זקוקים פנייה יקריה המסלולים
הכנס. ופתח צורה דמקומות קרב סתומים אמנת
האומד. צ"ג ליהבשם, אה"מז"ע. (לקרייה פקדו הינו
אש הם פקדו יאוקריה תים. טאפנין (מטייה על
צמח ושרתו צ"ג אה"מז"ע לכן פדס מתקן ומקומם
צ"ג מטה מקומות צ"ג שיום המציין למצוטן מקור
פקדו הינו. והעל אהינו שנטה רדינו הקדש
והיהנו יחילי א"כ דצדו אקצנין אקדו טל האומדיון
לטיט ושנצב ש'סוכו מצינלתי חוצם צדו ג'טא
טאל צדק כמורה דימיון טאכ'.


ברכת התורה
הרב יוסף חממי

תודה לה' יתברך
שזיכני בנוות ביתי - שרה פנינה,
שתחיה בבריאות איתנה,
שחזקה אותי לאורך כל דרך
התשובה - "זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ
אֶהְבֵּת כְּלוּלְתֶיךָ לְכֶתֶף אַחֲרֵי
כִּמְדָּבָר בְּאָרֶץ לֹא זְרוּעָה"
"שלי ושלכם - שלה הוא"
(נדריים נ"א).

וכן אודה להי"ת על ידידי ותלמידי
היקר והאהוב - הרב פינחס יניב
רפאלי, שעסק בכל נפשו בניקוד
ופיסוק הביאור "שפה ברורה"
לליקוטי מוהר"ן, וכן על כל עסקו
בענייני הפצת דעת רבינו. יהי רצון
שתהיה משכורתו שלימה מרבינו
הקדוש, בזה ובבא.

אברהם ציון

מחבר הספרים "דבש מסלע", "על
רגל אחת" ועוד

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

מספרת הגמרא^א:

”שוב מעשה בנכרי אחד, שבא לפני שמאי ואמר לו: גירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה, כשאני עומד על רגל אחת. דחפו שמאי באמת הבניין שבידו.

בָּא אותו נכרי לפני הלל. גיירו, ואמר לו: דעלך סני - לחברך לא תעביד [מה ששנא עליך - לחברך אל תעשה]. זוהי כל התורה כולה, ואידך - פירושה הוא. זיל וגמור!^ב [והשאר - פירוש הוא. לך ולמד].

מתשובתו הפשוטה של הלל, נראה, לכאורה, שכל רצונו היה רק לדחות את אותו נכרי ולהיפטר ממנו; כי באמת, איך אפשר ללמוד את כל התורה כולה בזמן כל כך קצר - כל זמן שהנכרי עומד על רגל אחת ולא נופל ממנה? תורה שיש בה אין סוף חכמה, תורה שנובעת כמעין המתגבר ומוציאה עוד ועוד חידושים?

ואפילו משה רבנו ע"ה, שקיבל את התורה, זכה בחייו אך לארבעים ותשעה שערי בינה, מתוך חמישים; וגם שלמה המלך - החכם מכל האדם - אמר: **”אמרתי אחכמה, והיא רחוקה ממני”**.

אך באמת, הלל לא התכוון לדחות אותו, כי הבין שאין האדם הזה מבקש להתלוצץ, ובאמת רצונו להתגייר וללמוד תורה ברצינות. מנין למד זאת? כי הנכרי, בפנותו אל הלל על מנת לקבל תורה - לקבל דעת, השתמש באותו סוד שהשתמשו בו ישראל בקבלת התורה, כאשר אמרו **”נעשה ונשמע”**;

כמו שאמר רבי אלעזר^ג: **”בשעה שהקדימו ישראל ‘נעשה’ ל- ‘נשמע’, יצתה בת קול ואמרה להן: מי גילה לבני רז זה, שמלאכי השרת משתמשין**

^ב שבת דף פח.

^א שבת לא.

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

בו? דכתיב: 'ברכו ה' מלאכיו גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו'.
ברישא 'עושי', והדר [ואח"כ] 'לשמוע'.

וכך בדיוק ביקש הנכרי מהלל - קודם כל 'גיירני', ורק אח"כ 'למדני תורה', כלומר 'נעשה', ואחר כך 'נשמע' ונבין. ומה הסוד בזה? אומר רביז"ל: "כי עיקר הרגשת תענוג ושעשוע עולם הבא וכל הש"י (310) עולמות - הכל הוא בלב"ב², כלומר עיקר הדעת - כאשר הוא מגיע ללב - להרגשה, לחוויה, שרק באופן הזה הדבר מאומת אצל האדם ועושה עליו רושם. מה שאין כן, דבר שבידיעת המוח. לכן, כשאמרו ישראל "נעשה ונשמע", וכן כשאמר הנכרי 'גיירני' ואח"כ 'תלמדני' ואשמע את התורה, הם אמרו את האופן האמיתי שבו אפשר לקבל את הדעת - את התורה.

עוד צריך לברר: מדוע הנכרי הגביל כל כך את הזמן שנותן לזה - שילמד אותו את כל התורה? לפחות היה נותן שנה או שנתיים, ואפילו יום או יומיים. מדוע "על רגל אחת" - שזהו זמן של דקה או שתיים (עד שהוא לא יוכל להמשיך עוד לעמוד על רגלו)?

אלא, חכמה גדולה הייתה בבקשתו זו.

הוא ביקש קודם כל לדעת את "הכותרת" של התורה, כלומר מה תורת ישראל אומרת לגבי תכלית הבריאה ותכלית החיים - בשביל מה נברא כל זה? לאן התורה רוצה להוביל?

אם הרב לא יוכל להסביר במשפט אחד את תכלית התורה, תכלית החיים - זה סימן שהוא בעצמו לא יודע, והוא רק "מסתובב סביב הנקודה", ובעצמו רק "מגשש" בתורה (עיי"ג)³, וזמן עמידה על רגל אחת הוא זמן מספיק

הוא זה החכם בחכמת התורה, ולא בחכמות חיצוניות. וגם בחכמת התורה, מי שאינו יכול להעמידו על האמת - על התכלית - שה' הוא האלקים, אינו חכם ואין להתקרב אליו. ואפילו אם אומר דברים פשוטים שידועים, שהם דברי אמת, אין זה רב. אלא רק מי שמאיר בו דברי אמת שהם חידוש, שלא היה יכול להבינם בתחילה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שבועות ב.כ).

¹ תהלים קג

² ליקוטי מוהר"ן קמא, קצא

³ גם משה רבנו אמר את כל התורה על רגל אחת באומרו: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל-לִבְכֶּךָ כִּי ה' הוּא אֱלֹהִים בְּשֵׁמִים מִמֶּעַל וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד. ואומר רבי נתן: עיקר הרב החכם שחייבים לכבדו,

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

לומר את הכותרת - התכלית; ואם הרב יאמר לו את התכלית - את הכותרת - לאיזה תכלית התורה עומדת להוביל אותו, אזי הוא מוכן לשבת ולהשקיע את כל הזמן הצריך על מנת להשיג את הדעת - את התורה.

עונה לו הלל: התכלית היא לחיות בפשיטות ותמימות, כמו בן אדם, בלי שום חכמות; והכלל והעיקר והיסוד הוא: "דרך ארץ קדמה לתורה"; כמו שכותב רבי חיים ויטאל^א: "המידות הטובות לא כלולות בתרי"ג המצוות, כי הן שורש למצוות, שבאמצעותם יקוימו או יתבטלו התורה והמצוות; והבן זה מאוד - איך היסודות של קיום המצוות הן על ידי המידות טובות, וכן בהפכך". וזה שאמר הלל: "מה ששנוא עליך - לחברך אל תעשה!"; וכדברי רבי עקיבא: "ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה, כמו שכתוב בתורה^ב: "ואהבת לרעך כמוך אני ה'". ובמילים אחרות: זוהי כל התורה כולה, ולכל זה תגיע על-ידי שתדע כי אני ה' - "אנכי ה' אלוקיך". כי עיקר התורה היא הדברה הראשונה שבעשרת הדברות - האמונה: "אנכי ה' אלוקיך"^ג. זו התכלית - השגת ה' וידיעתו, כמו שכתוב^ד: "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים, אין עוד מלבדו";

וכן אומר הנביא^ה: "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד"; שלעתיד, "ומלאה הארץ דעה את ה'", "כִּי כוֹלֵם יִדְעוּ אוֹתִי, לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוֹלָם - נְאֻם ה'". כלומר, התכלית היא להאמין ולדעת שכל הקורה, בכללות ובפרטות - הכל בהשגחתו יתברך, ו"אין אדם נוקף אצבע אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה"^ו, והכל בידי יתברך - בדומם, צומח, חי ומדבר, ובמחשבה, דיבור ומעשה; וגם מה שקורה עם הבעל בחירה - הכל בהשגחתו יתברך.

^א זכריה יד, ט
^ב ישעיהו יא, ט
^ג ירמיהו לא, לג
^ד חולין ז:

^ה שערי קדושה ח"א, שער ב'
^ו ויקרא יט, יח
^ז שמות כ, ב
^ח דברים ד, לט

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

כל הידיעות הללו מאחדות אותנו עם הקב"ה, וזו תכלית הכל - לחזור ולהתחבר לאין סוף ברוך הוא, באמונה פשוטה ובתמימות.

על פי כל הנ"ל, תתבאר הגמרא^א: דרש רבי שמלאי: שש מאות ושלוש עשרה מצוות נאמרו לו למשה:

אמר רב המנונא: שית מאה וחד סרי הוי (שש מאוד ואחת עשרה מצוות נאמרו לו למשה), כי שתי המצוות "אנכי ה' אלוקיך" ו- "לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני" - מפי הגבורה שמענום... בָּא דוד והעמידן על אחת עשרה... בָּא ישעיהו והעמידן על שש... בָּא מיכה והעמידן על שלש... חזר ישעיהו והעמידן על שתיים... בָּא חבקוק והעמידן על אחת : וצדיק באמונתו יחיה.

לכאורה, אפשר להסביר שרב המנונא חולק על רבי שמלאי רק לגבי המספר המדויק של המצוות שניתנו למשה רבנו, ואין קשר בין זה להמשך הגמרא, שאומרת: בָּא דוד והעמידן על אחת עשרה וכו', בָּא חבקוק וכו'. אבל באמת, אפשר להסביר שהגמרא באה לחדש על דברי רב המנונא - שלדעת רב המנונא, כל שש מאות ואחד עשרה המצוות באו לתמוך ולהעמיד ולקיים את העיקר והתכלית - את שתי המצוות 'אנכי' ו- 'לא יהיה לך'; שלדעת המהרש"א^ב, שתי מצוות אלה הן אחת, כי תכליתן אחת - השגת האלקות - לדעת את ה'; והגמרא באה לחדש, שמאז דורו של משה רבנו החלו הדורות להיחלש, והיה קשה להם לדעת את ה', עד דוד המלך ע"ה, שהבין שהגורם לזה הוא המידות שבין אדם לחברו. לכן בָּא דוד והעמידן - את שתי המצוות 'אנכי' ו- 'לא יהיה' - על אחת עשרה; כמו שאמר דוד^ג: "מִי-יְגוֹר בְּאַהֲלָהּ? מִי-יִשְׁכֵּן בְּהַר קְדֻשָׁהּ? הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צְדָק, וְדָבַר אֱמֶת, בְּלִבָּבוֹ; לֹא-רָגַל עַל-לְשׁוֹנוֹ, לֹא-עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה, וְחִרְפָּה לֹא-

^א תהלים טו

^ב שם בגמרא
^ג מכות כג:

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

נָשָׂא עַל-קֶרְבוֹ; נִבְּזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס, וְאֶת-יִרְאֵי ה' יִכְבֵּד; נִשְׁבַּע לְהִרְעוֹ וְלֹא יִמַר; כִּסְפוֹ לֹא-נָתַן בְּנִשְׁפָּה וְשִׁחַד עַל-נַקִּי לֹא לָקַח. עֲשֵׂה-אֵלֶּה לֹא יִמוּט לְעוֹלָם". (והגמרא ממשיכה לפרט את המידות הטובות. ע"ש)

בָּא יִשְׁעִיהוּ וְהַעֲמִידֵן עַל שֵׁשׁ: "הֲלֵךְ צְדָקוֹת וְדַבֵּר מִיִּשְׂרָאֵל, מֵאִס בְּבַצַּע מַעֲשִׂיקוֹת, נִעַר כַּפְּיוֹ מִתְמַךְ בְּשִׁחַד, אִטְם אָזְנוֹ מִשְׁמַע דְּמִים וְעַצֵּם עֵינָיו מֵרְאוֹת בְּרַע".

בָּא מִיכָה וְהַעֲמִידֵן עַל שֵׁשׁ, דַּכְתִּיבִי: "הֲגִיד לְךָ אָדָם מִה טוֹב, וּמִה ה' דּוֹרֵשׁ מִמֶּךָ - כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט, וְאַהֲבַת חֶסֶד, וְהִצַּנַּע לְכַת עִם אֱלֹהֶיךָ". 'הַצַּנַּע לְכַת' - זֶה חֶסֶד שֶׁל הוֹצָאת הַמֵּת וְהַכִּנְסַת כְּלָה. חוֹזֵר יִשְׁעִיהוּ וְהַעֲמִידֵן עַל שְׁתֵּים, שְׁנֵאמַר: "כֹּה אָמַר ה': שְׁמְרוּ מִשְׁפָּט וְעֲשׂוּ צְדָקָה". בָּא חֲבֻקוֹק וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת, שְׁנֵאמַר: "וְצִדִּיק בְּאִמוּנָתוֹ יִחְיֶה". כְּלוֹמַר, הָאִמוּנָה הַפְּשוּטָה וְהַתְּמִימָה תְּבִיא לְכָל הַמַּעֲלוֹת הַנִּל, שֶׁל מִידוֹת טוֹבוֹת, קִיּוֹם הַתּוֹרָה וְהַשְּׂגַת הָאֲלוּקוֹת.

"וְאָמַר רַבֵּנוּ, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה: כִּי אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה": 'עֲתִידָה תּוֹרָה שְׁתִּשְׁכַּח מִיִּשְׂרָאֵל'. עַל-כֵּן מְדַפְּסִים סְפָרִים הַרְבֵּה, וְכָל אֶחָד קוֹנֶה סְפָרִים, כְּדֵי שְׂיִהְיוּ סְפָרִים בְּיַד כָּל אֶחָד, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִשְׁכַּח הַתּוֹרָה, עַל יְדֵי רַבּוּי הַסְּפָרִים הַנִּמְצָאִים בְּיַד כָּל אֶחָד וְאֶחָד; וְאִפְלוּ בְּיַד חֵטֵי וְכִיּוֹצֵא, נִמְצָאִים עַכְשָׁיו סְפָרִים, וְכָל אֶחָד חוֹטֵף וְקוֹנֶה סְפָרִים, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה סְפָרִים בְּיַד כָּל אֶחָד, כְּדֵי שֶׁלֹּא תוֹכַל הַתּוֹרָה לְהִשְׁתַּכַּח עַל יְדֵי זֶה. אֲבָל זֶה אֵין יוֹדְעִים: שְׁכַּשְׂאִין לּוֹמְדִים הַתּוֹרָה, אֵין מוֹעִילִים הַסְּפָרִים כָּלֵל; כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, נִפְּל לְמוֹד הַתּוֹרָה מֵאֵד, וְהַלְמוֹד הוּא מַעֲט מֵאֵד עַכְשָׁיו, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים (הֵינּוּ, כִּי מִה

^ד חֲבֻקוֹק ב, ד
^ה שַׁבַּת קְלָה

^א יִשְׁעִיהוּ לַג, טו
^ב מִיכָה ו, ח
^ג יִשְׁעִיהוּ נו, א

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

יועילו הספרים הרבים שלא תשתפך התורה, מאחר שאין לומדים אותה, בעוונותינו הרבים)*.

היות שהדורות הולכים ויורדים, ומרוב עומק צער הגלות התקיים בנו את שאמרו חז"ל: "עתידה תורה שתשתכח מישראל", כי נפל לימוד התורה מאוד; כי פרעה וחילותיו מיררו את חייהם בחומר ובלבנים - ובמיוחד בתאוות ממון, השקולה כנגד כולם - עד שהגענו לקוצר רוח מעבודה קשה - אין סבלנות ואין חשק אפילו לפתוח את הספר, וגם כשמשה בא ומנסה לתת איזה ספר מהתורה הקדושה - ספר הצלה - להינצל ממצרים, מיד נבהלים וצועקים: אין לי זמן! כי כאשר פרעה הבין כי "נרפים הם נרפים", אמר: "תכבד העבודה על האנשים", כדי שלא יהיה להם זמן להרהר במצבם ובגלותם.

לכן אמרתי: אאסוף מעט מהפנינים שמצאתי בדברי רבינו הקדוש ובדברי תלמידו - רבי נתן, ואציגם לפני הקורא בדרך קצרה, כפי שהבנתי הדברים. עכ"פ, כתבתי היכן המקור, למי שירצה לפרש אחרת את דבריהם.

קראתי לאוסף הזה 'על רגל אחת', אשר כשמו - כן הוא, כדי שכל אחד יוכל ללמוד את הסוד הגנוז - את תכלית התורה - סוד האלקות, "על רגל אחת", כלומר בזמן המועט שיש לו לעסוק בתורה; בין אם הוא עומד ברמזור, בין אם הוא מחכה לארוחה, בין אם הוא בדרך, בין אם הוא לפני השינה - בכל מצב יש אפשרות לקרוא דיבור אחד ולסגור את הספר.

בתחילה, הבנת הכתוב בספר תהיה קשה, כי כל מאמר בודד הוא רק איבר אחד ב'פאזל', ואיבר זה ייתן הבנה מקומית, ולא ייתן ללומד את התמונה השלמה. אבל, כאשר יתמיד הלומד לעסוק בזה הספר הלך ושוב, יצטרפו לו במוחו מאמרים ממקום למקום, ותושלם לו הבנת הסוד של חכמת

* שיה"ץ יח

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

האלוקות הגנוזה במאמרים אלו. אל יהיה קל בעיניך ללמוד תורה על רגל אחת, ושלא יטעו אותך מחשבותיך שזה לא נקרא 'לימוד', כמנהג הבורים שאומרים: "או ללמוד ממש, או לאו כלום".

כי תורתו של רביז"ל היא אתחלתא דגאולה, וכולה בחינות וכללים; ובכל שיחה ושיחה שלו יכולים להיות איש כשר, ואפילו צדיק גמור, כל ימי חייו, ואפילו מי שהוא בתכלית המדרגה התחתונה, באיזה מקום שהוא נמצא, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מכל שיחה שלו, למלט נפשו מיני שחת ולשוב אל ה' יתברך באמת^א.

"התורות והמאמרים שבספריו הקדושים הם כלי לית, וכל מה שאתה ממשימש בהם, אתה מוצא בהם טעם נפלא וחדש ומתוק לחך ומאיר עיניים מאד, ויש בהם עמקות גדול, בדרך פשט ובדרך סוד ונסתר; כי כל התורות יש בהם סודות נסתרים ונפלאים ונוראים מאד מאד, ואי אפשר לבאר זאת"^ב.

למרות שדברי רביז"ל הם סודות יקרים מאוד, כנ"ל, קיבלתי אומץ לכתבם בספר, מדברי רביז"ל במעשה הבאי, משום עת לעשות לה' - הפרו תורתך:

"וספר לעניין זה: ממלך אחד, שחלה בנו יחידו ביותר, עד שפל הרופאים משכו ידיהם ממנו ונתאשו מרפואתו. בתוך כך, בא רופא מפלג בחכמה מאד, ובקש המלך ממנו בתחנונים גדולים להשתדל עם בנו; והשיב לו האמת - שרפואתו קשה ורחוקה מאד. אף-על-פי-כן, אם יעשו עוד תחבולה אחת, אזי אפשר שיהיה לו רפואה; אך איני יודע אם לומר לך זאת התחבולה, מחמת שהיא דבר קשה וכבד מאד; והפציר בו המלך מאד לגלות לו התחבולה."

^א חיי"מ שצ

^א חיי"מ שמו, שג, שנת, שסב

^ב חיי"מ שסב

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

ואמר לו: תדע שבנך הוא חולה מסכן מאד בתכלית, עד שכבר אי אפשר לתן לו לתוך פיו אפילו טפה אחת מסממני הרפואות; אך איך שיש סממני רפואות יקרות כאלה, אשר צלוחית אחת קטנה מאד עולה לסך אלפי אלפים, וצריכין למלאת חביות מלא מסממנים היקרים האלה, ולקח בדליים מלאים מסממנים האלה, ולשפף על בנה החולה; וממילא מובן שכל הסממנים היקרים האלה ילכו לאבוד לגמרי, אך אף-על-פי-כן, יתחזק גופו מעט על ידי זה; ואולי, מתוך שישפכו עליו הרבה כל-כף, יכנס לתוך פיו גם-כן איזה טפה, על כל פנים, על ידי זה אפשר שיהיה לו רפואה. ותכף ומיד נתרצה המלך לזה, וצוה לעשות כן, ועל ידי זה נתרפא הבן מלך.

והנמשל מובן ממילא - שדיקא מחמת שאנו חולים מדכאים בחלי הנפש כל-כף, רחמנא לצלן, על-כן מברך הצדיק הרופא נאמן לשפף עלינו סממנים יקרים ונוראים מאד. אף-על-פי שלכאורה נראה שכמעט הכל הולך לאבוד, חס ושלום, אף-על-פי-כן ריח טוב קולט; וברבות הימים, אולי נזכה לחטף מהם איזה טפה יקרה ונפלאה לתוך פינו ופנימיותנו, עד שעל ידי זה, אולי יש תקנה לזכות לרפואה שלמה ברוחניות וגשמיות, אמן כן יהי רצון.

ודעת לנכון - שהסמים היקרים האלה הם גנויא דמלכא - סודות התורה, שמוכרחים להוציא אותם לאור, ובוודאי הרבה ילך לאיבוד ויתבזבז, אך עכ"פ אולי אחד מהם יכנס לתוכנו וייתן רפואה לנפשנו החולה.

הספר הזה נתחבר בלי כוונתי ובלי ידיעתי, וממנו נראה את גדולת ה' יתברך, שהכל ממנו יתברך בהשגחה נפלאה, והוא המוציא לפועל רצונו וחפצו, וכולנו אצלו - כחומר ביד היוצר, והוא הפועל והמפעיל, כמו שיתגלה לעתיד*: "וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ויבין כל יצור כי אתה יצרתו".

* תפילות הימים הנוראים

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

וראה זה פלא גדול - רק כאשר גמרתי לאסוף את כל החומר שמופיע בספר הזה, הבנתי פתאום שיש בידי ספר נפלא; כי כשהתחלתי לטייל - על פי עצתו של רביז"ל בשיטת הלימוד שלו - בספריו הקדושים ובספרי תלמידו מוהרנ"ת, סימנתי לעצמי את הפנינים המתוקים שמצאתי בדרכי, כדי שאדע למצוא אותם כאשר ארצה לחזור וללמד; והנה, כדברי רביז"ל - "מעט - גם טוב". כלומר, גם כשאי אפשר ללמוד הרבה, אפשר ללמוד כל יום מעט, ועוד מעט, ובסוף זה מצטרף לחשבון גדול, וכך היה.

כאשר הבטתי על מראי המקומות שסימנתי לי, הבחנתי שהם ממלאים מאות עמודים בצורה קצרה ומתמצנת; וגם כאשר הדפסתי את מראי המקומות והציטוטים, עדיין לא ידעתי שספר בידי. אחד מהחברים שישב לידי בעת שעיינתי במקורות הנ"ל לקח דף והביט בו, ונפלטה מפיו שאלה: "ספר המידות?", כי חשב שהוא דף מספר המידות, שבנוי אף הוא בצורה של מאמרים קצרים.

ואז עלה על מחשבתי שיש בידי ספר - "ומחשבות שלנו אינן דבר ריק כלל" (ש"הר"ן ז); כי רביז"ל מלמד אותנו להסתכל תמיד בשכל של כל דבר, ולידע שהכל רמזים ממנו יתברך, גם מחשבה, דיבור ומעשה.

מיותר לומר שכל מה שרציתי להציג פה מדברי רביז"ל הם רק כפי כלי הקיבול שלי, ולא יותר; וכל מה שהבנתי - זה רק התחתית של התחתית וכו' וכו' מדברי קודשו. לכן, דברים אלה אינם מחייבים אף אחד להתנהג כפי שאני הבנתי אותם, אלא כל אחד יכול לפרש כפי שקיבלה נשמתו בעמדה על הר סיני. לכן ציינתי מראי מקומות, כדי שיוכל הקורא ללכת לראות את המקור ולהבינו כדרכו. בסוף כל דיבור שהובא מליקוטי הלכות, ציטטתי את המקור, ואילו בדברים שהבאתי מדברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן לא תמיד ציינתי את שם התורה וסימנה, היות שכבר ציינתי בראש הפרק את התורה מליקוטי מוהר"ן.

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

השתדלתי להשאיר את הסגנון כפי שמובא בספרים, בלי להתייחס לכללי הדקדוק והלשון - זכר נקבה וכו', אבל פה ושם הכנסתי, כאמור, מילים שלי בתוך דברי רבנו ודברי רבי נתן, במקומות שהיו צריכים קצת ביאור. **לא** כל המאמרים שהובאו על ידי לספר זה מובנים לי. אעפ"כ לא נמנעתי לכתבם, כי בוודאי יהיו מי שיבינום.

נסיים בתפילה ובקשה מלפני אבינו שבשמים: שנזכה להוציא לאור את אורו של רביז"ל, בחלק זה של 'על רגל אחת' ובשאר החלקים, וכן בשאר הספרים המונחים אצלי ומצפים לישועתו יתברך - להוציאם לאור; ויתקיים בנו: "אור חדש על ציון תאיר, ונזכה כולנו במהרה לאורו", אמן ואמן!

סיימתי לאסוף את הכתוב בשלושת החלקים, פה עיה"ק ב"ב, אדר ה'תשנ"ז

תוספת להקדמה

תוספת להקדמה אחרי הדפסת המהדורה הראשונה של חלק א, יום ד' כ' תמוז תשפ"א:

כפי שהבחנתם הספר נכתב בשנת תשנ"ז, והיה בעיבור כעשרים וארבע שנים עד הוצאתו לאור בחודש תמוז ה'נ"ל. אחרי הדפסת והפצת המהדורה הראשונה שכללה את חלק א בלבד, מצאנו שגיאות ותיקנו אותם, ובמקומות מסויימים הוספנו תוספת ביאור ממה שהתחדש לנו בהבנת הדברים אחרי הרבה שנות עמל ויגיעה בעבודת ה'. בינתיים זיכנו ה' יתברך להכין את חלק ב' לדפוס.

תודה לאל שזיכנו לעשות לו נחת רוח בהפצת אורו יתברך, על ידי הפצת אורו של הצדיק, כי שם הצדיק משותף בשמו יתברך.

יהי רצון מפניך אבינו שבשמים, שתזכנו להדפיס ולהפיץ את שאר החלקים,, ושאר הספרים שתחת ידי.

אברהם ציון סייג

הארה ותשובה לשואלים.

שמעתי יש אומרים, עברנו על המקורות שממנו נלקחו הדברים הכתובים בספרים שכתבת, אך לא ראינו שאכן כתוב במקורות מה שכתבת?

אומרת הגמרא (יזמא כח): אליעזר עבד אברהם זקן ויושב בישיבה היה, שנאמר (בראשית כד): "ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו", אמר רבי אלעזר: שמושל בתורת רבו. (בראשית טו): "הוא דמשק אליעזר" אמר רבי אלעזר: שדולה ומשקה מתורתו של רבו לאחרים. למה היה צריך אליעזר לדלות מהמעייץ של תורת רבו, ולא די להראות לאחרים את המעייץ והם ידלו בעצמם?

תוספת להקדמה

אלא אומר רבנו (ליקוטי מוה"ר ח"א רפ"א): אִפְלוּ אָדָם פְּשׁוּט, אִם יֵשֵׁב עֲצָמוֹ עַל הַסֵּפֶר, וַיִּסְתַּכֵּל עַל אוֹתוֹת הַתּוֹרָה, יְכוּל לְרֹאוֹת חֲדָשׁוֹת וְנִפְלְאוֹת, הֵינּוּ שֶׁעַל יְדֵי הַסֵּתְפָלוּתוֹ הַיָּטִב הַיָּטִב עַל אוֹתוֹת הַתּוֹרָה יִתְחַלְלוּ הָאוֹתוֹת לְהֵאִיר וּלְהַצְטַרֵּף בְּבַחֲנֵינָת אוֹתוֹת בּוֹלְטוֹת וּמִצְטַרְפוֹת - שְׁאֲמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (יזמא עג), וְאִזִּי יִרְאֶה נִפְלְאוֹת צְרוּפִים חֲדָשִׁים, וַיְכוּלִין לְרֹאוֹת בְּהַסֵּפֶר מֵה שֶׁבַעַל הַמְחַבֵּר לֹא כִּן לְזֶה כָּלֵל, וְזֶה אֲפֻשֶׁר אֲפֻלוּ אָדָם פְּשׁוּט, כִּי אָדָם גָּדוֹל יְכוּל לְרֹאוֹת זֹאת בְּלֹא יְגִיעָה, רַק אֲפֻלוּ אָדָם פְּשׁוּט לְגַמְרֵי יְכוּל לְהַשִּׁיג וּלְרֹאוֹת חֲדָשׁוֹת כִּנ"ל, אִם יֵשֵׁב עֲצָמוֹ וַיִּסְתַּכֵּל עַל אוֹתוֹת הַתּוֹרָה כִּנ"ל, אִךְ שֶׁלֹּא יַעֲמִיד הַדְּבָר לְנִסְיוֹן, כִּי יְכוּל לְהִיּוֹת שְׁאֵז דּוֹקָא לֹא יִרְאֶה כָּלֵל, אִךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן יְכוּל לְהַשִּׁיג לְזֶה אֲפֻלוּ אָדָם פְּשׁוּט כִּנ"ל."

ובמסכת יומא ע"ג: הנ"ל, מבואר שהאותיות הבולטות והמצטרפות צריכות סיוע של רוח הקודש, היינו להבין דבר מתוך דבר (רש"י - יש למצוא מקומו) כדי שיאירו לו במוחו. וכך לשון הגמרא שם:
"כיצד נעשית (התשובה לשואלים באורים ובתומים)? רבי יוחנן אומר: בולטות, ריש לקיש אומר: מצטרפות. - והא לא כתיב בהו צד"י! - אמר רב שמואל בר יצחק: אברהם יצחק ויעקב כתיב שם. - והא לא כתיב טי"ת! - אמר רב אחא בר יעקב: שבטי ישורון כתיב שם."

מיתבי: כל כהן שאינו מדבר ברוח הקודש ושכינה שורה עליו - אין שואלין בו, שהרי שאל צדוק ועלתה לו, אביתר ולא עלתה לו, שנאמר (שמואל ב' טו) ויעל אביתר עד תם כל העם וגו'. - סיועי הוה מסייע בהדייהו. "הלכך אם כהן כשר היה וראוי לשרות שכינה עליו האותיות בולטות או מצטרפות על ידו כשנשאלין בו, ואם לאו, לא בולטות ולא מצטרפות" (רש"י

שם).

אברהם ציון

עצה טובה ללומד בספר זה

דע שכל סעיף בספר הוא חלק קטן מתמונה שלימה. כדי לראות את התמונה בשלמותה ולהבין את תכלית הבריאה, צריך שכל חלקי התמונה יצטרפו במוחו של הלומד לתמונה שלימה. לכן, קרא כל סעיף והבן אותו כפי שתבין, מבלי להתעקש להבין בשלמותו, ומיד עבור לסעיף הבא, וכן הלאה, כי יתכן שהסעיף הבא, בא להוסיף ביאור לאמור בסעיפים הקודמים. ככל שיצטרפו עוד סעיפים, כך תתחיל להתבאר ה'תמונה' בהשגת האלקות, כפי שרבנו רצה לגלות.

והעיקר החשוב ביותר בכל עניין הבנת תורתו הקדושה של רבנו, היא הערת רבנו בעצמו שאמר לאחד מתלמידיו (שש"ק א-קלא):
"יכול הנך לקמט את ספרי כפי רצונך (לומר בו פרושים פלבבך), אולם אל תפגע בסעיף קטן שבשלחן ערוך!" לכן מי שיבין בספר זה, איזה דבר שייתן לו היתר לעבור אפילו על סעיף קטן של שלחן ערוך, ידע שהוא טועה ולא הבין את אמיתת כוונת הדברים, כי העיקר הוא אמונה, תמימות ופשיטות, לקיים בלי שום חכמות את התורה ומצוותיה, שרק בזה זוכים לעולם הבא (ליקוטי מוה"ר ח"ב י"ט).

בקשה מדהקורא: אם תמצא טעות כל שהיא בספר, נא עשה עמנו חסד והודיענו בס.מ.ס או בוודסאפ או בשיחה לטלפון
053-4276544 ; 052-6888369 ; 054-4202914

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה נז

תורה נז: שאלו תלמידיו...

שאלו תלמידיו את רבי יוסי בן קסמא, אימתי בן דוד בא וכו' אמר להן
לבטיפל השער הזה ויבנה, ויפל ויבנה, ויפל, ואין מספיקין לבנותו עד
שבן דוד בא (סנהדרין צ"ח):

(א)

הנשמה היא בחינת השכל המבין, ככתוב (איוב ל"ב): "ונשמת שדי תבינם".

(ב)

"וישליח יעקב מלאכים". מי שמבצע את רצונו של המשלח נקרא שליח,
או בלשון התורה מלאך. לכן חכמת ה' שהיא השכל שיש במנגנון להחיות
ולהפעיל נברא מסוים, נקראת מלאך ה'. כלומר, השליח של ה' שמוציא
לפועל את רצונו יתברך. כמו הנשמה שהיא השכל האלוקי - המלאך המחיה
את האדם.

(ג)

תהלוכות הגלגלים הוא על ידי שכליים, שהם המלאכים. וכל גלגל
וגלגל יש לו שכל מיוחד, דהינו מלאך, שמתנהג על-ידו אותו גלגל. ועל
ידי זה הוא השתנות הלוח הגלגלים, שזה הגלגל מהלך בחדש, ובזה הסדר,
זה הגלגל מהלך בשנה או יותר. ויש גלגל שצריך זמן רב כמה אלפים
שנים עד שמסבב, והכל לפי השתנות השכליים, שהם משתנים לפי ריחוקם
מהעלה - (מהשכל שמעליו) - כמו כן מתנהגים הגלגלים. וכל אלו השכליים
(העילות) - פלם מקבלים מהמנהיג הכולל, שהוא שכל הכולל, שהיא הנשמה

תורה נז

(השכל האלוקי שבאדם) - שְׁכֹלָם מְתַנְהָגִים עַל יְדֵהָ, בְּבַחֲיַנֵּת (איוב ל"ב): "וְנִשְׁמַת שְׂדֵי

תְּבִינִים". (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"א)

(ד)

דע, כי כל דיבור ודיבור שיוצא מפי הקדוש ברוך הוא, נברא ממנו מלאך - שכל - והוא שורש שממנו מתפצלים ניצוצות של מלאכים השייכים לשורש הזה.

(ה)

כל מלאך ומלאך ממונה על איזה דבר בעולם, והוא מחייה אותו ומקיימו, כמאמר רז"ל: "אין לך כל עשב ועשב, שאין לו מזל (ומלאך) ברקיע שמכה אותו, ואומר לו גְּדֹל" (ב"ר פרשה י').

(ו)

כל מלאך מתהווה מהדיבור של ה', והוא משפיע כוחו לדבר שעליו הוא ממונה. הכוח שאותו מלאך מקבל בו חיותו, מְכַנֶּה יד ימין, והכוח שבו משפיע לתחתונים, מְכַנֶּה יד שמאל.

(ז)

אותיות התורה מצטרפים לתיבות ומשפטים שהם הדיבור של הקדוש ברוך הוא. הדיבור הזה מחייה את המלאך הממונה להוציא לפועל את אותו דיבור. וכשאנו מוציאים בפה את האותיות של התורה, אנו מוציאים עתה לפועל את דיבורו של הקדוש ברוך הוא.

(ח)

כל הרפואות הם מהחכמה האלקית הטמונה בתוך העשבים. כי כל עשב ועשב יש בו איזה יסוד מיוחד שיש לו כוח לרפא חולי מיוחד.

תורה נז

(ט)

העשבים מקבלים חיותם מהמלאך הממונה עליהם, והוא מקבל כוחו על ידי התורה והתפילה, שהם הדיבור של הקדוש ברוך הוא שמחיה את הכול.

(י)

מי שפוגם באמונת חכמים אין רפואה למכתו, כי הוא פוגם בתורה המתפרשת על ידי החכמים. היינו פוגם בדיבור של ה' המחיה את המלאך של העשב האחראי לרפואתו.

(יא)

אם סרים מדברי חכמים לימין, פוגמים יד ימין של המלאך, ואז אין למלאך כוח לקבל מדברי התורה של החכמים. ואם סרים לשמאל, פוגמים יד שמאל של המלאך, ואז אינו יכול להשפיע למטה - לדבר שעליו הוא ממונה.

(יב)

יש צדיק שהוא מוכה בייסורים ואין רפואה למכתו, למרות שיש לו אמונת חכמים ולא פגם ידי המלאך, ואלו הייסורים הם של אהבה.

(יג)

על ידי שחוזר בתשובה על פגם אמונת חכמים ומתחיל להאמין בדבריהם, מתקן ידי המלאך ויש רפואה למכתו.

(יד)

על ידי שנודרים איזה נדר ומקיימים אותו מיד, מקימים את האמונה מנפילתה - תיקון פגם אמונת החכמים.

(טו)

כאשר אוכל האדם בקדושה ובשמחה, ובכח אכילתו מקיים מצוות ה', אזי כוח האכילה עולה למוח לחזקו - עולה לרוחניות, אבל כשאוכל בתאוה - כוח האכילה מחזק את הגוף - את הגשמיות.

תורה נז

(טז)

על ידי הצום נכנע הכבד לפני המַח. כי ביום שהאדם אוכל, הכבד ניזון תחילה ומשלח למח חלקו. וכשהוא מתענה, המַח ניזון תחילה מהשומנים שבמאגרי הגוף ואחר כך משלח לכבד חלקו. וכשנכנע הכבד - היינו הדמים - הטבע - החומריות - נכנעים הצרות.

(יז)

עונג שבת הוא אכילה בקדושה ואין לסיטרא אחרא (לצד האחר) - לחומריות - חלק באכילה זו.

(יח)

על ידי השמחה והעונג באכילת שבת, יכול לפעול כמו שפועל על ידי תענית, היינו שהמוח יהיה ניזון תחילה, ועל ידי זה זוכה להפיל אויביו ומקטרגיו.

(יט)

על ידי כעס הבא מהכבד - מהדמים, נתעורר על האדם המקטרג הגדול - שורשו של הכבד, וממנו מתעוררים כל הצרות על האדם.

(כ)

על ידי הכעס, האדם מאבד פניו הקדושות, היינו את חכמתו - את הצלם אלוקים שעל פניו - ואז הוא נדמה לצריו כבהמה.

(כא)

כל אדם מצויר בזיו פניו הגן עדן שלו. (ספר המידות צדיק).

(כב)

על ידי תענית מחזיר האדם לעצמו את הצלם אלוקים שאבד לו על ידי הכעס.

תורה נז

(כג)

כדי להרבות בשלום צריך להרבות בצדקה - "הון יוסיף רעים רבים".

(כד)

עיקר הכוח של הרפואה על ידי ההרכבה - שמרכיבים יסוד הנמצא בעשב מסוים, עם יסוד אחר הנמצא בעשב אחר. והכוח שמקבלים העשבים הוא על ידי התורה - דבר ה' - החכמה האלוקית שמחיה את הכול.

(כה)

רפואת הנפש היא על ידי חכמי התורה, כי הם מלקטים איזה שכל של התורה ממקום מסוים, ומערבבים ומרכיבים אותו עם שכל שנמצא במקום אחר בתורה - גורעים ממנה אות, או תיבה, ודורשים אותה במקום אחר, כפי שנמסרה להם בי"ג מדות שהתורה נדרשת בהם.

(כו)

צריך שיהיה לאדם אמונת חכמים - לירא מהם ולכבד אותם, ואף אם לפי דעתו ניראה לו מהם דבר שאינו מפורש בתורה. כי התורה נמסרה להם לדורשה. כגון, בתורה מפורש "ארבעים יכנו", והם אמרו שלושים ותשע.

(כז)

חיות האדם נמשך כפי האכילה, ומשם נמשכים כל התאוות. (ע"פ ליקוטי

הלכות אור"ח ח"ג שבת ו ד)

(כח)

שבת הוא בחינת שב ואל תעשה - בחינת שביתה וביטול שהיא עצה גדולה. כי בכל מה שחולף ועובר עליו יבטל עצמו איזה שעה, ויזכיר לעצמו את התכלית - להיכלל באין סוף. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ו ה)

(כט)

פעם אחת אמר לי רבנו, בזו הלשון: וכשכבר רע מאד, אזי מתבטלים לגמרי.

תורה נז

ושאלתי אותו איך מבטלין עצמו? והשיב, סוגרים הפה והעינים והרי זה ביטול. מזה מובן עצה, שכשהבעל דבר (היצר הרע) מתגבר מאד מאד על האדם, ומבלבל דעתו מאד בכמה מיני הרהורים רעים ובלבולים הרבה שקשה לו מאד לנצחם, אזי יבטל האדם עצמו לגמרי. כי כל אדם יכול לבטל עצמו לגמרי, לפעמים, דהינו לסתום פיו ועיניו, ולסלק דעתו לגמרי, כאלו אין לו שום דעת ומחשבה כלל, רק יבטל עצמו להשם יתברך לגמרי. (שיהר"ז רעט).

(ל)

הגן המוזכר במעשה מ'הבנים שנחלפו' (מעשה י"א בסיפורי מעשיות) - הוא גן עדן. (ע"פ

ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ו ה)

(לא)

על ידי שממתינים הרבה קודם האכילה, על ידי זה ממשיכים על עצמם קדושת שבת, שהוא שביתה וביטול, ומכניעים את עֲשׂוֹ שהוא בחינת "הלעיטני", כלומר, מכניעים את מידת עֲשׂוֹ שנמצאת בכל אחד. (ע"פ ליקוטי הלכות

אור"ח ח"ג שבת ו ה)

(לב)

שני מאמרים מה'סבי דבי אתונא' (מסכת בכורות ה): שהם: "גברא דאוזיף" ו"ריחייא דתבירא", והסיפורים שבאים לפני כן ואחר כך, לא זכינו לשמוע מרביז"ל תורה על זה (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ו ה). אבל שאר המאמרים מה'סבי דבי אתונא', מפורשים על ידי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן ח"א תורה כ"ג, כ"ד, כ"ה, כ"ח, ל"א.

(לג)

מספר מוהרנ"ת שרביז"ל הניח לו לפרש את הסבא דבי אתונא, מה

שלא פירש הוא. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ו ט)

תורה נז

(לד)

המחשבות והחכמה שבאדם הוא כפי המידות שאוחז בהם. (ע"פ ליקוטי הלכות

אור"ח ח"ג שבת ו ח)

(לה)

לעבור את זה העולם שהוא בחינת ים סוער, צריכים לזה ספינה חזקה מאוד, שהיא התורה הקדושה שזוכים לה ע"י דורשי התורה. (ע"פ ליקוטי הלכות

אור"ח ח"ג שבת ו ח)

(לו)

רבי יהושע בן חנניא (בכורות ח) ירד למדה הרעה של תאוות ממון של הרשעים, עד שהיה נדמה להם שנותן להן כוח, כי היה נדמה להם שגם הוא טבוע

בתאוונה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ו ח)

(לז)

שורש ישראל - האמונה, על כן, אפילו אם נופל אחד מהאמונה, בוודאי נשאר בו איזה נקודה מהאמונה, אך היא בקטנות - בבחינת שכירה. (ע"פ ליקוטי

הלכות אור"ח ח"ג שבת ו יא)

(לח)

הרחוקים מהאמת קשה להם להתקרב (לקב"ה), מחמת שרואים שעדיין שאר החשובים אינם מתקרבים, על כן הם יראים להתקרב, שלא יהיה להם פחיתות כבוד. על כן הם ממתנינים עד שיתקרבו כולם. (ע"פ ליקוטי הלכות

אור"ח ח"ג שבת ו יב)

(לט)

העדיק הגדול הוא רחמן, ומסובב בכמה סיבובים לקרב הכול אל התכלית, אך שאסור ליקח מהם הבחירה. כי כל העולמות עומדים על בחירת האדם, לכן הוא מסובב בחכמה לעורר אותם, ואף על פי כן משאיר בהם גם הבחירה

תורה נז

ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ו יב)

(מו)

בשביל זה בא האדם לעולם - בשביל הניסיון והבחירה, שיהיה מוכרח לעסוק בצרכי הגוף, ויברר מה שצריך, ויכניסם לקדושה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג

שבת ז ל)

(מא)

כל אחד מישראל, שורש נשמתו גבוה מאוד, רק שירדה נשמתו לארציות בשביל הבחירה, כדי שתשוב למקורה - לקב"ה - בשלמות נפלא. (ע"פ ליקוטי הלכות

אור"ח ח"ג שבת ז עה)

(מב)

אין דרכו של רבנו ליעץ את האדם ולגזור עליו בדוקא - שיעשה דוקא כמו שהוא מצווה. רק הוא מיעצו בדרך עצה טובה, אם יעשה יעשה, ואם לאו לאו. אף על פי שרצונו שיעשה כך, אף על פי כן אין דרכו לדחוק על שום דבר שיהיה דוקא כך, אלא אם יהיה יהיה, ואם לאו לאו. ויש לו כמה

טעמים על זה. (חיי"מ תל)

(מג)

על ידי נדר שממשיך על עצמו פרישות מעט, זוכים לאמונת חכמים שיאירו בו ויתקנו אותו לנצח. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ו טו)

(מד)

אף על פי שספרי מוסר יקרים מאוד, אין מבוארים שם עצות טובות לעבודתו יתברך, רק הם מוכיחים אותו ומעוררים אותו לשוב לה' יתברך.

(ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ו יח)

(מה)

א"ה: ניצוצות הקדושה הן ניצוצות מהחכמה האלוקית שירדו לעולם להוות

תורה נז

ולתחיות את כל פרטי המציאות, כי "החכמה תחיה בעליה".

(מו)

א"ה: הניצוצות שמתבררים בכל דור, הם ניצוצות של קדושה שהיו חסרים בעולם, כי היו שבוים בטומאה. על ידי שעושים מעשה של קדושה, מעלים את הניצוץ שבטומאה ונוספת קדושה בעולם, היינו יותר מתגלה 'הקדוש' ב"ה, והבן.

(מז)

עיקר תיקון הברית - שנולדים ומתרבים בני ישראל. כי על ידי הולדת ישראל מתבררים ניצוצות הקדושה מדור לדור, (היינו ניצוצות מהחכמה האלוקית המפוזרים בקליפות מתבררים ומתגלים בנולד), כי כל אחד מישראל מגדל ומקדש שמו יתברך על ידי מעשיו. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ו כג)

(מח)

לעתיד לבוא יהיה יום שכולו שבת, כולו תשובה, שיבואו בכל פעם על השגות יתירות באלקותו יתברך, ואז ישובו בתשובה על ההשגה הראשונה.

(ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ז א)

(מט)

וְאִפְּלוּ אִם יוֹדַע הָאָדָם בְּעֵצְמוֹ שֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה הֶרְאֵשׁוּנָה, כִּי מִתְחַלֵּה כְּשֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה עָשָׂה לְפִי הַשְּׂגָתוֹ, וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, בְּוֹדָאֵי הוּא מְפִיר וּמְשִׁיג יוֹתֵר אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, נִמְצָא לְפִי הַשְּׂגָתוֹ שֶׁמְשִׁיג עֲכָשׁוֹ, בְּוֹדָאֵי הַשְּׂגָתוֹ הֶרְאֵשׁוּנָה הִיא בְּבַחֲנֵינָת גְּשָׁמִיּוֹת, נִמְצָא שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל שֶׁהִגְשִׁים אֶת רוּמָמוֹת אֱלֹהוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁרֵי הַזֹּכָה לְתְּשׁוּבָה כְּזֹאת (ליקוטי מוהר"ן ח"א ו)

(נ)

עיקר היצר הרע מרתיחת הדמים של הכבד, של המרה ושל הטחול. וע"י

תורה נז

כנפי ריאה שמנשבים על הלב, נחה הרתיחה; והביזיונות יש בכוחם להכניע את הדם שבלב. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ז ה)

(נא)

אפילו בשעת הביטול והדביקות בה' יתברך, צריך שיהיה לו רצוא ושוב - לסרוגין - כן ולא. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ז כט)

(נב)

עיקר התשובה להשיב נפשו לשורשה. ושורש נפשות ישראל היא השמחה - שורשם במחשבה דקודשא בריך הוא, ששם מקור השמחה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ז מה)

(נג)

הצדיקים מחפשים נקודות טובות אפילו בגרועים, עד שמכניסים בהם שמחה, ועל ידי זה מוציאים אותם מעבירות. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ז כט)

(נד)

בכל דרכי הקדושה, יש בהם בחינת צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ז כט)

(נה)

על ידי האכילה נמשך חיות לגוף מהנפש - מהשמחה שיש לנפש בתענוג שבאכילה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ז נא)

(נו)

בין בבחינת עייל (נכנס), בין בבחינת נפיק (יוצא), יש בחינת רצוא ושוב. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ז נו)

(נז)

עיקר החותם - השמירה - הוא אמת, וגם האמת צריך שמירה. (ע"פ שם שבת ז סד)

תורה נז

(נח)

הקדוש ברוך הוא חפץ בקיום העולם, על כן מסבב עם האדם שמוכרח לצאת לחוץ לעסוק בצרכי הגוף. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ז טז)

(נט)

כל הצירופים והניסיונות שעובר על האדם, הם מלחמת עמלק, וצריך להיות בקי בהלכה בעייל ונפיק (נכנס ויוצא) - לעמוד בניסיונות ולהכרית עמלק. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ז עה)

(ס)

אם היו מראים לאדם מה שיזכה, אם יעמוד בניסיונות, בוודאי לא היה זה ניסיון. (ע"פ ליקוטי אור"ח ח"ג שבת ז עה)

(סא)

אם יתגבר האדם ויתחזק לרדוף אחר התכלית - להכליל בקב"ה, יקבל שכר על כל דיבור שהתחנן לפני ה' יתברך לזכות לזה. (ע"פ שם)

(סב)

על ידי הצום מכניעים הכבד הכועס, ומתקנים המוח, ומפילים השונאים הנאחזים במקטרג הגדול הנאחז בכבד. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פסח ו א)

(סג)

אי אפשר להאמין בה' יתברך אלא כשמאמינים במשה עבדו (ע"פ שם)

(סד)

כל מה שמתגבר יותר העניות, נחלש הדעת, וכמו כן מתגבר הכבד יותר, היינו הקיטרוג. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פסח ו יב)

(סה)

כפי מה שהחכמים מחדשים בתורה ומרכיבים אותיות התורה, כך נעשים שינויים במעשה בראשית ושינויים בכל העולם בכלל ובפרט. (ע"פ ליקוטי הלכות

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה נח

תורה נח: תלת נפקין מחד

איתא בזהר בראשית (דף ל"ב): תלת נפקין מחד חד בתלת קימא וכו'.

(א)

לעתיד לבוא בשעת התחייה יקום משה כלול מהמידות של שלשת האבות - חסד, גבורה, תפארת.

(ב)

על ידי תיקון הברית זוכה לשפע כפול.

(ג)

עיקר קיום הדעת על ידי חסד גבורה ותפארת. חסד - ללמד תורתו לאחרים, גבורה - שמקדים יראת חטאו לחכמתו, תפארת - שמדקדק להוציא חכמתו בחן והדר.

(ד)

על ידי הארת שבת - השמחה והתענוג של שבת, מתעורר העולם לתשובה מאהבה. כי לאהבת ה' באים על ידי שהוא מענג אותנו.

(ה)

כשרי הדור צריכים להיזהר מגאוה.

(ו)

כשנפגמת המלכות - האמונה במלכות ה' - נעשית ממנה גאוה.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה נט

תורה נט: היכל הקדוש

(א)

מי שמשתדל תמיד לקרב בני אדם לעבודת ה' יתברך, צריך לשמור עצמו שלא יתאחזו בו הקליפות, היינו המידות הרעות של אלו שמקרבם.

(ב)

מי שאינו במעלות הצדקות, וגם אין לו זכות אבות, ורוצה לקרב את בני אדם לעבודת ה' יתברך, ישמור את עצמו מניסיונות, ובפרט שלא יתקנאו

בו הרשעים (ספר המידות נסיון)

(ג)

כשעוסק לעורר מהשינה את אלו שישנים את ימיהם, צריך להיזהר שלא ידבק בו הרע של התלמידים שאינם הגונים. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ט)

(ד)

צריך המלמד שיהיה למודו עם המתקרבים בכוונה זו: ללמוד על מנת ללמד, לשמור ולעשות, ואז הקדוש ברוך הוא ישמור אותו מתלמידים שאינם הגונים - שדברי תורתו לא יכתבו על לבם, וישכחו אותם מיד. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ט)

(ה)

על ידי שהרחוקים מקרבים עצמם לקדוש ברוך הוא, זהו כבודו יתברך.

תורה נט

(ו)

הדברים היוצאים מעומק הלב של האיש הכשר, נכנסים בלב השומעים דבריו, ועל ידי זה הם חוזרים לקדוש ברוך הוא. לבם של המתקרבים שואף תמיד להידבק בשורשם, היינו בלבו של עושיהם.

(ז)

המתקרב יונק מרגלי הרוח שבלב האיש הכשר שמקרבים, והרע שנמצא בלבם מצטרף אף הוא לינק מהלב של האיש הכשר.

(ח)

על ידי שמזמין האיש הכשר את מלאכי לבו, היינו את התלהבות ושמחת הלב, נשרפים כל הקליפות והרע של המתקרבים הרוצים לינק מהלב של האיש הכשר.

(ט)

על ידי שהאדם דן ושופט את עצמו על כל מעשיו, זוכה להתלהבות ושמחה בלב, וזה דוחה את הקליפות. כי זה ששופט עצמו מסלק ממנו הפחדים וזוכה לשמחה.

(י)

לעתיד לבוא כשיתבטל כל הרע מהעולם, אז יהיה יום שכולו שבת.

(יא)

כדי להעמיד תלמידים הגונים, צריך הרב שיהיה לו שם טוב, היינו נפש טובה - שכל הנפשות יתאוו להיכלל בנפשו - היינו בשמו.

(יב)

לשם טוב זוכים על ידי בחינה המְכַנֶּה "חומה", היינו שיהיה לו אריכות אפיים וכבוש את כעסו.

תורה נט

(יג)

בארץ ישראל אפשר לזכות לאריכות אפיים כזה, שלא יהיה בלבו שום צד כעס וקפידה, אפילו על השונא הגדול שלו שעושה לו הרבה ייסורים, וכל זה מגודל אמונתו שהכול ממנו יתברך לטובה. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ה יז)

(יד)

המידה הטובה של ארך אפיים באה על ידי אמונה, היינו שמאריך אפו על כל מה שבא עליו, ואינו מתבלבל משום דבר, ולא איכפת לו שום דבר, וממשיך לעשות את שלו בעבודת ה' (ליקוטי מוה"ר ח"א קנ"ה).

(טו)

כשנמשך לאיש עשירות, אזי יש לו חומה, שאם יזכה יהיה לו מעצור לכעסו, ויזכה לאריכות אפיים.

(טז)

כשהיצר מסית את האדם לכעוס, ידע שבזאת השעה מושפע לו מלמעלה איזה סך ממון, והיצר רוצה לקלקל זאת ההשפעה ולהחליף אותה בכעס, כי כעס וממון באים מאותו שורש - מסיטרא דשמאלה.

(יז)

עיקר שמירת השם, שמירת הנפש, אינו אלא שישמור את עצמו מכעס, כי הכעס פוגם בנפש.

(יח)

הנפש והחיות של האדם בעולם הזה מתבטאת ברצונותיו, נמצא שהנפש היא הרצון.

(יט)

כל הנפשות שורשם בעשירות, בשביל זה הגוזל ממון ישראל כאילו גוזל נפשו.

תורה נט

(כ)

כל דבר שואף לחזור לשורשו שממנו נברא.

(כא)

הכול תאבים להתקרב לעשיר, כי שם - בעשירות - שורש נפשם.

(כב)

הכול חפצים להיכלל בשמו של זה המאריך אף.

(כג)

מי שזכה להעמיד תלמידי חכמים, זכה שיוכללו בנפשו נפשות רבות, ונחשב כאילו הוא ילדם וכולם מקבלים חיות ממנו.

(כד)

עיקר גידול השם והנפש על ידי עשירות.

(כה)

על ידי שמכלכל דבריו במשפט - ששופט ובודק את כל מעשיו, יש לו את הכוח לשפוט בדיוק ובצדק כל דבר במהלך חייו, כלומר בדרך הממוצעת. אחד כזה יכול ללמד חכמתו לאחרים ולא יזיק להם הלמוד, כי אם אינו יודע לכלכל דבריו במשפט יוכל להזיק להם ריבוי האור שישפיע עליהם. היינו, כמו לתת לתינוק מאכל הראוי לגדול, או לתת לגדול מאכל של תינוק, שאינו מועיל לו כלום.

(כו)

יש הבדל בין השומע תורה מפי הרב ללומד מתוך ספר, כי השומע מפי הרב בשעה שהרב מוריד תורה מהלב העליון - מהקב"ה, נקשר אף הוא ללב העליון, ומקבל תורה לפי מדרגתו. (ליקוטי מוה"ר"ן ח"א כ')

תורה נט

(כז)

כשהולך מרב לרב, אז צריך לחזק אמונתו באחדות ה' יתברך. כי הלמוד מהרבה מלמדים מזיק לאמונת הייחוד. וכן הרב שיש לו אמונת הייחוד, הוא יכול להאיר לכל תלמיד ותלמיד לפי כוחו, וכל תלמיד אינו שומע אלא מה שצריך לו ולא יותר. (ספר המידות לימוד)

(כח)

הרב המלמד את תלמידיו בזה הדרך, היינו, שלא ישמיע אותם אלא לכל אחד מה שצריך לו - לא פחות ולא יותר, על ידי זה זוכה שמגלים לו פנים הנאים והמשובחים שבתורה. (ספר המידות לימוד)

(כט)

הלומד תורה לתלמיד שאינו הגון נקרא רשע. (ספר המידות צדיק)

(ל)

ודע שיש כמה רשעים שאסור לקרבתם תחת כנפי השכינה, דהיינו, לקרבתם לעבודת ה' יתברך, כי הם מורידים את המקרב ממדרגתו ואין כח במשפט שלו להכניע את הרע הדבוק בהם.

(לא)

האדם נברא כדי לקרב נפשות לה' יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים ו)

(לב)

עיקר תיקון היכל הקודש (תיקון הלב של המתקרב), הוא ע"י משפט - שישפוט את עצמו על כל דבר, יתבודד ויעשה חשבון עם נפשו, ויפרש שיחתו לפני ה' יתברך בחמימות הלב עד שיתעורר אש המשפט וישרוף את הרע של הנפשות המתקרבות (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים ו)

תורה נט

(לג)

עיקר תיקון העשירות הוא עניות, היינו שאינו מתגאה ומחזיק עצמו עני

בכל מצב שנמצא. (צ"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים ו יא)

(לד)

מוזבא בזוהר הקדוש שרב הימנונא סבא לא רצה לאכול, אף שהשולחן כבר היה ערוך לפניו, עד שהתפלל על מזונו כדי לברר את פרנסתו מהגלות,

היינו שלא יטעה כאילו הפרנסה מכוחי ועוצם ידי. (צ"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים ו-יב)

(לה)

האדם נידון בכל יום. וצריך כל אחד להקדים בתחילת היום לשפוט את עצמו כדי להמתיק ולבטל את הדין של למעלה, שזהו הכעס. (צ"פ ליקוטי הלכות אור"ח

ח"ג פורים ו יז)

(לו)

"אין מבטלים איסור לכתחילה". לכן אסור ליקח בכח את הרשעים ולבטלם בתוך הקדושה, אלא אם כן, באו מעצמם, כי צריכים איזושהי אתערותא

דלתתא מהם - (שההתעוררות תבוא מהם). (צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א תערובות ה-ג)

(לז)

שבת הוא בחינת בטול גמור לאין סוף. (צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א תערובות ה-ה).

(לח)

אסור לדחוק את השעה אפילו בקדושה, כי אי אפשר לבער הסיטרא אחרא

(הצד הרע) בפעם אחת. (צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א תערובות ה-ו)

(לט)

אסור לדחוק את השעה בכלום, רק יבטל עצמו לקדוש ברוך הוא ויסמוך

עליו. (צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א תערובות ה-ח)

תורה נט

(מו)

על ידי שרוצים לדחות ולרחק את האדם מהקדוש ברוך הוא, והוא דוחק עצמו ומכריח עצמו להתקרב, בזה הוא מבטש ומכניע הרע הנאחז בו. (ע"פ

ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב גרים ג-יא)

(מא)

ע"י שהצדיק מכלכל דבריו במשפט, ומרחק בתחילה את הרוצים להתקרב, על ידי זה יוכל להינצל מלקרב את הרשעים שאינם ראויים להתקרב. (ע"פ

ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב גרים ג-יא)

(מב)

צריך האדם לעורר את אש המשפט שלו, היינו לשפוט עצמו כדי לעורר התלהבות לבו, ואחר כך למסור המשפט לקדוש ברוך הוא - שהוא בעצמו יתן בו חכמה ודעת שיוכל לכלכל דבריו במשפט. ויזכה לידע ולכוון עם מי לדבר, ועם מי לא לדבר, ואיך לדבר, ומתי לדבר, ומה לדבר, וכמה לדבר - כאשר עוסק לקרב לקדוש ברוך הוא. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב גרים ג-כה)

(מג)

כל אדם בָּא לעולם כדי לברר מעמקי הקליפות ניצוצות קדושים של החכמה האלוקית - הניצוצות שנפלו על ידי חטא אדם הראשון, ושנפלו ע"י חטאיו, והניצוצות שהתבררו על ידו הם בחינת הגרים ובעלי התשובה שקירב לה'.

(ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב גרים ג-יז)

(מד)

אש המשפט הנ"ל שעושה מי שמקרב אנשים לקדוש ברוך הוא, שורף את הרע של המתקרבים שלא יאחז בו ובהם. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א גביית מלווה ג-א)

תורה נט ו סח

(מה)

על ידי המשא ומתן, האדם מרוויח ממון ועשירות שמגדלים נפשו, עד שרבים הנפשות התאבות להיכלל בנפשו. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א גביית מלווה ג-ב)

(מו)

על ידי כל זיווג, מבררים בירורים מן הקליפות והם הנפשות שמולידים, והיות שנבררו מהקליפות, על כן, יש אחיזה לסיטרא אחרא בנפשות אלו.

(ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א גביית מלווה ג-ו)

(מז)

על ידי שישראל הוציאו ממצרים העשירות, שהוא שורש נפשם, על ידי זה ממילא יצא גם נפשם משם. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א הרשאה ד-ו)

על פי תורה נט ותורה סח

(א)

מאחר שהקדוש ברוך הוא מחדש בכל יום מעשה בראשית, בהכרח שיחדש גם את תחילת הצמצום כדי שיהיה קיום לעולם, כי בלא הצמצום אין קיום לעולם. כי כל החיות והאורות המלוכשים בכל הבריאה, משתוקקים בכל עת לחזור לשורשם, ואז היה מתבטל העולם, (אך הצמצום עוצר זאת). (ע"פ

ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב שכירות פועלים ד-ג)

(ב)

עיקר השמירה היא רק על ידי השגחתו יתברך, ועיקר השמירה צריך להיות על ידי שהשומר ממשיך השגחתו יתברך על הדבר שניתן לו לשמור.

(ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב שאלה א-א)

תורה נט ו סח

(ג)

כפי שהאדם שומר ומשגיח על החפץ על פי התורה, כך ימשיך השגחתו יתברך על החפץ. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב שאלה א-א)

(ד)

בכל יום נותן לנו ה' יתברך את התורה - שכל חדש, וכל אחד כפי מעשיו זוכה לקבלה בכל עת, והעיקר על ידי שמשבר תאוות ממון. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב שאלה א-א)

(ה)

כל ההנאות הם בחינת נפשות, היינו רצונות, כי נפש הוא בחינת רצון. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב שאלה א-ד)

(ו)

כשיש לאדם הנאה מאיזה דבר, הוא צריך לברר ולהעלות ולקשר את הנפש (את ההנאה) - לקב"ה, ועל ידי זה ממשיך לו בחינת תורה - שכל חדש. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב שאלה א-ד)

(ז)

התענוג שיש בכל דבר, במאכל, משתה ומלבוש וכו', הוא מהניצוצות של החכמה האלקית שנפלו להחיות את אותו הדבר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ה)

(ח)

הצדיקים האמתיים הם מקשרים חכמה תתאה בחכמה עלאה, כי שיחתן של הצדיקים אמתיים שהם משיחין ומספרים שיחת חלין, היא יקרה מאד, כי כשהצדיק מדבר עם רשעים, והצדיק מגביה שכלו ומקשרו להשם יתברך, אזי מעלה ומקשר שכלם ממקום שהם להשם יתברך. כי הצדיק האמת מצמצם שכלו, ומדבר עמם בחכמה נפלאה ובמלאכה גדולה, ומקשר כל הדבורים להשם יתברך, ועל ידי זה מביאם לידי תשובה (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ע"א)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ס

תורה ס: פתח רבי שמעון

האדרא רבא קדישא: פתח רבי שמעון ואמר, עת לעשות לה'. אמאי עת לעשות לה? משום דהפרו תורתך. מאי הפרו תורתך? תורה דלעלא דאידי מתבטלא אי לא יתעבד בתקוני דא. ולעתיק יומין אתמור (נשא דף קכ"ח):

(א)

דע שיש שבילי התורה שיש בהם התבוננות גדול מאוד, שאי אפשר להגיע להתבוננות הזו כי אם על ידי עשירות דקדושה.

(ב)

כל יום ויום ממקום שמתחיל, אצל כל אחד הוא בתחילה צר, היינו שבתחילת היום קשה עליו מאוד העבודה שצריך לעשות באותו יום. ואחר כך הולך ומתרחב היום ונעשה יותר ויותר קל. וצריך לראות כל אחד, להרחיב כל יום ויום בתוספת קדושה, וזהו עיקר אריכות הימים.

(ג)

לבוא לעשירות דקדושה, הוא על ידי אריכות ימים, שיאריך ימיו בתוספת קדושה בכל יום ויום.

(ד)

כי באמת עקר העשירות, הוא רק בשביל התבוננות, אבל בלא זה, העשירות הוא רק בשביל נשים, וקטני הדעת פמותן, וזהו שאמרו רחל ולאה: "כי כל העשר אשר הציל אלקים מאבינו לנו הוא ולבנינו", הינו שכל העשירות הוא רק בשביל נשים וקטני הדעת פמונו.

תורה ס

(ה)

השכל והחכמה האלוקית שבכל דבר הם החיות והנשמה של הדבר.

(ו)

יראת ה' מביאה את האדם להאריך ימיו בכל יום בתוספת קדושה.

(ז)

כל החן של שקר שעושים לפני בני אדם כדי למצוא חן בעיניהם, בא על ידי הבל היופי, היינו שאינו נזהר מלרדוף אחר יופי הנשים.

(ח)

הצדיקים לפי ערך קדושתם, כאשר מרגישים שמתגברת עליהם איזה תאוה, יודעים שבאותו מקום שטופים בתאוה זו. וזה שאמר אברהם אבינו לאשתו כאשר הגיעו למצרים: "עתה ידעתי כי אישה יפת מראה את", כי הרגיש פתאום תאוה לאשתו.

(ט)

מי שאין לו יראת ה', ואינו נזהר מלהתאוות לנשים, נופל לעניות.

(י)

בשעת יציאת טיפת הזרע נפסקת הנשימה כדי שלא יכנס רוח חדש ויקרר את הטיפה. כי טיפה קרה אינה ראויה להולדה.

(יא)

כאשר כוח הדוחה שבגוף עסוק להוציא את טיפת הזרע, אין כוח הדוחה יכול לעסוק גם בהוצאת האוויר מהריאה החוצה, לכן נפסקת הנשימה בשעה שיוצאת הטיפה.

תורה ס

(יב)

כפי זכות וצחות ההבל של הנשימה הנכנסת לגוף, כך יוצא הוולד זך, מלובן ומזורז.

(יג)

אף על פי שאשתו של אדם מותרת לו תמיד, ראוי לו לתלמיד חכם שינהיג עצמו בקדושה ולא יהא מצוי אצל אשתו כתרנגול, אלא מלילי שבת ללילי שבת אם יש בו כח. וכשהוא מספר עמה, לא יספר בתחילת הלילה כשהוא שבע ובטנו מלאה, ולא בסוף הלילה כשהוא רעב, אלא באמצע הלילה כשיתעכל המזון שבמעיו. ולא יקל בראשו ביותר, ולא ינבל את פיו בדברי הבאי ואפילו בינו לבינה. הרי הוא אומר בקבלה, מגיד לאדם מה שיחו, אמרו חכמים, אפילו שיחה קלה שבין אדם לאשתו עתיד ליתן עליה את הדין; ולא יהיו שניהם לא שכורים ולא עצלנים ולא עצבנים, ולא אחד מהן, ולא תהיה ישנה, ולא יאנוס אותה והיא אינה רוצה, אלא ברצון שניהם ובשמחתם. יספר וישחק מעט עמה כדי שתתיישב נפשה, ויבעול בבושה ולא בעזות ויפרוש מיד. כל הנוהג מנהג זה, לא די לו שקדש נפשו וטהר עצמו ותקן דעותיו, אלא שאם היו לו בנים, יהיו נאים וביישנים ראויין לחכמה ולחסידות, וכל הנוהג במנהגות שאר העם ההולכים בחשך, יהיו לו בנים כמו אותם

העם. (רמב"ם הלכות דעות פרק ה).

(יד)

מי שאין לו את בחינת השמיעה - הקשבה, אין לו את בחינת הדבור.

(טו)

כל אחד לפי בטחונו בקב"ה, כך מקבל את כוח הדיבור.

(טז)

זיווג דנשיקין קודם לזיווג הגופני.

תורה ס

(ז)

עשירות באה מקור רוח - מאריכות הנשימה, והזיווג מהפסק הנשימה.

(ח)

עיקר תיקון השכל הוא מהנשימה, כי האוויר מקרר את חמימות הלב כדי שלא יתייבשו השמנים, היינו הליחות העולה להדליק את המנח.

(ט)

על ידי שמתייבש ליחות הגוף באים לשיגעון, כי נתקלקל המנח שדולק רק על ידי השמנים.

(כ)

שלימות היראה כשיש לאדם שלוש בחינות: יראת שמים, מורא הרב, ומורא אב ואם.

(כא)

צריך הרב שיהיה לו יראת שמים בשלשה חלקי השכל, היינו בחכמה, בינה ודעת.

(כב)

ניגון הוא בחינת הדרת פנים, שממנו נמשך כל השבעים פנים של התורה. כי הניגון הוא בחינת הטעמים של התורה שהוא הגבוה מעל הנקודות, התגים והאותיות של התורה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב פטר חמור ב יא)

(כג)

כוח של פקידת עקרות שיש לצדיקים, נעשה על ידי שמעוררים את בני אדם משנתם, היינו שמעוררים את דעתם לדעת את ה' יתברך, כי מי שאין בו דעת אינו מוליד.

תורה ס

(כד)

יש בני אדם שְׁיִשְׁנִים את ימיהם, ואפילו שנדמה לעולם שהם עובדים את ה' בתורה ותפילה, כל עבודתם נשאר למטה, כי הם עובדים את ה' בלי דעת.

(כה)

יש שנופלים לשינה על ידי תאוות ומעשים רעים, ויש שנופלים לשינה על ידי תאוות אכילה - שאינם אוכלים בקדושה וטהרה, ויש, על ידי שאוכלים מאכלים שלא נתבררו ואינם ראויים עדיין למאכל אדם.

(כו)

עיקר המאכל להחיות את הלב, וכשאינן המאכל מבורר וראוי למאכל אדם, וכן כשאוכלים בתאוה, בָּא רוע ללב ומאבד פניו, היינו שכלו.

(כז)

אי אפשר לעורר את האדם משנתו אלא אם התחיל להתעורר קצת מעצמו, ואז כשמתחיל להתעורר צריך תיכף להראות לו את אור השכל.

(כח)

כשרוּעִים לעורר את אלה שְׁיִשְׁנִים את ימיהם ולהשפיע עליהם דעת, להוציאם מחשכות השכל לאור השכל, צריך להסתיר ולצמצם את אור השכל כדי שאור השכל לא יזיק להם. כלומר, יעבירו להם את אור השכל בתוך סיפורי מעשיות. כשנותנים לישנים את אור השכל, אזי משתנים פניהם, וכוחות הטומאה אינם מכירים אותם, ואינם מונעים מהם לצאת מהחושך.

(כט)

יש שנפל מכל השבעים פנים של התורה, היינו מכל אופני השכל להבין את התורה, ושום שכל לא יכול לדבר אליו. אחד כזה צריך לעוררו על ידי

תורה ס

סיפורי מעשיות של שנים קדמוניות, שהם סְתָרֵי תורה גבוהה מאוד.

(ל)

כשעוסק לעורר מהשינה את הישנים את ימיהם, צריך להיזהר שלא ידבק

בו הרע של התלמידים שאינם הגונים. (ליקוטי מוהר"ן ס)

(לא)

צריך המלמד שיהיה לימודו עם המתקרבים בכוונה זו: ללמוד על מנת ללמד, לשמור ולעשות. ואז הקדוש ברוך הוא ישמור אותו מתלמידים שאינם הגונים - שלא יפְתְּבוּ על לבם דברי תורתו, וישכחו אותם מיד. (ליקוטי

מוהר"ן ח"א ס)

(לב)

בשעת השינה מתגבר על האדם הכוח המזדמה ומסבב את מוחו בדמיונות.

(לג)

בשבת זוכים להתבוננות בתורה במדרגה של 'אורייתא דעתיקא סתמיאה'

(תורת ה' - התורה של המשיח) - בחינת אז תתענג על ה'. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת

א א)

(לד)

על ידי סיפורי מעשיות שמספר הצדיק, הוא מעלה ומקשר ומעורר את המעשה שהוא מעולם העשייה, לבחינת הסיפור - הדיבור, דהיינו הוא מעלה

את העשייה אל הדיבור שהוא דעת ומוחין. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א יין נסך ב ב)

(לה)

מה שכתוב במדרש על הפסוק: 'ויברך אלוקים את יום השביעי' - ברכו בקלסתר פנים. הכוונה שאין פניו של אדם בימי החול דומים לפניו ביום

שבת. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א יין נסך ב ג)

תורה ס

(לז)

על ידי שמברכים את הקדוש ברוך הוא, על זה שברא את הדבר שאוכלים, מגלים שהקדוש ברוך הוא ברא את הכול, ועל ידי זה מתעורר החיות שבאותו מאכל להחיות את האדם. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א יין נסך ב-ד)

(לז)

החשש שחששו חכמים לכתוב את התורה שבעל פה, נבע מהדאגה שמא יפרשוהו הגויים כרצונם. אבל כשהתגברה הגלות, התירו לכתוב תורה שבעל-פה משום 'עת לעשות לה' הפרו תורתך'. כי ראו שחשש השכחה גרוע יותר מהחשש שיש בכתיבת התורה שבעל פה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א יין נסך ג-ד)

(לח)

הדברים הנכתבים בספר, יוכל הקורא לפרשם כרצונו, על כן צריכים לבאר ולפרש הדבר היטב היטב, בכמה פירושים וביאורים, ופירוש לפירושים, כדי שלא יוכל הטועה לטעות מהפירוש והכוונה האמיתית. (ע"פ

ליקוטי הלכות יור"ד ח"א יין נסך ג ד)

(לט)

כל הזמן של כל אדם בעולם הזה נמשך מהשמש והירח ואחד עשר הכוכבים, שעל ידם נחשב הזמן. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב נדרים ה-י)

(מ)

השם יתברך הוא למעלה מהזמן, ואי אפשר להבין זאת בשכל אנושי. אף דע, שעקר הזמן הוא מחמת ששכלנו קטן, פי כל מה ששכל גדול ביותר, הזמן נקטן ונתבטל ביותר. פי בחלום, שאז השכל נסתלק, ואין לו רק כח המדמה, אזי ברבע שעה יכולים לעבר כל השבעים שנה, ואחר-כך פשנתעוררים מהשנה, אזי רואים, שכל אלו הזמנים והשבעים שנה שעברו

בחלום, הוא זמן מעט מאד (ליקוטי מוה"ר"ן ח"ב ס"א)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה סא

תּוֹרָה סא: חֲדֵי רַבֵּי שְׁמִיעוֹן

חֲדֵי רַבֵּי שְׁמִיעוֹן וְאָמַר: ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי. אָמַר: הֲתָם יְאוֹת הָיוּ
לְמִדְחָל וְכוּ': (איזרא נשא דף קכח)

(א)

על ידי אמונת חכמים זוכה האדם להיות שופט צדק, היינו שידע איך ללכת
בדרך הממוצעת בכל עניין, ולא יטה לימין או לשמאל.

(ב)

מכל הלימודים שאדם לומד, צריך להוציא משם הנהגות אמת, שידע איך
להנהיג את עצמו ואת אחרים המתנהגים על פי דעתו.

(ג)

ידוע שכל התורה וכל הדינים וההלכות שבכל חלקי התורה, מכלם צריכים
להוציא עצות ודרכים ורמזים להתקרב לקדוש ברוך הוא, באמת. (הקדמת ליקוטי

הלכות אור החיים ח"א)

(ד)

הבירור של המאכלים שיהיו מזוככים בשלמות וראויים למאכל אדם,
נעשה על ידי שיש לאדם אמונה. כמו כן, צריכים להיות מבוררים מפסולת
גשמית, ומבושלים כמאכל אדם וכו', ובכשרות על פי התורה.

(ה)

איכות המן לפי המזון, לכן כשאוכל מאכל הראוי לאדם, בכשרות, על

תורה סא

פי התורה והאמונה, הגוף נקי מפסולת והמח ברור וצלול. ואז יכול להוציא הנהגות ישרות מכל מה שלומד.

(ו)

מי שאין לו אמונת חכמים, עולים מקיבתו אדים סרוחים אל המוח מהמאכלים שאינם מבוררים, ומבלבלים את מחשבותיו בדמיונות.

(ז)

המחלוקת הבאה על האדם שאין לו אמונת חכמים, היא המים המטהרים אותו מכל הסירחון של המותרות העולים לבלבל את מוחו. כי על ידי המחלוקת הוא אמור לשוב בתשובה על פגם האמונה.

(ח)

יש מנהיגים הנקראים בשם "רבי", ולא די שאינם יודעים להנהיג את עצמם, אלא עוד נוטלים גדולה לעצמם ומנהיגים את אחרים. צריך להישמר מהם מאוד ולא לקרוא להם רבי.

(ט)

על ידי שממנים מנהיגים שאין להם אמונת חכמים, הגויים גוזרים על ישראל שילמדו את כתב ידם וחכמתם, ואז אין תוקף לכתב ידינו ולחכמת התורה הקדושה.

(י)

כל אות ואות מאותיות לשון הקודש יש בה חכמה, כי חכמתו יתברך חייבה שאות זו תהיה לה צורה זו וחכמה זו דווקא, ואות אחרת תהיה לה צורה אחרת ותכיל בתוכה חכמה אחרת.

(יא)

האותיות שבהם נברא כל דבר ודבר, הם בחינת השכל השייך לאותו הדבר, 'כי בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם'. ובכל דבור של

תורה סא

הקדוש ברוך הוא יש בו חכמה, כי הדיבור הוא התגלות הדעת (ע"פ ליקוטי הלכות

יור"ד ח"ב כלאי בהמה ג א)

(יב)

צירוף של אותיות מסוימות מהוות את המהות של אותו נברא שהן מציינות, והן מחייבות שיהיו לו דווקא הטבע והאופי וההנהגות המסוימות שיש בו על פי החכמה האלוקית שבתוך אותיות אלה.

(יג)

כאשר כותבים על הנייר עם הקולמוס, אזי באותו רגע נחקקות באוויר אותם אותיות.

(יד)

אף על פי שאנו מגלים לעולם את חכמת גלגלי הרקיע, היינו את כל השינויים שעושה הקדוש ברוך הוא בעולם על ידי תנועת הגלגלים, וכן מגלים את העתידות שהוא גוזר על העולם. יש שכל, שלמרות שאנו מגלים להם את הסוד, עיקר הסוד נשאר אצלנו, היינו הסוד שהגלגלים פועלים על ידי תפילתינו.

(טו)

השכל האלוקי המניע את הגלגלים נקרא המלאך של הגלגל. וכל גלגל וגלגל יש לו איזה שכל מיוחד שעל פי שכל זה הוא מתנהג.

(טז)

השינויים בין המלאכים, היינו השכליים, הוא לפי ריחוקם או קירובם לשכל האין סוף ברוך הוא.

(יז)

כל המלאכים מקבלים את השפע לחיותם מהשכל הכולל, שהיא הנשמה של האדם הממונה עליהם. ולכל אדם יש כוכב, מלאך, שכל, שהאדם ממונה

תורה סא

עליו ומנהיג אותו על ידי דבר ה', היינו תפילה.

(יח)

כל נשמות בני אדם שווים הם (רבי חי טייב 'חלב חיים') (א"ה: היינו, השכל האלוקי הטמון בכל אחד שווה הוא, והשינויים נובעים משינוי הכלים - הגופות - המידות - שבהם מונחת הנשמה - השכל).

(יט)

לפי זיכור וניקיון הגוף מהתאוות, כך מתלבשת בו נשמה ושכל יותר גדול, כלומר, יש לשכל אפשרות יותר לבטא גדולתו.

(כ)

לפי המדינה ולפי המזון הצומח באותה מדינה, כך שְׁכָלָם של בני אותה מדינה. יש שְׁשָׁכָלָם זך וצלול, ויש שְׁשָׁכָלָם עב ומגושם.

(כא)

מי שאין לו אמונת חכמים וחולק עליהם, גורם שתהיה לו מחלוקת במוחו - ספיקות בכל דבר, ואין לו עצה שלימה לעולם, כי הטינופת של המותרות שבגופו עולה לו אל המַחַ.

(כב)

כשיש על האדם מחלוקת והוא שב בתשובה, הוא זוכה על ידי זה להיטהר מהמותרות העולות לו אל הלב ומבלבלות עצתו.

(כג)

יש צדיקים שיש עליהם מחלוקת מפני שאין להם אמונה בעצמם, היינו שאינם מאמינים שחידושי תורתם יקרים בעיני הקדוש ב"ה.

(כד)

יש צדיקים שאמונתם שלימה, ובכל זאת יש עליהם מחלוקת. על ידי

תורה סא

המחלוקת הזו הם שבים בתשובה ומתקנים אמונת חכמים אצל המון העם.

(כה)

על ידי שמקשים קושיות על האדם והוא מתרץ אותם, נעשה מזה ספר שו"ת (שאלות ותשובות).

(כו)

המחלוקת מגביה ומרים את האדם, כמו מים השוטפים עץ המונח על הקרקע ומגביהים אותו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קס"א)

(כז)

על ידי תיקון אמונת חכמים, ממתקים את כל הצמצומים והדינים, ומתרבים בעולם ספרי הקודש המגלים שכל - שהוא שורש החסד.

(כח)

אין הדין נימתק אלא בשורשו, ושורש הדינים הוא השכל. כי הדין נולד מצמצום השכל. לכן כדי למתק הדין צריך להחזיר השכל לגודלו לפני שהצטמצם. היינו לקשרו לשורשו - לשכל שממנו השתלשל. כל דין צריך למתק בשכל השייך לו דווקא.

(כט)

יש שכל עליון שכולל את כל השכליים והוא ממתיק את כל הדינים.

(ל)

שלימות התורה שבכתב על ידי התורה שבעל פה. לכן, על ידי שמתחדשים הרבה ספרי קודש, נשלמת התורה.

(לא)

ב'אבן שתיה' - אבן התשתית של העולם שהיא השכל הכולל - התורה שממנה הושתת העולם - רשומים כל סוגי הצמצומים והדינים, לכן שם

תורה סא

נמתקים כל הדינים. וכל הדינים שונים אחד מהשני באיכות וכמות.

(לב)

כל השכליים הפרטיים מקבלים מהשכל העליון הכולל, לכן גם כשמשתמשים עם איזה שכל פרטי כדי להמתיק איזה דין, צריך לקבל מהשכל הכולל.

(לג)

כשיש לתורה שבכתב שלימות על ידי התורה שבעל פה, היא מקבלת את אור השכל העליון, ומשפעת ממנו בכל החכמות שיש בעולם, וממתיקה את כל הדינים.

(לד)

על ידי שבאים בראש השנה לצדיקים, נמתקים כל הדינים. כי כל אחד פֶּא עם צרותיו, צמצומיו, וקדושתו, ונכללים כולם בצדיק שהוא השכל הכולל.

(לה)

על ידי שנכללים הרבה נפשות יחד אצל הצדיק, נגְדֵל אור השמחה.

(לו)

יש אנשים שיש להם יצר הרע גדול להנהיג את העולם.

(לז)

לכל מקום בחוץ לארץ שאליו מגיע איש ישראלי, האוויר של אותו מקום מתקדש ונעשה כאוויר ארץ ישראל - היינו אוויר מְחֻפֵּים, אויר של אמונה שהכל בהשגחת המאציל העליון.

(לח)

לא רק הספרים של הקדמונים, אלא אפילו הספרים שנתגלו עכשיו, צריכים לגלותם מעט מעט, וכמה דברים בהם צריכים לכותבם ברמז. (ע"פ ליקוטי הלכות

תורה סא

אור"ח ח"ג ר"ח ז ט

(לט)

בסוד עיבור הלבנה כלולים כל סודות התורה, כי הוא הסוד איך הבחירה בתוך הידיעה - שהכל אחד. בתחילה נתגלה הסוד לאדם הראשון, ואחריו לצדיקים שבכל דור ודור, ועיקר הגילוי נתגלה למשה רבנו ע"ה, וגם הוא נתקשה בו, כי בו גנוז סוד הבחירה, והסוד מדוע בחר בנו מכל העמים. (ע"פ

ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"ח ז ט)

(מ)

אומר רבי נתן: בענין הקשיא של הידיעה והבחירה. כבר מבאר בהספר ליקוטי מוהר"ן, בהתורה בהעלותך בסימן כ"א, שזהו בחינת שכל המקיף שאינו נכנס לתוך השכל - עד לעתיד, עין שם. וספר רבנו זכרוננו לברכה שפבר היה לו תרוץ נכון על זאת הקשיא. והתרוץ היה בברור גמור פדרפו תמיד, שאינו אומר דבר שישאר בו פקפוק, רק דברים הברורים ומתורין פשמלה, וכבר כתב את ענין התרוץ בכתב, אך נאבד ממנו הכתב, ועתה נשפח ממנו (פדרכו תמיד שכל מה שפבר חדש, הסיח דעתו ממנו ואינו עוסק עוד בזה, רק הוא רוצה בכל פעם חדשות לגמרי וכו'. כמבאר במקום אחר). פעם אחת שמעתי מפיו הקדוש שאמר, שזה אי אפשר להשיג, איך הבחירה היא בתוך הידיעה בעצמה.

(מא)

הצדיק מתנהג בחכמה ומסתיר עצמו מהעולם בשביל להשאיר להם בחירה. כי ללא הבחירה אין קיום לעולם. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"ח ז מט)

(מב)

אין שום מצווה (דאורייתא) שניתן לחכמים לעשות כפי דעתם, כי אם דיני חול המועד. והעיקר בשביל דבר האבד, היינו הנפשות האבודות. (ע"פ ליקוטי

תורה סא

הלכות אור"ח ח"ג ר"ח ז (א)

(מג)

כתב מוהרנ"ת יומיים לפני הסתלקותו: עיקר בקשתינו בראש השנה להיכתב לחיים טובים, הכוונה לחיים נצחיים. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג סוכה ז א).

(מד)

עיקר מה שרחוקים מהקדוש ברוך הוא, על ידי שלא יודעים עצה איך לשוב אליו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג סוכה ז ב)

(מה)

מה שהעולם רחוקים מהקדוש ברוך הוא, ואינם מתקרבים אליו יתברך, הוא רק מחמת שאין להם יישוב הדעת, ואינם מיישבים עצמם, והעיקר להשתדל ליישב עצמו היטב, מה התכלית מכל התאוות ומכל ענייני העולם הזה. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב י)

(מו)

היה ראוי לחכמים, אפילו חכמי אומות העולם, להתקבץ יחד ולחשוב חכמות ותחבולות בדרך האמת, למצוא מה התכלית של זה העולם ולמה נברא? כי סוף סוף צריך האדם למות, ומה יתרון לאדם בכל עמלו. (ע"פ ליקוטי

הלכות אור"ח ח"ג סוכה ז ב)

(מז)

על ידי חטא אדם הראשון, וחטא של כל אחד ואחד, נתערב טוב ברע, עד שאינו יודע להבחין בין הדרך הטובה לרעה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג סוכה ז א)

(מח)

עיקר חלוקת העצה בעבודת ה' - מה שמסופקים לפעמים איך להתנהג - זה נמשך מפגם עץ הדעת טוב ורע, שלא יודעים להבחין בין הטוב לרע. (ע"פ

ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג סוכה ז א)

תורה סא

(מט)

חלוקת העצה - שלא יודעים במה לבחור, היא להט החרב המתהפכת שהניח ה' בשערי גן עדן אחר החטא, לשמור דרך עץ החיים, למנוע את הדבקות בהקב"ה למי שאינו ראוי עדיין. כי אם לא היה אוכל מעץ הדעת, היה יודע אדם הראשון איך להדבק תמיד בקדוש ברוך הוא. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח

ח"ג סוכה ז ג)

(נ)

את החסד הזה שהקדוש ברוך הוא עושה עם האדם לאחר החטא, היינו שמחזירו בתשובה, אי אפשר לגלות רק מפה לאוזן. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג סוכה

ז ד)

(נא)

כל אחד כפי נשמתו, וכפי קלקולו, וכפי מהותו, כן צריכים לנהוג עמו בדרכים ועצות ישרות באופן שישוב אל הקדוש ברוך הוא. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח

ח"ג סוכה ז ד)

(נב)

אילו לא חטא אדם הראשון, היה יכול להיכלל בקדוש ברוך הוא - בעץ החיים - ולחיות לעולם בעולם הזה, אשר בשביל זה נברא. אך ע"י החטא

נחלקה עצתו ואינו יודע מה לעשות. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג סוכה ז ט)

(נג)

כל הבירורים בין טוב לרע שעושים בכל ענייני המשא ומתן, וכן בכל הדברים, הכול הוא המתקת הדינים, בירור הדין מהחסד. כי כל זמן

שלא נתברר הטוב, אזי הדין מתגבר. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג סוכה ז טז)

(נד)

האדם צריך לברר ולהמתיק הדין כפי שורש שכלו, לכן נמשך לו עצה

תורה סא

לעסוק דווקא בעסק זה ולא באחר, כי יש לו כח להמתיק הדין שנמצא דווקא באותו עסק שעוסק. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג סוכה ז טז)

(נה)

כל אחד מישראל הוא בחינת שכל פרטי וידיעה פרטית, בחינת עצה חדשה איך להכיר אותו יתברך. כי אין שני בני אדם שווים ואין שני דורות שווים. ומיום ברוא אלוקים אדם עד הסוף, לא היה ולא יהיו שני בני אדם שווים.

(ע"פ ליקוטי הלכות אבהע"ז גיטין ג טז)

(נד)

השגות אלקות, אי אפשר להשיג כי אם על ידי צמצומים רבים, כמו שאנו רואים בחוש, שאי אפשר להשיג שכל גדול, כי אם על ידי התלבשות בשכל התחתון. כמו המלמד, כשרוצה להסביר שכל גדול להתלמיד, הוא צריך להלביש אותו בשכל תחתון וקטן, כדי שיוכל התלמיד להבינו, דהינו, שהוא מציע לו מתחלה ההקדמות ושכליות קטנים שמסבב לו תחלה, כדי להבינו על ידי זה המכון, שהוא שכל עליון וגדול. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ל)

(נז)

עיקר מניעת ההשגה והידיעה ממנו יתברך, הוא מחמת ריבוי אור, שאי אפשר לנו לקבל אור השגתו, (לקבל מציאותו שהיא בחינת אין סוף). על כן, עיקר התיקון על ידי ריבוי הכלים והצמצומים הקדושים, שעל ידם זוכים לקבל אור השכל של השגת אלקותו יתברך בהדרגה ובמידה. (ע"פ ליקוטי הלכות אבהע"ז גיטין

ג טז)

(נח)

וצריך כל אחד לבקש מאד מלמד הגון כזה, שיוכל להסביר ולהבין אותו שכל עליון וגדול כזה, דהינו השגות אלקות. כי צריך לזה רבי גדול מאד מאד, שיוכל להסביר שכל גדול כזה, על ידי השכל התחתון כנ"ל, כדי

תורה סא

שְׁיִוְכְלוּ הַקְטָנִים לְהַבִּינוֹ. וְכָל מָה שֶׁהוּא קָטָן בְּיֹתֵר, וּמְרַחֵק בְּיֹתֵר מֵהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא צָרִיף רַבִּי גָדוֹל בְּיֹתֵר. כְּמוֹ שֶׁמְצִינֵנוּ בְּעֵת שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְרָגָה קְטָנָה מְאֹד, דִּהְיִינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁהָיוּ מְשַׁקְעִים בְּמִ"ט שְׁעָרֵי טְמֵאָה, הָיוּ צָרִיכִים רַבִּי גָדוֹל וּמְלַמֵּד גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, דִּהְיִינוּ מְשֵׁה רַבְּנוּ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם, כִּי כָּל מָה שֶׁהוּא קָטָן וּמְרַחֵק בְּיֹתֵר, צָרִיף מְלַמֵּד גָּדוֹל בְּיֹתֵר שִׁיְהִיָּה אֲמֵן כּוֹה, שְׁיִוְכַל לְהַלְבִּישׁ שְׂכָל עַלְיוֹן כּוֹה, דִּהְיִינוּ הַשְּׁגָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, לְקַטֵּן וּמְרַחֵק כְּמוֹתוֹ. כִּי כָּל מָה שֶׁהַחֹלָה נִחְלָה בְּיֹתֵר, צָרִיף רוֹפֵא גָדוֹל בְּיֹתֵר. כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מָה שִׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ, וְכְמוֹ כֵּן, כָּל מָה שִׁיּוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא מְרַחֵק בְּיֹתֵר, צָרִיף לְבַקֵּשׁ לְנַפְשׁוֹ רוֹפֵא גָדוֹל מְאֹד מְאֹד, הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה בְּיֹתֵר, דִּהְיִינוּ שְׁיִחְזִיר וְיִבְקֵשׁ תְּמִיד לְזִכּוֹת לְהִתְקַרֵּב לְהַרְבֵּי הַגָּדוֹל מְאֹד מְאֹד כְּפִ"ל, כִּי כָּל מָה שֶׁהוּא קָטָן בְּיֹתֵר, צָרִיף מְלַמֵּד גָּדוֹל בְּיֹתֵר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ל)

(נט)

איסור העריות, כגון אחותו, אמו וכו', כדי שלא יהיה הזיווג מבחינת ריבוי אור - שאין יכולים להמתיק הצמצום. (ע"פ ליקוטי הלכות אבהע"ז גיטין ג יז)

(ס)

אי אפשר להמתיק הדין אלא על ידי השכל הפרטי השייך לו. משום שההמתקה מהשכל הכולל הוא בבחינת ריבוי אור, ולא תמיד אפשר להמתיק על ידו את הדין, אלא בעת רצון, כמו ביום הכפורים. (ע"פ ליקוטי הלכות

אבהע"ז גיטין ג ט)

(סא)

כל שורש השפע נמשך משכל הכולל - מבית ה', שהוא בחינת ה'אבן שתייה' שממנה הושתת ונבנה העולם, ומשם יוצא מעין שהוא הנהר היוצא מעדן, כי ממנו נמשכים צינורות וכלים לכל אחד, כפי האדם, כפי המקום והזמן. ועיקר הכלי והצינור הוא השכל והחכמה, כי עיקר השפע נמשך כפי

תורה סא

הדעת של כל אחד. (צ"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב פקדון ה כח)

(סב)

בְּתֵר עֲנִיָּא אֲזֵלָא עֲנִיּוֹתָא (אחרי העני הולכת העניות). כי כל מה שהעניות מתגברת על האדם, נקטנת דעתו יותר, ונקטן בטחונו ביותר, ועל ידי זה

נסתמים כלי השפע שלו. (צ"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב פקדון ה ל)

(סג)

כֹּל עֲנִי וְאֲבִיוֹן יֵשׁ לוֹ צִנּוּר שֶׁל שֹׁפֵעַ. ואם היה העולם מתנהג כראוי, לא היו אביונים בעולם, כי היה יורד לכל אחד השפעתו משכל הכולל, דרך

הצינור והכלי שלו, כמו שיהיה לעתיד באמת. (צ"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב פקדון ה לה)

(סד)

תִּיכַף שֶׁאֵכֵל אָדָם הָרֵאשׁוֹן מֵעֵץ הַדַּעַת וְנִפְגְּמָה הָאֲכִילָה - הַתְּחִילָה מִיתָתוֹ

מאותו יום - שמוכרח למות. (צ"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב פקדון ה לח)

(סה)

כֹּל פֶּרֶט מִפְּרִטֵי הַבְּרִיאָה הוּא צִמְצוּם שֶׁל שִׁכְל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. כלומר, דרך הפרט הזה מתגלה הקדוש ברוך הוא בצמצום - באופן שנוכל לקלוט אותו. וצמצום האין סוף, זה צמצום החסד והקטנתו עד למצב של דין, לכן צמצום הוא דין.

(סז)

כֹּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לִפִּי בַחֲנִינָת הַנִּשְׁמָה שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא הַשִּׁכְל, כֵּן הוּא צָרִיךְ לְהַמְתִּיק כְּמָה בַחֲנִינּוֹת צִמְצוּמִים וְדִינִים הַשִּׁיכִים לְשׁוֹרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ. כי המתקת כל צמצום, על ידי השכל השייך לאותו צמצום שמשם שורשו. (צ"פ ליקוטי הלכות

חו"מ ח"ב גזילה ב ב)

(סז)

כֹּל הַמְּצוּוֹת כּוֹלָם הֵם בַּחֲנִינָת הַמְּתָקוֹת. וכל מצווה כפי שורשה בחכמה עילאה

תורה סא

דמתמן אורייתא נפקת (בחכמה העליונה - שמשם התורה יוצאת) - כן יש לה כח להמתיק איזה צמצום השייך לאותה חכמה של אותה מצווה, שהיא בחינת שכל. כי כל מצווה היא חכמה מחכמתו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב גזילה

ב ב)

(סח)

על ידי שאנו מאמינים בחכמים, אנו נכללים בהם, ועל ידי זה זוכים לינק ולקבל מהם אמונה שלימה, שזה יסוד כל התורה. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב גזילה ב ד)

(סט)

אמונה הוא בחינת צמצום השכל, (כלומר שאינו משתמש עם השכל). ועל כן, **על** ידי אמונה יכולים להמתיק כל הצמצומים והדינים. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב גזילה ב ד)

(ע)

עיקר הצמצומים של החכמה האלוקית הם בחינת הממון והחפצים של האדם. וכל אחד יכול להמתיק רק את ממונו וחפציו, כי אי אפשר להמתיק שום צמצום אלא על ידי השכל השייך לו. וכל אחד מישראל הוא שכל פרטי שאין לו כח להמתיק אלא את הצמצום השייך לו, היינו ממונו וחפציו. אבל ממון חברו הוא צמצום אחר שהמתקנו על ידי שכל אחר. (ע"פ ליקוטי הלכות

חו"מ ח"ב גזילה ב ה)

(עא)

על ידי החטא פוגם האדם בחכמה ובשכל של שורש נשמתו, כי על ידי החטא מושך לעצמו רוח שטות. וכשנפגמת החכמה שלו, אין יכול להמתיק הדין והצמצום ומתגבר עליו הדין. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב גזילה ב ח)

(עב)

כל עבודתנו להמתיק דינים כדי להכניע הסיטרא אחרא (הצד הרע של החיים), שעיקר אחיזתם בבחינת הדינים. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב גזילה ב ח)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה סב

תורה סב: וַיִּסַּב אֱלֹקִים

וַיִּסַּב אֱלֹקִים אֶת הָעַם דְּרוֹךְ הַמִּדְבָּר יַם סוּף וְחַמְשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:

(א)

יש מאכל מזוכך ומבורר וראוי לתזונת הצומח. ויש מאכל הראוי לבעלי החיים, ויש מאכל שמזוכך ברמה הראוי לחי המדבר - הגוי, ויש מאכל הראוי לאדם - לאיש הישראלי האוכל בקדושה וטהרה על פי התורה.

(ב)

על ידי מאכל שאינו מבורר וראוי למאכל אדם, יכול האדם לחטוא כבהמה.

(ג)

על ידי אכילת איש הישראלי בקדושה וטהרה, מאכל מבורר הראוי למאכל אדם ולא למאכל בהמה, נעשה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתא, כלומר, הוא זוכה להדביק מחשבתו - נשמתו - שהיא השכינה - לקדוש ברוך הוא.

(ד)

כשנזדמן לאדם בתוך מאכלו ניצוצות שלא נתבררו עדיין למאכל אדם, והם עדיין ניצוצות חיות הראויים לבהמה, על ידי זה בא חולי הקדחת. (ליקוטי

מוהר"ן ח"א רס"ג)

תורה סב

(ה)

יש אדם גדול במעלה שאף שאוכל מאכל שלא ראוי למאכל אדם, יש כוח לאדם זה לדלג מדרגה שלימה ולהעלות את מאכל הבהמה למדרגת מאכל

אדם. (ליקוטי מהר"ן ח"א רס"ג)

(ו)

מצווה לחדד את השכל ולהבין כל דבר על בוריו, וכל זה רק בדברים שהם בידי שכלו האנושי להבין לפי בחינתו. אבל על דברים שהם מעל שכלו, צריך לסמוך רק על האמונה ואין לסמוך על השכל.

(ז)

עיקר החושך שיש בעולם, נוצר מהחושך העליון הרוחני שהוא עומק המושג - שהם הקושיות שאי אפשר ליישבם. (ע"פ ליקוטי הלכות השכמת הבקר ג ב). (א"ה: כלומר, הפונקציה הנקראת 'לא מבין' שיש במוח האדם, היא הנותנת אפשרות למוח לקלוט את החושך בעולם, את המצב של העדר האור).

(ח)

הקושיות הם החושך המסתיר את ההתגלות של הקדוש ברוך הוא. את החושך הזה אי אפשר לסלק על ידי שום דעת, אלא על ידי אמונה לבד. (ע"פ

ליקוטי הלכות השכמת הבקר ג ב).

(ט)

צריכין לידע ולהאמין ש'מלא כל הארץ כבודו' (ישעיהו ג-א), והאדם יושב ועומד, וכו', תמיד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה. לזאת החוויה זוכין על ידי שמעוררין השחר על ידי קימת חצות, שעל ידי זה ממשיכין הדעת, עד שזוכין לידיעה ש'מלא כל הארץ כבודו'. (ע"פ ליקוטי הלכות השכמת הבקר ג ד).

תורה סב

(י)

אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם ש'מלא כל הארץ כבודו', והקב"ה עומד בשעת התפילה ושומע את תפילתו, ודאי היה מתפלל בהתלהבות גדולה מאוד והיה מדקדק מאוד לכוון את דבריו.

(יא)

כל אחד לפי מיעוט שכלו וידיעתו בהשגה ש'מלא כל הארץ כבודו' ובהשגה שאין עוד מלבדו ממש, כך התלהבותו ודקדוקו בתפילה.

(יב)

הידיעה היא מהיצר הטוב שבלב, והסתרת ידיעת ה' הוא מהיצר הרע.

(יג)

מחלוקת היצר הרע, היינו מה שנכנס בלבו קושיות ואפיקורסות, זה נתהווה מהשתלשלות המחלוקת שבקדושה, היינו מחלוקת תנאים ואמוראים בהלכות התורה.

(יד)

על ידי לימוד הלכות פסוקות, נתקן מחלוקת שבקדושה - המחלוקת שבתורה, ואז מתיישר הלב מעקמומיותו - מהכפירות והטענות שיש לו על הדרך בה מנהיג ה' יתברך אותו ואת העולם כלו.

(טו)

המחלוקת שבין הצדיקים, שזה אוסר וזה מתיר, וכן שאר המחלוקות שביניהם - "אלו ואלו דברי אלקים חיים", ואי אפשר להשיג את זה השכל איך ששניהם אמת. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד ד)

(טז)

המחלוקת שבקדושה שיש בין הצדיקים, היא השורש שממנה משתלשל מחלוקת ועקמומיות בלב של מי שפגם בבריתו - פגם במוחו, ומחלוקתם

תורה סב

באה לסלק ולהרחיק את מי שלא ראוי להתקרב לקדושה, היינו את הפגום בכריתו. ומי שראוי להתקרב, על ידי מחלוקת זו יתקרב יותר. כי על ידי שרואה גודל התרחקותו עד שיש לו עקמומיות בלב נגד התורה והצדיקים, הוא מתבייש ושב בתשובה. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין תד ה)

(יז)

מי שרוצה, ח"ו, ליכנס להבין זה הדעת (של המחלוקת), בוודאי לא ישוב ולא ישיג אורחות חיים, כי יהיה נכשל מאד... כי אי אפשר להשיג זה הדעת וצריך לסמוך רק על אמונה - להאמין בצדיקי אמת, אף על פי שיש ביניהם מריבה ומחלוקת, כי באמת "אלו ואלו דברי אלקים חיים". (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין

(יז)

(יח)

כשיש לאדם אמונה בשלימות, אפילו אם אינו מבין בשכלו תירוץ על הקושיות שבלבו, הוא יצליח לדבק מחשבתו בקדוש ברוך הוא, אם תהיה אכילתו בקדושה.

(יט)

עיקר שלימות וקישוטי האמונה, לקרב רחוקים לקדוש ברוך הוא, לעובדו שכם אחד - לקרב בעלי תשובה וגרים.

(כ)

על ידי שמדברים עם הקדוש ברוך הוא, מגלים את מציאות אלקותו בעולם, ועל ידי זה מוציאים את הניצוצות הקדושים, היינו ניצוצי החיות האלוקית המחייה את הקליפות - את הכפירות ואת השקר, כי כל חיותם מהסתרת האמת שהכל מהקב"ה.

תורה סב

(כא)

כאשר אין לגויים יותר יניקה והנאה מהניצוצות הקדושים שנפלו אצלם בקליפה, אזי הם משליכים את אמונתם ומדביקים עצמם לאמונת ישראל.

(כב)

כשמתגברים התאוות על האדם, הוא התגברות הקליפה על הקדושה.

(כג)

ראשי התאוות הם תאוות אכילה ושתייה, וכל שאר התאוות נמשכים אחריהם.

(כד)

עיקר יניקת הרע הוא מאחורי הקדושה, כלומר מהסתרת פני ה', מהסתרת הידיעה על מציאותו. כי מהפנים של הקדושה אינם יכולים לינק מחמת בהירות וחוזק האור.

(כה)

עיקר כל הדברים הוא ההתחלה, כי כל ההתחלות קשות מחמת שיוצאים מהיפך להיפך. אבל אחר ההתחלה הוא נכנס מעט בהרגל ואינו קשה עליו כל כך.

(כו)

עיקר הגורם לאדם שלא יהיה לו דיבורים קדושים, היא תאוות אכילה, לכן תיקון הדיבור על ידי תענית.

(כז)

על ידי תענית - שמשבר תאוות אכילה ושתייה - נפתח פיו לדבר דיבורים לפני הקדוש ברוך הוא.

תורה סב

(כה)

אמונה הוא בדבר שאינו יודע עליו שום טעם, ואינו מוכן בשכלו. אך אצל המאמין הדבר גלוי כאילו רואה בעיניו את הדבר שמאמין בו.

(כט)

עיקר ידיעת אלקותו יתברך אינו אלא מהגלוי על הסתום, ומחמת שרואים מהגלוי שהעולם מתנהג על פי הטבע ומערכת המזלות, נפלו הכופרים בטעות כאילו הקדוש ברוך הוא טבע.

(ל)

רבים נכשלים ועושים את הסבות אמצעי בינם לבין השם יתברך. הינו שמאמינים בהשם יתברך, אבל מאמינים גם כן באמצעי, ואומרים שצריך לסבות. הינו שמאמינים, למשל, בהסבה של פרנסה שהוא המשא ומתן, ואומרים הסבה של משא ומתן עקר, כאלו חס ושלום, בלא הסבה של משא ומתן אין יכלת ביד השם יתברך לתן להם פרנסה. ובהסבה של הרפואה שהוא סמים, עושים מהם עקר, כאלו, חס ושלום, בלי הסמים, אין יכלת ביד השם יתברך לרפא. ואין הדבר כן, כי הקדוש-ברוך-הוא סבת כל הסבות ועלת כל העלות, ואין צריך לשום סבה. ובעת עסקנו באלו הסבות, צריך להאמין בהשם יתברך לבד, ולא לעשות מהסבות עקר.

(לא)

כשהצדיק מבטל בתפלתו איזה חיוב של מערכת המזלות, אזי נתידע מהגלוי על הסתום, שיש אלקי נמצא.

(לב)

כשהאמונה בשלמות, אזי אין צריך לתענית ומותר לו לאכול וליהנות מאכילתו, כי האמונה שמאמין שכל הנאתו וחייתו באה מהקדוש ברוך הוא, מדביקה ליבו באהבה לקב"ה - "אהבה בתענוגים", וזה נקרא שהאכילה

תורה סב

מעוררת זווג וחיבור בינו לבין הקדוש ברוך הוא, (כתב יד רבנו תורה סב שבסוף הליקוטי

מזהר"ק).

(לג)

יש בני אדם שכופרים ואומרים עולם כמנהגו נוהג. ויש שמודים במציאותו יתברך, אבל אומרים שהעולם קדמון, והעולם מחויב המציאות, כמו חיוב האור מן השמש, ועל ידי זה כופרים במצוות, כי אומרים שלא ישונה דבר ממנהגו על ידי מצוות. ויש מודים במצוות ובעבודת ה', אבל עובדים את הכוחות והצורות העליונות, ועושים את הצורות שיהיו אמצעים בינם לבין

הבורא. (כתב יד רבנו תורה סב שבסוף הליקוטי מזהר"ק).

(לד)

לפי התגלות הבריאה - הטבע ופרטיו, כן מכירים את הקדוש ברוך הוא, כי הם הלבושים שבהם הוא מתגלה לעולם. לכן פרעה נפל בטעות, שראה שהעולם מתנהג על פי מערכת השמים. ועל ידי זה, גם כל אחד מהכופרים נפל בטעות לפי טעותו. אבל על ידי שידוד המערכות (השינויים שנעשים לא כפי רגילות הטבע), יודו הכול בבורא ומשגית, כמו שיהיה לעתיד שיתבטלו מערכות השמים, ואז יכירו כל יושבי תבל כי יש בורא ומנהיג. (כתב יד רבנו תורה

סב שבסוף הליקוטי מזהר"ק).

(לה)

כשאין שלום בין בני אדם בגלל שיש בליבם את מידת הניצחון והמחלוקת, אז אפילו אם ידבר אחד עם חברו דברי אמת, לא ישמע אחד את חברו.

(לו)

כל פעם שנוסע לצדיק, צריך שיראה שביאתו לצדיק תהיה בכל פעם חדשה, כאילו זו הפעם הראשונה שבא אליו, כי לפי ההתלהבות של ההתחלה כך מתנהג ההמשך.

תורה סב

(לז)

הבירור של המאכלים שיהיו מזוככים בשלמות וראויים למאכל אדם, זה נעשה ממילא על ידי האמונה של האדם. כמו כן, צריך המאכל להיות מבורר מפסולת גשמית, ומבושל כראוי למאכל אדם וכו'. והשלימות כאשר המאכלים בכשרות על פי התורה.

(לח)

השכל יכול ליפול בגלות במייצרי הגרון, כלומר, הדיבור שבדעתו להוציאו לפני הקדוש ברוך הוא, נופל בגלות - נתקע בגרון - ואינו יכול לפתוח פיו לדבר אליו יתברך.

(לט)

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּיה (החיבור של הקדוש ברוך הוא עם השכינה), זה הַיְחוד של הדעת עם האמונה. כלומר לדעת את ה' על ידי האמונה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד

ח"א ח"ב ודם ד)

(מ)

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּיה הם שורש הדעת ושורש האמונה, היינו ידיעת ה' והאמונה בה' - ששניהם אחד באמת, כידוע. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד בשר שנתעלם ד-ג)

(מא)

כשיש לאדם אמונה בשלימות, על ידי אכילתו יכול להיות יחוד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּיה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א ח"ב ודם ד)

(מב)

חמשת מוצאות הפה הם חמשה מקומות שדרכם יוצאות האותיות, היינו, האופן בו נפעלים אותיות הדיבור באמצעות חמשת מוצאות הפה - אחה"ע מהגרון, גיכ"ק מהחך, דטלנ"ת מהלשון, זסשר"צ מהשיניים, בומ"פ מהשפתיים.

תורה סב

(מג)

כלי תאוות האכילה והשתייה סמוכים לכלי הדיבור - לחמשת מוצאות הפה, לכן כשהם מתגברים על האדם, הם מושכים את הדיבור שלו לעורף, כלומר למקום שלא יוכל לצאת ממנו הדיבור. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א חליב ודם ד א)

(מיד)

חיות האמונה מהדעת. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א חליב ודם ד ב)

(מה)

דעת ואמונה שניהם אחד - שניהם בכלל האמונה, כי עיקר תכלית הדעת היא האמונה - בלי שכל, בבחינת: "תכלית הידיעה אשר לא נדע". (ע"פ ליקוטי

הלכות יור"ד ח"א חליב ודם ד ב)

(מו)

עיקר ההתרחקות מה' יתברך, היינו לשכוח ממנו יתברך ח"ו, זה על ידי כפירות וחסרון האמונה שיש בלב כל אחד - כפירות שנמשכים מהקושיות והסתרת ידיעתו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א חליב ודם ד ט)

(מז)

מי שיש לו אמונה-חיי חיים והוא מבלה ימי חיי בטוב תמיד. כי כשהולך לו פראי ויש לו טוב בודאי טוב לו, ואפלו כשאינו כף (דהינו שאין מתנהג לו כסדר ויש לו יסורין חס ושלום) גם-כן טוב, כי הוא בטוח שאף-על-פי-כן השם יתברך ירחם עליו להבא וייטיב אחריתו, כי מאחר שהכל מאתו יתברך בודאי הכל לטובה, אבל מי שאין לו אמונה חס ושלום, חיי אינם חיים כלל כי תכף כשעובר עליו איזה רעה שוב אין לו שום חיות, כי אין לו במה לנחם עצמו כלל מאחר שאין לו אמונה כלל, ואין לו שום חיות ושום טוב מאחר שהולך בלי השם יתברך ובלי השגחה, רחמנא לצלן, אבל על - ידי אמונה

מה טוב ויפה החיות שלו כנ"ל (שיחות הר"ן ג)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה סג

תורה סג: סוד פְּנֵת הַמִּיָּלָה

(א)

מה שקשה קושיות על הצדיקים, זה מוכרח להיות, כי הצדיקים נדמים ליוצרם, כמובא. וכמו שקשה קושיות על הקדוש ברוך הוא, כמו כן בהכרח שיהיה קשה קושיות על הצדיק, כי הוא נדמה אליו יתברך. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב נב).

(ב)

מחמת שאי אפשר לקבל את שכלו של הצדיק הדבוק בקדוש ברוך הוא, צריך הצדיק לכסות ולהלביש חכמתו בדברים קטנים, כדי שיוכלו להבין אותו ולקבל ממנו.

(ג)

ככל שהאדם מתקרב יותר לקדוש ברוך הוא, עליו לדעת שהוא רחוק מאוד ממנו יתברך ואינו מבין ממנו כלום.

(ד)

אם נדמה לאדם שהוא כבר מקורב להשגת אלקותו יתברך, זה סימן שאינו יודע כלום, כי עיקר הידיעה, לדעת שאי אפשר להשיגו יתברך.

(ה)

ככל שמתקרבים יותר לקדוש ברוך הוא ויודעים יותר, עיקר הידיעה לדעת שאינו יודע כלל.

(ו)

הצדיק הוא לפעמים מקבל על עצמו יסורין בשביל העולם, והוא כמו חלוף, שמחליף עם השם יתברך ההשפעה וההשגחה, שאינו רוצה זאת

תורה סג

ההשפעה וההשגחה (הגשמית), ומכסה פני השגחה זו, ומקבל על עצמו יסורין, כי הוא בוחר בהשפעה והשגחה רוחניות, ואותה ההשפעה שהלכה לה, נתפזרה בין העולם.

(ז)

כל הדיבורים הרעים שמדברים, ובמיוחד כשהם נוגעים לצדיקים ולגדולים, באלו הדיבורים עושים כנפיים לנחש. כלומר, כנפיים לפילוסופים הכופרים, שחכמתם מעופפת באויר העולם ונדבקת בלב ובמוחות בני אדם.

(ח)

חכם הדור שהוא צדיק וישר. כאשר הוא נכנס לחכמות של הפילוסופים, כדי להעלות משם נשמות שנפלו לשם, יש לו צער גדול מאוד ומלחמה גדולה, כי מתגברים עליו מאוד הבלבולים והאמונות הכוזביות. (ליקוטי מוהר"ן ח"א

ג"ס)

(ט)

זהו מן הנמנע ובלתי אפשר להיות דבוק בהתורה, תמיד יומם ולילה, בלי הפסק רגע, וכל בעל-תורה, הן למדן שעוסק בלמוד התורה בגמפ"ת [בגמרא, פרוש רש"י, תוספות] וכיוצא, כל אחד כפי ערכו, כפי עסק למודו, בהכרח שיבטל מהתורה איזה שעה ביום וכן אפלו בעל השגה, ואפלו מי שהוא גבוה יותר ויותר למעלה למעלה, אף-על-פי-כן בהכרח שיפסיק ויבטל מהשגתו איזה זמן, כי אי אפשר להיות דבוק בתורה והשגה בלי הפסק כי צריכין

בהכרח להפסיק איזה שעה (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ח)

(י)

אי אפשר לצדיק להיות מחשבתו משויטט תמיד בחכמות עליונות, כי לפעמים צריך לצאת לחוץ לעסק בדברי העולם, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (מנחות צט): 'פעמים בטולה של תורה, זו היא קיומה'. וכאשר הוא מפיק

תורה סג

(מוציא) אֶת עֲצָמוֹ מִחֻכְמוֹת עֲלִיּוֹנוֹת, אֲזִי זֶה כְּמוֹ בִּיאַת שְׁמֶשׁ, וּכְשָׁבָא הַשְּׁמֶשׁ
אֲזִי נִשְׁתַּאֲרִים עֵינָיו בְּבַחֲיַנַּת סִהְרֵי (ירח), כִּי סִהְרָא אֵין מְאִירָה אֶלָּא כַּד נִסְתַּלַּק

הַשְּׁמֶשׁ (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ח).

(יא)

דרך חקירתם המוטעת ומשובשת של הפילוסופים, מתחילה בעניין חיבור חומר וצורה של הגשמיים, כלומר, בעניין הלבוש (החומר) ובעניין השכל (הצורה) שמנהיגה את אותו חומר. אחר כך עולים בחקירתם ממדרגה למדרגה - להבין דבר מתוך דבר, להקיש מהתנהגות החומר והצורה של הגשמיים על החומר והצורה של המושגים הדקים והרוחניים יותר. אחר כך חוקרים ומקיימים מזה על זה, על חומר וצורה של עילה ועלול - הסיבה שהולידה את החומר והצורה, עד שמסיימים בשכליים הנפרדים שאינם מולבשים בחומר. ובאמת אי אפשר להשיג ולהקיש מחומר וצורה גשמיים על השכליים שאין להם לבוש וחומר.

(יב)

מִי שאֵין לוֹ דַעַת לראות התחדשות החסדים והנפלאות של הקדוש ברוך הוא בכל יום, על כל פנים שיאמין שבכל יום נעשה נפלאות חדשות לטובתנו

הנצחית. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שילוח הקן ה ג)

(יג)

הדיבורים הבאים לפה האדם הם בחינת בריאה חדשה ממש. כי על ידי שמכין עצמו ונכסף לדבר עם הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא שולח לו דיבורים לתוך פיו, וזה בחינת: "ה' שפתי תפתח", שהקדוש ברוך הוא בעצמו פותח שפתיו לדבר את אשר בלבבו, כי הכול מאתו יתברך. רק צריך

האדם להכין עצמו ברצונות וכיסופים ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שילוח הקן ה טו.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה סד

תּוֹרָה סד: בַּא אֶל פְּרַעָה

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בָּא אֶל פְּרַעָה כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבָבוֹ וְאֶת לֵב
עַבְדָּיו לְמַעַן שְׁתִּי אֶתְנִי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ: (שמות י')

(א)

א"ה: בסוף הדיבור שלפנינו מגלה רבנו בצורה פשוטה לראויים, את סוד הצמצום של החלל הפנוי המובא באריז"ל, מה שהתחבטו בו המקובלים - כיצד יתכן צמצום באין סוף, וזה לשונו:

"...בשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולמות כדי להיטיב לזולתו, כי מידתו להיטיב, והיה אורו מתפשט לאין סוף. וצמצם את אורו לצדדין ונשאר חלל פנוי, ובתוך החלל ברא כל העולמות בדבורו ובחכמתו, כמו שכתוב "בדבר ה' שמים נעשו", וכו', וכמו שכתוב "כולם בחכמה עשית". והחלל הפנוי מְכַנֶּה בשם 'פרעה', כי שם גילה אורותיו **אחר כך** (אחר הצמצום). וקודם הבריאה היה להשם יתברך כל המידות, הן רחמים, הן חכמה, אבל היו בבחינת אין סוף (בפח), כי לא היו מוגבלים. ועל ידי הצמצום, עשה אחר כך, גבול לכל המידות, עד שאנחנו בני אדם יכולים להבחין מידת טובו ורחמנותו. **וההבחנה היא מהשכל והחכמה שהגביל בנו וכל העולמות**". (היינו, ברא אותנו ואת העולמות בשכל מוגבל - שכל אחד יוכל לקלוט רק לפי בחינתו - לפי כליו המצומצמים, ומה שקלט זה צמצום האין סוף לפי בחינתו) (כתב יד רבנו על תורה זו שהודפס בסוף

הליקוטי מוהר"ן)

תורה סד

(ב)

ה' יתברך מחמת רחמנותו ברא את העולם. כדי שידעו ממנו ויכירו אותו, שזה החסד הכי גדול שהאדם יכול לקבל. לכן גם החסרונות נבראו כדי שנבקש ממנו להשלים ועל ידי זה נתקשר ונתחבר אליו יתברך.

(ג)

את הצמצום של החלל הפנוי אי אפשר להבין ולהשיג כי אם לעתיד לבוא כי צריך לומר בו שני הפכים: פנוי ולא פנוי - אין ויש בבת אחת. כי צריך לומר, שכביכול, אין שם אלקות, כי אם היה שם אלקות אזי אינו חלל פנוי מאלקות והכול אין סוף כבתחילה, ומצד שני מוכרחים לומר שיש שם אלקות, כי בוודאי אין קיום לשום דבר מבלעדיו יתברך, ואם כן אינו פנוי.

(ד)

אם לא היה צמצום באלקות, היינו בחכמה האלוקית שהיא עד אין סוף, לא היה מקום למציאות - לישויות מוגבלות.

(ה)

יש שינוי, כביכול, במהות, בין אור האין סוף שבתוך העולמות שבחלל הפנוי, לבין האין סוף הסובב שמחוץ לחלל הפנוי. אך באמת השינוי מכוח המדמה שלנו שמפרש את האלקות על פי החיצוניות והכלים שהוא רואה.

(ו)

העולם מתקיים מחמת כח הבחירה שלנו, וכח הבחירה נוצר על ידי מסך המבדיל בין העולם ובין שורשו - הקב"ה, היינו על ידי הסתרת הידיעה שהכל בידי השם. הסתרת הידיעה היא בחינת תחילת הצמצום של החלל

הפנוי שנתן מקום למציאות (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א שלוחן ג).

תורה סד

(ז)

יש שני מיני אפיקורסות (כפירות). יש אפיקורסות הבאה מחכמות חיצוניות ועליהם יש תשובה שאפשר לתרצה בשכל. כי החכמות האלו באים ממותרות השכל של הקדושה. ויש אפיקורסות הבאה מהחלל הפנוי שאין שם אלקות - אין שם שכל, לכן אי אפשר לתרצם בשכל, על כן, הקושיות האלה נדמים כקושיות גדולות. אסור לעיין בקושיות אלה, כי עליהם נאמר: "כל באיה לא ישובון", ואפשר לשקוע שם.

(ח)

ישראל נקראים עבדיי, כי הם עוברים על כל הקושיות באמונה. הם מאמינים שאלה הקושיות שיש על הקדוש ברוך הוא ואין עליהם תשובה, נבראו אף הם על ידו לצורך הבחירה והניסיון.

(ט)

אי אפשר ליישב בשכל את הקושיות הבאות מהחלל הפנוי, כי אם היה אפשר ליישבן, אם כן יש שם שכל, ויתבטל החלל הפנוי מהשכל, ואז לא יהיה מקום וקיום לעולם.

(ע"פ ליקוטי הלכות יו"ד ח"א חוקת העכו"ם ג.)

(י)

כל החכמות הבאים מהחלל הפנוי מביאים כבדות לב למי שמעיין בהם. כי אי אפשר לתרץ את הקושיות הבאות משם. וכבדות לב נוצרת כשיש שאלה בלי פתרון.

(יא)

הצדיקים יכולים להכנס לקושיות הבאים מהחלל הפנוי ולהמתיקם. היינו על ידי שמגלים לעולם, שכל הקושיות וכל הכפירות בעצמם נמשכים לעולם ממנו יתברך בעצמו.

(ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ה לב.)

תורה סד

(יב)

יש צדיק גדול שהוא בחינת משה, שיש לו את מידת השתיקה - שמתרץ את כל הקושיות בשתיקה. צדיק כזה דווקא, הוא צריך לעיין בדברי הכפירות הבאות מהחלל הפנוי, כדי להעלות את הנפשות ששקעו שם.

(יג)

חכם הדור שהוא צדיק וישר. כאשר הוא נכנס לחכמות של הפילוסופים כדי להעלות משם נשמות שנפלו לשם. יש לו צער גדול מאוד ומלחמה גדולה. כי מתגברים עליו מאוד הבלבולים מהאמונות הכוזבות שהוא שומע.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ג).

(יד)

הקושיות של החלל הפנוי שאין עליהם תשובה, שם שורש הדין, הסתרת האלקות.

(טו)

הצדיק הנכנס לקושיות של החלל הפנוי, שהן הכפירות והבלבולים העולים בדעתו, וזוכה לעמוד שם בניסיון באמונה פשוטה, עם כוח לסבול את כל הייסורים והדינים, על ידי זה זוכה להשיג סוד חלל הפנוי, כלומר לידע שגם שם נעלם ה' יתברך בדרך נפלא ונורא. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ה כח)

(טז)

הקושיות הם החושך המסתיר את ההתגלות של הקדוש ברוך הוא. את החושך הזה אי אפשר לסלק על ידי שום דעת, אלא על ידי אמונה לבד. (ע"פ

ליקוטי הלכות אור"ח ח"א השכמת הבקר ג ב) (עיין לעיל בליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב)

(יז)

אי אפשר לידע ממנו יתברך, כי אם על ידי העדר הידיעה שקודמת לידיעה. שזה בחינת הקושיות שיש על הקדוש ברוך הוא, קושיות שאין עליהם

תורה סד

תירוץ. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"א השכמת הבקר ג ב)

(יח)

עיקר החושך שיש בעולם נוצר מהחושך העליון הרוחני שהוא עומק המושג, שהם הקושיות שאי אפשר ליישבם. (ע"פ ליקוטי הלכות השכמת הבקר ג ב). (כלומר, הפונקציה הנקראת 'לא מביך' שיש במוח האדם, היא הנותנת אפשרות למוח לקלוט את המצב של העדר האור - את החושך שבא בלילה).

(יט)

צריך לידע ולהאמין ש'מלא כל הארץ כבודו', ואין עוד מלבדו יתברך, והכול בידיו יתברך, ורק ידיעה זו מְכַנֶּה דעת. ולזה זוכים על ידי קימת חצות - שמושכים על ידה דעת. כי יוצאים מעומק חושך השינה לאור השחר. (ע"פ

ליקוטי הלכות השכמת הבקר ג ב).

(כ)

איסור גדול להיות חוקר וללמוד ספרי חכמות ופילוסופיה. רק הצדיק הגדול מאוד יכול להכניס עצמו בזה וללמוד את השבע חכמות. כי הנכנס לחכמות האלה יכול לפול. כי יש אבן נגף בכל חכמה, והיא מְכַנֶּה עמלק - שרצונו להפיל לכפירות. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב יט)

(כא)

הדיבור הוא הגבול שמגביל את כל פרטי הבריאה בתוך אותיות. כי ה' יתברך הגביל את חכמתו בתוך האותיות, שכל אות היא ציון של חכמה מסוימת, וחיבור האותיות למילים ומשפטים מהווים שכל מסוים שנותן קיום לדבר שנקרא באותיות אלה.

(כב)

המחלוקת היא בחינת בריאת העולם. כי על ידי המחלוקת שיש בין התלמידי חכמים - שכל אחד אומר דבר אחר מחברו - על ידי זה בורא שכל

תורה סד

חדש. כי אם היו כולם אומרים אותו דבר, לא היה נברא רק אותו הדבר.

(כג)

מחלוקת היצר הרע, היינו מה שנכנס בלבו קושיות ואפיקורסות, זה נתהווה מהשתלשלות המחלוקת **שִׁבְקַדְשָׁה**, היינו המחלוקת של **הַתְּנַאֲיִם** וְהָאֲמוֹרָאִים בהלכות התורה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב)

(כד)

על ידי לימוד הלכות פסוקות, נתקן מחלוקת שבקדושה. ואז מתיישר הלב מעקמומיותו, (מהכפירות והטענות על הנהגת ה' יתברך). (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב)

(כה)

המחלוקת שבין הצדיקים, שזה אוסר וזה מתיר, וכן שאר המחלוקות שביניהם, "אלו ואלו דברי אלקים חיים". ואי אפשר להשיג את זה השכל איך שניהם אמת למרות שדבריהם סותרים. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד ד)

(כו)

המחלוקת שבקדושה שיש בין הצדיקים היא השורש שממנה משתלשל מחלוקת ועקמומיות בלב מי שפגם בבריתו, ומחלוקתם באה לסלק ולהרחיק את מי שאינו ראוי להתקרב לְקַדְשָׁה. ומי שבאמת ראוי, מחלוקת זו תקרבו יותר. כי על ידי שרואה גודל התרחקותו עד שיש לו עקמומיות בלב נגד התורה והצדיקים, הוא מתבייש ושב בתשובה. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד ה)

(כז)

מי שרוצה ח"ו ליכנס להבין זה הדעת (של המחלוקת), בוודאי לא ישוב ולא ישיג אורחות חיים, כי יהיה נכשל מאד... כי אי אפשר להשיג זה הדעת וצריך לסמוך רק על אמונה - להאמין בצדיקי אמת, אף על פי שיש ביניהם מריבה ומחלוקת, כי באמת "אלו ואלו דברי אלקים חיים". (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין

תורה סד

(כח)

צריך להיזהר שלא לדבר יותר מדאי, כי ריבוי האור גורם לאדם שבירת כלים, ומזה נתהווה הרע והקליפות, שהם מותרות - מה שהכלים לא יכלו לקבל ולסבול.

(כט)

כל חכמה וחכמה יש לה זמר וניגון מיוחד. גם חוכמת האפיקורסות יש להם זמר מיוחד.

(ל)

על ידי הניגון של הצדיק, שהוא ניגון האמונה, הוא מעלה אל האמונה את הנשמות שנפלו לכפירות.

(לא)

ככל שהחכמה יותר גבוהה, כך יש כוח לניגון של אותה חכמה לעורר את לב השומע, ולהכניס בו אהבה והתקשרות לקדוש ברוך הוא.

(לב)

ככל שהחכמה יותר גבוהה, כך הניגון השייך לה הוא במדרגה יותר גבוהה. עד החכמה הגבוהה ביותר שיש באור אין סוף שהיא מעל השכל, שאת החכמה והזמר והניגון שלה אי אפשר להשיג אלא על ידי אמונה.

(לג)

כל הזמירות והניגונים שבעולם נמשכים מהזמר והניגון העליון של האמונה, שהיא למעלה מכל הזמירות והניגונים.

(לד)

לזמר והניגון של האמונה הכי גבוהה, אין מי שיזכה, אלא צדיק הדור שהוא בחינת משה משיח של אותו דור.

תורה סד

(לה)

הקדוש ברוך הוא ברא כל דבר בתבנית ודמות מיוחדת, לפי הרחמנות שרצה להשפיע לאותו נברא. כלומר ברא אותו בתבנית חסרה שתושלם על ידי מה שישפיע עליה ברחמיו.

(לו)

קיבול השכר של לעתיד לבוא, הוא עצם ההבנה של כל השכליים שלא הצליחו להבין בעולם הזה, ובמיוחד את ההשגה של החלל הפנוי שהוא "כִּהְיָהוּא קִמְצָא דְלְבוּשִׁיהָ מִיְנֵי וּבִיהָ" (כמו הארבה שעורו והוא אחד) והבן.

(לז)

הקדוש ברוך הוא ממלא כל עלמין (עולמות) סובב כל עלמין, ובתוך כל עלמין. (כלומר, החכמה האלוקית ממלא את כל העולמות, היינו את כל פרטי הבריאה ונותנת להם קיום וְחַיּוּת),

(לח)

העולם בכללו הוא בחינת ירח - שכינה - שם אלקים - החכמה האלוקית שבטבע - המלכות שמנהיגה את כלליות הבריאה.

(לט)

כשאומר האדם, העת הזאת יפה לעשות דבר זה, והעת הזאת לא יפה, כמו המנחשים. על ידי זה נותן כוח ושליטה לעת הרעה.

(ע"פ ליקוטי הלכות יו"ד ח"א

מעונן ומנחש א)

(מו)

קין הביא לקב"ה קורבן פשתן. הקרבן הוא התגלות האלקות - שמקריבים ומעלים הדבר לשורשו (לקב"ה), שעל ידי זה נתגלה ועולה הניצוצות וְהַחַיּוּת האלקית שיש באותו דבר. וקין רצה לגלות האלקות שיש בפשתן שזה

בחינת חלל הפנוי. (ע"פ ליקוטי הלכות יו"ד ח"ב כלאי בגדים ג ה)

תורה סד

(מא)

אי אפשר לאדם להישמר כלל מכל הנזקים הנמשכים ממזיקי עלמא, כי אם באמונה לבד. כי כל הנזקים יונקים חיות לקיומם מהכפירות של החלל הפנוי - ששם אין שום שכל באתגליא כלל, ואי אפשר למצוא שם את הקדוש ברוך הוא. ועל זה נאמר: "אם ה' לא ישמור בית שווא עמלו שומריו בו".

(מב)

עיקר מה שאנו צריכים לעסוק בעסקי הפרנסה, הוא בשביל לברר הניצוצות משבירת כלים, כלומר לברר האמת מהכפירות, (להגיע להכרה ברורה שהכסף הוא ניצוצות מחכמתו יתברך ואינו כח עצמי), ועל ידי זה ממשיך הפרנסה. (ע"פ

ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב פקדון ג א)

(מג)

על האדם לעסוק בבירור הניצוצות - היינו השפע של הפרנסה - מהכפירות שבאים מריבוי אור. אבל הבירור של השפע מהכפירות הנמשכים מהחלל הפנוי נעשה על ידי ה' יתברך, כי אי אפשר לאדם לעשות שום פעולה וחכמה והשתדלות לזה, רק לבטוח בה' יתברך לבד, ולהאמין בו יתברך באמונה שלימה שהוא ימשיך לו פרנסתו. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב פקדון ג א).

(מד)

אי אפשר להבין בשום אופן את העניין של הביטחון וההשתדלות. כי באמת העיקר הוא שיהיה ביטחון בקדוש ברוך הוא, ואף-על-פי-כן צריך לעסוק

בהשתדלות. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב פקדון ג א)

(מה)

מי שיש לו מח בקדקודו יכול להבין ולראות, שכל הרווח של כל המשא ומתן שבא לו, הכול על ידי העצות שנותן לו הקדוש ברוך הוא בדעתו, ואינה תלויה בעשיית האדם כלל. והעצות באים על ידי אמונה ובטחון.

תורה סד

(מו)

קודם שיודע האדם איזה עצה, הוא בבחינת חלל הפנוי - שפנוי מהשכל - שאינו יודע עדיין שום שכל איך למשוך אור השפע של הפרנסה, עד שהקדוש ברוך הוא מאיר לו בלבו. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב פקדון ג א)

(מז)

כשיודע העצה איך לעשות ולמשוך השפע, עדיין השפע בכוח. ואז צריך לעשות העובדא (המעשה) - להוציא מכוח לפועל. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב פקדון ג ט)

(מח)

באמת זו עיקר הבחירה, שכופה בחירתו לבטל שכלו לגמרי ולבטוח על אמונה לבד, ולהרבות בתפילה ותחנונים על כל דבר. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב פקדון ג ט)

(מט)

וידע, שזה עקר כח הבחירה, כל-זמן שהשכל אין כל כף גדול להבין הידיעה והבחירה, אזי כח הבחירה על מקומו, כי יש בידו כח לבחור החיים או הפוכו; אבל כשיכנס השכל המקיף הזה לפנים, ואז יתגדל השכל האנושי ויתגלה לאנושי הידיעה והבחירה, אז יתבטל הבחירה, כי אז על ידי גדולו של השכל יצא מגדר האנושי ויעלה לגדר מלאך, ואז יתבטל הבחירה; וזה זה עקר כח הבחירה, זה שאין יודע השכל של הידיעה והבחירה (ליקוטי מוהר"ן ח"א כ"א)

(נ)

ספר לי איש אחד מאנשי-שלומנו, כשאמר רבנו זכרוננו לברכה התורה בטח בה' בסימן ע"ט, באותה העת היה הולך בביתו אנה ואנה כדרך ואחז מטה בידו, ואמר ומטה אלקים בידי. ודחק ומשך תבת בידי, כלומר שבידו המטה אלקים להטות פרצונו. וקצת מרמז ומובן מדבריו הקדושים הנ"ל שהתפאר שזכה לכבש הבחירה בידו והמטה בידו להטותו פרצונו אשרי הזוכה לזה

אשרי לו. (חיי מוהר"ן ל"ז)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה סה

תּוֹרָה סה: וַיֹּאמֶר בַּעַז אֶל רוּת

**וַיֹּאמֶר בַּעַז אֶל-רוּת הַלּוֹא שָׁמַעְתָּ בְּתִי אֶל-תַּלְכִּי לְלַקֵּט בְּשָׂדֵה אַחַר וְגַם
לֹא תַעֲבֹרִי מִזֶּה וְכֹה תִדְבָּקִין עִם-נַעֲרָתִי. (רות ב.)**

(א)

דע שיש שדה ששם גדלים נשמות קדושות, ויש כמה נשמות שהם נעים ונדים מחוץ לשדה ומצפים לתיקון שיוכלו להיכנס אל השדה. גם נשמה גדולה כשיוצאת לפעמים לחוץ, קשה לה לחזור ולהיכנס אל השדה.

(ב)

יש נשמה שתיקונה תלוי במיתה של מישהו אחר, או על ידי מצווה, או עבודה של אחר.

(ג)

מי שרוצה לחגור מותניו ולהיות הוא בעל השדה, כלומר הגואל. צריך להיות איש אמוד ותקיף, גיבור חיל, חכם וצדיק גדול, כי הרבה ייסורים ודברים קשים יעברו עליו עד שיגמור התיקון.

(ד)

כשזוכה בעל השדה להכניס את הנשמות למקומם, אזי תפילתו על תיקונה, כי מקבל כוח מהם.

תורה סה

(ה)

בעל השדה צריך להשגיח על השדה, להשקות את הנשמות ולגדלם. וכן לדאוג לכל תיקוני השדה - תיקון הנשמות, ועיקר תיקונם להביאם לדבקות בה' יתברך.

(ו)

לפעמים צריך הצדיק להרחיק הרחקה גדולה את המקורב שלו, כדי שלא יכחיש את חבריו, היינו שלא יתקנא. כמו שלפעמים טוב להרחיק אילן מאילן כדי שלא יכחיש את חברו.

(ז)

כשהנשמות עושים רצון ה' יתברך, על ידי זה מאירים את עיניו של בעל השדה, כי מקבל עוז וכוחות מנשמתם, ואז יכול להסתכל בכל אחד היכן הוא אוהז ולהביאו אל התכלית.

(ח)

לפי הדיבור של האדם, יודע הצדיק אם הוא אוהז כבר בתכלית - התכלית שהכל אחד ואין עוד מלבדו יתברך.

(ט)

כשאדם עומד להתפלל, הוא מלקט שושנים ופרחים נאים של שכל משדה הנשמות, כי האותיות של התפילה הם כלים שבהם גנוזים פרחים של חכמתו יתברך. כל שכל כזה נכלל בתוך הנשמה - בשכל של המתפלל.

(י)

הנפש יוצאת בדיבורו של האדם - "נפשי יצאה בדברו".

(יא)

"ביום ההוא יהיה הוי"ה אחד ושמו אחד. וכי האידינא לאו אחד הוא? (וכי

תורה סה

עכשיו אינו אחד)? אלא, האידנא (עכשיו) מברכים על הטובה הטוב והמטיב, ועל הרעה דיין האמת, ולעתיד יברכו על הכל הטוב והמטיב, כי יהיה שם הוי"ה - הנהגת החסד - ושם אלקים - הנהגת הדין - אחדות אחד" (פסחים 1).

(יב)

אחד הוא התכלית - הוא האמת, וכולו טוב. כי הרע הוא ההתרחקות מהאמת - מהאחד.

(יג)

אפילו כל הצרות והייסורים והרעות העוברים על האדם, חס ושלום, אם יסתכל על התכלית, בוודאי אינם רעות כלל, רק טובות גדולות. כי כוונת ה' יתברך רק לטובתו הנצחית.

(יד)

ובאמת אין שום רע בעולם, רק כולו טוב. אך עיקר הצער שיש לאדם מהייסורים שעוברים עליו, הוא רק מחמת שלוקחים מהאדם את הדעת, עד שאינו יודע מהתכלית שכולו טוב.

(טו)

טבע האדם, כאשר עובר עליו איזה כאב או צער, הוא סוגר עיניו כדי לצמצם את הראות, כדי שיוכל להסתכל למרחוק יותר - להסתכל על התכלית שהיא רחוקה מהאדם. כי על ידי ההסתכלות בתכלית מתבטלים הייסורים, כי היסורים מפאת שאינו יודע שהתכלית כולו טוב.

(טז)

על ידי ששמחים בייסורים, כי יודעים שהכול מה' יתברך לטובה, מכניסים את המרה שחורה והעצבות שבאדם לתוך השמחה (ליקוטי מוהר"ן ח"ב כ"ג).

תורה סה

(יז)

בין בעליה ובין בירידה, בין שטוב לאדם ובין שלא טוב לו, צריך תמיד לעבוד את ה' יתברך, ולא להתרחק ממנו, חס ושלום. להאריך רוחו לבל ייפול, ולא ייגע ולא יתבטל מתשוקתו לה' יתברך. כי כל העובר עלינו לטובתנו. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ה"א).

(יח)

עיקר הַרְאָיָה היא הידיעה, היינו לידע בשכל את מהות הדבר שהעבירו לנגד עיניו.

(יט)

כשמעבירים דבר לפני עיני האדם במהירות, אינו יודע מהות הדבר, אף על פי שעניו ראו את הדבר. כי מחמת המהירות לא היה פנאי להביא הדבר לתוך הַמַּחַ - לתודעתו - לידיעתו.

(כ)

כשהדבר רחוק מהאדם, אין כוח בְּרֵאוֹת להגיע עד לחפץ ולהביא את התמונה אל המוח, מחמת שהדברים שרואה מהצד מבלבלים אותו; וכן מחמת שכוח הראות מתפזר ונקלש בדרכו לדבר הרחוק. על כן, על ידי צמצום הַרְאָיָה וריכוזה, אפשר לראות למרחוק ולידע מה שראה.

(כא)

כשרוצים להסתכל ולהשיג את התכלית הרחוק של "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", היינו הידיעה שכול הנעשה בעולם ממנו יתברך - כולו אחד - כולו טוב - צריך לסתום עיניו ולכוונם אל התכלית, היינו לסתום עיניו מענייני עולם הזה ותאוותיו.

תורה סה

(כב)

אִי אִפְשֵׁר לִהְיוֹת קְבוּעַ בְּדַבִּיקוֹת בַּה' יִתְבָּרֵךְ, הֵינּוּ לִידַע שֶׁהַכּוֹל מִמֶּנּוּ לְטוֹבָה, כִּי אִם כֵּן יֵצֵא מִגְדָּר אֲנוּשֵׁי לְגִדְר מְלֶאכֶךְ. עַל כֵּן מוֹכֵרָה שְׁתַּהִיָּה הַדַּבִּיקוֹת בְּתַכְלִית - בְּרִצּוֹא וְשׁוֹב - לְסְרוּגִין - פַּעַם כֵּן וּפַעַם לֹא.

(כג)

כְּשִׁיּוּעָא הַשְּׁכַל מֵהָאָדָם וְנִדְבַק אֶל הַשְּׁכַל הַגְּדוֹל - הַעַל-אֲנוּשֵׁי, הֵינּוּ אֶל הַיְדִיעָה שְׁאִין עוֹד מְלַבְדוּ מִמֶּשׁ, אֵינּוּ יֹכֵל לְחַזֹּר עִם הַיְדִיעָה הַזֹּו לְמִקּוּמוֹ - לְתוֹדַעַת הָאָדָם, לִכֵּן כִּשְׁהוּא חוֹזֵר לְשְׁכַל הָאֲנוּשֵׁי הוּא מֵתַחִיל לְהַרְגִישׁ שׁוֹב אֶת כָּל הַיִּסּוּרִים, וּבִיּוֹתֵר חֲזָק (לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א ס"ה).

(כד)

אַחַר שֶׁשָּׁב הַשְּׁכַל מֵהַבִּיטוֹל אֶל כָּלֵי הַמֶּזֶךְ וְהַתְּגַבְּרוּ הַיִּסּוּרִים, כִּנ"ל, אַחַר כֵּךְ מְקִילִים הַיִּסּוּרִים וּמִתְנַחֲמִים עֲלֵיהֶם עֻקֵּב הַרוּשֶׁם שֶׁנִּשְׁאָר בְּתוֹדַעַת מְאוּתָה דַּבִּיקוֹת. כִּי הַדַּבִּיקוֹת בִּיְדִיעָה שְׁאִין עוֹד מְלַבְדוּ יִתְבָּרֵךְ, מְבִיאָה שְׁמַחָה לְאָדָם, וְשְׁמַחָה הִיא כָּלֵי לְהַתְּחַדְּשׁוֹת הַתּוֹרָה - הַתְּחַדְּשׁוֹת הַדַּעַת.

(כה)

הַיִּסּוּרִים גּוֹרְמִים צִימָאוֹן וְחִסְרוֹן לְנַפְשׁ, כִּי כֹאֵב הַיִּסּוּרִים בְּמַח. וְהַנַּפֶּשׁ הִיא בַת הַשְּׁכַל - בַּת הַנִּשְׁמָה, וּמִמֶּנּוּ הִיא יוֹנֵקֶת חַיּוּתָהּ, וְכִשְׁכּוֹאֵב בְּמוֹחַ אֵינָה מְקַבֶּלֶת חַיּוּתָהּ.

(כו)

עֵיקָר גִּידוֹל הַנַּפֶּשׁ עַל יְדֵי הַשְּׁכַל.

(כז)

זֶה שְׁמַרְגִישִׁים אֶת הַיִּסּוּרִים, זֶה מִפְּנֵי שְׁאִין הַשְּׁכַל בְּשִׁלְמוֹת, הֵינּוּ אֵינּוּ מְחוּבֵר לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּבַתְּחִילָה - כְּמוֹ לִפְנֵי יְצִיאָתוֹ לְפוּעַל כְּבִרְיָה נִפְרֶדֶת, לִכֵּן אֵינּוּ יֹכֵל לְהַשְׁלִים אֶת צִימָאוֹן הַנַּפֶּשׁ.

תורה סה

(כה)

הסימן שקיבל האדם את הייסורים כראוי, על ידי שזוכה אחר כך להתחדשות התורה, התחדשות הדעת.

(כט)

כל דבור ודבור הוא עולם מלא, וכשאדם עומד להתפלל, ומדבר דבורי התפלה, אזי הוא מלקט ציצים ופרחים ושושנים נאים. כאדם ההולך בשדה, ומלקט שושנים ופרחים נאים אחת לאחת, עד שעושה אגדה אחת, ואחר-כך מלקט עוד אחת לאחת, ועושה אגדה אחרת ומחברם יחד, וכן הולך ומלקט ומקבץ כמה וכמה אגדות יפים ונאים. כמו כן הוא הולך בתפלה מאות לאות, עד שמתחברים כמה אותיות, ונעשה מהם דבור. וכן עושה בתבות שלמות, ואחר-כך נתחברין שתי התבות. ואחר-כך הולך ומלקט יותר, עד שגומר ברכה אחת. ואחר-כך מלקט יותר ויותר, והולך מאבות לגבורות, ומגבורות לקדושות, וכן הולך להלן יותר. מי יפאר גדל פאר הלקוטים והקבוצים, שאדם מלקט ומקבץ בדבורי התפלה. וכשהדבור יוצא, והדבור הוא יוצא מהנפש, כמו שכתוב (בראשית ב): ויהי האדם לנפש חיה, ותרגומו: לרוח ממללא; והדבור בא ונשמע לאזניו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות טו): השמע לאזניך מה שאתה מוציא בפיה; אזי הדבור מבקש ומתחנן מהנפש, לבל תפרד ממנו. ותכף כשיוצא אות ראשונה, כגון אות ב"ת מתבת ברוך, אזי מבקש ומתחנן מהנפש לבל תפרד ממנו: פי איך תוכל להתפרד ממני, לגדל ההתקשרות והאהבה שיש בינינו. כי אתה רואה את יקר יפיי וזיוי והדרי ותפארתי, ואיך תוכל לנתק עצמך ממני ולפרד מאתי. הן אמת, שאתה צריך לילך יותר, כדי ללקט עוד סגלות יקרות וחמודות גדולות, אבל איך תוכל לפרד ממני ולשכח אותי, על כל פנים תראה שבכל מקום שתלך ותבוא לשם לא תשכח אותי, ולא תפרד ממני. מפל שכן כשגומר תבה אחת, אזי

תורה סה

כָּל הַתְּבָה מִבְּקִשְׁתּוֹ כָּל הַנִּלְ, וּמִלְפָּפֶת וּמִחֻבְּקַת אוֹתוֹ, וְאִינָה מִנַּחַת אוֹתוֹ לִילֵךְ מֵאֵתָה כִּנְ"ל. וּבִאֲמַת הוּא צָרִיךְ וּמִכָּרַח לְדַבֵּר עוֹד הַרְבֵּה דְבוּרִים, וְכִמָּה בְּרָכוֹת וְעִנְיָנִים עַד גָּמַר הַתְּפִלָּה. עַל כֵּן הַכֹּלֶל - שְׁצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה כְּלָה. וּבְכָל דְבוּר שֶׁמְדַבֵּר, יִהְיֶה נִמְצָא שֵׁם כָּל הַדְּבוּרִים שֶׁל הַתְּפִלָּה, וּמֵהַתְּחִלַּת הַתְּפִלָּה עַד הַסּוֹף יִהְיֶה הַכֹּל אֶחָד. וּכְשֶׁעוֹמֵד בְּהַדְּבוּר הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַתְּפִלָּה, יִהְיֶה עֲדִין עוֹמֵד בְּתֵבָה רֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה, כְּדֵי שְׁעַל־יְדִיזוּהּ יוֹכֵל לְהַתְּפַלֵּל כָּל הַתְּפִלָּה כְּלָה, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא יִתְפָּרַד אֶפְלוּ מֵאוֹת רֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה.

(ל)

מי שרחוק מהתכלית - מהידיעה שהכול אחד ואין עוד מלבדו ממש, אינו יכול לעשות אחד מהתפילה, כלומר, אינו יכול לזכור את הקדוש ברוך הוא מתחילת התפילה ועד סופה.

(לא)

הזמן נוצר על ידי השכחה (כמבואר בתורה ס"א), לכן אם המתפלל עלה מעל הזמן, היינו נדבק בקב"ה שהוא מעל הזמן - אין לו שכחה, ויכול לעשות אחד מהתפילה.

(לב)

כשרואה הצדיק שאין האדם יכול לעשות אחד מכל התפילה, על ידי זה יודע שאינו בתכלית, כי מי שיודע את השכל של התכלית - שהכול אחד ואין עוד מלבדו - אצלו התפילה אחד.

(לג)

כל הדיבורים שמדברים עם הקדוש ברוך הוא בתפילה והתבודדות, הם ליקוטים יקרים של ניצוצי שכל מהשדות העליונים - שורש הנשמות, שִׁכָּל הַמְּפָנִים בתודעת האדם את מציאותו יתברך.

תורה סה

(לד)

מי שדבוק בהבלי עולם הזה, זה נגע ומחלה לנפשו.

(לה)

"גן עדן". גן - היא הנפש, עדן - הוא התכלית, היינו הביטול לה' יתברך - ההתכללות באחד. נמצא שהגן עדן הוא חיבור הנפש הפרטית של כל אחד אל הנפש הכללית - הקב"ה.

(לו)

עיקר מה שמפיל ה' יתברך שינה על האדם, כדי שיברח בכל פעם מהדינים והייסורים שבאים מבילבול הדעת. (ע"פ ליקוטי הלכות נט"י שחרית ד ב).

(לז)

עיקר קדושת ישראל הוא כאשר זוכים לתכלית, היינו להתקשר ולהיכלל בה' יתברך. וזה על ידי קדושת התורה והמצוות. (ע"פ ליקוטי הלכות נט"י שחרית ד יא).

(לח)

גן עדן הוא ביטול לה' יתברך, לידע שהכל אחד. קודם החטא ישב אדם הראשון בחיים חיותו בגן עדן, היינו היה מתענג על ה' - לחזות בנועם ה', להיכלל באור אין סוף ברצוא ושוב, ובלי יגיעה. (ע"פ ליקוטי הלכות נט"י שחרית ד יב).

(לט)

האדם פֶּא לִזְה העולם רק בשביל להדביק מחשבתו בה' יתברך תמיד, ולהיכלל בו. וזה נעשה על ידי שנלחם עם התאוות והבלבולים שבמת, שמונעים ממנו להדביק מחשבתו בקב"ה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"א נט"י שחרית ד ב).

(מ)

עיקר העצה לברוח מהצרות והייסורים היא להתבטל אל התכלית, היינו לסתום עיניו, ולעשות עצמו ישן, ולבטל עצמו כאילו אין לו שום הרגשה. רק לדבק מחשבתו בה' יתברך שהוא התכלית. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"א נט"י שחרית ד ג).

תורה סה

(מא)

הגן עדן הוא השדה הקדושה - השכינה - ששם גדלים אילנות יפים, היינו נשמות שכלולות באין סוף, שזה עיקר תענוג עולם הבא. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח

ח"א נט"י שחרית ד יב).

(מב)

מגודל הצער שהצטער משה רבנו על צרת ישראל במצרים, ביטל עצמו בתכלית הביטול לה' יתברך כדי לברוח מהצער הזה, עד שזכה על ידי דבקות זו להתגלות האלוקית - שאין עוד מלבדו. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"א נט"י שחרית

ד טו).

(מג)

בכל התאוות מלובש טוב שנשתלשל מהטוב העליון - מהקדוש ברוך הוא. רק מחמת ריבוי אור - שהכלים לא היו יכולים לסבול את עוצמת הטוב - נשברו הכלים ונתהווה מזה קליפות. ועל כן כל דבר טוב עטוף בקליפה, (ע"פ

ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות קריאת שמע הלכה א אות א).

(מד)

אמר רב: מנין שמברכין על הריח - שנאמר (תהלים ק"ג): כל הנשמה תהלל י-ה, איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו - הוי אומר זה

הריח. (ברכות מג)

(מה)

הריח הוא בחינה גבוהה, תענוג עולם הבא, שהוא ריח גן עדן שהוא תענוג לנשמה. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות ברכת הריח וברכת הודאה הלכה ג אות א).

(מו)

עיקר התכלית של עבודת האדם בעולם הזה לזכות לביטול – ברצוא ושוב

- לסרוגין. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות ברכת הריח וברכת הודאה הלכה ג אות א).

תורה סה

(מיז)

זה עיקר התכלית והשלימות האחרון, לזכות לבוא לבחינה זו העליונה, להיכלל באין סוף, עד שיהיו התורה והתפילה שלו בבחינת תורת ה' ותפילת ה'. (צ"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א שלוחין ב ב).

(מח)

עיקר עבודת האדם בזה העולם שיזכה להיכלל באור אין סוף, שזה עיקר התכלית וזה עיקר תענוג עולם הבא. (צ"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד ו).

(מט)

עיקר התכלית והעבודה של כל המצוות, לזכות להתפשטות הגשמיות, כדי שיהיה נכלל הוא עם כל העולם בשורשם - בקב"ה - בבחינת הרצון שברצונות, ששם אין גבול וצמצום. (צ"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א מצרנות ב ב).

(נ)

אפילו כשזוכין לביטול להיכלל בשורשנו - בקב"ה, צריך שיהיה הביטול בבחינת 'והחיות רצוא ושוב'. כי הכרח לחזור אל הישות והגוף כדי לברר עוד בירורים - לברר בין טוב לרע. (צ"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ב ד).

(נא)

בברכה הראשונה שמברכים על דבר מאכל, מגלים ומודים שה' יתברך ברא את זה הדבר. ועל ידי זה מגביהים ומרימים הניצוצות והחיות האלוקית שיש בזה הדבר לשורשו - אל ה' יתברך. (צ"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות

אפתיקי ג ב).

(נב)

עיקר שביעת האדם - שביעת הנפש - על ידי הביטול וההתכללות בה' יתברך. כי במאכל שאוכל האדם בקדושה, יש נפשות, כלומר ניצוצות

תורה סה

מהחכמה האלוקית שנכללים בנפשו, ועל ידי זה מתווסף הארה בנפש ומשביעו. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ג ב).

(נג)

יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁמְבָרְכִין עַל הָרִיחַ בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה, וּמְגַבְיֵהִין וּמְבָרְרִין אוֹתוֹ לְשֵׁרְשׁוֹ. שׁוּב אֵין צְרִיכִין לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחְרוֹנָה שֶׁהִיא בְּשִׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ חַיּוֹת וּשְׂבִיעַת הַנֶּפֶשׁ - שֶׁהוּא לַחְזוֹת בְּנֶעֱם ה' עַל יְדֵי כָּל הַהֲנָאוֹת שֶׁנֶּהֱנָה בְּהַעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁצְרִיכִין לְזָכוֹת שִׁיחִיָּה כָּל הַהֲנָאוֹת בְּשִׁבִילוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּבַחֲנֵינָת וְהַתְעַנְּג עַל ה', בְּבַחֲנֵינָת טַעְמוֹ וְרֵאוֹ כִּי טוֹב ה', לְזָכוֹת לַחְזוֹת בְּנֶעֱם ה' עַל יְדֵי כָּל הַתְעַנְּוּגִים שֶׁבַּעוֹלָם. וְעַל כֵּן צְרִיכִין לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחְרוֹנָה שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ שְׂבִיעַת הַנֶּפֶשׁ, דְּהֵינּוּ חַיּוֹת הַנְּשָׁמָה כִּנ"ל. אָבֵל עַל הָרִיחַ אֵין צְרִיכִין בְּרָכָה אַחְרוֹנָה, כִּי הָרִיחַ בְּעַצְמוֹ הוּא בְּחֵינָת חַיּוֹת הַנְּשָׁמָה, בְּחֵינָת הָאָרֶז וְהַתְנוּצָצוֹת וְזָרִיחָה מְעַרְבוֹת נְעִימוֹת הַבְּטוּל אֶל הָאֵין סוּף יִתְבָּרַךְ. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות

אפתיקי ג ה).

(נד)

צְרִיכִים לְזָכוֹת לַחְזוֹת בְּנוֹעַם ה', כְּלוּמַר, לַחְזוֹת וְלִידַע שְׂכַל הַהֲנָאוֹת שֶׁנֶּהֱנָה בַּעוֹלָם הַזֶּה בְּקִדְשָׁה, הֵם נוֹעַם ה' - חֶסֶד ה'. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות

אפתיקי ג-ה).

(נה)

בְּרִכּוֹת הַנֶּהֱנִין אִמּוּרוֹת לְהַזְכִּיר לָנוּ שְׂכַל הַהֲנָאוֹת שִׁישׁ בְּמֵאֵכֶל וּבִמְשֵׁתָהּ וּבְכָל הַתְעַנְּוּגִים, הַכוֹל הֵם נִיצוּצוֹת מַחְכְּמוֹת יִתְבָּרַךְ - צִימְצוּמִים שֶׁעַל יָדָם הוּא מַתְגַּלָּה אֵלֵינוּ.

(נו)

עַל יְדֵי בְּרִכּוֹת הַנֶּהֱנִין אֲנוּ מְקַשְׂרִים אֶת הַהֲנָאוֹת לְקַב"ה, כְּלוּמַר מוֹדִים שֶׁהַכוֹל מִמֶּנּוּ.

תורה סה

(נז)

כל דבר בעולם יש בו תערובת טוב ורע. על ידי הברכה הראשונה שמברכים על המאכל מגלים שה' יתברך ברא את הדבר, ועל ידי זה מבטלים את הרע הנאחז בדבר. (ע"פ ליקוטי הלכות ברכת הריח ג-ב).

(נח)

כל צדיק בשעת הסתלקותו זוכה לפי בחינתו לביטול אל האין סוף. וכשבאים להשתטח על קברו נכללים בצדיק, ועל ידי זה נכללים עם הצדיק באין סוף שכולו טוב, ונתבטל כל הרע ומתכפרים העוונות. (ע"פ ליקוטי הלכות ברכת

הריח ג ט).

(נט)

על ידי הייסורים נכללים בכולו אחד, כולו טוב, וזוכים להבין שתכלית הייסורים לטובה.

(ס)

על ידי הביטול שמתבטל האדם לקב"ה עקב הייסורים, זוכה לעשות אחד מכל התפילה. היינו שאפילו כשעומד בסוף התפילה זוכר את ה' יתברך כמו שהוא עדיין בתיבה הראשונה של התפילה.

(סא)

אי אפשר לדעת ממנו יתברך, כי אם על ידי הביטול, שיבטל עצמו מחיזו דהאי עלמא לגמרי (ממראה העולם הזה), כלומר, שלא יעשה מציאות משום עניין מענייני העולם. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות ה)

(סב)

השגת כל הנבראים, והשגת החכמים והנביאים, וכל התורה הקדושה שקבלנו מפי משה רבנו, ע"ה, וכל התורה שממשיכים הצדיקים האמתיים בכל דור ודור, הכול נמשך מאור ההתנוצצות של הרשימו (הרושם) שנשאר

תורה סה

מהביטול והדבקות שהיתה להם באין סוף, שמשם כל ההשגות של הנבואה ורוח הקודש. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות ה)

(סג)

צריכים הרבה כלים כדי לקבל אור ההתנוצצות של הרשימו הנשאר מהביטול. לכן צריך כמה וכמה אותיות ודיבורים, שהם צמצומים שעל ידם יכול להסביר את ההבנה שבאה לו. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות ו)

(סד)

כל תרי"ג (613) המצוות, וכל המצוות דרבנן, הם כלים וצמצומים לקבל אור אין סוף, (כלומר, כלים להפנים בתודעתנו אלקותו יתברך). (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות ו)

(סה)

צריך התגברות גדול להזכיר לעצמו תמיד, ולקשר בדעתו ולבו היטב את כל ההתנוצצויות שהתנוצץ לו הקדוש ברוך הוא בדעתו, מיום היותו עד היום הזה, כדי שיזכה להתגבר בעבודתו יתברך להמשיך על עצמו אורו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות ו)

(סז)

גוזרים על בעל תשובה תעניתים וייסורים כדי שישגור עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי (ממראה העולם הזה), כדי שיזכה לביטול שהוא עיקר התשובה. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות ז)

(סז)

אין כל אדם יכול לעמוד בזה לשבר הכול, ולבטל עצמו מכל וכל, ולסתום עיניו מחיזו דהאי עלמא, ולקבל ייסורים כרבי עקיבא, כדי להשיג אלקותו יתברך. לכן נתן לנו ה' יתברך תורתו, שעל ידה מכירים אותו וזוכים לחיים

תורה סה

נצחיים, אף על פי שעדיין לא שבר כל התאוות בשלמות. (ע"פ ליקוטי

הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות ז).

(סה)

בתחילה, ברחמיו יתברך עלה במחשבה לברוא את העולם על פי דין, כדי שעל ידי תוקף הדין והייסורים יבטלו העולם עצמם אליו יתברך, אך ראה שאין בני העולם יכולים לעמוד בזה ושיתף את הרחמים. (ע"פ ליקוטי הלכות

אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות ז).

(סט)

על ידי התורה זוכים לגילוי אלקותו יתברך בדרך נועם. כי ה' יתברך לא הכביד עלינו עול בשום מצווה, ולא הטריח בריותיו ביותר. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח

חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות ז).

(ע)

אור שהיה מאיר בתחילת הבריאה, שבו היה אדם צופה מסוף העולם ועד סופו, אור זה נמשך מאור הביטול לאין סוף. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית

הלכה ד אות ח).

(עא)

בעל תשובה שעבר על התורה, צריך לעלות מעל התורה - לבחינת הביטול לאין סוף ששם כולו אחד כולו טוב, שמשם נמשכה התורה, כדי לתקן מה שפגם. כי משם הוא מושך אורות ותיקונים לתקן מה שפגם. לכן במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי הצדיק מקיים את התורה בפשיטות ואינו עולה לבחינת הביטול כדי לתקן. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח

חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות י).

תורה סה

(עב)

קודם שנברא אדם - הבעל בחירה - עדיין לא נגמר שום תיקון, ולא הוכן שום כלי וצמצום בשלימות כדי לגלות אלקותו, כי אז עדיין היה כולו אחד, כמו שהיה קודם הבריאה. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים שם הלכה ד-ג).

(עג)

עיקר בחינת עשיית הכלים והצמצומים כדי לקבל ולהשיג מציאותו יתברך, הוא על ידי הסתלקות והתעלמות (האור). שה' יתברך כביכול צמצם אורו ועל ידי זה נתהוו כלים ותיקונים לקבל מציאותו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים

הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות יג).

(עד)

כל זמן שכל הנבראים מתנהגים רק כפי דעתו ורצונו יתברך לבד, עדיין הכול כמו קודם הבריאה - הכול אור בלי כלים. ועל כן עדיין אין להם כוח לקבל אור אין סוף בשלמות, כי עדיין כולם כלולים ומיוחדים ברצונו יתברך, כמו קודם הבריאה, מאחר שאין להם בחירה לנטות מרצונו. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח

חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות יג).

(עה)

כשיש מציאות של בעל בחירה, דהיינו שיש לו רשות לעשות כרצונו וכבחירתו נגד רצון הבורא יתברך, ח"ו, אז דייקא כלליות הבריאה נפרדת וננסרת מאתו יתברך להיות מציאות, מאחר שכבר יש בריאה שיש לה כוח לעשות כרצונה. וכשהבריאה ננסרת מאתו על ידי הבחירה, אזי עיקר גמר תיקון הכלים לקבל מציאותו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח תפלת ערבית הלכה ד אות יג).

(עו)

צמצום אורו יתברך, הוא צמצום דעתו וחכמתו יתברך, כביכול. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות יג). (א"ה: רבי נתן כתב "כביכול", משום שהצמצום היה בדעת

תורה סה

האדם, כפי שרמוז בסוף הליקוטי מוהר"ן על תורה ס"ד בהוספות מכתב יד רבנו. עיין זאת לעיל בתורה ס"ד סעיף א').

(עז)

לא די שלא תיקן אדם הראשון כלים כדי להמשיך התגלות אור אלקותו יתברך בעולם, אלא חזר וגרם שבירת כלים מחדש, כי קלקל כל הצינורות וכל הכלים וכל התיקונים, על ידי חטאו. כי עיקר חיות וקיום הכלים הוא על ידי האור שממשיכים לתוכם על ידי תורה ומצוות. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח תפלת

ערבית הלכה ד אות יג).

(עח)

עיקר תיקון העולמות הוא על ידי שלימות האמונה - לייחד ולחבר הכול לקב"ה. וזה התחיל להמשיך על ידי קבלת התורה, ולא נשלמה עד שנבנה בית המקדש בימי שלמה. כי בימי משה לא חזרה השכינה - האמונה - כי אם אחור באחור ולא נתייחדה פנים בפנים, (כלומר באופן ברור), עד ימי שלמה המלך ע"ה. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות כא).

(עט)

כל אחד מהשבעה רועים: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרון, דוד ושלמה, תיקן והמשיך וגילה מדה קדושה אחת ממידותיו יתברך - (על ידי שתיקן מידה זו אצלו). והשגת מידותיו יתברך נמשכה מאור הרשימו שנישאר מהביטול - (של השכל שנכנס להשגה שאין עוד מלבדו יתברך). (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה

ד אות כג).

(פ)

ידוע שהשדה התחתונה היא צל ודוגמא של השדה העליונה (הרוחנית). לכן כל העשבים והצמחים כולם הם ביטוי של ניצוצות של נשמות עליונות - ניצוצות מהחכמה האלוקית העליונה - השכינה - שמתבטאת בשדה ופרטיו. האבות, בהיותם רועים בשדה, היו מתקנים את השדה בשורשו העליון על

תורה סה

ידי האמונה שהכול נמצא ומתחיה ממנו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת

ערבית הלכה ד אות כג)

(פא)

דע, כי יש שדה, ושם גדלים אילנות ועשבים יפים ונאים מאד, וגדל יקר
יפי השדה וגדוליו אי אפשר לספר, אשרי עין ראתה זאת. ואילנות ועשבים
הם בחינת נשמות קדושות הגדלים בשדה - בשכינה.

(פב)

כל זמן שידיעת האלקים רק במח ואין ממשיכים אותו לתוך הלב, עדיין
אין יודעים ממנו יתברך באמת. כי עיקר הדעת הוא כשנמשך הדעת ללב -

(להרגשה). (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות כז).

(פג)

עיקר תיקון הכלים של האדם והכנתם לקבל אור הביטול, כלומר, להשיג
אלקותו יתברך בדעתו ובלבו, הוא על ידי העלאת הניצוצות הנדחים, כלומר
קירוב רחוקים לקב"ה. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות לא).

(פד)

אף על פי שעושה האדם מה שעושה, ח"ו, כל מה שעושה איזה עובדא
בעלמא בעבודתו יתברך, זאת העובדא אינה נאבדת לעולם, כי כבר נצטרפה
אל הבניין הנפלא של האמונה, וגרמה תיקון גדול לבניין הקדושה, וכבר
נתרבה רבבות בתים על ידה. (כלומר, רבבות צירופים של שכל המגלה חכמתו יתברך).

(ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות לד).

(פה)

סוף סוף נשוב לה' יתברך באמת, וישכח לנו ה' יתברך את כל המעשים
הרעים שלנו, אבל המעשים טובים לא ישכח. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלת ערבית

הלכה ד אות לד).

תורה סה

(פו)

כָּל זְמַן שֶׁאֵין זֹכֵיין לְהַסְתַּכֵּל עַל הַתְּכַלִּית, אֵין הַתְּפִלָּה בְּשִׁלְמוֹת, וְאֵזִי כָּל אוֹת וְדַבּוּר שֶׁמוֹצֵיאֵין בְּתְפִלָּה אֵינוֹ מְנִיחַ אֶת הָאָדָם לְדַבֵּר שְׂאָר אוֹתֵיּוֹת וְדַבּוּרִים. כִּי הַדַּבּוּר וְהָאוֹת תּוֹפֵס אֶת הָאָדָם בְּחִזְקָה וּמְחַבֵּק וּמְגַפֵּף אוֹתוֹ וְאֵינוֹ מְנִיחַ אוֹתוֹ לִילָךְ לְהֵלֵךְ יוֹתֵר לְדַבֵּר עוֹד דַּבּוּרִים בְּכֹנְנָה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח תפלת

ערבית הלכה ד אות לד).

(פז)

כֹּל אוֹת וְאוֹת חִפְצָה שֶׁהַצְדִּיק הַמִּתְפַּלֵּל, יִכְנִיס כֹּל רֵאשׁוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ בַּתּוֹכָה לְבַד, וְיִהְיֶה נִשְׂאָר שֵׁם, וְלֹא יֵלֵךְ לְשֹׂאֵר דַּבּוּרֵי הַתְּפִילָּה. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים

הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות לד).

(פח)

ה' יִתְבַּרַךְ בְּרַא הָעוֹלָם בְּאוֹפֵן שֶׁהַכּוֹל יִהְיֶה נִמְסָר בְּיַד הָאָדָם - שִׁיעֲשֶׂה צִמְצוּמִים, כִּלִּים וְצִינּוּרוֹת לְקַבֵּל הַשְּׁפַע. וּבִלְתִּי תִיקוֹנֵי הַכִּלִּים אֵין הַשְּׁפַע וְהַחֲסֵד יִכּוֹל לִירֹד. כִּי אִם יִרְדַּ בְּלֹא כִלִּים, יִהְיֶה בְּבַחֲנֵינַת רִיבּוּי הַשְּׁמַן הַגּוֹרֵם כִּיבּוּי הַנֵּר, וְאִזּוֹ הַחֲסֵד יִהְיֶה לְדִין קֶשֶׁה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה ד).

(פט)

עֵיקָר תִּיקוּן הַכִּלִּים וְהַכְּנַתָּם לְקַבֵּל הַשְּׁפַע, עַל יַדֵּי תוֹרָה וְתְפִילָּה, וְהַעֲיָקָר תְּפִילָּה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה ד).

(צ)

קוּדָם שֶׁקַּבֵּל הָאָדָם הַשְּׁפַע עַל יַדֵּי הַצִּמְצוּם וְהַכִּלִּי שֶׁל הַתְּפִילָּה, בּוֹדָאֵי הוּא טוֹבָה גְדוּלָּה כֹּל מֵה שֶׁבָּא עֲלָיו, אִפִּילוֹ יִסּוּרִים. כִּי לִפִּי מַעֲשֵׂיו לֹא יִכּוֹל לִירֹד לוֹ הַשְּׁפַע וְהַחֲחִיּוֹת, כִּי אִם עַל יַדֵּי הַכִּלִּים הַלְלוֹ, וְגַם זֶה בַּחֲסֵד גְּדוּלָּה. כִּי אִם הָיוּ מַשְׁפִּיעִים לוֹ רַק חֲסֵד בְּלֹא צִמְצוּם שֶׁל הַדִּין, הָיָה בְּבַחֲנֵינַת רִיבּוּי אוֹר -

שְׁבִירַת הַכִּלִּים. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה ד).

תורה סה

(צא)

הקב"ה ברא את האדם באופן שיוכל לעורר רחמיו, ולהמשיך שפע בתפילתו לפי רצונו, אף על פי שאין השפע הזה טוב לתכליתו. על כן אסור להתעקש על שום דבר בתפילתו, כי אין האדם יודע מה טוב לתכליתו. (ע"פ

ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה' ד.)

(צב)

פירוש הברכה 'ואל שדי ייתן לכם רחמים' - 'לכם' דייקא. היינו שהשם יתברך ייתן לנו הרחמנות - שימסור את הרחמנות בידינו - כפי דעתנו. כי אצלו יתברך יכול להיות שגם החולאת הקשה וכל הייסורין הם הרחמנות שלו. כי בוודאי כל מה שהשם יתברך עושה לאדם, אפילו ייסורין קשים, הכול הוא רק רחמנות. אבל אנו מבקשים שייתן וימסור בידינו את הרחמנות, שאנחנו בעצמנו נרחם עלינו, כי אין אנו מבינים הרחמנות שלו, וגם אין אנו יכולין לקבל אותה. הרחמנות כפי דעתנו היא בפשיטות, להתרפא מן החולי,

וכיוצא בזה. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סב.)

(צג)

כאשר הרחמים הם עדיין בצמצום, בחינת רחמים סתם, בהכרח שלפעמים הייסורים בעצמם, ח"ו, יהיו טובה מצד הרחמים, כי בלעדיהם היה יכול להפסיד, ח"ו, יותר מזה, במקום אחר. אבל כשזוכים לבחינת רחמים רבים, שם אין שום צמצום ודין, ויוכל להספיק הרחמנות לכל העניינים והאופנים בלי שום הפסד. ועל כן, אז בוודאי יוכל למסור בידינו הרחמנות - שאנחנו בעצמינו נרחם עלינו כפי רצוננו, כי לא יזיק לנו ח"ו. ובשבת קודש זוכים

לבחינת רחמנות הזה - בחינת רחמים רבים. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח עירובי תחומין א.)

(צד)

ישראל - ראשי-תיבות: "אל שדי ייתן לכם רחמים", וזאת הרחמנות נעשה על-ידי "מסעי בני ישראל", כלומר על ידי המסעות שהיו לישראל

תורה סה

במדבר כדי לזכות לאמונה, היינו המסעות והמסלול שעובר על האדם בחיים.

(ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח עירובי תחומין ג).

(צה)

אנו מבקשים שהשם יתברך ירחם עלינו בבחינת רחמים גדולים, רחמים רבים, ושם כולו רחמים וחסד. ואז יוכל השם יתברך למסור בידינו הרחמנות, שאנחנו נחליט מה טוב בשבילנו, ואף על פי כן, לא יזיק לנו, ח"ו, בשום אופן. כי בוודאי ממנו יתברך לא ייפלא כל דבר, ובוודאי הוא יתברך יכול להטיב לאדם בכל העניינים ובכל האופנים שבעולם.

(ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח עירובי תחומין ג).

(צו)

כל החסרונות של הנשמה הוא חסרון בשכינה. כי הנשמה היא חלק

השכינה. (ע"פ ליקוטי הלכות יר"ד ח"ב מילה ה ה).

(צז)

עיקר תיקון כלי הקיבול של האדם והכנתם לקבל על ידם שפע הדעת, הוא על ידי ביטול ודבקות השכל בקדוש ברוך הוא, שעל ידי זה ממשיכים תורה מהרשימו (רושם) שנשאר בדעת, אחר חזרת השכל מהביטול.

(ע"פ ליקוטי

הלכות יר"ד ח"ב מילה ה ו).

(צח)

חסידיים ראשונים היו שוהים שעה אחת קודם התפילה, ושעה אחת אחר התפילה, כדי לקשר היטב בדעתם את אור הרשימו שנשאר בדעת, אחר חזרת השכל מהביטול והדבקות שזכו לה בתפילה. כלומר הרושם שנשאר בדעת מ'ראיית' פני ה', שעל ידי זה מקררים הייסורים ומשלימים כל החסרונות שבנפש. כי משם, היינו מהרושם הזה שנשאר מהדבקות תיקון

כל הכלים והכנתם לקבלת השפע. (ע"פ ליקוטי הלכות יר"ד ח"ב מילה ה ח).

תורה סה

(צט)

עיקר מצוות ברית המילה להעביר העורלה מבשר קודש, שהיא הביטוי של אחיזת הנחש, אחיזת הכפירה באדם, כדי שיהיה כלי מוכשר לקבל אור הזריחה של הרשימו שנשאר בדעתו אחר שחזר השכל מהביטול והדבקות בקדוש ברוך הוא. (צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה ט).

(ק)

עיקר הידיעה, היא לדעת את ה' יתברך, שזו התכלית, ולזה זוכים על ידי הביטול ודבקות השכל בקדוש ברוך הוא ברצוא ושוב. כי הרשימו הנשאר מהביטול מאיר לתודעת האדם, כי ה' הוא האלוקים וכולו טוב. (צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה ט).

(קא)

עיקר כוונת כלל התורה והמצוות לקדש הגוף, שיהיה כלי מוכשר לקבל בתודעתו אור הרשימו - שהויה הוא האלוקים ואין עוד מלבדו ממש. (צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה ט).

(קב)

עיקר זוהמת הנחש שהוא חיזו דהאי עלמא (מראות העולם הזה), נתאחז ביותר בהממון. כי הכסף יענה את הכל ושם כלולים כל ההבלים והחמדות של הבלי עולם הזה. כי בהממון נאחזין כל הל"ט (39) מלאכות שנמשכו מחטא אדם הראשון על ידי עצת הנחש. ועל כן, שם עיקר העשייה והעבדות שהם כלל כל הל"ט מלאכות, שהם ההיפך מהביטול. כי הביטול הוא לבטל הגוף לגמרי שלא יהיה לו שום הרגשה כלל אפילו של ההכרחיות, עד שלא יניע עפעפיו ולא יניד בשפתיו ולא יזוז בשום איבר כמובא. והעשייה והעבדות של כלל הל"ט מלאכות שכולם בחמדת הממון - הם ההיפך ממש מהביטול. (צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה ט).

תורה סה

(קג)

חיזו דהאי עלמא (המראה של העולם הזה - הדמיונות), שהם הבלי העולם ותאוותיו, הם עיקר הייסורים של הנפש, ומייסוריה כל ייסורי הגוף. (ע"פ ליקוטי

הלכות יור"ד ח"ב מילה ה ט).

(קד)

בנוסף לדברים הטמאים, הקדוש ברוך הוא אסר עלינו גם כמה דברים קדושים, כגון תרומה וקודשים, שאיסורם הוא כדי שלא נקבל חיות מאכילתם, בבחינת ריבוי אור. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה י).

(קה)

עיקר החיות שיש בכל דבר להחיותו - הוא הדעת, כלומר הידיעה שהקדוש ברוך הוא מחייה כל דבר ודבר מפרטי הבריאה - ברוחניות ובגשמיות.

(קו)

כל האיסורים שהתורה אסרה, משום שאי אפשר למצוא בהם את החיות האלוקית המצומצמת והמוסתרת בהם, בבחינת "וכבודי לאחר לא אתן", כלומר, שאי אפשר לידע את ה' דרכם, וממילא הכפירה מתחזקת אם נהנים מהאיסור.

(קז)

כל מה שגוף האדם קדוש וטהור יותר, כך יכול לבטל עצמו ביותר ולהדבק בקב"ה, ולשאוב דעת מימי התורה. כי יש לו הכלים הראויים לקבל. (ע"פ

ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה יח).

(קח)

הזמן המסוגל ביותר לביטול הוא יום טוב ושבת, שהוא מעין עולם הבא, ששם עיקר הביטול לה' יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה יח).

תורה סה

(קט)

חיזו דהאי עלמא משתטח כנגד עיני האדם ואינו מניח אותו להתבטל לקדוש ברוך הוא. ובשביל זה באים הייסורים על האדם בזה העולם, כדי שיברח אל התכלית (אל הדבקות והביטול לקב"ה). (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה יט).

(קי)

עיקר הפחד שיש לנו מבן אדם, מפני הכוח שיש לו להטות דעת האדם מן האמת. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה כא).

(קיא)

עיקר חיות וקיום הנהגת הטבע של כל דבר, הוא על ידי החכמה ודעת הבורא יתברך המנהיג את אותו הדבר בחכמתו ובדיבורו. ומי שנכלל בו יתברך, יודע החכמה שבה מחיה ומנהיג ה' יתברך את עולמו, היינו שיודעים את עצם חיות הדבר. וכשיודעים זאת, כן נמסר הדבר תחת שליטתו. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה כד).

(קיב)

העדיק יכול לבטל עצמו מחיזו דהאי עלמא ולהיכלל בו יתברך, ולשאוב תורה שהיא החכמה והדעת שבה מחייה ומנהיג הקדוש ברוך הוא את העולם, ואז יכול להמשיך החיות הזו על ידי תפילתו למלאכים ולכל הדברים המתנהגים על ידם, כדי שיפעלו כרצונו. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה כד).

(קיג)

דניאל בעוצם צדקותו, זכה לשאוב דעת גבוה מעל דעת המלאך שהוא השכל הפרטי הממונה על הארי ומחייה אותו. לכן היה יכול למשול בו בדיבורו. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה כד).

תורה סה

(קיד)

אפילו כאשר מסרו את דניאל לגוב האריות על שהתפלל לה' יתברך, לא הניח מקומו והמשיך להתפלל. ועל ידי ריבוי תפילותיו נעשה הנס וניצל מהאריות. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה כח).

(קטו)

האדם מפרש את ההתנהגות של כל דבר, בין בדומם, בין בצומח, בין בחי ובין במדבר, לפי ההבנה שלו, אבל באמת יש חכמה אלוקית המנהגת את אותו דבר.

(קטז)

ידיעת חכמי הטבע בארי, למשל, הוא שהארי כועס וטבעו להזיק, ובאיזה דבר מזיק, וכו' וכו'. אבל ידיעה זו אינה הידיעה של הצדיקים, כי חכמי הטבע אינם יודעים השורש של טבע הארי הזה מהיכן נמשך. וכן מהות הטבע בכל פרטיה אינה ידועה להם. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה כח).

(קיז)

כל אחד, אפילו הקטן במעלה שאינו מגיע לקרסולי הצדיקים הקדמונים, צריך שידע שבודאי לא ישלח לו ה' יתברך שונא ומונע כזה, שלא יוכל לעמוד כנגדו, אלא אם כן, רצונו יתברך שימות על קידוש ה', ולזה כל אחד מישראל מרוצה. אבל על פי רוב, הוא רק ניסיון לראות אם יעמוד באמת ובאמונה, ולא ייפול בדעתו מחמת הניסיון. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מילה ה כח).

(קיח)

אף על פי שאחרי החזרה מהביטול, אי אפשר לידע (אלקותו) כמו בשעת הביטול, אבל בכל זאת, הרשימו מאיר לדעת את מה שזכה לחוות בביטול. וה' יתברך מנחם אותו על ידי התורה ששואב מהביטול, ואומר לו "אנכי אנכי הוא מנחמכם", היינו אנכי בעצמי שהרגשת בשעת הביטול, אנכי הוא

תורה סה

בעצמי המחיייה ומנהיג אותך גם עתה. כי כוונתו בודאי לטובה, ובודאי יתבטלו כל היסורים. (ע"פ ליקוטי הלכות יו"ד ח"ב מילה ה כח).

(קיט)

על ידי ראיית העין יכול לגזול חברו ולהזיקו, וזה על ידי הקנאה והתאוה והחמדה שבאה על ידי ראיית העין. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א נוקי שכנים א ב).

(קכ)

כל אחד ואחד מישראל הוא כלי להמשכת התורה - המשכת אלקותו בעולם על ידי מעשיו הטובים. על כן, כל מה שמתרבים ישראל, מתרבים הכלים, ומתרבה שפע הקדושה, ומתגלה ביותר אור גדולת אלקותו יתברך. על כן, לא קבלו ישראל את התורה עד שהיו שישים ריבוא כנגד שישים ריבוא אותיות התורה - המגלה בשלמות אלקותו. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א נוקי שכנים ב ג).

(קכא)

עיקר תיקון הנשמות ושלמותן, שיהיו נכללים בקדוש ברוך הוא - בבחינת כולו אחד כולו טוב, וזה תיקון ושלמות התפילה. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א מצרנות ג א).

(קכב)

גילגולי הנפשות, הם גילגולי החיות האלוקית שהיתה מחייה נברא מסויים, ועברה להחיות נברא אחר.

(קכג)

זה בחינות גלגולי הנפשות, כי הדבור שמשם יוצאים הנפשות, נעשה על ידי חתוף האותיות באויר כי המוצאות מכים זה בזה, וחותכים האותיות באויר והאוירים מכים זה בזה, עד שמגיעין לאזן השומע ועל ידי חתוף האותיות באויר נעשה הדבור, שמשם יוצאין הנפשות כי האויר הוא החיות של כל דבר, ובלי אויר אי אפשר לחיות והוא בחינות הנפש, והנפשות יוצאים ומתגלגלים (ליקוטי מוהר"ן ח"א לא).

תורה סה

(קכד)

כל העשבים והצמחים והתבואות והפירות שבשדה, כולם הם גלגולי נשמות, היינו, חיות אלוקית שהתגלגלה לתוך הצומח להחיותו. על כן צריך שגם הם יהיו נכללים בשורשם - (באחד יתברך). (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א מצרנות ג ב).

(קכה)

כל הגלגלים שבשמים הסובבים והולכים על סביבותם, כל גלגולם וסיבובם ומרוצתם, הכול הוא כדי לשוב ולהיכלל בשורשם - בקב"ה - שהוא כולו אחד. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א מצרנות ג א).

(קכו)

כל המידות שלנו נמשכים מארבע היסודות (אש, רוח, מים, עפר). וכל מידה כלולה מכולם. וצריכים לידע איך להתנהג בכל מידה, לברר הטוב ממנה ולבער הרע. ובודאי אי אפשר לידע איך להתנהג בכל מידה אלא על ידי הצדיק שהוא יסוד הפשוט הכולל את כל המידות, והוא בחינת הנהר היוצא מעדן להשקות את הגן. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א מצרנות ד א).

(קכז)

"**ויקח** ה' אלקים את האדם ויניחיהו בגן עדן". מהיכן לקח? אלא נטל אותו מארבע יסודין דילה (מארבע היסודות שלו), שהפריש אותו מהרע שביסודות - מהמידות הרעות, וזוהי הכניסה לגן עדן. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ל"ז, ע"ט).

(קכח)

העיקר להמשיך את שורש החכמה שבמח אל הלב כדי להשקותו ולהחיותו, שעל ידי זה עיקר חיותו וקיומו בגשמיות ורוחניות. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א מצרנות ד ט).

(קכט)

עיקר המלחמה שבמחשבה, לקשר החכמה שבמח אל הלב, בבחינת הכתוב

תורה סה

“וידעת היום והשבות אל לבבך”, שלא יהיה האדם ברשות לבו, אלא רק שיהיה לבו ברשותו - (ברשות שְׂכָלוֹ). (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א מצרנות ד ט).

(קל)

הנהר היוצא מעדן הוא הדעת - (ידיעת ה'), שממשיכים מהעלם אל הגילוי - (אל התודעה). ואחרי כך צריכים להמשיך הדעת יותר עד שידעו אותו יתברך בבחינת יש, שידעו בדעת ובאמונה שלימה שבכל הישיות, ובכל הארבע יסודות שהם כלל הדברים שבעולם מלובש חיותו ואלקותו יתברך. (ע"פ ליקוטי

הלכות חו"מ ח"א מצרנות ד יא).

(קלא)

ה' יתברך מחיה את הכל, ומלובש בכולם, ובכל הישיות נעלם הוא יתברך. ולעתיד נזכה לדעת כל זה בדעת שלם ונכיר אותו יתברך בכל הבחינות. וזה עיקר קיבול השכר לעתיד. ועכשיו אנו יודעים כל זאת באמונה. (ע"פ ליקוטי

הלכות חו"מ ח"א מצרנות ד יא).

(קלב)

כל ישראל נפשותיהם אחד, כי בשורשם - (באלקות) - הם כולו אחד, כולו טוב. ועל כן שלוחו של אדם כמותו. לעומת זאת, אין הנוכרי יכול להיות שלוחו כמותו. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א שלוחין א).

(קלג)

שני הכתרים שזכו להם ישראל בשעה שקבלו את התורה בהר סיני, הם השמחה.

(קלד)

יוסף זכה לתכלית הביטול בשלימות כראוי, בבחינת "בן פורת עלי עין" - עולה עין. שיוסף בחינת הצדיק האמת עולה על העין. כי הוא סותם עיניו מחיזו דהאי עלמא (ממראה זה העולם) לגמרי, ואין לו שום הסתכלות בזה

תורה סה

העולם אפילו כהרף עין, ועל כן נקרא עולה עין. כי הוא עולה על העין ומושל עליו ועל כן זכה יוסף לתכלית הביטול בשלימות. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח

נטילת ידיים שחרית ד-ז).

(קלה)

עריכין לתקן ולזכך מאד את הכלים שהם הלבושים כדי שיוכלו לקבל אור הזריחה של הרשימו (הרושם) שנשאר מהדביקות והביטול אל האין סוף יתברך ולא תעבור ולא תשכח מהם. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח נטילת ידיים שחרית ד-ח).

(קלו)

אור הרשימו מן הביטול הוא בחינת תפילין שהם עיקר דביקות המוחין להשם יתברך, והם עיקר אור הזריחה של הרשימו, וזה בחינת כל התורה והמצוות שנמשכין משם – מהקב"ה. וציצית הוא בחינת תקון הלבושין שהם הכלים – המדות – כדי שיהיו הכלים זכים ויוכלו לקבל אור הרשימו ולא

תעבור מהם (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח נטילת ידיים שחרית ד-ט).

(קלז)

ציצית היא תיקון הלבושין – המידות של האדם – שהם בחינת הכלים של המוחין. היינו הכלים שבהם מתבטא מה שיש במח. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח

נטילת ידיים שחרית ד-ח).

(קלח)

כל אחד מישראל בפנימיות נפשו משתוקק ובווער מאד מאד להשם יתברך, מחמת שבפנימיות הוא מסתכל בכל עת אל התכלית שהוא אור האין סוף שמשם שורשו, ורוצה להדבק ולהיכלל שם (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח נטילת ידיים שחרית ד-ח).

(קלט)

הדבקות בקב"ה צריכה להיות תמיד בבחינת ו"החיות רצוא ושוב", היינו לסרוגין. וכשהוא בבחינת ו"שוב" אין הכלים של המוחין שהם בחינת

תורה סה

הלבושין יכולים לקבל אור הזריחה משם, היינו את ההבנה שהשיג באור אין סוף, ועל כן אין לו במה לקרר הצימאון שלו להשיג האלקות. ולכן על פי רוב נשכח ממנו לגמרי. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח נטילת ידיים שחרית ד-ח).

(קמ)

אם היה האדם זוכר היטב את אור הזריחה של הרשימו מאור אין סוף (הקב"ה) שמאירה בדעת כל אדם בכל יום, לכל אחד לפי מדריגתו, בוודאי היה דבוק בהשם יתברך תמיד, אך מחמת גשמיות ועכירת הכלים, אינו יכול לקבל אפילו אור הרשימו. ועל ידי זה עוברת ונשכחת ממנו. על כן צוותה עלינו התורה להתלבש בציצית בכל יום, כדי לזכך הכלים והלבושים, כדי שיוכלו לקבל אור הרשימו שהיא כלל מצוות התורה (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח

נטילת ידיים שחרית ד-ט).

(קמא)

אדם הראשון היה צריך רק לקיים ולשמור את התורה שעל ידי זה היה יכול להכלל באין סוף ולהמשיך האור משם בלי התעבות הלבושים בבחינת כתנות עור, אלא רק בבחינת כתנות אור (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח נטילת ידיים שחרית ד-יב).

(קמב)

על ידי החטא נתגרש האדם מגן עדן (בראשית ג') וישם ה' את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים. שהם בחינת נטורי תרעא (שומרי השער) שאין מניחין לכלול בקלות באור האין סוף ששם עיקר החיים הנצחיים. כי מבלבלין המחשבה בכמה מיני הסתות ובלבולים. אפשר לקבל האור משם כי אם על ידי התלבשות בכמה לבושים וצמצומים בבחינת כתנות עור שמהם נשתלשלו ונתהוו הלבושים הגשמיים. והם עיקר התיקון. כי בלי תיקון הלבושים אי אפשר לקבל שום אור כידוע (ע"פ ליקוטי אור"ח נט"י שחרית ד-יב).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה סו

תורה סו: ויהי נא פי שנים

וַיְהִי כְּעֵבְרָם, וְאֵלֵיהֶוּ אָמַר אֵל אֱלִישֶׁע, שְׂאֵל מָה אַעֲשֶׂה לָּךְ בְּטָרָם אֶלְקָח
מֵעֲמֶךָ? וַיֹּאמֶר אֱלִישֶׁע, וַיְהִי נָא פִי שְׁנַיִם בְּרוּחֶךָ אֵלַי. (מלכים ב ב)

(א)

אפשר שיהיה לתלמיד דעת גדול באמיתת השגת האלקות, יותר ממה
שהיה לרבו בחייו, ועל ידי זה יוכל לפעול בתפילתו יותר מתפילת רבו, ואף
על פי כן, באמת הכול יהיה בכוחו של רבו.

(ב)

אלישע הנביא תלמידו של אליהו, זכה לפעול בתפילתו פי שניים יותר
מרבו.

(ג)

התלמידים עם הצדיק יונקים מאותו שורש, כי נשמתם משתלשלת ממנו.
והם תלויים בו כענפים באילן.

(ד)

האלקות היא בחינת שכל מקיף, שהשכל הזה הוא גדול עד למאוד, עד
שאין המוח יכול לסבלו ואין נכנס במח, אלא הוא מקיף את הראש מבחוץ.
והשכל הפנימי מקבל חיותו מהמקיף הזה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א כ"א).

תורה סו

(ה)

בכללות, הרוח דלעילא (שלמעלה) של האדם היא אלקותו יתברך, והרוח דלתתא (שלמטה) היא החלק אלקי ממעל שזכה האדם להכניס לתודעתו שהיא הנשמה שלו.

(ו)

לכל צדיק וצדיק יש רוח דלתתא ורוח דלעילא. כלומר, רוח הנמצאת למטה מלובשת בו - הנשמה - שהיא החלק בידיעת אלקותו מה שהשיג. ורוח יותר גבוהה שמקיפה אותו מחוצה לו.

(ז)

שכל שהאדם יודע על קיומו - אך אינו מבין אותו - נקרא מקיף. לעומתו, שכל שאין יודע על קיומו - שעדיין לא הגיע אצלו אפילו לבחינת מקיף, נקרא שכל בעיבור.

(ח)

יש מקיפים אצל השכל, הינו שאינו נכנס לשכל הפנימי האנושי, ויש מקיפים לתורה - שמקיף לתורה ואינו נכנס לתוך המילים של התורה. ובמקיפים עצמם, יש שהם מקיפים ועומדים לפני העיניים, ויש שהם בהעלם שלא באו עדין אפילו להיות מקיפים, והוא בחינת שכל בעיבור. (ליקוטי מוהר"ן ח"א כ"א).

(ט)

ודע, שגם לעתיד כשתמלא הארץ דעה את ה', ויהיה נעשה מהשכל המקיף שכל פנימי, גם אז יהיו מקיפים אחרים, כי בודאי לא ידעו מהות השם יתברך, רק כל אחד ישיג לפי מדרגתו ולפי עבודתו וגייעתו וטרחו אשר יגע וטרח בזה העולם בשביל השם יתברך. ואף שכלם יזדככו, ואפילו עובדי כוכבים ומזלות, אף על פי כן יהיה הפרש גדול בינם לבינינו, כי מה שיהיה אצלם אז השגה וידיעה גדולה, יהיה אצלנו שחוק ודבר פשוט. (ליקוטי מוהר"ן ח"א כ"א).

תורה סו

(י)

מה שאדם מבין ומשיג בשכלו זה בחינת שכל פנימי, כי זה השכל נכנס לתוך שכלו ונמהל במהות שלו. אבל מה שאין יכול להיכנס לתוך שכלו, דהיינו מה שאי אפשר לו להבין - זה בחינת מקיפים. (ליקוטי מוה"ר"ן ח"ב ז).

(יא)

ההבדל בין הרוחני לגשמי. שהגשמי הוא רוחניות אלקותו יתברך שהתלבשה בלבושים - בהגדרות. ואילו הרוחני הוא דבר המופשט מלבושים. כאשר אומרים שזה יותר רוחני מזה, כוונתנו שהוא שכל שמלוכש בפחות לבושים.

(יב)

בשעת ההסתלקות מהעולם, השכל המקיף - הרוח דלעילא - יורדת לתודעת האדם ונדבקת ברוח דלתתא - בנשמה. ומחמת שהיא גבוהה ורוחנית יותר, אין מקומה למטה בתודעת האדם, לכן היא שואפת לחזור למעלה ומושכת איתה את הרוח דלתתא, וכך מסתלק האדם מהעולם - אל העולם היותר רוחני.

(יג)

הסתלקות הנשמה שהיא השכל, מהגוף, פירושו, שהיא גדלה למימדים שאין כח לגוף הגשמי להכיל.

(יד)

יש השגה שכלית בעולם הזה שהיא ברמה של עולם הבא, וכאשר מגיעים אליה, עוזבים הגוף ונמצאים בעולם הבא - במדרגה הבאה.

תורה סו

(טו)

יש כמה בחינות בהסתלקות: יש הסתלקות ממש שזו המיתה. ויש הסתלקות השם, כלומר הפרסום שיש לאדם. ויש הסתלקות מדרגה לדרגה, מעולם לעולם, מהשגה להשגה, מהבנה להבנה. (המגיה: עיין עוד היכל ב' היכל נקודים שער ב' פרק ב' מ"ח).

(טז)

מבואר בכתבי האריז"ל, שתחיית המתים של שבעת המלכים שמתו, הוא ההסתלקות למדרגה הגבוהה יותר, דהיינו הפטירה. והבן. (המגיה: היכל ב' היכל נקודים

שער שלישי שער התיקון פרק א מ"ח)

(יז)

”הילודים למות והמתים להחיות” (אבות ד).

(יח)

כִּי זֶה כָּלֵל, שְׁכָל מַה שֶׁהִנָּפֵשׁ עוֹלָה בְּעֲלֵיהָ יִתְרָה, הִיא מְאִירָה בְּיוֹתֵר לְכָל מְדַרְגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת דְּרֵי מְטָה - בְּחִינַת גּוּף. שְׁזֵהוּ בְּחִינַת מַעֲלַת הַצְּדִיק הַגָּדוֹל, שְׁכָל מַה שֶׁהוּא גָּדוֹל בְּמַעֲלָה מִפְּלֶגֶת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הוּא מְאִיר בְּדְרֵי מְטָה יוֹתֵר. נִמְצָא, שֶׁהַקְּבוֹרָה הִיא תְּקוּן הַמֵּת. וְעַקֵּר הַתְּקוּן הוּא, שְׂאֵז עוֹלָה הַנֶּפֶשׁ לְמַעְלָה, וְעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא מִתְחַלֵּת לְהֵאִיר מִשָּׁם בְּהַגּוּף, בְּחִינַת הָאֵרֶת הַרְצוֹן שֶׁהוּא עֵקֶר הַחַיִּים נִצְחִיִּים שֶׁל לְעֵתִיד, שְׂיִזְכֶּה כָּל אֶחָד אַחֵר תַּחֲתֵת הַמֵּתִים. אָבֵל הַתְּחַלֵּת צְמִיחַת הַחַיִּים הַזֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֵרֶת הַרְצוֹן, מִתְחִיל מַעַת הַקְּבוֹרָה, שְׂאֵז מִתְחִיל הַגּוּף לְהִתְבַּלֵּה בְּעַפְרָה, שְׂעַל יְדֵי זֶה נִכְלָה הַזֶּהמָא שְׂנֶאֱחָז בּוֹ מִחֻטָּא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׁכָל פְּגָמוֹ הָיָה עַל יְדֵי הָאֲכִילָה שְׂאֲכַל מַעֵץ הַדַּעַת. שְׂעַל יְדֵי זֶה פָּגַם בְּבְחִינַת הָאֵרֶת הַרְצוֹן הַנִּלְ. (צ"פ ליקוטי

הלכות או"ח נטילת ידים לסעודה ו).

תורה סו

(יט)

עיקר תחיית המתים שאז יחיה חיים נצחיים, יזכה כל אחד כפי הלבושים שזכה לתקן בחייו על ידי תורה ומעשים טובים, היינו לבוש של שכליים. שעל ידי זה נעשה בחינת חלוקא דרבנן (לבושי החכמים), שעל ידי זה יהיה עיקר הקיבול שכר כידוע. וזה בחינת הכתוב (איוב ל"ח) "תתהפך כחומר חותם ויתייצבו כמו לבוש" הנאמר על תחיית המתים, היינו שיקומו ויתייצבו בתחיית המתים כמו הלבוש, היינו כמו (כפי) תיקון הלבושים - שהוא בחינת חלוקי דרבנן, וכנ"ל. (ע"פ ליקוטי הלכות אר"ח תפילין ו).

(כ)

הבושה הוא בחינת תשובה, ועל ידי תשובה זוכים לחיים - בחינת חיים נצחיים. היינו שְׁנַחְיָה וקם בתחייה הענווה והשפלות של משה רבנו, עליו השלום - שמלוּבש אצל כל אחד מישראל, בכל איבר ואיבר. וזה עיקר תחיית המתים, שהשפלות והענווה של כל אחד יהיה נְחִיָּה ויקום בתחייה ויחיה חיים נצחיים - שהם כל שעשוע עולם הבא - בחינת עונג שבת - בחינת טועמיה חיים זכו - בחינת נחלה בלי מצרים. כי תענוג עולם הבא הוא בלתי גבול, ואי אפשר לקבלו ולציירו בגוף שהוא בגבול, רק כשהאדם הוא אֵין ממש, דהיינו שזוכה לענווה אמיתית של משה רבנו - שזה בחינת תחיית המתים. כי זאת הענווה היא עכשיו בבחינת מיתה אצלו, כי אינו מרגיש הענווה המלוּבשת אצלו. אבל על ידי הסתכלות פני הצדיק שעל ידי זה מתנוצץ מוחו וזוכה לקבל גדולה - בחינת מלכות, על ידי זה זוכה לחדש בתורה כראוי לו לפי מדרגתו, ועל ידי זה נופל עליו יראה שזו הבושה, כמו בשעת מתן תורה. והבושה היא תשובה שהיא בחינת חיים, בחינת הכתוב (יחזקאל י"ח) "השיבו וחיו". ועל ידי זה נחיה אצלו וקם בתחייה השפלות והענווה של משה רבנו שהיה אצלו בבחינת מיתה, ועכשיו נחיה וקם, בבחינת תחיית המתים. (ע"פ ליקוטי הלכות אר"ח תפילין ו).

תורה סו

(כא)

תחיית המתים הוא שנזכה לקום בתחייה בגוף ונפש, ואז יהיה הגוף מזוכך לגמרי ויתהפך הגוף לנפש, כנ"ל. (ע"פ ליקוטי הלכות יו"ד הלכות חדש ג).

(כב)

מי שמרגיש בעצמו את כל העליות והירידות של הצדיק, אף על פי שאינו נמצא אצל הצדיק, זה סימן שהוא מקושר לצדיק. כמו שענפי האילן מרגישים את הקורה בשורשיו - אם הגיעו לשם מים או לאו.

(כג)

בכל עת שיש איזה בחינת הסתלקות, אזי יורד חלק מהרוח דלעילא לתודעת האדם, אבל בשעת ההסתלקות ממש, יורדת כל הרוח דלעילא.

(כד)

כל דבר בין גשמי, בין רוחני, יש לו שלוש בחינות: צורה, מקום וזמן. לגשמי יש את שלשת הבחינות במציאות - בפועל, ולרוחני יש אותם במחשבה - בכוח.

(כה)

הרוח דלעילא – היא הרוח שבכוח, והרוח דילתתא - היא מה שבפועל.

(כו)

כשהרוח דלעילא באה לבחינת הידיים – לכלי המעשה, פירושו שהיא יצאה מהכוח אל הפועל, מהשכל אל המעשה, אל ההגשמה, אל המציאות.

(כז)

כדי שיוכל האדם להוציא חפצו מכוח אל הפועל, צריך שיהיה לו שלימות הדיבור, היינו שדבריו יהיו דברי אמת.

תורה סו

(כח)

על ידי שיש לאדם פרנסה ואינו נצרך לבריות, על ידי זה יכול להיות אדם אמיתי - ותפילתו תהיה באמת, כי אינו צריך להשתדל לעשות חן של שקר כדי למצוא חן בעיני בני אדם.

(כט)

”**קרוב** ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת”. (תהלים קמ"ה).

(ל)

להוציא מכוח לפועל הוא על ידי הדיבור, על ידי התפילה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד).

(לא)

על ידי התגלות האמת נופלים כל הרשעים האחוזים בשקר.

(לב)

מי שנצרך לבריות, לממון, כבוד וכדומה, אזי אינו יכול להתנהג במידת האמת. כי הוא מוכרח לעשות כל מיני חן של שקר כדי למצוא חן בעיניהם, לכן אינו יכול להתפלל תפילה אמיתית - תפילה שתתקבל.

(לג)

כל המחשבות שעוברות במח האדם, כולם באים בתוך דיבוריו בדקות גדול, ואין הוא מרגיש זאת. והצדיק שיש לו אוזניים טהורות שומע מפיו את אשר במחשבתו.

(לד)

כל דבר, על מנת להוציאו מהכוח אל הפועל, מוכרח לעבור שלשה שלבים: מהכוח - מהאין סוף - אל המחשבה, ומשם אל הדיבור ואחר כך, **בא** אל המעשה.

תורה סו

(לה)

אי אפשר לעשות שום דבר בלי חשק. לכן כל דבר שאדם רוצה וחושק לעשות בעבודת ה', נתנו לו בתחילה חשק לזה.

(לו)

עיקר גודל החשק נעשה על ידי המניעות שמביאים על האדם, כי המניעות מגדילים החשק.

(לז)

התאוות והתגברות החשק לעשות עבירות, נעשה בגלל שהתורה מנעה מהאדם את העבירה.

(לח)

כפי מעלת הנחשק, כך צריך להיות גודל החשק להשיגו. לכן ככל שהנחשק יקר יותר, מזמינים לאדם מניעות גדולות יותר, כדי להגדיל חשקו.

(לט)

כל המניעות שמזמין ה' יתברך לאדם בקיום התורה והמצוות, הכול כדי להגדיל לו את החשק.

(מ)

כל מה שהאדם חושק באמת, בודאי יוכל לגומר ולהוציאו מכוח אל הפועל, ושום מניעה או אונס לא יוכלו למונעו, ולהיפך, המניעות יגדילו לו את החשק.

(מא)

כאשר אדם חוזר בו מלעשות דבר עקב מניעה שהודמנה לו, סימן שלא היה לו חשק מתחילה לעשות. כי כל מניעה מגדילה החשק.

תורה סו

(מב)

יש כביכול, חרון אף אצל ה' יתברך, ומזה משתלשל חרון אף אצל האדם.

(מג)

עיקר התשובה, היא חרטה על העבר.

(מד)

האותיות שאינם מנוקדות, הן בלא נפש המְחִיה אותן ומניעה אותן, לכן אין להם ביטוי ואינם יוצאות לפועל. כמו כן, אם אין חשק, לא יוכל האדם להוציא מהכוח לפועל. נמצא, שעל ידי החשק הוא עושה נקודות לאותיות של אותו מעשה שרוצה להוציא לפועל, ונותן להם היגוי, תנועה וחיים.

(מה)

מי שאינו יודע כל זאת, היינו ענין הרוח דילעלא והרוח דילתתא, אינו יודע מהו איטר יד, כי איטר יד הוא דבר חידוש, גם אינו יודע להוציא מהכוח אל הפועל.

(מו)

קודם שמוציאים מהכוח אל הפועל, אזי הכוח והפועל נקשרים יחד ואין ניכר בין ימין לשמאל. ועל כן, השקרן כשנתגלגל הוא איטר יד - שאין ניכר אצלו בין ימין לשמאל, כי גם יד ימין שלו היא שמאלית. (ע"פ חוש"מ אבדה ומציאה ב).

(מז)

מי שהיה שקרן מגלגול העבר, על ידי זה כשנתגלגל נעשה איטר יד. (ספר

המידות - אמת).

(מח)

מי שהוא שקרן אינו יכול לקשר את הפועל אל הכוח. ועל כן נעשה איטר יד, כי נשאר בבחינת שמאל, בחינת פועל, מאחר שלא העלה הפועל אל

הכוח. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב מתנת שכיב מרע ב ב).

תורה סו

(מט)

דע, כי כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא, נברא ממנו מלאך (חגיגה י"ד), כלומר שכל, שהוא שליח להוציא לפועל איזה דבר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נז).

(נ)

תהלוכות הגלגלים הוא על ידי שכליים שהם המלאכים. וכל גלגל וגלגל יש לו שכל מיוחד, דהיינו מלאך, שמתנהג על-ידו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א סא).

(נא)

כל מלאך ומלאך ממונה על איזהו דבר. ואפילו כל אילנות ועשבים יש עליהם ממונים, כמו שאמרו חז"ל (ב"ר פ' י'): 'אין לך עשב מלמטה שאין לו מלאך מלמעלה שאומר לו גָדֵל'. וכל מלאך מקבל חיות להשפיע - מהדיבור של ה', ומשפיע לתוך הדבר שנמנה עליו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נז).

(נב)

הכוח שיש למלאך לקבל השפע, והכוח שיש לו להשפיע על הדבר שהוא ממונה עליו, מכונים בשם ידיים. ביד ימין מקבל חיותו, וביד שמאל משפיע.

(נג)

יד ימין ויד שמאל הם כוח ופועל. ואי אפשר להוציא מכוח אל הפועל, כי אם על ידי אמת. ועל כן כשהוא שקרן, אינו יכול להוציא מכוח אל הפועל.

(חוש"מ אבדה ומציאה ב).

(נד)

עיקר ההוצאה לפועל, על ידי שמקשר את הפועל אל הכוח, אל הקב"ה.

(ליקוטי מוהר"ן ח"ב פ"ב).

(נה)

שלימות של כל הדברים, אינו אלא כשהם מיוחדים ומקושרים בו יתברך, כי השלימות והמילוי היא החיות. כי איבר שנסתלק ממנו החיות, אזי נקרא

תורה סו

חסרון. והחיות היא המוחין והשכל האלקי (שהוא המלאך), כמו שכתוב (קהלת ז):
"והחכמה תחיה את בעליה", והחכמה הוא בחינת 'מה' - כח-מה - 'מה' חיינו
- 'מה' כוחנו!, כלומר, כל חיינו וכוחנו הוא 'מה', ו'מה' בגימטריא הוי"ה
(במילוי אלפין), לרמוז, שכל כוחנו הוא ההוי"ה - ה' יתברך. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב פב).

(נד)

השכל שהקב"ה שם בהנהגת מלכותו, בזה הוא מחיה אותה, כמו שכתוב:
"והחכמה תחיה את בעליה" (ליקוטי מוהר"ן ח"ב פב).

(נז)

אין לדבר המאכל שלימות, קודם שמברכים עליו ומודים שה' יתברך ברא
אותו. ואחר שקישרנו אותו לה' יתברך על ידי הברכה, נמשך אליו החיות
דקדושה. נמצא שעל ידי הברכה מוציאים מכוח לפועל את שלימות בריאת
המאכל. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ב ברכות הריח וברכת ההודאה ה ג).

(נח)

כל זמן שלא באה הרוח דלעילא אל בחינת הידיים, עדיין הוא קודם ההויה,
כי עיקר ההויה על ידי הידיים, שהם כלי העשייה, ששם הוא עיקר התגלות
הרוח. גם אחר שנתגלה הרוח בידיים, עדיין הרוח דלעילא והרוח דלתתא
שהם בחינת כוח ופועל - יד ימין ושמאל - עדיין הם יחד ואין הבדל ביניהם
כלל, ואין ניכר בין ימין לשמאל, כי לא נתפרדו לימין ושמאל, ואז עדיין
בחינת קודם הבריאה. אחר כך כשמוציאים מכוח אל הפועל, אז הוא גמר
הבריאה, ואז נפתחים הידיים, וניכר בין ימין לשמאל, כי אז יש הפרש והיכר
בין הכוח והפועל. וכל זה נעשה על ידי המתקת החרון אף שהשתלשל על
האדם. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ו).

(נט)

כשנמתק הכעס הבא מסטרא (מצד) צפון, נמשך משם עשירות ופרנסה
שגם הוא מושרש בצפון. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ב תפילת מנחה ג א).

תורה סו

(ס)

פגם המחשבה שבמח מתפשט אל הלב ומצטייר בשלושה ציורים: מקום, צורה, וזמן - והם היסוד שגורם למחשבה הרעה לצאת לפועל. (ע"פ ליקוטי הלכות

אור"ח ח"ג ר"ה ב ב)

(סא)

כל דבר שבקדושה שרוצים לעשות, בהכרח שיהיה עליו מניעה, כדי שלא יעשה הדבר מיד ויקבל ממנו האור בבת אחת ויסתנוור. המניעה מגדילה החשק, ושוב באה מניעה, ושוב גָּדַל החשק, עד שנעשה הכלי שיוכל לקבל על ידו האור בלי שיינוק ממנו, בבחינת הנזק של ריבוי אור. (ע"פ ליקוטי הלכות

אור"ח ח"ג ר"ה ב ז)

(סב)

הכלים שעושים על ידי שבירת המניעות, הם הצמצומים, שהם מונעים ומעכבים את האור שלא יתפשט יותר מדאי, כדי שיוכלו לקבלו. (ע"פ ליקוטי

הלכות יר"ד ח"א הכשר כלים ד יח)

(סג)

אכילה בערב יום כפור, היא המניעה כנגד האור הבא עקב הצום, שהוא אור קדושה גבוה מאוד. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"ה ב ז)

(סד)

כשמוציאים מכוח לפועל וממשיכים חיות דקדושה מה' יתברך למטה - לתוך פרטי המציאות, זהו תכלית הייחוד בין הקב"ה למציאות. כי קודם שמוציאים מכוח לפועל, אין החיות האלוקית מתלבש בפרטי הבריאה, ולכן אין יכולים לדעת מה' יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"ה ב ז)

תורה סו

(סה)

עיקר ידיעת ה' יתברך, היא הידיעה שכולו אחד - הוי"ה הוא האלוקים - הכוח והפועל הוא אחד. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"ה ב ז)

(סו)

אי אפשר להוציא מהכוח לפועל, כי אם כשמבטל עצמו לה' יתברך לגמרי ונכלל בתחילת המחשבה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"ה ב ז)

(סז)

כל הבריאה נבראה כדי שיכירו אותו יתברך, על ידי כל פרטי הבריאה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד א)

(סח)

לפי ידיעת אלקותו יתברך, כמו כן הוא מתקן חלק מהבריאה, ונחשב כאילו עתה הוציא זה החלק של הבריאה מכוח לפועל. וידיעת אלקותו היא לפי הקדושה והטהרה שמושך האדם על עצמו על ידי קדושת המצוות, כמו ציצית ושאר המצוות. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד א)

(סט)

"וידע כל פעול כי אתה פעלתו" - עיקר שלימות כל פעולה שידע מי פעל אותה, ומי עשה שיהיה לדבר קיום. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד א)

(ע)

תכלית הייחוד, שיהיה הרוח דלתתא מושך ומקבל חיות בכל רגע מהרוח דלעילא - מהקב"ה, היינו שהרוח דלתתא - בחינת פועל, ידע ויכיר מי למעלה ממנו - ממי מקבל חיותו. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד א)

(עא)

עיקר הייחוד והתיקון, הוא בבחינת "והחיות רצוא ושוב", שיהיו הידיים - הכח והפועל - נפתחים ונסגרים, ואף על פי כן, יהיו מקושרים בתכלית.

תורה סו

אבל כשפוגמים, נסתלק החיות מהפועל וחוזר להתעלם בכוח, ונשאר הפועל נפרד משורשו ושורה עליו רוח חיצוני, ומקבל חיות מהסיטרא אחרא -

מהטומאה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד א)

(עב)

על ידי הבל דגרמי (ניצוץ נפש) שנשאר בגוף האדם לאחר פטירתו, מרגיש

הגוף עונשו או שכרו. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד ז)

(עג)

כל שם משמותיו יתברך - שהם לבושיו - שאחד במעלה יותר מהשני, אין השינוי בשם העצם - בקב"ה בעצמו, ח"ו, כי ה' אחד ושמו אחד ללא שינוי ומדרגות. רק השינוי בין השמות - שזה למעלה מזה, הוא בעניין ריבוי

הרחמים והמתקת הדין. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד יא)

(עד)

העדיקים עולים כל פעם במדרגות גבוהות ומכירים גדולתו יתברך יותר ויותר, עד שממשיכים רחמים גדולים וחדשים בכל פעם, באופן שיוכלו

לכפר עוונות ישראל ולהשיבם בתשובה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד יא)

(עה)

מתחילה, העולם היה מים - "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים" שהיא רוח המשיח, שהוא כלל כל החיות של כל באי עולם. ואחר כך, יצא מהכח לפועל. והטבילה במים, היא חזרה והתבטלות בכח - לקחת משם חיות

חדשה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד יב)

(עז)

על ידי כל מצווה שמקיים, ממשיך האדם על עצמו חיות - איזה רוח חיים

מלעילא, בבחינת פי שניים. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד טז)

תורה סו

(עז)

נשמות הוולד נמשך לעולם על ידי התעוררות זיווג ויחוד עליון. והיחוד העליון מתעורר על ידי זיווג תחתון, שעל ידי זה מקבלת כל בחינה מבחינה הגבוה ממנה, והגבוה מהגבוה בדרך השתלשלות עד אין סוף. (ע"פ ליקוטי הלכות

יור"ד ח"א הכשר כלים ד טז).

(עה)

אפילו שמקיים האדם הזיווג הגופני בקדושה ובטהרה, בהכרח שימשך עליו איזה אחיזת הטומאה מחטא אדם הראשון. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד טז).

(עט)

כל מי שיש לו לב חזק ונוטה ביותר אל האמת, מנסים ומצרפים אותו במניעות גדולות וחזקות יותר. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד כא).

(פ)

צריך האדם מסירות נפש כדי שתסתלק ממנו החיות שיש לו מכבר, ויזכה לחיות ורוח חדשה מלמעלה. ולהוציא כל זה לפועל, על ידי הרצון. (ע"פ ליקוטי

הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד כג)

(פא)

"דבר (התורה) ציווה לאלף דור" - התורה ניתנה לפני הזמן. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד

ח"א הכשר כלים ד כג).

(פב)

קודם שמוציאים מכוח לפועל, בהכרח שיהיה מניעות - שזה החושך הקודם לאור. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד ל)

(פג)

עיקר עמל האדם, שהם המניעות המונעים אותו מעבודתו יתברך, הוא

תורה סו

עמל הפרנסה. וכפי שמחזק לבו בביטחון בה' יתברך, כך זוכה לעמל תורה.

(ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד לו).

(פד)

עיקר התיקון והשלימות, שאחר שיצא הכוח אל הפועל, שיחזור הפועל לכות, באופן שאף על פי כן לא יתבטל שם לגמרי, שלא יחזור העולם לתוהו ובוהו כמו לפני שיצא הכוח לפועל, רק יחזור למעלה בכל פעם ברצוא ושוב, וימשיך חיות למטה. והעיקר על ידי האמונה, שיודע שגם אחר

הבריאה הכול ממנו יתברך וקשור בו. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד לט).

(פה)

צריך לידע שגם אחר הבריאה, אחר שיצאה הבריאה מכוח לפועל, עדיין

הכול אחד. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד מט)

(פו)

בכל יום ויום מתבררים בו בירורים חדשים - מתברר הטוב מהרע - האמת

מהשקר. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד מח)

(פז)

עיקר בירור כל הניצוצות שבעולם, הוא בירור האמת. כי הניצוצות הם ניצוצי אמיתת אלקותו יתברך, כי הם חלק אלוקי ממעל, רק שנפלו למקום

שנפלו. וצריך לברר אמיתת אלקותו. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שבועות ב כו).

(פח)

ה' יתברך מאיר את אורו תמיד, רק אי אפשר לקבל השפעת חיותו, מחמת ריבוי אור. על כן, צריך לעשות כלים, היינו צמצומים, כדי שיומשך האור בהדרגה ובמידה כדי שנוכל לקבלו. וכשעושים צמצום, צריכים לעשות בחכמה נפלאה באופן שלא יתעלם האור לגמרי על ידי הצמצומים. (ע"פ ליקוטי

הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ד מח).

תורה סו

(פט)

כל השמות שקרא אדם הראשון לכל הברואים, הם צמצומים פרטיים לשם הוי'ה כפי שהשיג בדעתו. כי כולם מקבלים חיותם דרך שמותם משם הוי'ה המחיה את הכול. ועל כן, קרא שם בכללות גם להוי'ה בעצמו. (ע"פ ליקוטי הלכות

יור"ד ח"ב שבועות ב ד)

(צ)

מי שעוסק בתורה הוא בן חורין ופטור מכל המלאכות, כי מברר על ידי התורה את מה שהמלאכה מבררת. ומהתורה נובע הכוח של כל העוסקים במשא ומתן לברר את האמת מהשקר. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שבועות ב ז).

(צא)

בשביל התכלית שיזכה כל אחד - אפילו הפחות שבפחותים והקל שבקלים - בודאי כדאי כל הייסורים והצרות שסובל האדם בזה העולם ומה שסובל אחר המיתה. אבל מי שהוא חכם באמת, מטיב מעשיו. כי מיישב עצמו, למה לו בכלל לסבול צער וייסורים בזה העולם. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שבועות ב ח).

(צב)

גם החוקרים הגדולים מתאוים אל האמת. כי זה כלל גדול, שהעיקר בכל חכמה להשיג אמיתת הדבר שחוקר, כמו שהוא באמת. ועיקר החכמה שמעל כל החכמות, היא השגת החכמה האלוקית - (לדעת את האלקות), שאי אפשר להשיגה בשום שכל, אלא על ידי אמונה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שבועות ב ט).

(צג)

עיקר ההתקרבות לה' יתברך, הוא על ידי ביטול הגאות והכבוד - למען שמו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שבועות ב ט)

תורה סו

(צד)

עיקר הרב החכם שחייבים לכבדו, הוא זה החכם בחכמת התורה, ולא בחכמות חיצוניות. וגם בחכמת התורה, מי שאינו יכול להעמידו על האמת - על התכלית - שה' הוא האלקים, אינו חכם ואין להתקרב אליו. ואפילו אם אומר דברים פשוטים שידועים, שהם דברי אמת, אין זה רב. אלא רק מי שמאיר בו דברי אמת שהם חידוש, שלא היה יכול להבינם בתחילה. (צ"ד פ)

ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שבועות ב (כ).

(צה)

בכל מקום ששבחו החבריא את רבי שמעון בן יוחאי על שגלה להם סוד נפלא, תמצא שאחר-כך אמר להם עוד חידושי תורה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קכו).

(צו)

עיקר ההתקרבות לרב האמת, הוא בשביל לזכות לאמונה, שזהו העיקר. ולזה זוכים על ידי רוח הקודש של רבו. שעל ידי זה נתברר המדמה, ועל ידי בירור המדמה זוכים לאמונה. וזה הרוח הקודש - בחינת רוח נבואה - מקבל הרב על ידי שנתגלה כבוד ה'. ובשביל זה מחויבים בכבוד רבו, לנהוג כבוד גדול ברבו. כי כבודו, הוא כבוד ה' יתברך. (צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד כבוד רבו הלכה ג).

(צז)

כל מי שלא זכה עדיין לכבד את רבו בכבוד כזה, עד שגרם לו שיגלה לו תעלומות החכמה האמיתית, עדיין לא הגיע לכבד את רבו כראוי. (צ"פ ליקוטי

הלכות יור"ד ח"ב שבועות ב (ג).

(צח)

עיקר התגלות האמת היא בסוף. שאז ידעו איך ש"אלו ואלו דברי אלוקים חיים", היינו כל דברי החכמים - אף על פי שסותרים אחד את השני.

(צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שבועות ב (ט).

תורה סו

(צט)

מי שלא טרח בערב שבת, היינו שהמתין ולא התקרב אל האמת, וחיכה עד שתתגלה האמת לעין כל ויהיה בה כבוד - מה יאכל בשבת? (ע"פ ליקוטי הלכות

יור"ד ח"ב שבועות ב כט)

(ק)

עיקר שלימות האמת, הוא כשמבררים אותה מתוך חשכת השקר והטעות.

(ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שבועות ב ל).

(קא)

הדיבור מחבר את הרוח דלעילא (שלמעלה) עם רוח דילתתא (שלמטה), כלומר מחבר את הקב"ה עם נשמת האדם, כי הדיבור ממוצע בין שניהם

וכלול משניהם. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב תרומות ומעשרות א).

(קב)

דע, שיש אמצעי והיא השכינה, שהוא אמצעי בין בני אדם ובין השם

יתברך. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קנט).

(קג)

הדיבור מוציא מכוח לפועל, שזה עיקר הבריאה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב תרומות

ומעשרות א).

(קד)

כל העולם כולו צריך תיקון ובירור מהקלקול שנתקלקל על ידי חטא אדם הראשון - שכל המציאות התערבבה טוב ורע. ועל כן צריך לחדש את העולם בכל יום, ולהוציאו מכוח אל הפועל מחדש, בכל יום ממש. וזה על ידי בירור והפרדת הפסולת - הפרדת הרע מהטוב. וזו עיקר כלל עבודתנו.

(ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב מתנת שכיב מרע ב ב).

תורה סו

(קה)

אי אפשר לחדש העולם ולהוציאו מכוח אל הפועל מחדש, כי אם על ידי שמקשרים תחילה הפועל אל הכוח, היינו לחזור ולהעלות סוף מעשה, אל המחשבה תחילה, היינו לכלול כל העולם כולו בשורשו - באין סוף ברוך הוא, כביכול. ואז יכולים לחזור ולהוציא מחדש העולם מכוח לפועל, ואז נתחדש ונתברר ונתקן הכול, כי בשורש ניתקן הכול.

(ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב מתנת

שכיב מרע ב ב).

(קו)

כל דבר, יש לו שורש שיש לו חיות ממנו. כגון הסמים, יש להם חיות ממה שהאדם לוקח אותם לרפואה, וכן המאכלים יש להם חיות מזה שהאדם אוכל אותם ומקבל חיות מהם - מזה יש חיות למאכלים, כלומר, המימוש של כל דבר הוא החיות שלו.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א רנז).

(קי)

כשיוצא החפץ מרשות האחד לרשות השני, על ידי המשא ומתן, קיומו וחיותו של החפץ עתה הוא על ידי השני, והרי הוא כאילו נברא מחדש. ואי אפשר שיצא הדבר מרשות לרשות, אלא על ידי שחוזר הדבר על ידי המשא-ומתן מתחילה לשורשו - אל הכוח הראשון - (אל הקב"ה) - ומשם לרשות השני. ועל ידי זה נתברר ונתחדש הדבר.

(ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב מתנת שכיב מרע ב ב).

(קה)

עיקר בקשתינו הוא "שלא תצריכנו לידי מתנת בשר ודם". כי עיקר התכלית לידע, כי אין עוד מלבדו ממש, דהיינו שאין שום דבר נמצא בעולם כלל, רק הוא יתברך לבדו, כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד אין עוד ממש, כי אין שום דבר נמצא בעולם כלל, כלל לא, רק הוא לבדו יתברך, כי הכל הבל.

(ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב מתנת שכיב מרע ב ב).

תורה סו

(קט)

צריך לדעת ולהשיב אל לבו, שרק ה' הוא האלוקים, ואין עוד שום נברא ושום נמצא כלל, כי הכול אין ואפס ממש, והכול בטל במציאות ממש נגדו יתברך, רק ה' הוא האלקים, ואין עוד שום דבר כלל. ודבר זה אי אפשר להסביר, רק כל חד כפום דמשער בליבי (כל אחד לפי השערת לבו). (ע"פ ליקוטי הלכות

ח"מ ח"ב מתנת שכיב מרע ב ב).

(קי)

מתנת בשר ודם, פירוש, שטועה וחושב שמקבל מבשר ודם ממש, דהיינו מגשמיות הגוף. ואפילו כשמקבל מבשר ודם, צריך לידע שמקבל מהכוח הראשון - מהקב"ה, כי הפועל מקושר לכוח. (ע"פ ליקוטי הלכות ח"מ ח"ב מתנת שכיב מרע ב ב).

(קיא)

להוציא מכוח אל הפועל, שהוא בחינת הפרדת ופתיחת הידיים, ימין משמאל - פתיחת והפרדת שני הרוחות - רוח דלעילא ורוח דלתתא - יוד עילאה מיוד תתאה - זה אי אפשר, כי אם על ידי הכלים דקדושה שבונים, כדי לקבל את אור ה' בהדרגה ובמידה, כדי שלא יהיה ריבוי אור. (ע"פ ליקוטי

הלכות ח"מ ח"א נוקי שכנים ג ח).

(קיב)

אי אפשר להוציא שום דבר שבקדושה מכח לפועל, אלא על ידי מניעות, כי עיקר התיקון שלא יחזור האור למעלה, הוא על ידי הכלים הנעשים על ידי המניעות. (ע"פ ליקוטי הלכות ח"מ ח"א נוקי שכנים ג ח).

(קיג)

ולהוציא מכח אל הפועל הוא על ידי הדיבור. וזה זוכין ע"י אמת. וצריכין לעשות נקודות להאותיות והם נעשין על ידי הכיסופין (ע"פ ליקוטי הלכות ח"מ ח"א נוקי

שכנים ג ח).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה סז

תורה סז: ויבן ה' אלקים

"וַיִּבֶן ה' אֱלֹקִים אֶת הַעֲלֵעַ אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם וַיְבַאֶה אֶל הָאָדָם" (בראשית 2:9).
 ב. חד אמרי: מלמד שנתן בה בינה יתרה, וחד אמרי: מלמד שקלעה לחוה וחיבאה אל האדם (גדה מ"ה).

(א)

כבוד ה', הוא אם כל חי - השכינה, והיא שורש כל הנפשות - שממנה התפצלו ניצוצות נפשות שיצאו לעולם להתלבש בגוף. לכן, כאשר מקבל אדם תוספת כבוד - זה סימן שניצוץ נוסף של השכינה התלבש בו. כשמגיע זמן הסתלקות הנפש מן העולם, היא חוזרת להסתלק למקורה - לתוך השכינה - לתוך הכבוד. לכן, כשבא כבוד חדש לאדם צריך להיזהר ולהישמר לא לקחת את הכבוד לעצמו, אלא לתת את הכבוד לה' יתברך. כי אם יקח את הכבוד לעצמו - לנפשו - יתכן, שבשעה שהכבוד יחזור למקורו, הוא ימשוך את נפש האדם וימות קודם זמנו. ליקוטי הלכות יור"ד הכשר כלים ד).

(ב)

בְּשֵׁהֲנַפְשׁוֹת עוֹלוֹת לְמַעְלָה עַל יְדֵי מְסִירַת נֶפֶשׁ, אֲזִי הֵם חוֹזְרִים לְהַשְׁכִּינָה, כִּי מִשָּׁם יֵצְאוּ, כִּי יִשְׂרָאֵל הֵם חֵלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל מִמָּשׁ, שֶׁהֵם חֵלְקֵי הַשְׁכִּינָה מִמָּשׁ, בְּבַחֲבִינַת "הַעֲמָסִים מְנִי בְטוֹן" (שע"ה מ"ו) וְכִשְׁהֵם חוֹזְרִים לְהַשְׁכִּינָה, אֲזִי הַשְׁכִּינָה מִתְפַּאֲרֶת "חֲזִי בְמָה בְּרָא קְאֲתִינָא לְגַבְרָ" (ראה במה בנף בא אליך) (הר"ר ויקרא י"ג), וְאֲזִי מִתְעוֹרֵר הַשְׁתוֹקְקוֹת עֲלִיּוֹן וְנִעְשָׂה יְחִוּד כִּידוּעַ, וְלִפְעָמִים בָּא לְצַרְף זֶה הַרִיגָה, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, שְׁנֵהֲרִגִין, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, כְּמָה וְכְמָה נִפְשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, כְּדִי שְׁיִהְיֶה יְחִוּד עַל יְדֵי נִפְשׁוֹתֵיהֶם הָעוֹלוֹת לְמַעְלָה כִּי לִפְעָמִים צָרִיכִין

תורה סז

אֶל הַיְחִיד הַרְבֵּה נַפְשׁוֹת מֵאֵד, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל כֵּן בָּא הַרְיָגָה, חֵס וְשְׁלוֹם. (ליקוטי

מזהר"ן ה"א ר"ס)

(ג)

כשמגיע זמן פטירת האדם מן העולם, אזי נפשו מסתלקת אל מלך הכבוד שהוא שורשה, בבחינת הכתוב (ישעיה נ"ח): "כבוד ה' יאספך", כלומר יאסף אל ה', שהוא שורש הכבוד - שהסתלקות ואסיפת הנפשות הם לתוך הכבוד, כי שם שורשם.

(ד)

על פי רוב כשבא כבוד לאדם, הוא לטובה ולא לצורך הסתלקות. כי כשזוכה האדם להתעלות בתורה ועבודת ה', הוא מקבל בכל פעם נפש חדשה בהתאם להתעלותו, והנפש הזו מתבטאת בכבוד החדש שנותנים לו.

(ה)

על ידי תאוות אכילה כבהמה, מאבד האדם את הכבוד שלו, ומאבד את הפנים הקדושים שהיו לו, ומקבל פני בהמה.

(ו)

על ידי תאוות אכילה, ה' יתברך כביכול מסתיר פנים מהאדם - בחינת דין. כי ירד מִדְרָגַת אדם לדרגת בהמה, ואור פני ה' אינו יכול לשרות, רק אצל אדם שמתנהג בקדושה.

(ז)

כשפוגם בתאוות אכילה ומאבד את הכבוד, אזי הכבוד נופל לעזי הפנים שבדור, והם לוקחים את המלכות והכבוד בכוח.

תורה סז

(ח)

כשנפל הכבוד והמלכות לַגְלוּת אצל הגויים, אזי כשצריכים ישראל לפעול איזה תקיפות לצורך קיום דתנו הקדושה, צריכים לקבל כוח וממשלה ממלכות הגויים. כלומר, צריך לקבל מהם רשות. כי הכוח והמלכות שלנו - האמונה - נפלה אליהם.

(ט)

על ידי צדקה, שהיא פעולה הבאה עקב אמונה גדולה בקדוש ברוך הוא, מצילים ומעלים את הכבוד - המלכות של ה', היינו מעלים האמונה בחזרה אלינו, מהקליפות - ממלכות הגויים.

(י)

כשהוזרת המלכות והאמונה אלינו, היא חוזרת אל המביני-המדע, היינו לחכמים. ובתחילה כאשר חוזרת הממשלה לחכמים, נעשה ביניהם מחלוקת, כי המלכות חוזרת עם קליפות - דמיונות של חכמת הגויים.

(יא)

יש במה פסולת גשמית ומותרות, ומן אלו המותרות יונקים הַשְּׁעָרוֹת שבראש את חיותם. במקביל, יש פסולת רוחנית במוח האדם, והם הדמיונות - המחשבות הרעות. כאשר מזדככים מהדמיונות, נגמרת גם התזונה הגשמית של הַשְּׁעָרוֹת, והן נופלות. לכן דעת האדם בזקנותו יותר זכה וצלולה מדעתו בצעירותו, כי יש לו פחות מותרות במח, על כן הוא קרח בזקנותו.

(יב)

כל שְׁעֵרָה שגומרת לינק מהמח את המותרות השייכים לה, היא נופלת, וכך נעשית הקרחת. לכן, כל שְׁעֵרָה שנפלה, היא סימן לדמיון שנתקן במוח האדם, אותו דמיון שהיה ממוקם תחתיה.

תורה סז

(יג)

כוח המדמה מבקש תמיד כלי לשכון שם, כלומר מקום שבו הוא יכול לבטא את עצמו. ועל-כן הוא מחזיר תמיד לשרות על-פי שונה הלכות - החכמים, מביני-מדע, העוסקים בחכמה, כי שם הוא יכול להביע את עצמו. ועל-כן כאשר הם מחדשים דבר בתורה, הוא חידוש נאה ומתקבל, עם משלים ודימויים יפים, כי הוא בא מכוח המדמה, שהוא מדמה מלתא למלתא (דבר לדבר), אך שהרע שבו, הוא יותר מהטוב. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נ"ד).

(יד)

הדמיונות של האדם שהם אויביו, כל התהוותם מהמותרות שבמוח - מעודפי השכל - שאין לו כלים להכילם.

(טו)

כשיש הרבה מותרות במח, מוטבע בטבע האדם שיהיה לו הרבה שְׁעָרוֹת קלועים וצפופים, כדי שיתחברו יחד לינק מהר את המותרות.

(טז)

כשקועים את השְׁעָרוֹת הקלועים קודם זמנם, יוכל המוח להינזק, כי לא יהיה מי שישאב הפסולת.

(יז)

כאשר יש בינה יתירה לאדם, היינו מותרות המוחין, צריך הרבה שְׁעָר כדי לינק הפסולת.

(יח)

כשבא נפש חדשה לאדם, היא באה מעוברת בתוך כבוד חדש. וכדי לזכות לנפש זו, צריך להוליד אותה מ'אם כל חי' - מהשכינה - ממלך הכבוד. וצריך להולידה ולהפרידה מהכבוד, כלומר שלא יקח לעצמו את הכבוד, אלא ישאיר אותו אצל 'אם כל חי' - אצל ה' יתברך. וכך יוכל ליילד את

תורה סז

הנפש בנקל, בלי קישוי הולדה. כי קישוי בהולדה נוצר כאשר הוא מושך עם העובר גם את החלק השייך לאמו. ולפעמים על ידי קישוי בהולדה יכול למות העובר, או האם, או שניהם.

(יט)

ההולדה של הנפש ללא קישוי, נעשה על ידי יראת ה', כלומר הערצה והערכה לה', בידיעה שהכל שלו. וגידולה של הנפש אחר ההולדה, הוא על ידי אהבת ה'. כמו שהגידול של התינוק בשלמות נעשה על ידי אהבה.

(כ)

לפעמים יש עייפות לנפש מפני שהיא התרחקה מאמה, היינו מהכבוד, מהקדוש ברוך הוא. וצריך להחיותה ולהבריאה על ידי מים קרים, היינו דיבורים של התחזקות.

(כא)

כשמתפללים ללא כוונת הלב, אזי מתרחקת הנפש משורשה - מהכבוד - מהקדוש ברוך הוא, ויש עייפות לנפש.

(כב)

על ידי שנותנים כבוד לזקן ששכח תלמודו, על ידי זה חוזרת ומתגלה דעתו. כי על ידי הכבוד שמקבל, נשברים הדמיונות שבמוחו - שהם העננים שהסתירו מדעתו את הקדוש ברוך הוא.

(כג)

הלומד מתוך הספר אינו יודע את השיעור הצריך לו בדיוק כדי להחיות נפשו, אבל הלומד מפי הרב, שומע מהרב בדיוק מה שצריך.

(כד)

על ידי שמתפללים בלא לב, בלא כוונה, גורמים לזקנים ולחכמים לשכוח את תלמודם. ועל ידי הכבוד שנותנים להם חוזרת החכמה להאיר בהם.

תורה סז

(כה)

כשהנשמות עושים רצונו של הקדוש ברוך הוא, על ידי זה מאירים את עיניו של החכם - בעל השדה, כי מקבל עוז וכוחות מנשמתם, ואז יכול להסתכל בכל אחד ולדעת אם הוא אוהז בתכלית - בתכלית שהכול אחד ואין עוד מלבדו ממש. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ה).

(כו)

על ידי הכבוד שנותנים לאחד מישראל, על ידי זה חוזר ונתגלה הארת נפשו, ונתגלה התורה שבנפשו. (בסימן ל"ז בליקוטי מוהר"ן ח"א) (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב חובל בחברו

(ד-ג)

(כז)

בכל מקום ששיבחו החבריא את רבי שמעון בן יוחאי ונתנו לו כבוד על שגילה להם סוד נפלא, תמצא שאחר-כך, אמר להם עוד חידושי תורה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קכו).

(כח)

פגם הנפש, הוא פגם בעצמות, שאין מגיע עליהם חיות מהקדוש ברוך הוא, כי המתפלל צריך להרגיש את מתיקות התפילה בתוך עצמותיו.

(כט)

כשמחיים את הנפש על ידי הדעת בידיעת האלקות - מחיים גם את העצמות.

(ל)

עיקר המשכת המוחין מהקדוש ברוך הוא, הוא על ידי קריאת שמע. (ע"פ

ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מוזהר ג א).

(לא)

עיקר הש"י (310) עולמות, שהם קיבול השכר של הצדיקים בעולם הבא,

תורה סז

הוא השגת אלקותו ואחדותו. ומהשגה זו יהיו נבנים בתים והיכלות ברוחניות, (היינו השגות שכליות באמיתת מציאותו יתברך), והם הש"י עולמות. (ע"פ

ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מוזהר ד' ד.)

(לב)

אור נשמתם של הצדיקים, הוא ניצוץ מאור אין סוף יתברך, והמחלוקות ביניהם זה בחינת החלל הפנוי, שהוא צמצום האור לצדדים. ובתוך החלל הפנוי נברא הכול. (כלומר, על ידי שהם נחלקים לשני צדדים, הם בוראים עולמות, על ידי דיבורם, שכל אחד אומר רעיון שונה מחברו). ובזה הם שותפים לקדוש ברוך הוא

בבריאת מעשה בראשית. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב מוזהר ד' ד.)

(לג)

הצדיקים נסתלקים בעת מיתתם לתוך הכבוד שהוא לבוש ושורש הנפש, ועל ידי זה זוכים בעולם הבא למה שזוכים. כי אי אפשר לבוא לחיי עולם הבא, כי אם על ידי שנכלל נפשו בתוך בחינת כבוד ה', שלשם נאספים

נשמות הצדיקים. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב חובל בחברו ג' ב.)

(לד)

הנפש היא יקרה מאד, וצריך להיות זהיר בה ולשמרה מאד. על פן צריך לזהר מאד, כשבא איזה כבוד חדש לאדם פי הכבוד הוא אם כל חי, והוא ירש כל הנפשות וכשהנפש מסתלקת, היא מסתלקת אל הכבוד, שהיא שרשה, בבחינת (שע"ה ב"ח): "כבוד ה' יאסף" - שהסתלקות ואסיפת הנפשות הם לתוך הכבוד פי שם שרשם כנ"ל: ועל פן כשבא כבוד חדש לאדם, צריך לזהר ולהשמר, פי אולי בא הכבוד, חס ושלום, בשביל הסתלקות, כדי שתסתלק הנפש אל הכבוד, שהיא שרשה כנ"ל. אך מדה טובה מרבה, ועל פן על-פי הרב, בא הכבוד לטובה דהינו, כשבא נפש חדשה אל האדם, אזי היא באה מלבשת בהכבוד, שהיא אם כל חי כנ"ל ועל פן כשבא כבוד חדש

תורה סז

לְאָדָם, עַל-פִּי רַב הוּא לְטוֹבָה, דְּהֵינּוּ שָׂבָא נֶפֶשׁ חֲדָשָׁה לְאָדָם.

(לד)

המלבין פני חברו פוגם בכבוד ישראל, ופוגם בכבוד ה' יתברך. כי הקב"ה

וישראל והתורה אחד הוא. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב חובל בחברו ג. ב.)

(לה)

על ידי הכבוד שנותנים לישראל, על ידי זה חוזר ונתגלה הארת

נפשו, ונתגלה התורה שבנפשו (בסימן ל"ז בליקוטי מוה"ר"ן ח"א) (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב חובל בחברו ג. ד.)

(לז)

עיקר שלימות הכבוד דקדושה של ישראל, שכל אחד יבטל עצמו מאוד נגד חברו, ויבטל כבודו מפני כבוד חברו, זה עיקר ושלימות תיקון הכבוד -

כבוד ה'. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב חובל בחברו ג. ה.)

(לח)

בכל עת שרצה ה' יתברך להגדיל הכבוד דקדושה - (כבוד ה'). ועדיין לא היה זמן הגאולה בשלימות שיגדל כבודו יתברך, היה בהכרח שימותו נפשות ישראל על קידוש ה', כי על ידי זה נכללים בכבוד ה' יתברך ונתקדש

ונתכבד כבודו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב חובל בחברו ג. ו.)

(לח)

כל הנפשות יוצאים דרך הצינור הקדוש שהוא ברית קודש, שמשם הולדת והמשכת הנפשות. והנפש יוצאת ומתלבשת באישה יראת ה' - בשכינה - במלך הכבוד, שהיא אם כל חי. על כן כשפוגם בברית ומוציא טיפי מוחו לבטלה, שהם בחינת הנפשות הקדושות, נפשות אלו נקראות נפשות ערטילאין, שהם ערומים מלבוש הכבוד שהיו צריכים להתלבש בו, והם נחשבים מתים, כי אין לנפש חיות ללא לבוש הכבוד. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב חובל

בחברו ג. ט.)

תורה סז

(לט)

מי שפוגם בכבוד על ידי שרוּדף אחריו, או על ידי שאר פגמים הפוגמים בכבוד ה', עד שגורם שהכבוד בָּא לוֹ לרעתו, היינו לצורך ההסתלקות מהעולם, אזי אף על פי שנסתלקה נפשו אל הכבוד, הוא רק לפי שעה, כי אין מניחים אותו לכנוס ולהיכלל בתוך הכבוד, עד שיתקן מה שקלקל. (צ"פ)

ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב חובל בחברו ג ט.

(מ)

מבואר בתורה רס"ו, שסוכה היא בחינת כבוד דקדושה. כי סוכה היא היקף ענני כבוד ה', וזהו עיקר תיקון הברית - תיקון הדעת - להיות דעתו בתוך ענני הכבוד. ועל כן סכנה גדולה לבנות בית, בחינת סוכה, כי עיקר הבניין בשביל להמשיך כבוד, כי ביתו הוא כבודו. וכשהכבוד נמשך לאדם הוא סכנה גדולה, כי הוא נשקל במאזניים, אם ניזוהר לקבל הכבוד בקדושה

- למען ה'. (צ"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב חובל בחברו ג יז).

(מא)

כל אחד מישראל הוא בחינת חלק ואיבר מהצדיק. וכשפוגם האדם באחד מישראל, פוגם בצדיק עצמו. (צ"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב חובל בחברו ד א).

(מב)

העיקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ספרי פרשת שופטים): 'אפלו אומר לה על ימין שמאל וכו' ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור וכל זמן שנשארו אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו מקשר

להצדיק. (ליקוטי מדרשן ח"א קכ"ג)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה סח

תּוֹרָה סח: חֲמוֹר אֲסוּר פְּעֵס

(א)

עיקר הרצון של האדם שיהיה לו ממון, זה מחמת שהנפש והממון מושרשים באותו מקום - מאותה חכמה אלוקית שבראה את הנפש והממון. כלומר בצורתם הרוחנית לפני התפצלותם הם אחד. וזו החכמה שהטביע הקדוש ברוך הוא בעולמו, על מנת שכל הנפשות יתאוו לממון, ויפעלו להשיג ממון, וכך ישתכלל העולם.

(ב)

לפני שהממון משתלשל אלינו ומקבל את צורתו הגשמית, הוא שפע קודש רוחני של קדושה - חכמת ה'.

(ג)

צריך לבלי להתאוות לממון, רק צריך להתאוות ולאהוב את המקום שממנו בא הממון, כלומר לאהוב את הקדוש ברוך הוא המשפיע עליו אור רוחני זך שנעשה לכל אחד לפי רצונו.

(ד)

ראוי שכל ישראל יהיה להם ממון בשפע, אך מידת הכעס מאבדת ומפסידה את הממון.

(ה)

המידה של הקב"ה שממנה נשתלשל הממון היא מידת הגבורה, ומשם משתלשל גם הכעס. לכן היצר הרע יכול להחליף הממון לכעס.

תורה סח

(ו)

יש, כביכול, חרון אף אצל הקדוש ברוך הוא, ומזה משתלשל חרון אף אצל האדם. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ו).

(ז)

אם מצליח האדם להתגבר על הכעס שיורד אליו ממידת הגבורה, אזי מקבל שפע של ממון.

(ח)

מי הוא הפתי שישליך תענוג רוחני ולקחת במקומו תענוג עב ומגושם של ממון. (ליקוטי מוהר"ן ח"א כ"ג).

(ט)

על ידי הכעס מאבד האדם נפשו.

(י)

לפעמים היצר הרע מגרה את האדם בכעס כל כך גדול, עד שמפסיד לו גם את הממון שיש לו כבר.

(יא)

מאחר שהקדוש ברוך הוא מחדש בכל יום מעשה בראשית, בהכרח שיחדש גם את תחילת הצמצום כדי שיהיה קיום לעולם. כי בלא הצמצום אין קיום לעולם. כי כל החיות האלוקית ואורו המולבשים בכל פרטי הבריאה, משתוקקים בכל עת לחזור לשורשם, אל ה' יתברך, ואז היה מתבטל העולם. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב שכירות פועלים ד א).

(יב)

עיקר השמירה, על ידי שהשומר ממשיך השגחתו יתברך על הדבר שניתן לו לשמור, כי עיקר השמירה ע"י השגחתו יתברך (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב שאלה א א).

תורה סח

(יג)

בכל יום נותן לנו ה' יתברך את התורה, כלומר תוספת דעת. וכל אחד כפי מעשיו זוכה לקבלה בכל עת. והעיקר על ידי שמשבר תאוות ממון. (ע"פ ליקוטי

הלכות חו"מ ח"ב שאלה א א).

(יד)

ככל שהאדם שומר ומשגיח על החפץ ושומרו יותר על פי התורה, כך משך השגחתו יתברך יותר על החפץ. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב שאלה א א).

(טו)

כל ההנאות הם בחינת נפשות, כי נפש הוא בחינת רצון. (לכן עיקר הרצון של כל הנבראים ליהנות). (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב שאלה א ד).

(טז)

כל דבר שבעולם יש בו ניצוצות קדושה שנפלו אליו בעת בריאת העולם. והם בחינת אותיות החכמה האלוקית שנשברו ונפלו לכל דבר ודבר מזה העולם להוותו. וכל דבר יש לו שעה (עיין אבות פ"ד), וצריך לבוא בשעה זו לאדם זה שהוא משורש אחד עם אותן הניצוצות שיש בזה הדבר. וכשמגיע זה הדבר לאדם זה, והוא מקבל חיות מזה הדבר, היינו הנאה, על-ידי-זה נכללים האותיות - ההנאות - בנפש של זה האדם - בחיות שלו, ומתפשט בחיות של כל הגוף ונעשה מהם קומה שלמה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נ"ד).

(יז)

הניצוצות שנפלו בבריאת העולם, נפלו בכל דבר: במאכל ובמשתה ובמלבוש, והתענוג שיש מן הדבר מאכל ומשתה הוא הניצוצות של החכמה האלוקית. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ה).

(יח)

עיקר הבריאה היתה על-ידי הדיבור, כמו שכתוב (תהלים ל"ג): "בדבר ה' שמים

תורה סח

נעשו". ועל-ידי השבירה של העולמות בשעת הבריאה (שבירה ופיצול של המידות האלוניות שהן לבושו), נפלו ניצוצות בכל הדברים, במאכל ובמשתה ובמלבוש, ובכל התענוגים שבעולם. כי התענוג שיש בדבר שאוכל ושותה וכיוצא בזה, הוא מהניצוצות שנפלו לשם, והניצוצות מתבטאים באותיות.

(ליקוטי מוה"ר ח"א ע"ה).

(יט)

ההנאה באה על ידי שמתמלא הרצון. והרצון מוליד את החיסרון.

(כ)

ביום השני של שבעת ימי המשתה, חזרו וזכרו הזוג הזה את הפעטליר השני, הינו החרש שהחיה אותם ונתן להם לחם. והיו בוכים ומתגעגעים ... והנה הוא בא, ואמר הנני! ונפל עליהם, ונשק אותם, ואמר להם: עתה אני נותן לכם במתנה שתהיו כמוני, שתחיו חיים טובים כמוני. כי בתחלה ברכתי אתכם בזה, ועתה אני נותן לכם חיים טובים שלי-במתנה גמורה לדרשה. ואתם סוברים שאני חרש? אין אני חרש כלל! רק שכל העולם כלו אינו עולה אצלי לכולם, שאשמע החסרון שלהם. כי כל הקולות - כלם הם מן חסרונות פי כל אחד ואחד צועק על חסרונו, ואפלו כל השמחות שבעולם - כלם הם רק מחמת החסרון, ששמח על החסרון שחסר לו ונתמלא. ואצלי, כל העולם כלו אינו עולה לכולם, שיכנסו באזני החסרון שלהם, כי אני חי חיים טובים שאין בהם שום חסרון. ויש לי הסכמה על זה שאני חי חיים טובים. (סיפור)

מעשיות משבעת הקבצים יום ב' של החתונה

(כא)

כשיש לאדם איזו הנאה מאיזה דבר, הוא צריך לברר ולהעלות את הנפש שבדבר - (את ההנאה שבדבר אל ה' יתברך. כלומר לשייך בדעתו את ההנאה אליו יתברך), ועל ידי זה ממשיך בחינת תורה - (דעת ה'). (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב שאלה א ד)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה סט

תּוֹרָה סט: חֶמֶר אֶסוּר גְּזִילָה

(א)

כל אדם ואדם כאשר הוא בָּא לעולם, הוא בָּא עם בת זוגו המיוחדת לו, ועם סכום ממון הקצוב לו שיהיה לו בזה העולם, וכמה פירות, היינו ילדים שיהיו לו בזה העולם. והם בחינת אילן וענפים ופירות. היינו, אור נפשה וְחִיּוּתָהּ של האישה הוא בחינת עיקר האילן שממנו יוצאים ומתפשטים ענפים שהם בחינת הממון, ועל ענפים אלו גדלים הפירות שהם הילדים. נמצא כשאחד גוזל מחברו ממון, הוא גוזל ונוטל ממנו את הענפים של האילן שלו, היינו את התנוצצות אור נפשה של האישה שמשם הממון. על כן, על-ידי-זה הוא גוזל ונוטל ממנו נפש בניו ובנותיו שתלויים וגדלים ויונקים מאור הענף הזה, כי הם הפירות הגדלים על הענפים אלו, וכשנוטל הענף נוטל הפירות.

(ב)

עיקר הממון שבא לאדם בָּא לו בזכות בת זוגו, כי הממון בשורשו הוא אור מאורות נפשה הצריך להשלים נפשה, והוא עובר רק בדרך מעבר - דרך הבעל אל האישה.

(ג)

אם גוזל אדם ממון מחברו שאין לו עדיין ילדים, יכול לגרום לו שלא יולדו לו ילדים, כי קטף את הענף שעליו היו תלויים הילדים האלה.

תורה סט

(ד)

אם גוזל אדם ממון מאדם שיש לו ילדים קטנים הצריכים עדיין לינק מאמם, יכול לגרום לילדים אלה מיתה.

(ה)

לפעמים הגזולן לא יזיק בגזלתו לבניו של הנגזל, ולא יחסיר מאור נפש אשתו, אף על פי שנטל ממונו, וזה מפני שנפש האישה, כשמרגישה שהרוצח רוצה לחסר מאורות נפשה, אז היא מצמצמת אורה ומכווצת עצמה ומקבצת לעצמה חלקי נפשה, כדי שלא יוכל הגזולן לינק ממנה, וכל מה שהוא גוזל, הוא רק עפר, בלא שום חיות ואור.

(ו)

הירושה שמשאיר האב, חלק ממנה הולך לפתופת האישה שהיא האילן כדי להשלים אורה, וחלק מהממון הולך לילדים שהם הפירות הזקוקים עדיין לענפים לינק מהם.

(ז)

כשהילדים כבר ברשות עצמם ואינם צריכים לינק עוד מהענפים, אף על פי כן, הם נוטלים חלק בירושה, מפני שאביהם קיבץ את אורות נפשם ונפש נשותיהם ונפש ילדיהם.

(ח)

אין ראוי לחלק את הירושה לילדים בשווה, כי כל אחד צריך לקבל את חלקו לפי שורשו - לפי האורות הצריכים להשלים נפש אשתו וילדיו. אבל אי אפשר למסור משפט זה לבית דין של מטה, וה' יתברך מסדר אחר כך כראוי - נוטל מזה ונותן לזה.

תורה סט

(ט)

האישה צריכה תמיד להשלים את אור נפשה. וכל זמן שאין לה שלימות זו, אינה יכולה לילד. ועיקר שלימות האישה על ידי אור נפשה וְחִיּוּתָהּ שמתבטא בעולם הזה בממון.

(י)

כשרואה האישה את הכסף, או את השווה כסף, ביד האיש שבא לקדש אותה ולהשלים אורה, היא נכספת אליו.

(יא)

כל המשא ומתן שנושא ונותן הבעל, וכל מה שמרוויח ממון, בזה הוא משלים אור נפשה של אשתו, ומקבץ נידחיה.

(יב)

אחר שהגזלן נטל את הממון, היינו את אורות נפשה וְחִיּוּתָהּ של אשת הנגזל, מתחילים לבוא לו הרהורים עליה, וכן גם היא מתחילה להרהר אחרי הגזלן, כי אורות נפשה אצלו.

(יג)

לפעמים מאבד הגזלן את בת זוגו. כי מחמת שמאס באורות נפשה של בת זוגו ופנה לאורות של אחרות, גם אשתו ממאסת אותו ומתרחקת ממנו, ומתנגדת לו.

(יד)

האדם צריך להאיר אורו באשתו, ומחמת פגם הברית שלא האיר בה, לפעמים מחמת זה הפגם יוכל לאבד את זוגו. כי מאחר שנטה מזווגו, קשה לו למצוא את זוגו, ואפילו אם ימצא את זוגו, תהיה לו מתנגדת, ולא תהיה נוטה אחר רצונו, מחמת שנטה ממנה ולא האיר בה, ומזה נתהווה שיש לה

רצון אחר כנגדו. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב פ"ז).

תורה סט

(טו)

אם אין לגזלן עדיין אישה, על ידי גזילתו יכול לגרום לעצמו שיאבד את זוגתו לגמרי, ולא ימצאנה.

(טז)

לפעמים הגזלן יכול לגזול גם את אשת הנגזל, כי היא נמשכת אחריו, אחר שהממון - אורות נפשה וְחַיִּיתָהּ - אצלו.

(יז)

גם על ידי חמדה בלב לממון חברו, יוכל לגזול את אשת חברו. כי המחשבה יש לה תוקף גדול.

(יח)

דע שהמחשבה יש לה תוקף גדול, ואם יחזק ויגבר מחשבתו על איזה דבר שבעולם, יוכל לפעול שיהיה כך, ואפילו אם יחזק מחשבתו מאוד שיהיה לו ממון, בודאי יהיה לו, וכן בכל דבר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קצג).

(יט)

יכול להיות שיהיה בידי האדם ממון גזילה, אף שבפועל לא גזל כלום, וזה על ידי שעבר על הלאו של "לא תחמוד", שבעשרת הדברות.

(כ)

יש כוח בחמדת ממון לגזול ממש נפש בניו ובנותיו של חברו.

(כא)

אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמים, יעשה במעט ממנו הנשאר לו - צדקה.

(כב)

על ידי צדקה יכול לתקן את הממון של גזילה שגזל - בזה שחמד את ממון חברו.

תורה סט

(כג)

גזילת ממון ממש אין לה תיקון אלא עד ששייב את הגזלה.

(כד)

כשנושא אדם אישה לשם ממון נעשה כסיל ושוטה.

(כה)

על ידי תאוות ממון בא עכירות למח, ועל ידי עכירות המון באים עליו שונאים.

(כו)

כאשר נשאר העכירות במח, אזי לשונאים שלו יש טעם ושכל על שנאתם. אבל כאשר העכירות כל כך גדולה, שאין המון יכול לסבול זאת, הוא פולט את העכירות לחוץ דרך השפירות, ואזי לשונאים שלו אין טעם ושכל לשנאתם, ושנאתם שנאת חנם, כי העכירות מחוץ לשכל והמוח.

(כז)

אף שגם לצדיק יש מותרים המוחין היוצאים בשפירות, הוא משתמש עם המותרות האלה ללמד את העם חכמה ועבודת ה', כי את עיקר שכלו וחכמתו אין העולם יכול לקבל ולסבול מגודל הארתו, לכן הוא מכסה עצמו, ומשפיל עצמו לדברים קטנים ונמוכים שהם אצלו המותרות, ובהם מלמד את העולם.

(כח)

בזה שהאדם מלוה לחברו מעות, בזה הוא קונה אותו. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א ריבית א).

(כט)

עיקר חיותה של האישה - עשירות, וכל חיותה ושלמותה מקבלת על ידי בעלה, שמשדל תמיד להשלים אור נפשה, על ידי הממון. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ

ח"א גביית מלווה א).

תורה סט

(ל)

האדם הוא נפש חיה, רוח מְמֻלָּא - היינו רוח מדברת, שעל ידי זה ניקרא אדם. ועיקר כוח הדיבור שיהיה עם השפעה, הוא על ידי עשירות. כי שורש הנפשות בעשירות ואליו הם כוספים. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א חזקת קרקעות א א).

(לא)

הקליפה קדמה לפרי, ותמיד היא מחפה על הפרי ומקטרגת, ואינה מנחת לאכול הפרי עד שמשברים אותה. לכן כשנולד ונתחדש לאדם חיות ונפש חדשה, אזי היא מחפה עליו. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א חזקת קרקעות א א).

(לב)

הנה עיקר מעלת העשירות שמגדל ומפרסם את שם האדם, כלומר מגדל את כבודו, כי השם הוא הנפש. וכשנגדל נפשו וכבודו אזי הכול תאבים להזדבק בנפשו. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב מתנה ומתנת שכיב מרע א א).

(לג)

עיקר מעלת העשירות שייתן מתנות לעניים וגם לעשירים, כדי לקנות אהבה ורעות עם נפשות רבים, ואז יגדל שמו ונפשו מאוד על ידי האהבה וההתכללות שנכלל עם רבים ואוהבים. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב מתנה ומתנת שכיב מרע א א).

(לד)

כשנותן נכסיו לגמרי, בלי שום שיור לעצמו, בודאי הוא מתנת שכיב מרע, (כלומר מתנת מי שגוסס ונוטה למות), שכוונתו, שהמתנה תחול רק לאחר מותו. כי אם לא היה נוטה למות, בודאי לא ימית את עצמו מחיים ליתן כל נכסיו לגמרי ולהיות עני גמור - שלא נשאר לו שום שורש להחיות נפשו, שעני כזה חשוב כמת. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב מתנה ומתנת שכיב מרע א ב).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ע

תּוֹרָה ע: וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל (ויקרא ט)

(א)

ככל שהצדיק מקטין את עצמו ונהיה יותר עָנּוּ, כך הוא הופך להיות יותר משכן לאלקות.

(ב)

ה' יתברך הוא עָנּוּ מכל, לכן יש לו כוח המושך גדול, כי עָנּוּה היא בחינת עפר - שורש הכול, והכול שואף להיכלל בשורשו.

(ג)

הצדיק הָעָנּוּ שהוא עפר בחייו, הוא יסוד עולם. כי כמו שהעפר הוא יסוד העולם והכול עומד עליו - כך הוא.

(ד)

יש לצדיק הָעָנּוּ כוח המושך כמו לעפר, והיה ראוי שכל העולם ימשכו אליו - לחכמתו ותורתו. אך יש כוח המכריח שמרחיק אותם ממנו, וכשיפסק כוח המכריח, אזי כולם ינהרו אליו.

(ה)

יש אנשים שעושים מעשים, ואומרים דברים שגורמים לאנשים אחרים להימנע מלהתקרב לצדיק יסוד עולם, ובמיוחד כאשר הם מייצגים, כביכול, את הצדיק ונקראים על שמו.

תורה ע

(ו)

הצדיק יסוד עולם, הוא היחידי בעולם שהצליח לנצח את כל המלחמות שיש על האדם בעולם הזה - ברוחניות וגשמיות.

(ז)

הצדיק הוא הצינור שדרכו יורד השפע לעולם, אך הוא מקבל את השפע בצורה רוחנית - שפע של שכל. ובהשתלשלות, השפע הולך ויורד ומתגשם והופך לכל אחד כפי רצונו - רוחני או חומרי.

(ח)

כל הצדיקים הם ענפים מהצדיק יסוד עולם, כל אחד לפי בחינתו - יש שהוא ענף ממנו, ויש שהוא ענף מן הענף, וכו'.

(ט)

כשנותנים צדקה לצדיק שהוא עפר בחייו, אזי מתברכים מיד. כי יש לצדיק הזה את התכונות שיש לעפר להצמיח כפל כפליים ממה שזורעים בו.

(י)

אם נותנים צדקה לאחד שאינו עָנוּ כעפר, אזי הצדקה הזו אינה עושה פירות. וזו הקללה שקילל ירמיה הנביא את אנשי ענתות: "הכשילם בעניים שאינם מהוגנים" (ב"ק ט"ז), היינו בעניים שאינם ענווים כעפר.

(יא)

כשאדם נוסע לצדיק האמת, אזי ככל שמתקרב אליו יותר, כך חשקו גָדַל להתקרב אליו יותר, כי הוא מתקרב יותר לכוח המשיכה של הצדיק.

(יב)

התכונה של המשכון, שהיה לו כוח המושך למשוך אלקות למקום שהיה עומד שם, עד שמי שעמד שם היה אפשר לו לחוש את האלקות.

תורה ע

(יג)

המושכן הוא משכון לישראל, שאפילו אם יחטאו, שכינת ה' יתברך תשרה תמיד אצלם.

(יד)

רק הצדיק שהוא עָנוּ כמשה רבנו, ע"ה, שהצליח לעשות את עצמו משכון לאלקות, היה יכול להקים את המשכון - שהוא משכון לאלקות.

(טו)

כל הכבוד שיש לכל אדם בעולם, מקטן ועד גדול, הם מקבלים זאת מהצדיק שעשה עצמו משכון לכבוד ה' יתברך, כי במשכון נמצאת השכינה - מלך הכבוד - שהוא השורש של כל הכבוד שנפל והתפזר בעולם.

(טז)

כשהצדיק רוצה לקרוא את ראשי העם וחכמיה כדי לחלק להם התמנות - תפקידים, כלומר לחלק לכל אחד כבוד, הוא עושה זאת על ידי שמקים את המשכון, כי שם כל הכבוד.

(יז)

האדם פָּא לעולם כדי להגביר כוח המושך על כוח המכריח, שבזה בונה לו כלים להשיג אלקות, כמו הזייגר (שעון קפיצי), שפועל על ידי שני כוחות אלו, קפיץ מושך לצד אחד וקפיץ מעכב.

(יח)

הנשמה כוספת תמיד להמשך למעלה למקורה, ועל ידי הכוח המכריח ירדה למטה, כדי שתמשוך איתה אחרים לשורשם. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"פ י"ט ה א).

(יט)

זה פגם, אם לכוח המושך אין כנגדו את הכוח המכריח המעכב אותו. (ע"פ

תורה ע

(כ)

אפילו בשלימות הקדושה צריכים להיות ברצוא ושוב, שזה כוח המושך וכוח המכריח. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"פ י"ט ה. ה).

(כא)

בזה שאומרים לה' יתברך שכל רצוני לעשות רצונך, אך שאור שבעיסה מעכב, היינו כוח המכריח מעכב ואינו שלי כלל, בזה מגבירים כוח המושך על הכוח המכריח. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"פ י"ט ה. ז).

(כב)

על ידי שהאדם משתמש עם ענייני העולם הזה למען ה' יתברך לבד, על ידי זה מגביה הדבר לשורשו - אליו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"פ י"ט ה. ז).

(כג)

על ידי שמכריחים הדבר לתקנו על ידי המלאכה, בזה עושים אותו מתאים לתשמיש האדם, ובזה מעלים ומקשרים אותו לשורשו - קב"ה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"פ י"ט ה. ז).

(כד)

הטעם, הוא עיקר החיות הנמשך ממנו יתברך, בבחינת טעמו וראו כי טוב ה', שכל הטעמים הם טוב ה'. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"פ י"ט ה. ח).

(כה)

העיקר, שצריך האדם לבטל עצמו בכל פעם ולזכור שהוא עפר, ויבטל עצמו בתכלית לכוח המושך דקדושה - (להמשך לה' יתברך). (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"פ י"ט ה. יא).

(כו)

צריך האדם להרים עצמו תמיד לשורשו העליון - (לקב"ה). ואף על פי כן דע שפלותו עד עפר. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"פ י"ט ה. יג).

תורה ע

(כז)

על ידי הבִּכְיָה יכולים לעורר רצון חברו ולמושכו שיהיה כרצונו. וכן למעלה, יכולים למשוך רצון ה' יתברך שיהיה כרצוננו. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח

ח"ג ר"פ י"ט ה יג).

(כח)

על ידי כוח המושך וכוח המכריח יהיה נגמר לבסוף האומנות הנפלא של יוצר בראשית, בעת התכלית. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"פ י"ט ה יד).

(כט)

כשהאדם עושה המלאכה לגמור ולתקן איזה דבר בבריאה, בזה הוא מושך לדבר חיות חדשה, וכן על ידי תיקון המאכל גורם שה' יתברך יכניס טעם חדש במאכל. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"פ י"ט ה טו).

(ל)

עיקר התגברות כוח המושך, למשוך הדבר לה' יתברך - זה נעשה בשעה שבא הדבר אל תכליתו, שאז חוזר להדבק בה' יתברך. כגון, כאשר אוכל האדם את המאכל, שבזה מגיע המאכל לתכליתו, אז באים לאדם כיסופים לה' יתברך - הארת הרצון, היות והמאכל שאכל הגיע לתכליתו. (ע"פ ליקוטי הלכות

אור"ח ח"ג ר"פ י"ט ה יז).

(לא)

בתחילה מעלים את האדם למעלה ממדרגתו כדי לסייע לו, ואחר כך, מנסים אותו ועוזבים אותו שילך בעצמו. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג חוה"מ א ב).

(לב)

השְׂכִינָה היא החיות האלוקית השוכנת בתוך כל דָּבָר בְּמַצִּיאוֹת לְהַחֲיוֹתוֹ. לִכֵּן נִשְׁמַת הָאָדָם - הַשֶּׁכֶל, וְכֵן הָאֲמוּנָה, וְהַשְׂמָחָה וְכָל מָה שֶׁמַּחֲיָה אֶת הָאָדָם הַכֵּל נִיצוּץ מֵהַשְׂכִּינָה.

תורה ע

(לג)

עיקר קבלת התורה הייתה כדי להמשיך אלקותו יתברך למטה, כי נתאווה הקב"ה שתהיה לו דירה בתחתונים. וכשהתורה אצלנו, שכנינו אצלנו. (ע"פ

ליקוטי הלכות חו"מ ח"א חוקת מטלטלין ד ד).

(לד)

בשורשו, גם הכוח המכריח המונע לקבל האור, הוא לטובה גדולה. כי על ידי זה יוכל האדם לקבל האור בהדרגה ובמידה, שלא יהיה בבחינת ריבוי השמן שגורם כבוי הנר. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א חוקת מטלטלין ד ה).

(לה)

מוחמת שהעפר הוא בחינת ענווה ושפלות שיכול למשוך אליו אלקות, על כן, שם נעלם חיותו יתברך יותר, על כן, שם הכוח המושך של כל הדברים.

(ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א חוקת מטלטלין ד ז).

(לו)

עיקר השינה, לנוח מהמלחמה שיש בין הכוח המושך לכוח המכריח שהם בחינת גוף ונפש. ומחמת זה צריכים את השינה, שאז הגוף נח מתאוותו, ואז יש נייחא למוחין, שהיא הנשמה. אבל עיקר השלמות, שהנשמה תהפוך את הגוף לכוח המושך, כדי שיקבל גם הוא אורו יתברך ויזדכך. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ

ח"א חוקת מטלטלין ד יב)

(לז)

צריכין לרחם מאד על הגוף לראות לזככו, כדי שיוכל להודיע לו מכל ההארות וההשגות שהנשמה משגת (ליקוטי מוהר"ן ח"א כ"ב)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה עא

עא: קֶשָׁה מְאֹד לְהִיּוֹת מְפֹרָסִים

(א)

צדיק שהוא מפורסם צריך לסבול בשביל רבים.

(ב)

יש בני אדם שמוכרחים להיות מפורסמים, ומהשמים עושים אותם מפורסמים.

(ג)

יש צדיק שמקבל עליו ייסורים בשביל להקל את הייסורים מעל ישראל.

(ד)

דע, שכל הדרות כלם נמשכין מן הצדיק שהוא הראש, בחינת ראש בית, בחינת הבעל-הבית של העולם, בבחינת (ישעיה מ"א): "קורא הדרות מראש", שכל הדרות נמשכין מן הראש, דהינו הצדיק הנ"ל. ואזי כשיש זה הצדיק שהוא הראש בית, אזי יש בחינת ראש ויש בחינת בית, ואזי כלנו, דהינו כל בני הדור, כלם בחינת בני בית. אבל כשנסתלק ונתעלם זה הראש שהוא הפאר, בחינת שם ה' כנ"ל, אזי מתגברין, חס ושלום, שמות הטמאה של החיצונים, שזה בחינת המפורסמים של שקר, והם בחינת ראש של הסטרא-אחרא, שהוא כנגד ראש הנ"ל דקדושה, בחינת "ראש כל חוצות", שזהו בחינת ראש

דסטרא-אחרא, בחינת מפורסמים של שקר. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי')

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה עב

תּוֹרָה עֵב: לְהִתְחַזֵּק נֶגֶד יֵצֵר הָרַע

(א)

כאשר מתגבר אדם על יצרו הרע, הוא מתעלה ומקבל יצר הרע יותר גדול, בהתאם למעלתו החדשה. לכן, בתחילה קשה לו מאוד להכניעו.

(ב)

כאשר שובר האדם את ההתנגדות שיש בלבו מלהתקרב לצדיק, בָּא לו יצר הרע חדש שמפיל אותו מחשקו להתקרב לצדיק.

(ג)

רוב העולם יש להם את היצר הרע הקטן, הנמוך והמגושם שבא מעכירות הדמים, היינו, הטבע שמוטבע בגוף האדם לצורך קיומו, כגון, תאוות אכילה ושתייה, תאוה לאישה לצורך קיום המין האנושי, וכדומה.

(ד)

מי שיש לו דעת ויודע בגדולת הבורא יתברך ומכיר את קטנותו, אצלו היצר הרע הנמוך והמגושם הוא שיגעון. כי למשל, לאכול יותר ממה שצריך - זה שיגעון. ואצל הצדיק תאוות אלה אינן נחשבות ניסיון כלל שצריך להתגבר עליהם.

(ה)

מזה שנאמר בתורה שבח יוסף הצדיק שעמד בניסיון נגד היצר הרע הנמוך והמגושם שבא לו בצורתה של אשת פוטיפר, אין זה שבח למי שחכם קצת

תורה עב

ומכיר את גדולתו יתברך, אך יש בזה סוד למה נשתבח יוסף בדבר זה.

(ו)

גדולת ה' יתברך הוא לכל אחד כפום דמשער בליבה (כפי מה שהוא מצליח לשער בליבו).

(ז)

יש יצר הרע גבוה והוא מלאך קדוש, והוא גבורות ודינים. כאשר הם משתלשלים על האדם הוא בא בלחץ ומתח גדול. וצריך להמתיק דינים אלו, שלא יצאו לפועל בצורה קשה, ועליו להפכם לחסד ורחמים.

(ח)

יש כביכול חרון אף אצל ה' יתברך, ומזה משתלשל חרון אף אצל האדם.

(ליקוטי מוה"ר ח"א סו).

(ט)

הפגם של דוד המלך שבגללו לא זכה לבנות את בית המקדש אף על פי שמלחמות ה' נלחם, שלא הצליח להמתיק בחסד את הגבורות שהשתלשלו עליו, אלא על ידי דין ומלחמה, כי מי שנכלל באין סוף יתברך, שכולו טוב, כולו חסד ורחמים, אין אצלו דינים כלל.

(י)

כשמשתלשל היצר של הגבורות והדינים על האדם, צריך להישמר גם מהיצר הרע הנמוך והמגושם, כי הוא מקבל כוחו משורשו, היינו מהמלאך הקדוש - מהגבורות והדינים.

(יא)

כל יצר רע, באיזה מדרגה שיהיה, מקבל כוחו מהיצר הרע הגדול ממנו, וגם זה מהגדול ממנו, וכו', עד המלאך שהוא שורש הדינים.

תורה עב

(יב)

יש יצר הרע שמתבטא בהתלהבות גדולה להתקרב לה' יתברך. וזה מה שהזהיר ה' יתברך את משה (שמות יט-כא): "...רד העד בעם, פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב".

(יג)

טבע היצר הרע, היינו המחשבות הרעות והדמיונות, ככל שרוצים לסלקם, הם מתגברים להדבק יותר במוחו. כדי לסלקם מעליו צריך להמשיך לעסוק בשלו, ולא להתייחס אליהם.

(יד)

אין תקנה נגד היצר הרע הנמוך הבא מעכירות הדמים שמבלבלים המוח בדמיונות, אלא עד שיקדש ויטהר את גופו מהטבע הבהמי המוטבע בו, ויהיה לו דעת להשתמש עם כוח היצר הרע עד הגבול המותר, בבחינת שמאל דוחה וימין מקרבת.

(טו)

צריך ללכת לחכם האמת הבקי במהלכי הנפש, כדי שייתן לו דרך נכונה בדרכי התשובה, לטהר את עצמו מהיצר הרע.

(טז)

העצבות מחזק את הכוח של היצר הרע המגושם והנמוך.

(יז)

כל תורה ותפילה ומעשים טובים שהאדם עוסק בהם, בכולם הוא עוסק לברר ניצוצות קדושות, דהיינו ניצוצות של נפשות שנפלו בחטא אדם

הראשון. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שילוח הקן ד ב).

(יח)

כל דבר יש בו בחינת עשר ספירות - מידות. כי הספירות הן מידותיו יתברך

תורה עב

שבהם הוא מתלבש, מחיה ומנהיג את העולם ופרטיו, מראש ועד סוף. (ע"פ

ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שילוח הקן ד ב).

(יט)

עיקר ההולדה וההתגלות של כל דבר, הוא על ידי מידת הבינה שנקראת 'אם הבנים'. כי כשבא הדבר לבחינת התבוננות, שם נגמר במחשבתו ציור הדבר בשלימות, ואז יוצא הדבר אל הפועל - נולד ונתגלה בעולם. וגם אחר הלידה של הדבר, עדיין כרוכה 'אם הבנים' - התבוננות השכל אחריו, כדי

לגדלו ולהשלימו. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שילוח הקן ד ב).

(כ)

עיקר התקנה נגד הבלבולים, שיניח את המחשבות ולא יעמוד כנגדם כלל,

ולא יסתכל עליהם לאחריו כלל. (ע"פ ליקוטי הלכות שילוח הקן ד ב).

(כא)

כשבאים על הצדיק דמיונות ובלבולים, הם באים רק בשביל שיתקנם ויבררם. כי הוא יודע מהיכן הם נמשכים - מאיזה מידה (של הקב"ה), לכן יודע

להעלות אותם לשורשם - (לקב"ה). (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שילוח הקן ד ב).

(כב)

בשורש, כל הדינים הם קדושים וזכים, והם שלימות, ונצרכים לתיקון העולמות, רק שצריכים להמתיקם ולכוללם בחסד, וזו כל עבודתנו. (כלומר,

לידע שגם הם מה' יתברך לטובתנו). (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שילוח הקן ד ב).

(כג)

אין קץ וגבול לטעמי המצוות וסודותיהם, כי הם כלולים בו יתברך, והוא

יתברך אין סוף. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שילוח הקן ד ב).

(כד)

המתקת כל דין הוא בשורשו, כי השורש שממנו הוא פֶּא, הוא יותר קרוב

תורה עב

לקב"ה, ולכן הוא חסד ביחס אליו.

(כה)

כל מה שמעלים הדין שלמטה לשורש הגבוה ממנו, נקלש ונימתק הדין, בכחינת המתקת הדין בשורשו. אבל עדיין יש שם איזה דין, וצריכים להעלותו לשורש יותר גבוה, עד תכלית השורש של כל השורשים שהוא הקב"ה - ששם נמתק לגמרי. אבל מי שאין ראוי לכך, ועוסק בזה, לא די שאינו ממתיק הדין, אלא על ידו הדין יונק יותר כוח משורשו ומתחזק, מחמת שרצה זה ליגע בקדושה גבוהה כל כך שאינו ראוי לה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד

ח"ב שילוח הקן ד יד).

(כו)

מושה רבנו, ע"ה, זכה על ידי ההתגלות האלוקית שהיתה לו במראה הסנה, להפשיט חומריות גופו לגמרי, ואז נאמר בו "ומטה האלוקים בידי", היינו, שהייתה הבחירה בידו לגמרי, בכחינת צדיקים ליבם ברשותם ומחשבותיהם ברשותם - (לעשות כרצונם, ולא כרצון כוח הטבע המוטבע בכל אחד). (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב

שילוח הקן ד טו).

(כז)

הצדיק שזכה לכבוש הבחירה וליבו ברשותו, אינו מתיירא יותר מהיצר הרע הגשמי של תאוות עולם הזה. ואף על פי כן, אינו מסתפק במדרגה זו וממשיך בעבודת ה' יתברך במסירות נפש, לזכות בכל פעם מחדש לשבר את היצר הרע הגבוה יותר, שהוא מלאך - בחינת דינים. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב

שילוח הקן ד טו).

(כח)

הכְּנֻעַת הַמְדַמָּה, שְׁהוּא בְּחִינַת הַרוּחַ רָעָה, הַיֵּצֵר הָרַע, רוּחַ שְׁטוּת, עַל-יְדֵי הַשְׁמָחָה הַבְּאָה עַל יְדֵי הַמְנַגֵּן בְּיַד (ליקוטי מוהר"ן ח"א נ"ד).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה עג

עג: פִּי תֵעָבֵר בְּמִים אֶתְךָ אָנִי

(א)

כל מה שנגלה לנו בעולם, הוא הלבוש והחיצוניות שבהם מתלבש ה' יתברך, כדי להתגלות אלינו.

(ב)

כל אחד צריך להזדרז ולהשיג את פנימיות התורה המוסתרת ממנו. וזה על ידי תפילה לשמה, בכוונת הלב, כלומר שיקשר המחשבה לדיבור היוצא מפיו.

(ג)

ה' יתברך רוצה תמיד להשפיע כל טוב לעולם, אך ההשפעה לא יכולה לרדת לעולם עד שנכין כלים שיהיה לנו במה לקבל ההשפעה.

(ד)

הכלי לקבל בו שפע נעשה על ידי תפילה בכוונה - תפילה אמיתית בכל הלב.

(ה)

כשמשלימים את הכלים ומקבלים בהם שפע, נשלם חפצו של ה' יתברך להטיב, כי כל חפצו להטיב.

(ו)

מֵאֵהֶבְתוֹ וְחִמְלָתוֹ שֶׁרָצָה לְהִיטִיב לְבְרִיּוֹתָיו, צְמָצָם ה' עֲצָמוֹ בְּחֻכְמָה שְׁבִפְרִטֵי הַטֶּבַע כְּדֵי שְׁנוּכַל לִידַע מִמֶּנּוּ וְלִהְשִׁיג מְצִיאֹתוֹ

(על פי ליקוטי הר"ח והוה"א ד)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה עד

תורה עד: רומה על השמים

(א)

כל אחד צריך לרפאות את נפשו, וזה, על ידי שמקשר נפשו לשורשה, היינו לה' יתברך שהוא שורש הכול, והוא השלמות.

(ב)

עיקר התשובה, להשיב נפשו לשורשה, ושורש נפשות ישראל היא השמחה - ששורשם במחשבה של הקב"ה, ששם מקור השמחה (נמצא שלזכות לשמחה על ידי התקשרות לקב"ה). (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג שבת ז מה).

(ג)

רפואת הנפש, היא על ידי החכמים שמלקטים ניצוצות של דעת ממקום אחד בתורה, ומצרפים ומרכיבים אותה עם ניצוץ תורה ממקום אחר. גורעים ממנה אות, או תיבה במקום אחד, ובמקום אחר דורשים אותה, והכול כפי שנמסרה להם ממשה ביי"ג מדות שהתורה נדרשת בהם. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נ"ז).

(ד)

צריך להתייגע בתורה, עד שיבינה ויזכה לחכמת האלקות.

(ה)

יש שני מיני דינים - דינא מסאבא (דין מזוהם) הבא מהרעיונות של הכפירה שהטיל נחש בחווה. והדין השני, הוא דינא קדישא (דין קדוש) שהוא חסד הבא בצורה של דין - דין הבא לתקן אותנו ולקרבנו לה' יתברך, בבחינת "את אשר יאהב ה' - יוכיח"

תורה עד

(ו)

כשיש על האדם איזה דין - אפילו דין קדוש - אזי הוא נמצא במוחין דקטנות, היינו שדעתו צפופה וקטנה. וצריך להגדיל את המוחין על ידי התורה.

(ז)

ההתקרבות לה' יתברך מתחילה בהתרחקות, היינו כשרוצה להתקרב לתכלית שלשמה נברא, היינו להכיר את ה' יתברך, אזי מביאים עליו דינים וייסורים הנראים כאילו רוצים להרחיק אותו, אך באמת מטרתם לקרבו יותר, כי המניעות מגדילים את החשק.

(ח)

סימן שידע האדם אם הייסורים שעליו הם מצד הדינא קדישא, כאשר לא נגרם לו על ידם ביטול תפילה - דיבור עם ה' יתברך. כי ביטול תפילה היא סימן שלא קיבלם באהבה.

(ט)

הנפש נתקנת כאשר היא קולטת את חכמת התורה וניזונת ממנה, היינו השגת האלקות.

(י)

כל עבודת ה' של האדם היא רק לגלות לעצמו ולאחרים את מלכות ה' יתברך, שהכול ממנו והוא מושל בכל.

(יא)

הולדת הנפש משתלשלת מהמח - מהחכמה האלוקית שבמות, והיא מתלבשת בטיפת הזרע היוצא מהגוף.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה עה

תּוֹרַה עֵה: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹקִים

יְבָרְכֵנוּ אֱלֹקִים וַיֵּרְאוּ אוֹתוֹ כֹּל אֶפְסֵי אָרֶץ

(א)

טבועה באדם מעת לידתו מדה רעה של ניצחון, מלחמה, ומחלוקת, לתקן מידות אלה על ידי שישתמש עם דמיו לעבודת ה' יתברך.

(ב)

על ידי שמנצל האדם את כל הכוח של מידת הגבורה שבו, כדי לדבר בתורה ותפילה, מזדככים דמיו ומתבטלות מידותיו הרעות.

(ג)

בשעת הבריאה נשברו העולמות הרוחניים, דהיינו המידות האלוניות. והאותיות שהיו את העולמות והמידות האלה השתלשלו למטה ונתפזרו לכמה ניצוצות שמחיים ומהוים כל פרטי המציאות.

(ד)

התענוג שיש בכל דבר, במאכל, משתה ומלבוש, וכו', הוא מהניצוצות שנפלו להחיות את אותו הדבר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ה).

(ה)

כל החסרונות שיש לאדם נובעים מחמת השבירה, היינו שנפלו ניצוצות השייכים לשכינה ונחסרו ממנה, ומהם נתהוו כל פרטי המציאות. (ליקוטי מוהר"ן ח"א

תורה עה

(ו)

כשיש הנאה מאיזה דבר, צריך לברר ולהעלות את הנפש - ההנאה לקב"ה, ועל ידי זה ממשיך בחינת תורה. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב שאלה א ד).

(ז)

בשעה שמדברים בתורה ותפילה, מחברים בתוך הפה את האותיות של המושגים הנדברים - ועושים שלום ביניהם ובוראים מחדש את העולם. כי האותיות, הן הניצוצות של השכל שנפלו בשבירת העולמות.

(ח)

צריך לדבר בתורה ותפילה עד שיתבטל כוח חומריות הגוף לגמרי.

(ט)

יציאת הנפש (החיות) הנמצאת בדמים של האדם, היא על ידי אותיות הדיבור שמדברים, כי הכוח המושקע בהוצאת המילים, היא הנפש, בבחינת הכתוב 'נפשי יצאה בדברו'.

(י)

כשיש לאדם איזה קושיא, זה מפני שיש לו מחלוקת בליבו. כי ליבו חלוק לכאן ולכאן מפני שאינו מבין את הדבר, ונראה לו כאילו יש סתירה ביניהם. והתירוץ לקושיא עושה שלום בלבו.

(יא)

המחלוקת היא בחינת בריאת העולם, כי על ידי המחלוקת שיש בין תלמידי-חכמים, שכל אחד אומר דבר אחר מחברו, על ידי דיבורו הוא בורא שכל חדש. כי אם היו כולם אומרים אותו דבר, לא היה נברא רק אותו הדבר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ד).

תורה עה

(יב)

מחלוקת היצר הרע, היינו מה שנכנס לו בלבו קושיות ואפיקורסות, זה נתהווה מהשתלשלות המחלוקת שבקדושה, היינו מחלוקת תנאים ואמוראים בהלכות התורה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב).

(יג)

על ידי למוד הלכות פסוקות, נתקן מחלוקת שבקדושה. ואז מתיישר הלב מעקמומיותו - מהכפירות והטענות על הנהגת ה' יתברך. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב).

(יד)

המחלוקת שבין הצדיקים, שזה אוסר וזה מתיר, וכן שאר המחלוקות שביניהם - "אלו ואלו דברי אלקים חיים", ואי אפשר להשיג את זה השכל איך ששניהם אמת. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד ד).

(טז)

מהמחלוקת שבקדושה שבין הצדיקים, משתלשלת מחלוקת ללב הפגום בכריתו כדי ולהרחיקו מלהתקרב לקדושה. ומי שראוי על ידי מחלוקת זו יתקרב יותר, על ידי שרואה גודל התרחקותו, שיש לו עקמומיות בלב נגד התורה והצדיקים. הוא מתבייש בזה ושב בתשובה. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד ה).

(יז)

מי שרוצה, ח"ו, ליכנס להבין זה הדעת (של המחלוקת), בוודאי לא ישוב ולא ישיג אורחות חיים, כי יהיה נכשל מאד, כי אי אפשר להשיג זה הדעת וצריך לסמוך על אמונה - להאמין בצדיקי אמת, אף על פי שיש ביניהם מריבה ומחלוקת, כי באמת אלו ואלו דברי אלקים חיים. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד ו).

(יח)

עיקר תיקון הבריאה, הוא השלום הכללי - לחבר ולצרף ביחד את כל הניגודים ולכללם באחד. דהיינו לחבר כל הניצוצות שנפלו לעולם בכריאה ונראים כמחולקים ביניהם - בתכונותיהם.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה עו

תּוֹרָה עו: וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

(א)

כּוֹחַ הַהִתְפַּשְׁטוֹת שֶׁל הַרְאֹת מְעִינֵינוּ אֶל הַדָּבָר הַנִּרְאָה, מְכַנֶּה בְּשֵׁם אֹר יִשְׂרָאֵל. וְהַכּוֹחַ הַמְּחַזֵּר אֶת הַתְּמוּנָה לְעֵינֵינוּ מְכַנֶּה הָאֹר הַחֹזֵר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ז).

(ב)

עֵיקַר הַיְדִיעָה לְדַעַת מַהוּת הַדָּבָר שְׂרׁוּאָה, עַל יְדֵי שֶׁהָאֹר הַחֹזֵר מְבִיא אֶת הַתְּמוּנָה לְדַעַתוֹ וּמְצִייר אֹתָהּ שֵׁם.

(ג)

כְּשֶׁמְעִיבִירִים דָּבָר בַּמַּהִירוֹת כִּנְגַד עֵינֵי הָאָדָם, אִף שֶׁרָאָה בְּעֵינֵינוּ אֶת הַמַּרְאָה, אֵינּוּ יוֹדֵעַ מַה רָאָה, כִּי לֹא הִיא שְׂהוּת לְמַרְאָה לְהִכְנֵס לְמוֹחוֹ לְהַצְטִייר שֵׁם.

(ד)

הַהִסְתַּכְּלוּת עַל כָּל דָּבָר עוֹשֶׂה כְּלִי, כְּלוּמַר מְבִיאָה אֹתוֹ לְיַדֵּי בִיטוּי בְּמַצִּיאוֹת. וְזֶה עַל יְדֵי שֶׁעוֹשֶׂה לְדָבָר גְּבוּל וּזְמַן. כִּי כָּל דָּבָר, כַּדִּי שֶׁתְּהִיָּה לוֹ מַצִּיאוֹת, צָרִיךְ שֶׁתְּהִיָּה לוֹ צוּרָה, מְקוֹם וּזְמַן. וְהַהִסְתַּכְּלוּת מְצִיירֵת אֶת גְּבוּלוֹת הַדָּבָר וְעוֹשֶׂה לוֹ צוּרָה, וְגַם מְגַדִּירָה לוֹ מְקוֹם וּזְמַן. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ז).

(ה)

הַבִּיטְחוֹן שְׂבוֹטָח בֵּה' יִתְבַּרְךְ, הִיא הַהִסְתַּכְּלוּת אֶל ה' יִתְבַּרְךְ – שְׂצוּפָה בְּעֵינֵינוּ רַק לֵה' יִתְבַּרְךְ, וְזֶה עוֹשֶׂה גְּבוּל וּזְמַן לְשַׁפַּע שְׂרוּצָה מֵה' יִתְבַּרְךְ.

תורה עו

(ו)

השפע יורד מה' יתברך תמיד ללא כלי של מקום זמן. לכן יכול לבוא לאדם לפעמים השפע שהוא צריך עכשיו, בעוד שנתיים שלוש. ועל ידי הביטחון עושה כלי של מקום וזמן - שהשפע יבוא בזמן שהוא צריך.

(ז)

יש בני אדם שאף על פי שעובדים את ה' יתברך תמיד, אינם מקבלים חיות מעבודתם ותמיד מרגישים צימאון וחסרון. וזה מחמת שעבודתם בלי שכל - בלי גבול וזמן.

(ח)

הנה יש שני חבלים, היינו שני צינורות שמהם יונקים חיות, חבל דקדושה וחבל דטומאה. וצריך להיות לו חיות מחבל אחד משניהם. תיכף שהוא נפסק מחבל זה, הוא נדבק בחבל שכנגדו, כי מאין יהיה לו חיות? (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ח

ו ק"ט).

(ט)

כשאדם בצימאון לה' יתברך בלי גבול, אף על פי שהוא עוסק בעבודתו יתברך, יש סכנה שהוא ילך לשנות אפילו מים רעים לרוות צימאונו, כלומר שילך לקבל חיות מהעבירות - לינק מחבל דטומאה.

(י)

הצדיקים מלמדים את מקורביהם להסתכל בכל דבר על ה' יתברך, ועל ידי זה עושים גבול וזמן לעבודתם - עושים כלי. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ח).

(יא)

יש מי שמוחו צח ויכול לעבוד את ה' וללמוד, בלי הרבה עיון, ויש שצריך לעלות במחשבתו את הדברים לפני שיכול להוציאם בפה. הראשון נמצא במוחין דגדלות והשני במוחין דקטנות.

תורה עו

(יב)

אִי אִפְשֵׁר לְהִתְפַּלֵּל בְּשִׁכְל צַח, בְּמוֹחִין דְּגְדֻלוֹת, עַד שִׁישׁוּב אֵל ה' יִתְבַּרֵּךְ
תְּשׁוּבָה שְׁלִימָה מֵאֵהָבָה.

(יג)

בְּכֹל יוֹם וְיוֹם צְרִיךְ הָאָדָם לְחַדֵּשׁ מוֹחוֹ, הֵינּוּ לְזִכּוֹת לְשִׁכְל חֹדֶשׁ וְגִדּוֹל
יֹתֵר, וְהַעֲיָקֵר, שִׁיִּקְבֵּל שִׁכְל בְּהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ.

(יד)

אָדָם שֶׁתְּמִיד הוּא בְּשׁוּוֹה וְאֵינּוּ מְחַדֵּשׁ שִׁכְלוֹ בְּכֹל פַּעַם, הוּא תְּמִיד בְּמוֹחִין
דְּקַטְנוֹת שְׁמָהֶם כָּל הַדֵּינִים וְהַיִּסּוּרִים.

(טו)

עֵיִקֵּר הַמִּשְׂא וּמִתֵּן, הוּא רַק מִחֲמַת חֲלִישׁוֹת הַבְּטָחוֹן בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת. עַל
כֵּן, צְרִיכִים מִשְׂא וּמִתֵּן כַּדִּי לְחֻזֵּק הַכֹּלִי שֶׁהוּא הַבְּטָחוֹן - שֶׁעַל יָדוֹ מִקְבֵּל אֶת
הַשְּׁפַע. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים חלק ב' מו"מ ד' א.)

(טז)

כַּמֶּה דְּאִיתְדַּבֵּק בְּרַ נֶשׁ לְתַתָּא, הֵכִי מִתְנַהֲגִין עִמֶיהָ מְלֵעִילָא (כְּמוֹ שֶׁנִּדְבַּק הָאָדָם
לְמִטָּה, כִּךְ מִתְנַהֲגִים עִמּוֹ מְלַמְעֵלָה). דְּהֵינּוּ, כְּמוֹ שְׁאֵנוּ מֵאֲמִינִים שֶׁהַפְּרִנְסָה בָּאָה
בְּהַשְׁגַּחַת ה' יִתְבַּרֵּךְ לְבַד, כְּמוֹ כֵּן הוּא יִתְבַּרֵּךְ מִשְׁגִּיחַ עֲלֵינוּ בְּהַשְׁגַּחַת שְׁלִימָה
וְיֹרֶדֶת הַפְּרִנְסָה וְהַשְּׁפַע מִמֶּנּוּ לְבַד. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ב מו"מ ד' א.)

(יז)

עֵיִקֵּר שְׁלִימוֹת הַדַּעַת, לְצַמְצֵם הַדַּעַת, וְלִהְבִּין וְלִהְשַׁכִּיל שְׂאִי אִפְשֵׁר לְהַבִּין
דְּרַכֵּיו וְהַנְּהַגוֹתָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְיֵשׁ לְסִמּוֹךְ עַל אֲמוּנָה לְבַד. (ע"פ ש"ם)

(יח)

לְפִי כִּמָּה שְׁאֵנוּ מֵאֲמִינִים בְּהַשְׁגַּחַתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּפִרְטוּיּוֹת, בְּשְׁלִימוֹת, כְּמוֹ כֵּן
נִמְשָׁךְ בְּאֵמַת הַשְׁגַּחַתוֹ עֲלֵינוּ בְּשְׁלִימוֹת. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים חלק ב' מו"מ ד' א.)

תורה עו

(יט)

כמו שעובדי כוכבים ומזלות אינם מכוונים דעתם אליו יתברך - להאמין בהשגחתו, כמו כן, נמסר השפע המגיע להם לחיצוניים, וניזונים דרכם - דרך הקליפות, אף שבאמת הכול בהשגחתו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ב מו"מ ד' ה).

(כ)

עיקר סוד שורש הייחוד (עם הקב"ה - יחוד קב"ה ושכינתא), כשמקשרים ומייחדים הנהגת כל העולמות ופרטיהם אליו יתברך, היינו על ידי שמאמינים שהוא מלך ומנהיג ומושל בכל. ועל נקודה זו סובב כל כוונת התורה, והמצוות, וכל סוד הכוונות של האריז"ל, והזוהר הקדוש. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ב מו"מ ד' ח).

(כא)

כשמקיימים את המצוות כפי הנמסר לנו על ידי משה רבנו, ע"ה, אז זוכים למשוך האור הנמשך על ידי כל מצווה, מראש כל דרגין ועד סוף כל דרגין. כלומר, זוכים למשוך את הקב"ה ולקשרו לכל המדרגות שבעולם, עד שיהיה נכלל זה העולם בשורשו - בקב"ה.

(כב)

כל השכליים המקיפים שמשיגים בחידושי אורייתא, מה שלא היו מבינים מתחילה, מזה נעשים לבושים - בחינת חלוקא דרבנן - לבושים לנשמה, שעל ידי זה יש גילוי לאלקות. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב ראשית הגז ג' ב).

(כג)

בשעת ההסתלקות, השכל המקיף - הרוח דלעילא - יורדת לתודעת האדם ונדבקת ברוח דלתתא - בנשמה. ומחמת שהיא גבוהה ורוחנית יותר, אין מקומה למטה בתודעת האדם, לכן היא שואפת לחזור למעלה ומושכת איתה את הרוח דלתתא, וכך מסתלק האדם מהעולם, אל העולם היותר

רוחני. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ו).

תורה עו

(כד)

הסתלקות הנשמה מהגוף, על ידי שהנשמה - השכל - גִּדֵּל לַמִּמְדִּים
שאין הגוף יכול לסבול. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ז)

(כה)

יש השגה שכלית ברמה של עולם הבא. וכאשר מגיעים אליה עוזבים את
הגוף לעולם הבא, כי אין כח בגוף להכיל שכל זה. (כנ"ל).

(כו)

כשאינ ממשיכים את מקיפי השכל בקדושה - בצמצום, אזי, ח"ו, בא מיתה
מריבוי אור השכל, בבחינת - 'תוסף רוחם יגוועון'. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב ראשית הגז
ג ח).

(כז)

"אלה תולדות נח נח". כל צדיק אית לה תרין רוחין, רוחא חד בעלמא דין,
ורוחא חד בעלמא דאתי (כל צדיק יש לו שתי רוחות, רוח אחת בעולם הזה ורוח אחת
בעולם הבא), דהינו שייש לו בחינת חיות למעלה וחיות למטה. והרוח והחיות
שלמעלה, הוא גדול מאד מאד (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ז)

(כח)

אין התורה בשמים, היינו מבחינת השגת דרי מעלה (הגדולים במעלה). כי עיקר
דיני התורה הוא על ידי בחינת תלמיד - השגת דרי מטה. על כן צריכים
לברר דיניה על פי השגת הדעת הקדוש של דרי מטה, היינו על פי הש"ס
והפוסקים. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב ראשית הגז ג יג).

ע"פ ליקוטי מוהר"ן קמא תורה עז-עח

תורה עז-עח:

וְהָיָה ה' לְמִלְכָּךְ עַל כָּל הָאָרֶץ (ספרה יד)

(א)

הכלל הוא, שכל מה שאנחנו עושים, הן תפילה, הן לימוד, הכול כדי שתתגלה מלכותו יתברך בעולם.

תורה עח: וְיָתֵן יְיָ עֵז לְמִלְכּוֹ וְיִירָם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ (קמא א ב)

(א)

תחילת כוונת הבריאה היתה שיתגלה מידת מלכותו יתברך בעולם. ומחמת גודל הארתו, אי אפשר היה לקבל, היינו קשה לברואים לקבל את הארת השכל שה' נמצא ושולט בכל. לכן הוכרח ה' יתברך להצטמצם בתוך עולמות, היינו להסתיר ולהקטין עצמו ולהופיע בעולם בצורות מוגבלות - מוסתר בכל פרטי הטבע.

(ב)

הדיבור הולך תמיד עם האדם לכל מקום, כי הוא השכינה, נפשו, חיותו.

(ג)

גלות השכינה, היינו גלות הדיבור, שהאדם נהיה אילם ואינו יכול לפתוח פיו לדבר עם ה' יתברך.

תורה עז-עח

(ד)

יְחֻד קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָא (יחוד ה' עם שכינתו), היינו ייחוד עם נפשו של האדם, וזה נעשה כאשר האדם מייחד ומחבר את הדיבור שלו עם הקדוש ברוך הוא, היינו כשמדבר אתו יתברך.

(ה)

כשלומד האדם תורה, אזי רוח אלקים - רוח הקודש - מרחפת עליו, וממנה הוא שואב רוח חיים, וזה שכתוב: "רוח אלקים מרחפת על פני המים". אין מים אלא תורה. (בי"ק ז).

(ו)

כאשר לב האיש הישראלי בוער לה' יתברך, היה אפשר להיות נשרף כל גופו, אבל כשהוא מנתב את האש הזו ומלביש אותה בתוך אותיות של דיבורי תורה ותפילה, אזי היא מצטמצמת ומתקררת.

(ז)

"רשעים בחייהם קרויים מתים", מחמת שפסקו לינק מחבל דקדושא, דהיינו מההנאה הבאה על ידי הקשר עם ה' יתברך. וכדי להתקיים, הם מוכרחים לינק מחבל הטומאה, מרוח שטות, ממה שמְכַנֶּה מלך זקן וכסיל, שהוא היצר הרע והתאוות הרעות. כלומר יש להם חיות מניצוצות התענוג שיש בתאוות.

(ח)

כאשר תתגלה מלכותו יתברך, ויהיה ה' למלך על כל הארץ, אז נוכל להכיר את בוראנו למעלה מכל העולמות, היינו ללא דמיונות ולבושים, וללא שום ציור ותמונה, רק בעומק השכל.

תורה עז-עח

(ט)

עריך האדם לתקן את הבחינה הנמצאת אצלו, בחינה המְכַנָּה משיח. וזה על ידי שילך ממדרגה למדרגה מעט מעט, עד שיתקן הארת פרצוף מלכות בשלימות, כלומר עד שהאמונה תהיה אצלו בשלימות - שמבחינתו כבר התגלתה מלכותו יתברך בשלמות - שזו התגלות משיח.

(י)

הדיבור דקדושה, היינו מה שמדבר האדם עם ה' יתברך, הדיבור הזה הוא בחינת השכינה, החלק אלוקי השוכן באדם, היינו הנפש שיוצאת בדיבור - רוח הקודש - רוחו של משיח - שחוזר להתחבר עם הקב"ה על ידי הדיבור.

(יא)

אפילו אם מונח האדם במקומות המטונפים ורחוק הוא מאוד מה' יתברך, יוכל לזכור את ה' יתברך ולהתקרב אליו, על ידי שיחזק את עצמו גם במקומו לדבר בתורה ותפילה והתבודדות.

(יב)

יש באדם שני מיני תבערות אש ההתלהבות: מדורת אש קדושה - ריבוי התלהבות לה' יתברך, ולהיפך, אש לתאוות עולם הזה, ושניהם אינם טובים. כי ריבוי ההתלהבות לה' היא ריבוי אור שהורס את הכלים - את המוחין. להינצל משני התבערות האלה, הוא על ידי עסק התורה.

(יג)

הדפּק דּוּפֵק וְנוֹקֵשׁ בְּאָדָם: לְפַעְמִים הוּא נוֹקֵשׁ בְּאָדָם וּמְזִכִּיר אוֹתוֹ לְעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּבַחֲבִינַת (שיר השירים ה): "קול דודי דופק", וְלְפַעְמִים הוּא מְזִכִּיר אֶת הָאָדָם לְעֲבָרָה, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי הַדֹּפֵק בָּא מִן הַנְּשִׂימָה, וְהַנְּשִׂימָה בָּא מִן הָאוִיר עַל יְדֵי הַדְּבוּר, וְכִפִּי הַדְּבוּר כֵּן נַעֲשֶׂה הַדֹּפֵק אִם לְטוֹב אוֹ לְהַפֵּךְ. (ליקוטי מוהר"ן ח'א

תורה עז-עח

(יד)

הַיִּצָּר הָרַע נוֹקֵשׁ בְּאָדָם בְּכָל פַּעַם וּמַעֲזִירָו לְמָה שֶׁמַּעֲזִירָו, אָבֵל אִם הָאָדָם הוּא חֲזַק בְּדַעְתּוֹ וְעַקְשָׁן נֶגְדַּד הַיִּצָּר הָרַע, אֲזִי הַיִּצָּר הָרַע מִסְתַּלֵּק וְהוֹלֵךְ לוֹ. וְכֵן בְּתַפְלָה, בְּעֵנִין הַמַּחֲשָׁבוֹת הַבָּאִים לְבַלְבֵּל, הוּא מִמֶּשׁ כַּנְּ"ל, שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה בָּאָה כְּמָה פְּעָמִים, פַּעַם אַחַר פַּעַם, לְבַלְבֵּל. וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת חֲזַק לְבַלֵּי לְהִסְתַּכֵּל עָלֶיהָ כָּלֵל בְּשׁוּם אַפֵּן, וְאֲזִי תִסְתַּלֵּק. (ע"פ ליקוטי מוהר"ן ח"ב ב"א)

(טו)

נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יוֹצֵאִים לְעוֹלָם, מַעוֹלָם הַדִּיבּוּר, הֵינּוּ מְדִיבּוּר פִּיּוֹ שֶׁל ה'.

(טז)

עַל יְדֵי וִידוּי דְבָרִים לְפָנֵי ה' יִתְבַּרַךְ, מְשִׁיב לֵה' יִתְבַּרַךְ אֶת כָּל מַה שֶׁפָּגַם בּוֹ.

(יז)

כְּשִׁישׁ לְאָדָם הַתְּלַהּבוֹת לֵה' יִתְבַּרַךְ, אֲזִי הַנְּשִׁימוֹת שֶׁנוֹשֵׂם הֵם נְשִׁימוֹת דְּקָדוּשָׁה, וְלֹהִיפֵךְ, כְּאִשֶּׁר מִתְּלַהֵב לְתַאוּת.

(יח)

כָּל הַעִיּוֹת שֶׁאָדָם בָּטֵל בֵּהֶם מִהַתּוֹרָה מַחֲמַת הַהִכְרַח, (שֶׁאֵין לוֹ מִמָּה לְקַבֵּל חַיּוֹת), הוּא מְקַבֵּל חַיּוֹת עַל יְדֵי הַתְּפִילָה - מִבְּחִינַת חֶסֶד חִינָם. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח

חיים הלכות תפלה הלכה ג אות ב).

(יט)

כְּשֶׁדְּבוּק הָאָדָם בֵּה' יִתְבַּרַךְ תְּמִיד, וְיוֹדַע שֶׁאֵפִילוֹ בְּכָל הַדְּבָרִים, וּבְכָל הַמַּשָּׂא וּמַתָּן, וּבְכָל הַמְּלָאכּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם מְלוּבָשׁ בֵּהֶם אֵלֶקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ שֶׁהוּא הַתּוֹרָה שֶׁמְלוּבָשֶׁת בְּכָל דָּבָר, אֲזִי בּוֹדָאִי נִמְשָׁךְ בְּרַכָּה בְּמַעֲשֵׂי יְדָיו - עַל יְדֵי שֶׁמְדַבֵּק עֲצָמוֹ לְאוֹר ה' יִתְבַּרַךְ שֶׁנַּעֲלָם בְּמַעֲשֵׂה - שֶׁמֶשֶׁם עֵיקַר הַבְּרַכָּה. (ע"פ

ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תפלה הלכה ג אות ד).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה עט

תּוֹרָה עֵט: בְּטַח בָּהּ וְעֵשָׂה טוֹב

(א)

צַרִּיךְ האדם לתקן את בחינת המשיח הנמצאת אצלו. וזה שילך ממדרגה למדרגה עד שיתקן פרצוף מלכות בשלימות, כלומר שהאמונה תהייה אצלו בשלימות. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ח).

(ב)

צַרִּיךְ כל אדם לראות שמצידו לא יהיה עיכוב משיח, דהיינו לעשות תשובה שלימה ולתקן מעשיו כדי שיאיר לו אור נשמתו - אורו של משיח.

(ג)

כֹּל צדיק וצדיק, מי שהוא צדיק באמת, יש בו התגלות משיח. ואף שיש מי שאין בו התגלות משיח בפועל, על כל פנים יש בו את מידתו של המשיח, היינו ענווה ושפלות.

(ד)

מִיִּדְתּוֹ של משה משיח - הענווה, מביאה את האדם להכיר את שפלותו ואת מעלת ישראל שהם חלק א-לוה ממעל, ולהיות מוכן למסור נפשו עליהם.

(ה)

כְּשִׁזּוּכָה האדם לתשובה שלימה, יכול לזכות לראות בשבת את שפלותו באמת. כי הארת השבת מזככת את העיניים - עיני השכל, עד שיכול לראות

תורה עט

את גדולתו יתברך, וממילא את שפלות עצמו.

(ו)

יש בני אדם, באמצע עיסקם בהבלי העולם, פתאום נופל להם הרהור תשובה והם מתחילים להתקרב לה' יתברך. ואחר כך נופלים חזרה להבלי העולם. ואין להם נייחא, כי פעם טהור פעם טמא - פעם כשר פעם פסול, פעם אסור ופעם מותר. תשובה זו מְכַנֶּה תשובה של חול.

(ז)

יש תשובה, בחינת תשובה של שבת, היינו שיש לו נייחא מכל וכל, כי נדחה ממנו הרע לגמרי.

(ח)

"וייקח ה' אלקים את האדם ויניחהו בגן עדן". מֵאֵן נטל ליה? (זוהר בראשית כז) (מהיכן לקח אותו), אלא נטל ליה מארבע יסודין דיליה. (לקח אותו מארבע היסודות שלו), כלומר, הפריש אותו מהרע שביסודות שמהם נבנה האדם, ואז נדחה הרע לגמרי, וזוהי הכניסה לגן עדן.

(ט)

על ידי שזוכה האדם לשפלות באמת, אי אפשר לדחות אותו ממקומו - ממעמדו - מפרנסתו. כי על ידי שפלות הוא אֵין, ואינו במקום כלל.

(י)

"שבו איש תחתיו", היינו תחת מקומו ומדרגתו, ואז "אל יצא איש ממקומו", היינו שלא יוכלו לדחות אותו ממקומו.

(יא)

כשנעשה האדם כולו טוב, היינו שביטל הרע שבו לגמרי, אזי הוא אוחד את מטה האלקים בידו, כלומר הבחירה בידו ולא ביד טבעו.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה פ

תּוֹרָה פ: ה' עז לְעַמּוֹ יִתֵּן

(א)

שלום נקרא, רק כשהוא מחבר בין שני הפכים.

(ב)

יוסף הצדיק הצליח לחבר את שני ההפכים שבתכונותיו ולעשות ביניהם שלום. הוא עשה שלום בין החסדים לגבורות שבו, שזה נקרא דעת.

(ג)

אפילו פושעי ישראל, כל שעדיין הוא מְכַנֶּה בשם ישראל, יש לה' יתברך תענוג גדול ממנו.

(ד)

כשמנסים לנתק את היהודי מדת ישראל לגמרי, אזי מיד מתעורר בו הרצון להתחבר לה' יתברך בשיא החיבור, וזה מתבטא ברצון שלו למסור נפש על קידוש ה'.

(ה)

כשאדם מדבר בתורה ותפילה - בחכמה ושכל, ומבין ושומע מה שמדבר, זה ניקרא קדושה. ועל ידי זה נבנה המוחין והשכל שלו, ויש לה' יתברך תענוג גדול מזה.

(ו)

כשמדבר בתורה ותפילה, ומקשר מחשבתו אל הדיבור - זה מְכַנֶּה בשם

תורה פ

שלום, כי עושה חיבור בין החסדים והגבורות. חסד הוא השכל, וגבורות הוא הדיבור - 'גבורותיך ידברו'.

(ז)

עיקר שלימות התפילה, כשמתפלל במסירות נפש, היינו, שמכווין למסור נפשו על קדוש ה'.

(ח)

כשאינ שלום בתוך האדם - בין מידותיו המנוגדות, אזי אינו יכול לקשר מחשבתו אל דבורו, כי במוחו מתחוללת מלחמה בין המחשבות, ומלחמה זו מפריעה לו להתרכז.

(ט)

עיקר קיום כל העולם ומלואו הוא על ידי היסוד הפשוט שהוא הצדיק יסוד עולם. כי הוא מחיה ומקיים כולם, כי ממנו נמשכין כולם. כי מחמת שהוא בבחינת יסוד הפשוט שהוא פשוט בתכלית הפשיטות בלי שום שינוי כלל. על כן הוא יכול לחבר כולם ולכוללם יחד למזגם יחד במזג השוה ועושה שלום ביניהם - שעל ידי זה עיקר קיום הדברים. כי מחמת שהוא בבחינת יסוד הפשוט שהוא פשוט בתכלית הפשיטות בלי שום שינוי כלל, על כן, הוא יכול לחבר כולם ולכוללם יחד למזגם במזג השוה ולעשות שלום ביניהם שזה עיקר קיום כל הדברים שבעולם. אבל כשנתבלבל הסדר שביניהם ומתגבר יסוד אחד על חבירו, מזה נפסדים ונתקלקלים ונכלים - כי הכליון

מהפירוד של יסודות. (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ מצרנות ד).

(י)

תיבה שמרוצה האדם למסור נפשו על קדוש ה', מתעוררת בתוכו מדת השלום, ואז יכול לדבר אל ה' בקישור המחשבה אל הדיבור.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה פא

תּוֹרָה פּאָ: עָלוּ זֶה בְּנֶגֶב

(א)

הנפש והדיבור הם בחינה אחת, רק שהדיבור הוא היציאה וההתגלות של הנפש בצורה שאפשר לקלוט אותה - בתוך אותיות.

(ב)

הדיבור שהצדיק מדבר עם המון-עם בשיחת חולין, מְכַנֶּה בשם פסולת חכמת ארץ ישראל. ועל ידי שיחות אלה יכול לקשר את המון-העם אל הדעת האמיתית - אל חכמת ארץ ישראל - חכמת האלקות.

(ג)

המון-העם הרחוקים מן האמת, אי אפשר לקשרם אל ה' יתברך על ידי תורה ותפילה, אלא רק על ידי שיחות חולין. ובתוך שיחות אלה מניח הצדיק את חכמת התורה.

(ד)

כשהושיב תלמי המלך שבעים ושניים זקנים שיכתבו לו את התורה, אזי בשעת הכתיבה הם הפכו את הצירופים של אותיות התורה ולא הגישו לו אותה כמו שהיא באמת. כי תלמי המלך היה רחוק מאוד מן האמת ולא היה יכול לקבל את התורה כמו שהיא, לכן הוכרחו לעשות לו צירופים חדשים ובהם הלבישו את חכמת התורה האמיתית.

(ה)

לפעמים נופל הצדיק ממדרגתו, וכשבא אליו אחד מהמון-העם ומדבר אתו

תורה פא

בענייני הבלי עולם הזה, והצדיק נהנה מדבריו, אזי דבריו מחיים את הצדיק ומחזירים אותו למדרגתו. ואחר כך הצדיק מעלה את אותו אדם אל הדעת שה' הוא האלקים - הכול ממנו יתברך ואין עוד מלבדו.

(ו)

אומר רבי נתן (חיי מדר"ן תל"ה): כְּשֶׁהֲכַנִּים אוֹתִי (רבנו) בְּהִתְמַדַּת הַלְמוּד, וְצוּהָ עָלַי וְקִבַּע לִי שְׁעוּרִים גְּדוֹלִים בְּכָל יוֹם, וְהִזְהִיר אוֹתִי שֶׁבְּכָל יוֹם אֲרֹאֶה לְדַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם אֵיזָה שִׁיחוֹת וְסִפּוּרִים כְּדֵי לְפַקֵּחַ דַּעְתִּי. וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא הָיָה הַיּוֹם מִסְפִּיק לִי לְגַמֵּר הַשְּׁעוּרִים שְׁצוּהָ עָלַי, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אָמַר שְׂוָה מִכְרַח לְפַקֵּחַ דַּעְתִּי בְּכָל יוֹם עַל יְדֵי שִׁיחָה עִם בְּנֵי אָדָם אֵיזָה שְׁעָה בְיוֹם. וְכִבֵּר מִבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחַר שֶׁהִשִּׁיחָה עִם בְּנֵי אָדָם הִיא כְּמוֹ שָׁנָה שֶׁהִיא נִיחָא לְמַחֲנִין.

(ז)

אומר רבי נתן (חיי מדר"ן תקמ"ג): כְּמָה פְּעָמִים הָיָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמָּנוּ וְהִזְהִיר אוֹתָנוּ מְאֹד לְקָרֵב נַפְשוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, לְהַשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִם בְּנֵי אָדָם כְּדֵי לְעוֹרְרָם וּלְהַשִּׁיבָם לְקִרְבָּם לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ. וְרִצּוֹנוֹ הָיָה אֲפִלוּ לְדַבֵּר עִם בְּנֵי הָעוֹלָם שִׁיחוֹת חֲלִין בְּעַסְקֵי הָעוֹלָם, אוֹלֵי יִצְמַח וְיִתְגַּלְגַּל מְזֵה דְבוּרִים שִׁיעוֹרְרוּ אוֹתָם לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֲפִלוּ אִם לֹא יִפְעַל כִּי-אִם תְּנוּעָה בְּעֵלְמָא, שִׁיכַנְס בְּהֵם אֵיזָה הִרְהוּר תְּשׁוּבָה אוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת לְפִי שְׁעָה, גַּם-כֵּן טוֹב מְאֹד, מְכַל-שְׁכֵן שִׁיכוֹל לְהִיּוֹת שְׁפָרְבוֹת הַיָּמִים, כְּשִׁידְבַר עִמָּהֶם וַיִּחְזֹר וַיְדַבֵּר, אוֹלֵי יִזְכֶּה לְעוֹרְרָם בְּאַמַּת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ וּלְקִרְבָּם לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר אֵין דָּבָר גְּדוֹל מִזֶּה.

והוא זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה הָאֲרִיף לְדַבֵּר עִמָּנוּ כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים מְזֵה, וּזְרוּ אוֹתָנוּ לְזֶה מְאֹד בְּכְמָה מִיָּנִי לְשׁוֹנוֹת. וְכְמָה פְּעָמִים הָיָה מְבֹזֵה אוֹתָנוּ בְּבִזְיוֹנוֹת עַל שְׂאֵנוּ מִתְעַצְלִים בְּזֵה, וּפְעַם אַחַת קָרָא אוֹתָנוּ עֲצִים יְבִשִׁים עַל שְׂאֵין אָנוּ מוֹלִידִים נַפְשׁוֹת שִׁיתְקָרְבוּ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵינוּ.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה פב

פב: הַנְּעֻלָּבִים וְאִינָם עוֹלָבִים

(א)

יש שלוש קליפות רעות המכוננות: רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת. ובין אלו הקליפות לבין הקדושה עומדת קליפה דקה המְכַנֶּה נוגה. תכונתה של נוגה, שלפעמים מצטרפת ונכללת בקליפות הטמאות, ולפעמים נכללת בקדושה.

(ב)

קליפת נוגה היא בחינת נשמת העשוקים - בעלי התשובה, פעם נכללים בקדושה ופעם בקליפה.

(ג)

יש בני אדם באמצע שעוסקים בהבלי העולם הזה, פתאום נופל להם הרהור תשובה בליבם והם מתחילים להתקרב לה' יתברך, ואחר כך נופלים מזה חזרה להבלי העולם. ואין להם אף פעם נייחא - עולה ויורד - פעם טהור פעם טמא - פעם כשר פעם פסול - פעם אסור ופעם מותר. תשובה זו מְכַנֶּה תשובה של ימי החול. (ליקוטי מוהר"ן ח"א עט).

(ד)

יש תשובה המְכַנֶּה תשובה של שבת, היינו שיש לו נייחא מכל וכל, כי נדחה ממנו הרע לגמרי (ליקוטי מוהר"ן ח"א עט).

(ה)

כל הביזיונות הבאים לאדם, זה מחמת פגם הברית. פגם הערלה שבאה

תורה פב-פג

משלושת הקליפות הטמאות.

(ו)

לפעמים האדם שותק כשמעליבים אותו, וכוונתו לייסר את אלו שהעליבו אותו, אין זו שלימות. כי על ידי זה הוא נכלל בקליפות הרעות, כי סוף סוף כוונתו לרעה. אבל כששותק מאהבה ומקבל עליו את הביזיונות בידיעה שמאת ה' הם, אזי הוא נכלל בקדושה.

(ז)

בשעת הביטול שהוא בחינת שינה, דהיינו שאין אנו משתמשים בשום חכמה. אזי אנו נכללים למעלה מחכמת אדם. כי על ידי תמימות, ופשיטות, ואמונה, עולין למעלה מהמוח והחכמה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח נטילת ידים שחירת הלכה ג אות ה).

(ח)

יש פמה בחינות שנה. יש שנה בגשמיות שהיא נִיחָא לְמַחֲזִין. גם יש בחינת למוד שהיא גם כן בחינת שנה לגבי דבקות הבורא יתברך והוא למוד פְּשִׁטִי אורֵיתָא (התורה). ואדם הדבוק תמיד בפעבודת הבורא ונתגועין המחזין שלו מחמת גדל הדבקות אזי ילמד פְּשִׁטִי אורֵיתָא (ליקוטי מוה"ר ח"א ל"ה)

תורה פג: מתן בסתר יכפה אף (משלי כא)

(א)

כשמתגברת על האדם התאוה הכללית, המכנה לילית, היא מחממת אותו וגורמת לו למקרה בלתי טהור, היינו הוצאת זרעו לבטלה שלא ברחם האשה. ולבסוף, הקליפה עצמה יונקת כוח מהניצוצות של הזרע-קודש שלו, כדי להתנקם בו ולהזיק למוחו. על ידי צדקה בסתר פודה ממנה את הכוח של ניצוצות הקדושה שלקחה.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה פד

תּוֹרַה פֶּד: בְּמַה הָאֲרֻכָּת יָמִים

(א)

אֲרִיכוֹת יָמִים הוּא לְהַגְדִּיל וּלְהַרְחִיב וּלְהֶאֱרִיף יָמָיו בְּתוֹסֶפּוֹת קִדְשָׁה.

(ב)

אֵין יוֹם שְׂאִין בוֹ טוֹב. וְעִיקַר הַטּוֹב שְׂמַתְגְּלָה בְּכָל יוֹם הוּא סוּדוֹת הַתּוֹרָה - גִּילוֹי אֲלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ.

(ג)

וְהִנֵּה יֵשׁ שְׁנַי מִיָּנֵי יָמִים, יָמֵי טוֹב וְיָמֵי רַע כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב (קִנְיָת ד'): "בְּיוֹם טוֹבָה הָיָה בְּטוֹב, וּבְיוֹם רָעָה רָאָה" הֵינּוּ שְׂצָרִיף לְאָדָם לְהִסְתַּכֵּל שֶׁם הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב, בְּוֹדָאֵי יִמְצָא שֶׁם יָמֵי טוֹב, הֵינּוּ תּוֹרָה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ל"ג)

(ד)

כְּשֶׁרוֹעָה הָאָדָם לְהַגּוֹת בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה, אֲזֵי בָאִים מַחֲשָׁבוֹת זֵרוֹת וּמְבַלְבְּלוֹת מוֹחוֹ וְאֵינּוּ יוֹכֵל לְהַבִּין בְּסוּדוֹת אֱלֹהֵי. וְכָל זֶה מִפְּנֵי שְׂאֵינּוּ זְכָאֵי, הֵינּוּ אֵינּוּ מְזוּכָךְ וְנִקְי כַּדִּי לְהַכִּילֵם.

(ה)

לְכָל יוֹם יֵשׁ אֵת סוּדוֹת הַתּוֹרָה הַשְּׂיִיכִים לוֹ, וְלְכָל יוֹם יֵשׁ אֵת הַמַּחֲסוּם וְהַמוֹנַע מִלְּהַשִּׁיג סוּדוֹת אֱלֹהֵי.

(ו)

מִי שְׂהוּא טוֹב, הַמַּחֲסוּמִים נִפְתָּחִים לְפָנָיו לְהַשִּׁיג אֵת סוּדוֹת הַתּוֹרָה.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה פה

תּוֹרָה פּה: פּוֹסְעִים בּוֹ פְּסִיעָה קְטַנָּה

(א)

אִי אִפְשֵׁר לְשׁוֹם אָדָם בְּכֻלּוֹ וּבִפְרֵט לְבׁוֹא אֶל הַתְּקוּוּהָ הַטּוֹבָה - הַשְּׂגַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי אִם עַל יְדֵי צַעַר וַיִּסּוּרִים וּמְרִירוֹת גְּדוֹל, אֲךָ צָרִיךְ לְנַחֵם עֲצָמוֹ בַּתְּקוּוּהָ לְאַחֲרִית טוֹב. (ע"פ ליקוטי הלכות יו"ד ח"א ביצים ה א).

(ב)

בְּכֹל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם יֵשׁ רְמִזִּים גְּדוֹלִים וּנְפִלְאִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, כִּי הַכּוֹל נִבְרָא רַק בְּשִׁבִיל זֶה, וְזֶה כָּל הַחַיּוֹת שֶׁלָּהֶם - לְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ.

(ע"פ ליקוטי הלכות יו"ד ח"א ביצים ה א).

(ג)

הַעֲדִיקִים הֵם עֵיקַר קִיּוֹם וַיְסוּד הַעוֹלָמוֹת. כִּי כָּל עֲסָקָם וְעִבּוּדָתָם לְתַקֵּן לְבוֹשִׁים דְּמִלְכָּא (שֶׁל הַמֶּלֶךְ) - לְהַמְשִׁיךְ תִּיקוּנֵיהֶם לְהַלְבִּישׁ הָאוֹר הָעֲלִיוֹן (הַקְּב"ה) בְּכֹמָה צְמֻצוּמִים וְלְבוֹשִׁים - בְּאוֹפֵן שֶׁנִּזְכָּה כּוֹלְנוּ לְקַבֵּל הָאוֹרוֹת הָעֲלִיוֹנִים כְּדֵי שֶׁנִּדְעֵ וְנִאֲמִין בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְזֶה כָּל עִבּוּדָתָם, לְהַכְנִיס בְּעוֹלָם יְדִיעַת אֱמִיתוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ. (ע"פ ליקוטי הלכות יו"ד ח"ב כלאי בגדים ד ב).

(ד)

הַמְּחִיצוֹת הַמְּפַסְיָקוֹת, וְהַמְּנִיעוֹת, הֵם עֵיקַר הַכֹּלִים וְהַלְבוּשִׁים שֶׁעַל יָדָם אִפְשֵׁר לְקַבֵּל אֶת אֲוֵרוֹ הַגְּדוֹל שֶׁל הַצְּדִיק. (ע"פ ליקוטי הלכות יו"ד ח"ב כלאי בגדים ד ב).

(ה)

כָּל אֲוֵרוֹת ה' חֲסֵד. וּבְרָא הַכֹּל בְּחִכְמָה, בְּאוֹפֵן שֶׁיְהִיָּה לְאָדָם בְּחִירָה, שֶׁמִּי שְׂרוּצָה יִכּוֹל עַל יְדֵי הַמְּחִיצוֹת וְהַלְבוּשִׁים וְהַמְּנִיעוֹת לְקַבֵּל עַל יָדָם אֶת הַצְּדִיק,

תורה פה

אבל אם אינו רוצה, אזי המחיצות חוצצים בפני עיניו. (ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב כלאי

בגדים ד ד.)

(1)

הַשְּׁמֵשׁ בְּעֶצְמָהּ מְאִירָה בְּמִקּוּמָהּ בְּשׂוּהָ בְּתַחֲלַת הַיּוֹם וּבְאַמְצַע הַיּוֹם, רַק הַמְּנִיעָה הוּא מַחֲמַת הָאָרֶץ הַמְּפֹסֶקֶת בֵּין בְּנֵי אָדָם וּבֵין הַשְּׁמֵשׁ. עַל כֵּן אֵין הָאוֹר מְתַפְשֵׁט כָּל כֶּף בְּתַחֲלַת הַיּוֹם רַק מְקַצֵּת מְקַצֵּת עַד שֶׁנִּתְפָּשֵׁט עַל הָאָרֶץ. כֵּן הַצְּדִיק הוּא בְּעֶצְמוֹ מְאִיר תָּמִיד, רַק הַמְּנִיעָה מַחֲמַת הַמְּקַבְּלִים. וְהַמְּנִיעָה הוּא מַחֲמַת הָאָרֶץ הַמְּפֹסֶקֶת, הֵינּוּ הָעוֹלָם הַזֶּה. כִּי בְּנֵי אָדָם מְשַׁקְעִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל כֵּן אֵינָם יְכוּלִים לְקַבֵּל אוֹר הַצְּדִיק (ליקוטי מוהר"ן ח"א קל"ג).

(2)

כָּל מְנַהֵיג אֲמַתִּי שֶׁבְּכָל דּוֹר יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה. וְגַם עֲכָשׁוּ שֶׁבִטֵּל הַנְּבוּאָה וְאֵין לוֹ נְבוּאָה מִמֶּשׁ. אַף-עַל-פִּי-כֵן בְּהִכָּרַח שִׁיְהִיָּה לוֹ רוּחַ אַחֲרֵת דִּקְדוּשָׁה מֵהַ שְׁאֵין לְשָׂאֵר אֲנָשִׁים שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ הַקְּדוֹשׁ רוּחַ נְבוּאָה. וְעַל יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁל הַצְּדִיק הַמְּנַהֵיג הָאֲמַת עַל יְדֵי זֶה עָקַר בְּרוּר הַמְּדַמָּה שֶׁעַל יְדֵי זֶה עָקַר שְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי עָקַר שְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה הוּא כְּפִי בְּרוּר הַמְּדַמָּה, עַל כֵּן צָרִיף כָּל אֶחָד לְחַפֵּשׁ מֵאֵד אַחֲרֵי מְנַהֵיג אֲמַתִּי לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו כְּדֵי לְזַכּוֹת לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה. דִּהֵינּוּ לְהֵאֱמִין בְּחִדוּשׁ הָעוֹלָם. שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת עוֹלָמוֹ יֵשׁ מֵאֵין הַמְּחַלֵּט. כִּי חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין בְּשׂוּם שֶׁכָּל רַק בְּאֲמוּנָה. שְׂזוּכִין עַל יְדֵי צְדִיק הָאֲמַת כְּנֹ"ל. וְאֵל תְּדַמָּה בְּנִפְשָׁךְ שֶׁבְּנִקֵּל יְכוּל אֵתָה לְזַכּוֹת לָזֶה לְהִתְקַרֵּב לְמְנַהֵיג אֲמַתִּי. כִּי בְּאֲמַת צְרִיכִין לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵד אַחֲרָיו. וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שִׁיְזַכֶּה לְמִצָּא מְנַהֵיג אֲמַתִּי שִׁיְזַכֶּה לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה עַל יְדוֹ, כִּי יֵשׁ מְנַהֵיגִים שֶׁל שָׁקַר. וְכִשְׂמַתְקַרְבִּים אֵלֵיהֶם אֵז אֲדַרְבָּא בָּאִים לְאֲמוּנוֹת כְּזָבוֹת. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ח)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה פו

תּוֹרָה פּוֹ: פּוֹסְעִים בּוֹ פְּסִיעַה קֶטְנָה

(א)

בימי החול יש שליטה לכוחות החיצוניים שהם מחוץ לקדושה, ואינם מניחים לאדם ללכת בדרכי ה' יתברך. אבל בשבת אין להם שליטה. ולכן בשבת אפשר ללכת בדרך ה' בקלות.

(ב)

הצדקה נותנת כוח לילך בדרכי ה' יתברך.

תּוֹרָה פּוֹ: תָּתֵן אֲמוֹת לְיַעֲקֹב (מ"ב ז')

(א)

תיכף שרוצה האדם לילך בדרך הישר, מתעוררים עליו דינים וייסורים. והסברא, שהיה צריך להיות להיפך, אך באמת תכליתם להביא עליו יראה, ועל ידי היראה יבוא לאמונה יותר גדולה.

(ב)

יראת הרוממות נקראת אמונה, כי מחמת שמאמין באמונה שלימה בה' יתברך שהוא רב ושליט וכל המציאות בידו, אזי בא לו יראת הרוממות - כבוד והערצה לה' יתברך.

(ג)

אי אפשר לבוא לאמונה אלא על ידי שיהיה לו תחילה יראת העונש.

תורה פז-פח

(ד)

כשרוצה האדם לילך בדרך הישר, צריך שיהיה לו יראה ואמונה. לפיכך מתעוררים עליו דינים המביאים עליו יראה. ואחר כך כשזוכה ליראת הרוממות, נמתקים כל הדינים.

תּוֹרָה פּח: הַמִּכְסָּה שָׁמַיִם בְּעֵבִים (תהלים קמז)

(א)

יראת ה' ואהבת ה' הן הידיים שדרכם מקבלים את השפע.

(ב)

אי אפשר להשפעות והברכות לבוא לעולם אלא דרך הצדיק. כי יש לו ידיים (אמונה) שבו יכול לקבלם ולהעבירם לעולם.

(ג)

הכוח שיש למלאך לקבל השפע מה' יתברך, והכוח שיש לו להשפיע על הדבר שהוא ממונה עליו, מכונים בשם ידיים. ביד ימין מקבל חיותו, וביד שמאל משפיע. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נו).

(ד)

על-ידי בנין ירושלים, דהינו תיקון שלימות היראה שבלב, על ידי זה נברא מלאך שמשפיע נבואה לכלי הנבואה. וזה המלאך שורשו מיראה, כי אותיות מלאך - ראשי - תיבות (תהלים ל"ד): **'כי אין מחסור ליראיו'**. (ליקוטי מוהר"ן

ח"ב א).

(ה)

צריך הצדיק להסתיר מלפרסם את גודל יראתו ואהבתו, היינו את הכלים שבהם הוא יכול לקבל ולהעביר את השפע לעולם. כי על ידי הפרסום, יהיה עליו קטרוג שימנע ממנו להוריד השפע.

תורה פח-פט

(ו)

הקדוש ברוך הוא מכניס בלב צדיק לחלוק על צדיק אחר שיכול להוריד השפע לעולם, כדי לכסותו מעיני המקטרגים. כי על ידי המחלוקת יורד ערכו בעיני העולם.

תּוֹרָה פֶּט: וְתַחֲסִינָהּ מֵעֵט מַאֲלָקִים

(א)

כל החסרונות של הנשמה, הוא חסרון בשכינה. כי הנשמה היא חלק וניצוץ מהשכינה. (ע"פ ליקוטי הלכות יו"ד ח"ב מילה ה ה).

(ב)

כללות נשמות ישראל הם השכינה, וכל אחד בנפרד, הוא ניצוץ ממנה.

(ג)

כל החסרונות שיש לאדם נובעים מחמת השבירה שהיתה בעת בריאת העולמות - המידות העליונות. כי על ידי השבירה נפלו ניצוצות ונחסרו מהמידות האלוניות - מהשכינה. ניצוצות של חכמה שנפלו לכל דבר הקיים בעולם כדי להוותו ולהחיותו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ז).

(ד)

החלק האלוני שנאצל מה' יתברך לשכון בתחתונים, מכנה בשם אלוקים - שכינה. והיא החיות האלונית המקשרת בין הקב"ה לבין העולמות התחתונים שבהם הוא שוכן.

(ה)

כשנודע לאדם שכל חסרונותיו נובעים ממצבה של השכינה, אזי יוכל להתעצב ויהיה לו קשה לעבוד את ה' יתברך. אך צריך האדם לחזק את עצמו בזה, שה' יתברך בעצמו נותן לו את הכבוד הזה, ומשתף אותו בסודותיו,

תורה פט-צ

ומגלה לו שהחיסרון מתחיל מלמעלה, ואז יוכל להגיע לשמחה וגדלות המוחין.

תּוֹרָה ע: אָנֹכִי אֲשִׁימָח בְּהוֹ (תּוֹרָה ק)

(א)

כל החסרונות שיש לאדם נובעים מחמת השבירה בעולמות, כלומר במידות של השכינה. שעל ידי השבירה נפלו ניצוצות מהמידות לכל דבר הקיים בעולם הזה כדי להוותו ולהחיותו.

(ב)

כל דבר שבעולם, יש בו ניצוצות קדושה שנפלו אליו בעת בריאת העולם. והם בחינת האותיות שנשברו ונפלו לכל דבר ודבר מזה העולם להוות את שמו - מהותו. וכל דבר יש לו שעה (עין אבות פ"ד), וצריך לבוא בשעה זו לאדם שהוא משורש אחד עם אותן הניצוצות שיש בזה הדבר. וכשמגיע זה הדבר לאדם זה, והוא מקבל חיות מזה הדבר, היינו הנאה מהדבר, על-ידי-זה נכללים האותיות - ההנאות - בנפש של זה האדם - בחיות שלו, ונעשה מהם קומה שלמה, ומתפשט בחיות של כל הגוף. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נ"ד).

(ג)

על ידי שמשמח האדם את עצמו באלוקיו, נשלמים כל החסרונות. כי הניצוצות שנחסרו מהשכינה מביאים לעצבות, והשמחה משלימה החסרונות.

(ד)

כָּל הַחֲסֵרוֹנוֹת שֵׁישׁ לְאָדָם הַכֹּל הוּא מֵצֵד הָאָדָם עֲצֻמוֹ, כִּי אִוֵּר הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ שׁוֹפֵעַ עָלָיו תָּמִיד, אֶךְ הָאָדָם עַל יְדֵי מַעֲשָׂיו הָרָעִים עוֹשֶׂה צֵל לְעֲצֻמוֹ, שֶׁאֵין מְגִיעַ עָלָיו אִוֵּר הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נ"ד).

ע"פ ליקוטי מוהר"ן קמא תורה צא-צב

תורה צא: ויהי ידיו אמונה

(א)

יש כמה מיני אמונה, יש אמונה שהוא רק בלב. והעיקר שצריך להיות לאדם אמונה כל-כך, עד שיתפשט בכל האיברים. כמו שמובא בכתבי האר"י, שצריך להגביה ידיו בשעת נטילה נגד הראש כדי לקבל הקדושה. נמצא שצריך לזה אמונה בידיים, כלומר להאמין שמחמת שמגביה ידיו כנגד הראש מקבל הקדושה, כי בלא אמונה אינו כלום.

(ב)

ככל שמתחזקים באמונה בדבר מסוים - בלי להבין בשכל, ומאמינים שכך הוא, זוכים אחר כך להבין את הדבר בשכל.

תורה צב:

(א)

על ידי מה שאדם נע ונד בתוך ביתו, יכול להחיות מתים, כמו שפיתוב בפאלישע כשהחיה את בן השונמית, כתיב בה (מלכים ב ד): "וילך אחת הנה ואחת הנה".

(ב)

אמונה אינה שיכה אלא בדבר שאינו יודע הטעם, ואף-על-פי-כן אצל המאמין הדבר גלוי כאלו רואה בעיניו הדבר שמאמין בו מחמת גדל אמונתו

השלמה (ליקוטי מוהר"ן ח"א סי'ב).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה צג

תורה צג:

(א)

העושה משא ומתן באמונה - שזוכר את ה' יתברך בעסקיו. וכן, כשההן שלו הן, והלוא שלו לאו. ובכל ענייני המשא ומתן מקיים את מצוות התורה, ועסקו בנחת עם הבריות. אחד כזה, מקיים את המצווה של "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבך", היינו, על ידו מתאהב ה' יתברך על הבריות.

(ב)

מצוות "ואהבת את ה'", היא שורש של כל מצוות עשה שבתורה, כלומר, כל המצוות צריכות להיעשות מפאת אהבתו את ה' יתברך.

(ג)

על ידי אהבת ה' יכול להגיע לגדלות המוחין ולהתפלל בשכל צח.

(ד)

על ידי שעושה משא ומתן באמונה, יכול להגיע למדרגה של למעלה מהזמן. כי על ידי בטחוננו בה' יתברך - שיספק לו כל מחסורו, אינו דוחק את השעה ואין השעה דוחקתו.

(ה)

אָמַר (רבנו) לְאַחַד שְׁמֵי שְׂאִינֵנוּ לְהוֹט וְנִבְהַל לְהוֹן, רַק עוֹשֶׂה מִשָּׂא וּמִתָּן בְּאַמוּנָה בְּמִמוֹנוֹ לְבַד וְאִינֵנוּ לוֹוֶה מְאַחֲרִים לְעִשׂוֹת מִשָּׂא וּמִתָּן גְּדוּל, זֶהוּ מְקַיֵּם

(דברים ו-ה): "וּבְכָל מְאֻדְךָ". (שיחות הר"ן רפ"ט).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה צד

תּוֹרָה עֵד: זְכָר חֶסֶדוֹ וְאַמוּנָתוֹ

(א)

כל מה שנברא, לא נברא אלא לכבוד ה' יתברך. היינו שעל ידי כל פרטי המציאות המופלאים יתגלה כבוד ה' יתברך שהמציאם מאין ליש. כי בלי הצמצום של כבודו בפרטים אלו, לא היה אפשר לגלות כבודו, היות שהוא אין סוף.

(ב)

כל המציאות נבראה בשביל ישראל, כי הם העיקר שמגלים את מציאותו וכבודו יתברך, וזה, על ידי שמקבלים עול מלכותו.

(ג)

כל אחד מישראל הוא לבוש לה' יתברך. כמו שכתוב "ושכנתי בתוכם" - בכל אחד מישראל. היינו שהאדם הוא הלבוש המגלה את אלקותו יתברך.

(ד)

הלבוש עושה את הכבוד לאדם. לכן קרא רבי יוחנן לבגדיו 'מְכַבְּדִי'. ישראל הם לבושיו וכבודו יתברך.

(ה)

העוונות יוצרים מסך המונע מה' יתברך להשפיע רוב טוב לישראל, ואזי, כביכול, יש לו צער מזה, כי על ידי השפעת הטוב לעולם מגלה מציאותו.

תורה צד

(ו)

כשרוצה ה' יתברך להשפיע איזה שפע לעולם, צריך הוא לדבר: "יהי כך!" כמו שכתוב: "יהי אור! ויהי אור", וכן בבריאת כל פרטי הבריאה.

(ז)

האותיות של הדיבור הם הכלים שעל ידם מתגשם השפע ויורד לעולם, לכן צריך לבטא בשפתיים: יהי כך!

(ח)

בעוונותינו הרבים, השכינה - האמונה - בגלות, וממילא אף הדיבור נפל לגלות ואינו דיבור באמת, לכן אין כוח בתפילה להוציא לפועל בקשותיו.

(ט)

הדיבור של האדם, הוא רוח פיו של הקדוש ברוך הוא. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ל"ח).

(י)

אותיות התורה מצטרפות לתיבות ומשפטים והם הדיבור של הקב"ה. דיבור זה בורא מלאך הממונה להשפיע את אותו דיבור שיצא מפי ה', היינו מחכמתו. לכן כשאנו מוציאים בפה את האותיות של התורה שנאמרה למשה רבנו, ע"ה, אנו מוציאים לפועל את דיבורו של ה' יתברך, וכאילו נאמרו עכשיו, כי אצלו יתברך, עבר, הווה ועתיד הם אחד, כי הוא מעל הזמן. (ליקוטי

מוהר"ן ח"א נ"ז).

(יא)

כאשר יגאלו ישראל, אזי יגאל גם הדיבור ויחזור להיות דיבור עם ה' יתברך באמת, ואז יוכל להשפיע ה' יתברך רוב טוב לעולם.

(יב)

חייב כל אחד לדאוג לתיקון העולם, כי כל העולם נברא בשבילו. ועיקר

תורה צד

תיקון, שיראה לגאול הדיבור מהגלות. וזה על ידי שיזכיר בתפילתו את האותיות, שהן הניצוצות השבורים שמהווים את כל פרטי הבריאה.

(יג)

**כִּי צָרִיךְ כָּל אָדָם לֹמַר: כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבְלֵי (סנהדרין לו) נִמְצָא
כְּשֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא בְּשִׁבְלֵי, צָרִיךְ אָנִי לְרֹאוֹת וּלְעֵיִן בְּכָל עֵת בְּתִקּוּן הָעוֹלָם
וּלְמַלְאוֹת חֶסֶד וְחַסְדֵי הָעוֹלָם, וְלְהַתְּפַלֵּל בְּעִבּוּרָם** (ליקוטי מוהר"ן ח"א ה)

(יד)

**כשמתכל האדם בדבר מה, צריך תיכף להאמין באמונה שלימה שיש
בדבר זה ניצוצות מחכמתו יתברך - שמוגדרות על ידי אותיות. ובוה הוא
מצרף לאמונה את החכמה.**

(טו)

**על ידי שמאמין האדם שיש בכל דבר ניצוצות מהחכמה האלוקית
שמתבטאות באותיות, ומדבר דבורי תפילה לה' יתברך עם אותיות אלו, אז
יכול להשפיע רב טוב לישראל.**

(טז)

**הניצוצות שבכל דבר הם החיות של אותו דבר. כאשר מעלים את החיות
אל ה' יתברך, היינו משייכים את החיות של הדבר לקב"ה, אזי הדבר נהיה
אפס, כי אין לו שום מציאות מעצמו.**

(יז)

**כִּן חִיְבָה חֲכַמְתּוֹ וְרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׂשִׁשְׁקֵל כָּף וְכָף אוֹתִיּוֹת וּנְקֻדּוֹת, וַיִּבְרָא בְּכַח
הַזֶּה וּבְאוֹתִיּוֹת וּנְקֻדּוֹת אֵלּוּ, הַדְּבָר הַזֶּה, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה לוֹ טַעַם הַזֶּה וְרִיחַ הַזֶּה
וּתְמוּנָה הַזֶּה, כִּפִּי אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת.** (ליקוטי מוהר"ן ח"א ט)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה צה

תּוֹרַה צֶה-עו

(א)

כשפרנסי ומנהיגי הדור מתגאים, אזי הקדוש ברוך הוא מקים עליהם בני אדם שיחלקו וידברו עליהם, כדי שלא תזוּח דעתם עליהם.

תּוֹרַה צֶה: זוּמִם רְשָׁע לַעֲדִיק (תהלים לו)

(א)

על ידי תפילת הצדיקים, מתעלים הניצוצות הקדושים של החכמה האלוקית שנפלו בשעת השבירה, וחוזרים למקומם אל הקב"ה, מדרגה אחר מדרגה, עד שנכללים בה' יתברך. כי התפילה מקשרת את האותיות לקב"ה, והאותיות הם הניצוצות.

(ב)

כשהצדיק עומד להתפלל והוא מדבק מחשבתו באותה מידה שבתפילה שהוא עוסק בה, נופלת לו מחשבה זרה מעין אותה מידה, והוא צריך ולהעלותה למקומה - לקשרה לקב"ה.

(ג)

לפעמים בָּא לצדיק מחשבה זרה שאי אפשר לו להעלותה למקומה, כי היא באה לו ממדרגה עליונה שעדיין אינו נמצא בה.

תורה צו

(ד)

כשיש מחלוקת על איזה צדיק, אזי מחשבה זרה מעין אותה מחלוקת באה למתפלל - ממדרגה גבוהה שאינה מדרגתו.

(ה)

אף על פי שאין הצדיק יכול להעלות למקומה את המחשבה הזרה הגבוהה, על ידי שרוצה להעלותה משבר בכוח רצונו בעלי המחלוקת.

(ו)

לְעֵנִין המחשבות זרות שבתפלה. וכבר ידוע, שכל מחשבה ומחשבה היא קומה שלמה, כמובא, ואמר שכשהאדם עומד ומתפלל כסדר ואינו משגיח על המחשבות זרות, ועל-ידי-זה הוא מנצח אותם ומעבירם ממנו (וכמבאר במקום אחר, שאין צריכין להסתכל עליהם כלל, רק לילך כסדר בתפלתו ולבלי להביט לאחוריו כלל, ועל-ידי-זה ממילא יסתלקו), אזי בדרך הלוכו בתפלתו הוא מפיל אותם, לזה חותף יד, ולזה חותף רגל, וכיוצא בזה בשאר האיברים. פרוש, כמו למשל בענין מלחמה, כשצריך לילך ולעבר בין הרבה רוצחים ואורבים, וכשהוא גבור ועבר ביניהם, אזי בדרך הלוכו הוא מפיל אותם, פי לזה חותף יד בדרך הלוכו ומפילו, ולזה חותף רגל וכו', וכיוצא בזה כן הוא ממש בענין התפלה, שכשמתפללין כסדר ואין משגיחין על המחשבות זרות ודוחין אותם ומפילם, אזי בדרך הלוכו בתפלתו הוא חותף לזה יד ולזה רגל וכו' כנ"ל, כי כל מחשבה זרה הוא קלפה, והיא קומה שלמה, כמובא, וכשמתגבר להתפלל כסדר ולבלי להסתכל עליהם, אזי הורג אותם או חותף מהם איברים כנ"ל

(ליקוטי מוה"ר"ן ח"ב קכב)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה צו

תורה צו: אלקים אל דמי לך

(א)

יש שני שכליים בשכינה המכונים 'אלדד ומידד', והן הַדְדִּים שלה ומשם יורד השפע לעולם.

(ב)

לפני בריאת העולם, קישט ועידן ה' יתברך את עצמו במעשיהם ותפילתם של הצדיקים שעתידים להיות בעולם. תענוגו היה מזה שהצדיקים ימשלו בתפילתם ויפעלו כל מה שירצו.

(ג)

כל אחד יכול לבוא למדרגה שימשול בתפילתו ויוציא דברים לפועל.

(ד)

כשמתפלל בגדלות, בגלל שהוא מיוחס, או שהוא צדיק ועמל בעבודת ה', לוקחים ממנו את הכוח למשול בתפילתו.

(ה)

התפילה המעורבת במחשבות זרות הבאים בגלל העוונות שעשה במזיד, או בגלל הרהורים רעים - מונעים אותו מלמשול בתפילתו.

(ו)

את המחשבות הזרות צריך לשבור על ידי התרכזות במחשבות הטובות של דיבורי התפילה.

תורה צז-צט

(ז)

על ידי ענווה נמשך עליו יראה, ויראה היא הנותנת ממשלה ומלכות למשול בתפילתו.

(ח)

על ידי שישראל מושלים בתפילתם להוריד שפע, נשלם רצונו יתברך, ויש לו יתברך תענוג מזה.

תורה צח

(א)

לעדיק יש עיני ה', כלומר שכל גדול לראות ולהבין עד היכן מגיעים הנזקים והפגמים שהעבירות גורמים לאדם.

(ב)

העדיק יכול לתת את עיניו לאדם שמוחו קטן. כלומר, לתת לו להבין בשכלו מה הוא עושה לעצמו בחטאיו, וזה עונשו, כי פתאום הוא קולט את טיפשותו ומצטער צער רב. וזה שאמרו חז"ל (ברכות נ"ח): "נתן בו עיניו ונעשה גל של עצמות".

תורה צט: וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' (דברים ג')

(א)

האדם צריך להתפלל תמיד בדביקות לה' יתברך, ואף אם לפעמים אינו יכול להתפלל בדביקות, יתפלל בכל כוחו כפי מה שיכול. ואחר כך אם יזכה להתפלל תפילה כראוי, יעלו אתו התפילות שנשארו למטה.

(ב)

אם התפילה בדביקות, אזי התפילה שגורה בפיו ומקובלת. וזה שאמר רבי

תורה צט-ק

חנינה בן דוסא: "אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל".

תורה ק

(א)

יש צדיקים שמזגם נח וטוב עם הבריות, וטובים המה לכל. ויש צדיקים שאין מזגם נח עם הבריות, ולפעמים ניראה מהם כעס וקפידה.

(ב)

הצדיק לוקח צדקותו מאור התורה, וכאשר הוא לוקח אור גדול מהתורה, והאור שווה לכלי קיבולו, כלומר מתאים לפי מעשיו, אזי האור של התורה יושב אצלו בשובה ונחת ודעתו נוחה עם הבריות. אך אם האור שהשיג הוא יותר גבוה ממעשיו, אזי אור התורה רותח בו וגורם לו להיות בלחץ וכעס, ואינו נוח עם הבריות.

(ג)

צריך כל אחד ואחד לצמצם את מחו ושכלו, שלא להניח את המוח לצאת חוץ לגבול שיש לו, שלא יהיה משויטט המוח במה שאין לו רשות לפי מדרגתו, בבחינת (תגינה י"ג): 'במפלא ממך אל תדרש, במכסה ממך אל תחקר', שזהו בחינת 'שדי' בחינת צמצום, כי 'שדי' - שיש די באלקותו לכל בריה (כמובא בפירוש"י פ"רשת ל"ד), הינו שכל בריה יש לו די וגבול באלקותו יתברך, שאסור לו לילך בשכלו כי אם עד הגבול, לא יותר, כי כל אחד ואחד יש לו גבול וצמצום בשכלו לפי ערכו, שאפלו בקדשה אסור לו לצאת חוץ לגבול שיש לו, בחינת: 'במפלא ממך אל תדרש וכו', בחינת (שמות י"ט): 'פן יהרסו אל ה' לראות (ליקוטי

מהר"ן ח"ב ה).

(ד)

אין אדם זוכה לתורה, אלא על ידי שפלות - שיקטין עצמו לפני גדולים ממנו, בני-אדם כערכו, קטנים ממנו, ולפני מדרגת עצמו (ליקוטי מהר"ן ח"א ט).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קא

תורה קא: בקרוב עלי מרעים

(א)

על ידי התורה שנקראת ראשית, ברא ה' יתברך את הראשית של כל המציאות.

(ב)

יש בתורה שני כוחות: סם חיים וסם המוות. סם חיים - כנגד שבעים אנפין (פנים) מאירים, שהם השכל דקדושה. סם המוות - כנגד שבעים אנפין חשוכים, שהם השכל של השקר.

(ג)

העכו"ם (עובדי כוכבים ומזלות) - הכופרים - יונקים את חיותם מהפנים החשוכים של התורה.

(ד)

כל אומה מאומות העולם יש בה את כללות המידות הרעות של כל האומות, אבל כל אומה היא מיוחדת באחת מהמידות הרעות. אבל בתאוות ניאוף אחוזים כל האומות.

(ה)

ה' יתברך רצה לתת את התורה לכל הברואים, אך מחמת שהתורה אסרה את כל המידות הרעות, סירבו האומות לקבלה.

תורה קא

(ו)

מי שיש לו את המידה הרעה המיוחדת של אומה מסוימת, אזי הוא נכנע תחת ממשלתה.

(ז)

כל הפורק ממנו עול תורה, נותנים עליו עול מלכות, היינו שעבוד בגשמיות. ועול דרך ארץ - שעבוד למידה הרעה של אחת האומות.

(ח)

כשפורק האדם מעליו את האנפין (פנים) הנהירין, מיד שורה עליו האנפין החשוכים, שהם עצבות, מרה שחורה ושאר הקליפות.

(ט)

בכל אדם ואדם יש את שתי הבחינות: אנפין נהירין ואנפין חשוכים. פנים קדושות של ישראל עם קדוש, ופנים טמאות של התאוות והמידות הרעות.

(י)

כשעובר אדם עבירה, אזי הטומאה השייכת לאותה עבירה שורה על עצמותיו ונוקמת בו. ואי אפשר לצאת ממנה, אלא על ידי התורה.

(יא)

אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, היינו שממית את עצמיותו, את האני שלו, את תאוותיו ומידותיו הרעות - שמהם כל הפגמים החקוקים על עצמותיו.

(יב)

מהאנפין החשוכים בא הסתרת הידיעה - ידיעת האלקות. כדי להגיע להשגת התורה - השגת האלקות, צריך להתייגע בתורה עד שזוכה להבינה, ואז זוכה לאנפין נהירין, ורק אז ניקרא אדם.

תורה קא

(יג)

כל מה שאדם משיג בשכלו זה נקרא אנפין נהירין - פנים מאירות.

(יד)

מנה שאדם מבין ומשיג בשכלו זה בחינת פנימי, כי זה השכל נכנס לתוך שכלו, אבל מה שאין יכול לנכנס לתוך שכלו, דהינו מה שאי אפשר לו להבין זה בחינת מקיפים, וכשעוסק לדבר עם בני אדם, ומכניס בהם דעתו, נמצא שנתרוקן מחו מהשכל והדעת שהיה לו, אזי על ידי זה נכנס השכל המקיף לפנים, כי על ידי שנתרוקן שכלו על ידי שהכניס דעתו בחברו, על ידי זה נכנס המקיף לפנים, וזוהי להבין בחינת השכל המקיף, דהינו שמבין מה שלא היה יכול להבין מתחילה. (ליקוטי מוה"ר ח"ב ז')

(טו)

עקר עבודת השם, לזכות למדות ומעשים טובים, וזה על ידי ששומר החכמה שבלב, שהוא המחשבה שבלב - שאצריכין לשמר מאד המחשבה שבלב, שהוא בחינת חכמת לב, שזהו עקר היצירין. כי מחשבות טובות הם יצר טוב, ומחשבות רעות הם יצר הרע, הינו כשחושב מחשבות טובות, אזי על ידי זה זוכה לפעלות ומדות טובות. (ליקוטי מוה"ר ח"א מ"ט)

(טז)

עיקר שם אדם, זוכים על ידי התורה שהיא השכל האמיתי, שמזכה את האדם למידות טובות, ההיפך מכל המידות הרעות של עובדי כוכבים ומזלות.

(טז)

השכל הפשוט ניקרא חכמה. וכשלומד ומבין ניקרא בינה. וכשיודע את התורה ניקרא דעת. ושלושה אלו הם הידיים שעל ידם יכולים לקבל את התורה - את ה' יתברך.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קב

תורה קב: אִתָּה תִּהְיֶה עַל בֵּיתִי

(א)

”כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, לא ברא אלא לכבודו” - כדי לגלות מלכותו. כי כל דבר בעולם הוא יש מֵאֵין, יצירה נפלאה שמכבדת את יוצרה. ועל ידי שהברואים מתבוננים בנפלאותיו, מתחזקת בהם האמונה שיש מי ששולט בכל המציאות, וכך מתגלה מלכותו שהיתה נסתרת עד לפני הבריאה.

(ב)

תיבות התפילה הם כלים שעל ידם מקבלים השפע.

(ג)

על ידי שמתגלה מלכותו יתברך, שהוא השולט בכול, נכפף הטבע תחת מלכותו. כי לפני התגלות מלכותו, הסתיר הטבע את מלכותו יתברך, כאילו הכול נעשה לבד בלי שום מכוון.

(ד)

הכופרים מכסים את הנסים בטבע, היינו שמסבירים את הנסים בדרך הטבע. ובאמת אפשר להסביר הנס בטבע, כי ה' יתברך משתמש עם הטבע לעשות נסים היוצאים מגדר הטבע. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ז).

(ה)

כשיכלו הכופרים המכסים הנסים בדרך הטבע, תבוא הגאולה. (ליקוטי מוהר"ן

ח"א ז).

תורה קב

(ו)

הנהגתו של ה' יתברך מוסתרת בדרך הטבע, בהנהגת המזלות. (ליקוטי מוהר"ן

ח"א ל"א).

(ז)

עיקר הכנעת הכופרים, חכמי הטבע, שתולים הכול בטבע ובמזל, על ידי שמרימים את הידיים אל הדעת, היינו שיודעים שאנחנו "מה?" ואין הידיים שלנו - שהם כלי המעשה - יכולות לעשות כלום מבלעדי ה' יתברך. (ע"פ

ליקוטי הלכות נט"י שחרית ב א).

(ח)

עיקר ידיעת אלקותו יתברך, אינו אלא מהגלוי על הסתום. ומחמת שרואים מהגלוי שה' מנהיג את העולם על פי הטבע ועל פי מערכת המזלות, נפלו הכופרים בטעות כאילו העולם מתנהג על פי הטבע, מבלעדי ה' יתברך,

כלומר, כאילו הוא עצמו טבע, ח"ו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב).

(ט)

כשמשפיע ה' יתברך רב טוב לישראל, אז מודים כולם כי מלכותו יתברך בכל מושלת. כי ישראל הם המייצגים את ה' יתברך בעולם, וכשנעשה להם טוב, מתגלה שבאמת יש מי שמשגיח עליהם.

(י)

השפע יורד לעולם תמיד בלי גבול. ותיבות התפילה מגדירות ומצמצמות את השפע כפי המבוקש, לכן התפילה היא כלי לקבל השפע.

(יא)

"מפי עליון לא תצא הרעות והטוב", כי אם אור פשוט ללא שום הגדרה. ולפי הכלים שמצייר לעצמו האדם, כך מצטייר האור בתוכם, אם לטוב או

להיפך. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ל"א).

תורה קב-קג-קד

(יב)

כשמשפיע ה' יתברך טוב לאדם, אזי מתעורר אצל אדם זה אהבה למטיבו, ורצון עז להתקרב אליו.

(יג)

ההסתכלות שמשתכל האדם על איזה דבר, עושה כלי לדבר, היינו צמצום והגדרה, כי ההסתכלות מציירת את גבולות הדבר, וגם מכניסה אותו בהגדרת זמן ומקום, ובזה מתחילה להיות לו מציאות (ליקו"א ע"ז).

(יד)

יש יראת שמים עליונה השופעת לאדם לפעמים ללא רצונו והשתדלותו, ועליה אין שכר. ויש יראה הבאה על ידי התבוננות שכלית במעשה ה' הנפלאים, בגדולתו ומלכותו אשר בכל משלה. כשזוכה ליראה זו תפילתו עושה פעולות.

(טו)

"מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים", כלומר, כדי שיפעלו תפילותיו, צריך להיות לאדם יראת שמים, שזו האמונה שיש משגיה שבידו לשנות את הטבע כרצונו ולהוריד שפע לעולם.

תּוֹרַה קֵג:

(א)

מסתמא, אם התלמידים אינם כראוי, אזי גם רבם כזה.

תּוֹרַה קֵד:

(א)

בשביל שחשד משה רבנו בבני ראובן שאינם רוצים חלק באלוקי ישראל, בן בנו איבד חלקו באלוקי ישראל ועבד ע"ז לפסל מיכה.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קה

תּוֹרָה קה: עֲזֵי וְזַמַּרְת י-ה

(א)

כל העולם צריכים רחמים גדולים, כי לכל אחד חסר הרבה בגשמיות ורוחניות.

(ב)

כולם זקוקים לרחמים, והרחמים הם לעיני כל, כמו שכתוב: "כי לא רחוקה היא ולא בשמים היא". אך בעוונותינו הרבים, בדור הזה, אין מי שיתפלל כך, שיוכל להמשיך הרחמים, מחמת שאין מי שיכיר גדולת הבורא כל כך.

(ג)

על ידי עסק התורה, ה' יתברך מרחם עלינו. וכשרואה שאין אנו יודעים להתפלל תפילה שתפעל ותוריד את השפע, הוא מתפלל במקומנו כדי להוריד לנו את השפע, כי אין השפע יורד אלא על ידי הדיבור.

(ד)

כשרוצה ה' יתברך להשפיע איזה שפע לעולם, צריך הוא לדבר: "יהי כך!" כמו שכתוב: "ויאמר אלקים יהי אור! ויהי אור". (ליקוטי מוהר"ן ח"א צ"ד).

(ה)

האותיות של הדיבור הם הכלים שעל ידם מתגשם השפע ויורד לעולם, לכן צריך לבטא בשפתיים: יהי כך! (ליקוטי מוהר"ן ח"א צ"ד).

תורה קה

(ו)

שפע של בהמה, זה שפע היורד אלינו ללא תורה ותפילה, כמו שמקבלים הבהמות את חיותם.

(ז)

האדם הוא עולם קטן שכולל את כל פרטי היסודות שמהם נתהווה העולם - יסודות רוחניים ויסודות גשמיים.

(ח)

כל אדם יש בו חלק מכללות כל העולמות והצירופים שמהווים את כל פרטי המציאות.

(ט)

יש אפשרות לאדם לדבק עצמו לכל פרט במציאות ולהיות כמותו, מפני שיש בו את היסודות של אותו פרט.

(י)

כשאדם הולך אחר שרירות לבו ותאוותיו, הוא מקשר עצמו ונדבק בסיטרא-אחרא, בצד האחר, בצד השלילי של העולם - צד הרע.

(יא)

מי שאין בו דעת אין בו רחמנות, כי אין מרחמים עליו מן השמים. לכן אינו יכול לרחם על אחרים.

(יב)

כל דבר שבקדושה יש בו שלוש בחינות: עיבור, יניקה, ומוחין. כל זמן שהדבר בכוח ולא בפועל, נקרא עיבור - כתינוק שעדיין לא יצא לעולם. אחר שיוצא מהכוח לפועל, ניקרא לידה ויניקה, היינו הוא נולד ומתחיל לינק מהמקור שממנו יצא. אחר כך, כשמתחיל לפעול פעולות חדשות על ידי

תורה קה

חכמתו, ניקרא מוחין.

(יג)

כשלומד האדם את חכמת התורה ונותן מחשבתו ולבו בתוך התורה – מוחו נמצא בעיבור בבטן התורה.

(יד)

כשמתחיל האדם להבין את התורה, ניקרא לידה ויניקה, כי מתחיל לינק ממנה שכל. ואחר כך כשמבין בחכמתו דבר מתוך דבר ורוצה לחדש בה חידושים הנובעים מחכמתו, ניקרא מוחין.

(טו)

כשזוכה לחכמת התורה, אזי האדם מקשר את מהותו לחכמת ה' שהיא שורשו ושורש כל הבריאה, ואז זוכה לתשובה שלימה. כי השיב את עצמו לשורשו - לחכמה, ונעשה בריה חדשה, ודעתו נשלמת, וזוכה לרחמנות התלויה בדעת, ותפילותיו פועלות.

(טז)

חכמת התורה היא חכמת האלקות, היינו החכמה המלמדת לדעת מי ומה הוא ה'.

(יז)

אין לנו כוח לעורר אלא את הרחמים הפשוטים של ה' יתברך, שיושיע לנו וימלא חסרונותינו. אבל כשצריכים לישועה גדולה, צריכים לעורר את רחמיו הפשוטים שיעוררו את רחמיו הגדולים עלינו.

(יח)

על ידי התורה זוכים לתשובה, היינו להשיב את עצמינו - מהותנו - שנשבתה על ידי העוונות בתוך הרע והטומאה - להשיבם למקומם לחכמה, לקודש, לטוב, לה' יתברך.

תורה קה-קו

(יט)

לפני שאדם משיב את מהותו למקור הטוב - לה' יתברך, אזי הדעת מבולבלת. כי ניצוצות מהשכל מפוזרים ושבויים בעמקי פרטי הרע שבו אנו נמצאים. וכשאין הדעת מיושב, אין יכולים לעורר רחמים אצלו יתברך, כי מי שאין בו דעת, אפילו על עצמו אין לו רחמים.

תוֹרָה קו: אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֵל דָּל (תהלים מא)

(א)

אין רחמנות גדולה יותר מהרחמנות שיש על מי שאין בו דעת. לכן צריך בעל השכל להכניס בו דעת.

(ב)

אצל כל אחד יש זמנים שדעתו מסתלקת ממנו, ואז הוא בקטנות המוחין. על ידי קטנות המוחין שורים עליו דינים, צרות וייסורים. כי בשכל קטן הכול ניראה עליו גדול וקשה, לכן צריך הוא לחזק את עצמו ולהביא את עצמו לגדלות המוחין.

(ג)

כשבא האדם לגדלות המוחין, אזי נמתקים כל הדינים והייסורים, ומושך על עצמו חסדים ורחמים.

(ד)

כשאין האדם יכול להשכיל את עצמו ולהגדיל את מוחו, עצה לזה להשכיל אחרים הנמצאים בקטנות המוחין, ועל ידי זה מתעורר מוחו מהשינה.

(ה)

סיפורי מעשיות של שנים קדמוניות מעורר המוח מהשינה.

תורה קז-קח

תוֹרָה קז: פִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אוֹיְבֶךָ (דברים טא)

(א)

כשנכנסות לפעמים בדעתו של הצדיק - הדבוק בה' יתברך - מחשבות של גאווה וגדלות, על זה שה' יתברך שוכן אצלו, יזכיר לעצמו שמי שיש לו גדלות אין יכול ה' לשכון עמו, כי אם יש 'אני', אזי אין 'אין' - אין ה' יתברך שוכן במקום שיש גאווה.

תוֹרָה קח: זְבַחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נְשִׁבָרָה (תהלים נא)

(א)

כל נפילה שנופל האדם מעבודת ה' יתברך, מלמוד תורה, מתפילה בכוונה, משמחה, מביטחון בה', וכו', הכול זה נפילה מהאמונה.

(ב)

כשמתקלקלת אצל האדם האמונה אפילו במעט, אזי הוא מפנה גבו לה' יתברך, ומיד ה' יתברך, כביכול, מפנה גבו אליו.

(ג)

לתקן את המצב של הסתרת הפנים מה' יתברך, כדי לחזור למצב של פנים אל פנים, זה על ידי שהאדם שובר רוחו בקרבו, ומתבייש על שנפל מהדביקות בה' יתברך.

(ד)

קִלְקוּל הָאֱמוּנָה היא גם-כן בְּחִינַת עֲבוּדָה-זָרָה, וְכִמּוֹ שְׂמוּבָא (בְּשֵׁם הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב) עַל פְּסוּק (דברים י"א): "וְסִרְתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹקִים אֲחֵרִים", שֶׁתִּכַּף כְּשִׁפְסָרִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא בְּחִינַת עֲבוּדָה-זָרָה (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ס"ב).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קט

תּוֹרָה קֵט: יֵשׁ חֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה...

(א)

הנה יש שני חבלים - שני צינורות שמהם יונקים חיות, חבל דקדושה וחבל טומאה. וצריך להיות לו חיות מחבל אחד משניהם. תיכף שהוא נפסק מחבל זה הוא נדבק בחבל שכנגדו, כי מאין יהיה לו חיות. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ח ו ק"ט).

(ב)

מוכרח כל אדם להיות קשור לאחד מהחבלים, כי בלי זה מהיכן יינק חיותו. ותיכף שנפסק מאחד מהחבלים נדבק בחבל השני.

(ג)

מי שמקדש את עצמו, נקשר לחבל דקדושה ויונק משם חיותו, ומי שמטמא עצמו נקשר בחבל טומאה ומשם חיותו.

(ד)

החבל היוצא מפי האדם הוא החבל הקושר אותו למקום שורשו, לטוב או להיפך.

(ה)

יש שהוא רשע כל ימיו, וכשמוציא הבל ומתאנח על מצבו הגרוע, על ידי זה ניתק מחבל הטומאה וניקשר לחבל של הקדושה. ויש צדיק מעיקרו ותוהא על הראשונות, ומוציא הבל ונאנח ומתחרט על פעולותיו הטובות, על ידי אנחה זו ניתק מהחבל של הקדושה ומתחיל לינק מהטומאה - מהתאוות וכדומה.

תורה קט

(ו)

אנחה היא כמו מיתה לגוף, כי אנחה שוברת גופו של אדם. (ברכות נ"ח).

(ז)

על ידי אנחה נעשה בריה חדשה. (ספר המידות - תשובה).

(ח)

לכל אחד יש רוח דילעלא (שלמעלה) ורוח למטה. האנחה היא כמו מיתה לנפש, כי על ידי האנחה מוסיף רוח בקרבו מהרוח דילעלא, בבחינת הכתוב "תוסף רוחם יגועון".

(ט)

בשעת ההסתלקות של האדם, הרוח דלעילא (שלמעלה) יורדת ונדבקת עם הרוח דילתתא (שלמטה) - נשמת האדם - ומחמת שהיא גבוהה ורוחנית יותר, אין מקומה למטה, והיא שואפת לחזור למעלה. לכן היא מושכת איתה את הרוח דילתתא וכך מסתלק האדם מהעולם. (ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' י).

(י)

בשעה שהאדם נאנח, אזי הוא מוציא רוח ומכניס רוח. בשעה שמוציא רוח הוא מת, וכשמכניס רוח - הוא חי מחדש.

(יא)

כשנאנח האדם אזי כל מהותו 'מתה'. לכן כשמתאנח על מהותו הרעה, על מעשיו ומידותיו וכדומה, אזי הוא מת ונפטר ממנה, ומיד כששב לחיות, מתחיל לינק חיים חדשים מהטוב. ולהיפך להיפך.

(יב)

טוב להרגיל את עצמו להיאנח על מעשיו שאינם טובים ולכסוף ולהשתוקק בתוקף אנחתו לשוב אל ה'.

תורה קי-קיא

(יג)

האנחה שמתאנח האדם על עוונותיו או על מעוט השגתו וכו', טובה יותר מכמה תעניות וסיגופים.

תורה קי: לא ימוש ספר התורה הזה מפִּיךָ (יהושע א)

(א)

לא ימוש ספר התורה הזה מפִּיךָ (יהושע א): כי התורה היא רוחניות. ואשר זך וישר פועלו, ושכלו רוחני, יכול לתפוס כל התורה כולה ולא ישכח דבר, כי דבר רוחני אינו תופס מקום, ויכולה התורה להתפשט ולשכון בשכלו. אך מי שהוא מגשם דברי התורה ועושה ממנה ממשות, אזי יש לה שיעור וקצבה, כמה הוא יכול לתפוס בשכלו ולא יותר, ואם ירצה להשיג יותר, אזי ידחה מה שכבר נכנס בשכלו. כדרך כל דבר גשמי, אם הוא כבר מלא, אם ימלאנו יותר ידחה מה שהיה בו כבר. עד כאן דברי קודשיו.

במלים שלנו: כאשר מוח האדם תפוס במחשבות חומריות ומנסים להכניס למוח עוד מחשבות, היות ואין מקום, הדבר החדש דוחה החוצה את מה שהיה לפני כן במח, וזאת השכחה.

כדי להבין את דברי רביז"ל הנ"ל, עלי להאריך קצת, כי הוא יסוד חשוב בהבנת תורתנו הקדושה בכלל:

כל דבר גשמי מוכרח להיות מוגבל תחת החוק של ציור, מקום וזמן. לכן שְׂכָלְנוּ לא יכול לקבל מציאות של דבר שאינו עומד תחת החוקיות הזו. למשל, אם נאמר שחפץ מסוים נמצא במקום מסוים, שְׂכָלְנוּ לא יקבל אם נאמר שאותו חפץ נמצא גם במקום אחר. כך הורגלנו לחשוב. לכן גם כשאנו עוסקים בעניין רוחני, רגילים אנו לחשוב עליו בהגבלות של ציור, מקום

תורה קי-קיא

וזמן. כשאנו חושבים בצורה כזו, הרי הגשמנו את הדבר הרוחני, ודבר גשמי תופס מקום. לכן כאשר נכניס אותו לְשִׁכְלָנוּ ונעסוק בו הוא יתפוס מקום, וכאשר יתמלא המקום על ידי עוד נתונים גשמיים, לא נוכל להכניס עוד דברים עד שנפנה מקום לדברים החדשים, וזה על ידי השכחה. אמנם אנו חייבים לדבר גם על המושגים הרוחניים במילים השייכות לציור, מקום וזמן, כי אין לנו שפה מיוחדת למושגים הרוחניים, אך עלינו לזכור שאנו משתמשים במושגים של השפה הגשמית רק בהשאלה. לכן, אין מקום לקושיות המתעוררות על הדברים הרוחניים, כי הקושיות נובעות מהשפה המושאלת ולא בגלל שבאמת יש קושיא בעצם העניין. למשל, כשתנא אחד אומר אסור, ותנא אחר אומר מותר - על אותו דבר, אחד אומר טמא והשני טהור, כן ולא, יש ואין, וכו', חז"ל אומרים שאלו ואלו דברי אלקים חיים, כלומר שניהם אמת. אין שִׁכְלָנוּ יכול להבין איך שניהם אמת - איך דבר והיפוכו יכול להתקיים בעת ובעונה אחת. אבל אם נפנים את הידיעה שהתורה היא רוחנית, וחז"ל מסבירים אותה ברובד הרוחני שלה, אין מקום לקושיות. כי ברובד הרוחני כן ולא, יש ואין וכו', יכולים לשכון ביחד בשלום, כמו שנאמר "עושה שלום במרומיו" - בין אש למים. לכן הדרך היחידה לקבל הדברים, על ידי אמונה פשוטה שאינה מוגבלת בהבנה שכלית. למשל, מה שאמרו חז"ל, מם וסמך שבלוחות הברית, בנס היו עומדות. וכן תיבת נוח יכלה להכיל את כל בעלי החיים בנס, כפי שפירש רש"י.

תּוֹרָה קיֵא:

(א)

ראש בני ישראל, ראשי תיבות - רבי. ולהיפך, "רשעים בחושך ידמו", ראשי תיבות - רבי. כלומר, זה לעומת זה עשה אלקים. מה שיש בקדושה - יש כנגדו בקליפה.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קיב

תורה קיב: עֵהר תַעֲשֶׂה לַתְּבָה

(א)

"זה לעומת זה עשה אלקים", כלומר, כדי שיהיה קיום לאיזה דבר בעולם, צריך שיהיה לו גם צד הפוך. כמו שאין קיום לאור ללא חושך; וכן ללא הסיטרא אחרא, הצד האחר, הצד השלילי - אין קיום לקדושה - לצד הטוב. לכן הסיטרא אחרא מסבבת את הקדושה תמיד, וכל מקום שיש בו דבר טוב, הקליפה הרעה (יחסית) סובבת סביבו.

(ב)

כשהאדם נמשך אחר עבירות, חס ושלום, הרי הוא מכניס את עצמו לשבי במחנה הסיטרא אחרא ושם מקומו. ואזי הם מסבבים אותו מכל צד בבלבולים ומושכים אותו יותר ויותר לעבירות.

(ג)

כאשר האדם השבוי בסיטרא אחרא, מעורר את רוחו לשוב אל ה', קשה לו מאוד לדבר לפני ה' יתברך דיבורים אמתיים עם לב, כי מוחו עטוף מכל צד בקליפות ומחיצות - מחשבות זרות המבדילים בינו לבין ה' יתברך. לכן דבוריו נשארים למטה ואינם פועלים, כי אינם יכולים לבקוע המחיצות.

(ד)

כאשר זוכה האדם לדבר לפני ה' יתברך, בדחילו ורחימו (ביראה ואהבה), עומק הלב, בהתעוררות גדול. אזי דבוריו בוקעים המחיצות ומעלים אתם גם את הדיבורים הקודמים שנשארו למטה.

תורה קיב

(ה)

כמו שהחותמת מייצגת את מהות החותם, כך מידת האמת היא חותמו של הקב"ה, לכן האמת יסוד הכול. וזה רמוז בַּא"ב, במיקומם של האותיות אמת. האות א' עומדת בראש האותיות, האות מ' היא באמצע, והאות ת' היא בסוף.

(ו)

מי שהולך עם אמת לפי מדרגתו, אזי מתלבש בו אור ה' בעצמו, שהוא האמת, ומאיר לו בכל המקומות החשוכים.

(ז)

האמת הוא הגשר דקדושה שעליו אפשר לעבור את העולם. עם האמת אפשר לעבור על כל הבלבולים ומניעות המַחַ שיש לאדם בעבודת ה' (ע"פ).

ליקוטי הלכות תפילין ה מא).

(ח)

כל בחינת השקר והחילוף הוא רק בבחינת השם - שמשקרין ומחליפין את השם מזה לזה. (כלומר השקר יכול להיות רק בשמות של הדברים - בחיצוניותם אבל לא במהותם. לנחושת אפשר לקרוא זהב, ולרע טוב, וכו', אבל לשנות את עצם הדבר אי אפשר).

(ע"פ ליקוטי הלכות ברכות השחר ג לט).

(ט)

"הבא לטמא את עצמו פותחים לו" - יש לו הרבה פתחים שדרך שם הוא יכול לפול לשקר והטומאה. דרך פתחים אלו אפשר גם לצאת משם.

(י)

למצוא הפתחים שבחושך שדרכם אפשר לצאת, זה על ידי שיזכה למצוא הפתחים שדרכם נפלו הגדולים ממנו במעלה. כי הנפילה למקום שנפל הגדול ממנו, אצלו תהיה עליה.

תורה קיב

(יא)

האדם הנמצא בחושך, בקטנות הדעת, ומסובב בסיטרא אחרא, יוכל למצוא את הפתחים לצאת דרכם מהחושך על ידי אור ה' - האמת.

(יב)

כשחשוך לאדם בחיים, עיקר החשכה היא במוח שמצייר את המציאות חשוכה.

(יג)

כשמדבר דבורי אמת לפני ה' יתברך - אמת גמור וצלול בלי שום דופי - הדיבורים האלה מאירים לו למצוא את הפתחים הנמצאים בחושך שנפל לשם.

(יד)

המשכיל המבין, יש לו להתפלל כל ימיו שיזכה פעם אחת בכל ימי חייו לדבר דיבור אחד של אמת לפני ה' יתברך כראוי, ובדיבור זה יוכל לקנות את כל עולמו בשעה אחת.

(טו)

יש כמה מדרגות באמת. ומי שזוכה לאמת האמיתי, אזי אור ה' יתלבש בו, והוא עצמו יאיר, כמו אבן טובה המאירה בעצמה.

(טז)

גם מי שלא הגיע למדרגה עליונה של אמת, עם כל זה, אם יש בו איזה מדרגה של אמת, אף כי אינו מאיר בעצמו, יוכלו אחרים להאיר בו למצוא את הפתחים לצאת מהחושך.

(יז)

כשרוצה האדם לצאת מהסיבובים של הסיטרא אחרא המסיתה אותו לתאוה, או דבר רע אחר, צריך לעשות פתח יציאה בדיוק באותו עניין,

תורה קיב

כלומר, עליו לדבר עם ה' יתברך על אותו עניין שבו הוא נמצא.

(יח)

עיקר עצתו של מי שנפל לחושך, שימשוך את עצמו אל האמת, ויביט רק אל האמת לאמתו, ויבקש רק את האמת לאמתו, וכנגד זה אין שום חושך שיחשיך לו.

(יט)

באיזה מדרגה שבה נמצא האדם, אפילו הכי נמוכה ומגושמת, אפילו בתוך העבירות ושאר הרע שבעולם, ישתדל לדבר דיבור אחד של אמת עם ה' יתברך. גם שאינו יכול כמעט לפתוח את פיו מגודל הייאוש והחושך שבו הוא נמצא. ידבר אפילו מילה אחת באמת, מכל הלב, כגון: "ה' הושיעה!" ובודאי האמת תאיר לו.

(כ)

כאשר זוכה האדם למצוא הפתח לצאת דרכו מהחושך, יוכל לעורר בתשובה אחרים שנפלו באותה נפילה, ולהוציאם מהחושך והגלות.

(כא)

יש שתיים עשר נוסחאות התפילה כנגד כל שבט ושבט, כלומר שתיים עשרה שערים - סגנונות - שדרכם התפילה יכולה להשפיע.

(כב)

צריך האדם להעלות תפילתו דרך השער של השבט שלו, היינו שיתפלל בסגנון הקרוב ללב, שעל ידו ידבר באמת. כי דרך שער אחר לא יעלו התפילות.

(כג)

עולם המלאכים, הוא עולם של שכליים שמנהיגים את עולם גלגלי המזלות. וגלגלי המזלות מנהיגים את העולם הגשמי. ה' יתברך מחיה ומקיים

תורה קיב-קיג

את כל המציאות ברצוננו, כי הוא השכל הכללי שמנהיג הכול. ומי שזוכה לאמת, על ידי זה נכלל בה' יתברך, ושותף גם הוא בקיום העולם, ונותן שפע וחיות לכל שלשת העולמות.

(כד)

הַנְּשָׂמָה הוא מנהיג הכולל של כל הגלגלים. ועל כן הנשמה נקראת גלגלתא, על שם גלגלי הרקיע שמתנהגים על ידה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א סא-ג)

(כה)

צריך לדעת איך ללחום עם חרב התפילה, שלא יטה אותה לימין או לשמאל, ושיהיה קולע אל המטרה. היינו שיתפלל לה' יתברך לבדו בלי להטות מחשבתו למחשבות הזרות. ולזה זוכים על ידי "משפט", כלומר שיהיה לו דעת לשפוט בצדק, שיהיה לו קו אמצעי בכל דבר שלא יהיה קיצוני לשום צד. ולדעת הזו מגיעים על ידי שידון ושפוט את עצמו על כל מעשיו בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ב).

(כו)

בכל דבר טוב הממוצע, כידוע, כי "טוב תורה עם דרך ארץ". כלומר, חכמה ועשירות. לכן כשמתפלל על איזה דבר יתפלל על הממוצע ולא יבקש על דברים קיצונים.

תורה קיג: ונפרעים מן האדם מדעתו ושלא מדעתו (אבות א)

(א)

בשם הבעל שם טוב זי"ע: קודם שנגזר איזה גזר דין, שואלים את כל ה'עולם' אם מסכימים לפסק הדין הזה, וגם את האדם שעליו נגזר הדין, חס ושלום. ואם כולם פוסקים שהדין הוא אמת וכך צריך להיות, אזי נפסק הדין כפי שפסקו.

תורה קיג-קיד

(ב)

אם ישאלו את האדם אם הפסק דין שהחליטו לגזור עליו הוא אמת, הוא יכחיש ויאמר שלא מגיע לו דין זה, וימצא נקודות זכות על עצמו כדי להפטר מהדין. לכן מטעים אותו ולא מגלים לו שהמקרה המובא לפניו לדיון, הוא עליו עצמו. כמובא במעשה של כבשת הרש (שמואל ב יב): נתן הנביא פֶּאֶל לדוד המלך להוכיח אותו על מעשה בת שבע. וסיפר לו מעשה שלא היה, על איזה עשיר שגזל את כבשת שכנו העני כדי לעשות ממנה סעודה לאורחיו. דוד כשומעו את המקרה פסק: "בן מות האיש הזה!" אמר לו הנביא: "אתה האיש".

(ג)

העניין עמוק מאוד, איך שואלים כל אדם מהי דעתו על גזר דין שמביאים לפניו. כי בכל הדיבורים ובכל הסיפורים שאדם שומע בחייו, יכול להיות ששם מוסתרת השאלה: "מה לדעתך פסק הדין במקרה זה", והאדם לא יודע ששואלים אותו על עצמו. לכן צריך להיזהר בזה מאוד לבלי לגמור את הדין ולהביע את דעתו בעניין, עד שישנה וישלש, כי הוא סכנת נפשות.

תּוֹרָה קִיד: הַמְכַסֶּה שְׂמִים בְּעֵבִים, הַמְכִּין לְאֶרֶץ מִטָּר

(תהלים קמז)

(א)

לעדיק שיש יראת ה' ואהבת ה', שהן הידיים שבהם הוא יכול לקבל את השפע ולהורידו לעולם.

תורה קיד-קטו

(ב)

טוב מאוד לצדיקים להיות גנוזים ולא מפורסמים, כי על ידי זה הם יכולים לקבל שפע ורוב טובה להוריד לעולם, כי אין המקטרגים יודעים ומכירים צדיקים אלו, ואין מי שימנע מהם להוריד השפע.

(ג)

צדיק שהוא מפורסם ומוכר, אזי המקטרגים מונעים ממנו להוריד את השפע לעולם, לכן ה' יתברך מכסה עליהם על ידי שמעמיד עליהם בני אדם שיחלקו עליהם וימעיטו ממעלתם.

**תּוֹרַה קטו: וַיַּעֲמֹד הָעַם מִרְחוֹק וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל
אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים**
(שמות כ')

(א)

מי שהולך בגשמיות כל ימיו, ואחר כך רוצה לילך בדרך ה', אזי מידת הדין והמשפט מקטרגים עליו, ואומרים שאינו ראוי לפי מעשיו לזכות למתנה הזו, היינו להתקרב לה' יתברך ולהציל עצמו בעולם הזה ובעולם הבא. לכן הם מזמינים לו מניעות שיפריעו לו להתקרב לה' יתברך, ואם הוא מצליח להתגבר על המניעות, אזי הוא בונה לו כלים לקבל את אורו יתברך.

(ב)

ה' יתברך מתנהג לפי חוקי המשפט והדין צדק. וכאשר באמת האדם אינו ראוי להתקרב אליו, הוא מוכרח להסכים לקטרוגים ולהעמיד מניעות לאדם זה. אך הוא אוהב ישראל יותר מאהבת המשפט, לכן הוא מסתיר עצמו בתוך המניעות, כדי שכאשר יביאו המקטרגים את המניעות לאדם, הם יביאו אותם אתו יתברך. כלומר, ה' מסתתר בתוך המניעות ומגלה לך שהוא עצמו עושה לך המניעות.

תורה קטו-קטז

(ג)

ה' יתברך מסתיר עצמו בתוך המניעות, כלומר, שהוא בעצמו משתדל להיות השליח שמביא את המניעות, כדי להראות את עצמו בכל פעם לאדם כדי לקרבו אליו, כי באופן גלוי אינו יכול להתקרב מסיבת הקיטרוג.

(ד)

מי שהוא בר דעת, הוא מבין לפי גדולת ה' יתברך, ששום דבר לא יוכל להרחיקו מאביו, אפילו אם עשה מה שעשה, עדיין הוא נקרא בן לה' יתברך שאוהבו עד אין סוף. לכן הוא מבין שהמניעה היא רק כלפי חוץ, כדי לשמור כביכול על החוק. ויודע שאביו נמצא מאחורי כל העניין, והוא עוקף את המניעות ומתקרב לאביו.

(ה)

מי שאינו בר דעת, ואינו מבין שכל הממשלה והמלוכה היא ביד ה' יתברך. כשבאה עליו מניעה מסוימת, הוא בורח ולא מתאמץ לשבור את המניעה.

תורה קטז:

(א)

הַנּוֹתֵן צְדָקָה נִצּוֹל מֵעֲבֵרוֹת, כִּי "כָּל הַמֵּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת מֵרַחֵם עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם" (שבת קנ"א), "וְכָל מִי שֶׁאֵין בּוֹ דְּעָה אֲסוּר לְרַחֵם עָלָיו" (ברכות לג), וְכִיּוֹן שֶׁמֵּרַחֵם עָלָיו (כי ריחם ונתן צדקה), בְּהִכָּרַח נֹתֵן לּוֹ דְּעָת, וְאֲזִי נִצּוֹל מִלְּבוֹא לְיַדֵּי עֲבָרָה, כִּי "אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנָס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת" (סוטה א), אֲבָל כְּשֵׁי שֶׁ לּוֹ דְּעָה נִצּוֹל מֵעֲבֵרוֹת.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קיז

תורה קיז:

הַעֲנִין שְׁקֵשָׁה לִישׁן בְּמוֹצָאי שַׁבָּת

(א)

אין אליהו הנביא מתגלה בשבת ולא בערב שבת. (עירובין מג:). כלומר, ממוצאי שבת מתחיל הזמן שיכולה ההארה של אליהו הנביא להתגלות.

(ב)

אליהו הנביא יבוא להרחיק את השקר ולקרב את האמת בעולם.

(ג)

כשירחיק אליהו הנביא את השקר, ממילא ירחיק את בחינת המיתה והשינה מהעולם. לכן קשה לישן במוצאי שבת, כי אז מתחילה להתגלות הארת האמת - הארת אליהו הנביא.

(ד)

השקר הראשון בעולם התחיל מהנחש שהוא השורש של השקר. על ידי השקר שלו הפיל את אדם וחווה לכפירות בה' יתברך ועל ידי זה הביא את המיתה לעולם.

(ה)

השינה היא אחד משישים במיתה.

(ו)

"אם אין דעת הבדלה מנין" (ירושלמי ברכות פ"ה), לכן כשיש הבדלה במוצאי שבת, אזי יש גם דעת, והשינה היא הסתלקות הדעת, והדעת מסלקת את השינה,

תורה קיז-קיא

לכן קשה לישן במוצאי שבת.

תורה קיח:

(א)

התנאים הקדושים קראו אחד לחברו בשם משה, כמו שכתוב: "משה שפיר קאמרת" (משה, יפה אמרת!) (שבת ק"א), וזה לרמז שכל צדיק יש בו את בחינת משה, שהוא משיח.

(ב)

כל צדיק הדור שהוא בחינת משה - משיח, הוא סובל ייסורים בשביל כלל ישראל כדי להקל מעליהם.

(ג)

חידושי התורה שמחדש הצדיק, באים מרוחו של משה-משיח, כי רוח אלקים - רוח הקודש של משה - מרחפת על פני המים. אין מים אלא תורה.

(ב"ק).

(ד)

כשלומד אדם איזה דבר, טוב לפרש את הדבר בלשון חול, בשפה פשוטה הנהוגה במדינה, כדי שיהיו הדברים מובנים בתכלית.

(ה)

מחמת פשעינו, אין אנו יכולים להשיג את דיבורו של הצדיק כפי שהתחדשו לו, היינו לפי השגתו בתורה. לכן רק בלשון חול פשוטה אנו יכולים להבינם.

(ו)

אנשים הרמים במעלה, יכולים להשיג את דברי הצדיק כפי שהוא השיגם.

תורה קיט-קכ

תּוֹרָה קיט:

(א)

הנכנס לבקר את החולה בשבת אומר: "יכולה היא שתרחם" (שבת יב). היינו יכולה השבת לרחם. כי בשבת נמשך דעת. ומי שיש בו דעת יש בו רחמנות, לכן ירחמו עליו. כי מי שאין בו דעת אסור לרחם עליו.

(ב)

כעס הוא היפך הרחמנות והוא מחמת כסילות.

תּוֹרָה קכ:

(א)

"וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה: כְּתוּב זֹאת זִיכְרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׁים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ" (שמות י"ז)
אף שאמר לו לכתוב בספר, אף על פי כן לא הסתפק בזה, וציוה לו לדבר פה אל פה עם יהושע, היינו שלא די בספרי מוסר, אלא צריך ללכת לצדיק לשמוע ממנו תורה, פה אל פה.

(ב)

כשעמדו ישראל על הר סיני לקבל את התורה, קידש אותם ה' יתברך ככלה על ידי שתי מרגליות: "נעשה ונשמע". וכשעשו ישראל את העגל אבדו את ה"נעשה" ונשאר להם רק ה"נשמע".

(ג)

ללמוד מתוך ספר זה עשייה - בחינת "נעשה", אבל אין כוח בספר כל כך לעורר את הלומד, כי איבדנו את ה"נעשה" בחטא העגל, וה"נשמע" - זה בחינת מה ששומעים מהצדיק פה אל פה.

תורה קכ-קכב

(ד)

השומע מפי הרב, מסתייעא מלתא טפי (עוזר הדבר יותר). (ספר המידות, למוד).

(ה)

אינו דומה הלומד מפי עצמו ללומד מפי הרב. (ספר המידות, למוד).

תורה קכא:

אז אמרתי הנה באתי במגלת ספר פתוב עלי לעשות

רצונך (תהלים ז')

(א)

כשאדם לומד בספר, ובכל מקום שהוא לומד מוצא שם את עצמו, כלומר, שלוקח לעצמו מוסר ורואה פחיתותו ושפלותו, לעומת המדרגות הנפלאות של הצדיקים המובאים בספר שלומד, זה סימן שחפץ לעשות באמת רצון ה' יתברך.

תורה קכב: וגם נצח ישראל לא ישקר (שמואל א טו)

(א)

"וגם נצח ישראל לא ישקר" (שמואל א ט"ז). כי זה ידוע שמדת הנצחון אינה סובלת האמת. כי אף אם יראה לעינים דבר אמת, ידחה אותו מחמת הנצחון, וזה מבורר מאד. אך לא כמדת בשר ודם מדת הקדוש-ברוך-הוא, כי הקדוש-ברוך-הוא אף בהנצחון הוא אמת, ואינו משקר, חס ושלום.

(ב)

יש מידת הניצחון שרוצה לנצח את השקר, כדי שתתגלה האמת.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קכג

תורה קכג:

(א)

העיקר והיסוד שהכול תלוי בו, לקשר עצמו לצדיק שבדור, ולקבל זכריו על כל אשר יאמר, כי הוא זה - דבר קטן ודבר גדול - לבלי לנטות מדבריו ימין ושמאל.

(ב)

צריך האדם לסלק ממנו כל החכמות, ולסלק דעתו כאילו אין לו שום שכל, בלעדי השכל שיקבל מהצדיק, וכל עוד שיש לו עדיין שכל עצמי אינו בשלמות.

(ג)

לולי שהיו ישראל משליכים כל החכמות שלמדו במצרים, לא היו יכולים לקבל את התורה. ואפילו כל האותות והמופתים שעשה משה לעיניהם, לא היה מועיל לחזק אמונתם. על זה אומר הפסוק בקבלת התורה "עם נבל ולא חכם", ותרגם אונקלוס: "עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו" (העם שקיבל תורה בזכות שלא התחכמו) (דברים לב) - היינו על ידי שלא התחכמו והשליכו מהם את כל החכמות, יכלו להשיג את התורה.

(ד)

עיקר העבודה להיות תם וישר ירא אלקים וסר מרע, בלי שום חכמות.

תורה קכד-קכה

תּוֹרָה קכד: שִׁיר מְזֻמָּזָר לְמִנְעָה, זְמִירוֹ לְמִי שֶׁמִּנְעָחִים
אוֹתוֹ וְשִׁמַּח (פסחים ק"ט)

(א)

ה' יתברך מזמין לאדם העומד לפניו בתפילה דיבורים של חן - בטענות ואמתלאות - כדי שיוכל לנצח אותו יתברך שייתן לו את מבוקשו. כי יש לה' יתברך תענוג גדול למלא את בקשת בניו.

תּוֹרָה קכה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכַלְוּהוּ הַיּוֹם (שמות טז)

(א)

לפעמים אדם אוכל, אף שאינו רעב, כדי להשלים את אחת הסעודות שהפסיד אתמול. ולפעמים אוכל בשביל מחר, שמא לא יהיה לו מה לאכול מחר.

(ב)

צריך לכוון באכילות של סעודות השבת - אף אם הוא שבע - שהוא אוכל רק בשביל היום - יום השבת, היינו לקיים מצוות אכילת שבת כפי שציוונו ה' יתברך.

(ג)

בשבת צריכים להרבות במאכל ובמשתה כפשוטו, כי אכילת שבת כולה קודש - כולה אלקות.

(ד)

עיקר כבוד השבת הוא האכילה - עונג שבת.

תורה קכה-קכז

(ה)

עיקר קדושת שבת הוא שמחה - שצריכין ליזהר מאד להיות שמח וטוב לב בשבת. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות שבת הלכה ז אות מ"ה)

תורה קכו:

(א)

בכל מקום ששבחו החבריא את רבי שמעון בן יוחאי, על שגילה להם סוד נפלא, תמצא שאחר כך אמר להם עוד חידושי תורה.

(ב)

איתא (מובא), שאמרו תלמידיו לרבי שמעון בר יוחאי: וי לְדָרָא כַּד תְּסַתְּלַק (אוי לדור כאשר תסתלק מהעולם). כי מחמת גודל התענוגים והשעשועים שקבלו מרבים, רבי שמעון בן יוחאי, על-כן, תיכף ומיד התחילו להתגעגע, ועלה על לבם הצער שיהיה להם בהסתלקותו. כמו כן בשבת נאמר "שבת וינפש" - 'כיון ששבת וי אבדה נפש' (ביצה טז) היינו, מחמת גודל התענוג של הנפש יתרה שבאה בשבת, מתחילים תיכף להתגעגע ולהצטער על אבידת הנפש במוצאי-שבת. ואלה הגעגועים מביאים את הנפש יתירה בשבת.

תורה קכז:

(א)

הבגדים הם בסוד הלבוש הרוחני הנקרא חשמ"ל, שהוא שמירה לאדם. על כן צריך שהבגדים יהיו שלמים תמיד ולא קרועים, כי הוא קלקול השמירה. הבגדים בעצמן תובעין את האדם, אם לא נזהר בשמירתן, לכבדן כראוי ולהחזיקן בנקיות.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קכח

תּוֹרָה קכח-קכט

(א)

אֵיתָא (מובא) בגמרא (יומא ט:): לעניין היצר הרע של עבירה, דהיינו תאוות המשגל: "כְּחִלְיָנְהוּ לְעֵינָהּ וְשִׁבְקוּהוּ" (סימו את עיניו ועזבוהו). נמצא שאף-על-פי שסימו את עיני היצר הרע של ניאוף, אף-על-פי-כן הוא נשאר. וזה בחינת מה שנמצא לפעמים באנשים הכשרים קצת, שמחמת שנוגע יראת השם בלבו, הוא משפיל עיניו ואינו מסתכל בנשים, ואף-על-פי-כן, הוא גונב את העין כלאחר יד ומסתכל מן הצד, והוא בחינת "כְּחִלְיָנְהוּ לְעֵינָהּ דִּיצְרָא" - שמסמא עיני היצר הרע שרוצה להסתכל, והוא מסמא עיניו, על-ידי שמונע עצמו מלהסתכל, ואף-על-פי-כן, נשאר היצר הרע, כי מסתכל מן הצד כלאחר יד.

תּוֹרָה קכט: אָרְץ אוֹכֶלֶת יוֹשְׁבֵיהָ (במדבר יג)

(א)

כשמקורב לצדיק, אף שאינו מקבל ממנו כלל, הוא גם כן טוב מאוד. והאמונה שמאמין בו מועיל לעבודת ה'.

(ב)

טבע האכילה שהמזון נתהפך לניזון. כגון, כשבעל חי אוכל צמח, נתהפך הצמח לחי; וכן האדם שאוכל צמח, או שאוכל חי, הם מתהפכים לאדם.

תורה קכט-קל

(ג)

לכל איבר בגוף שאליו נכנסים היסודות המרכיבים את המאכל שאוכל, הופכים להיות כמהות אותו איבר. למשל, האוכל שמגיע למח נהפך להיות מח, והמגיע ללב נהפך להיות לב, וכו'.

(ד)

כשדבוק האדם לצדיק ומאמין בו, הוא נאכל על ידי הצדיק, כביכול, ונתהפך למהות הצדיק ממש.

(ה)

קדושת ארץ ישראל היא האמונה - ההשגחה, שנאמר (דברים יא): "תמיד עיני ה' אלוקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה".

(ו)

נאמר על ארץ ישראל: "ארץ אוכלת יושביה". כלומר, מי שיושב בה נאכל על ידה ונתהפך למהותה הקדוש - לאמונה, לכן אמרו חז"ל: "ההולך ארבע אמות בארץ ישראל מובטח לו שהוא בן העולם הבא".

(ז)

צריך האדם להכניע את החומריות של הגוף כדי שתתהפך למהות הנפש, ואז יכולים להתחבר אצלו המוחין חכמה ובינה, ומחיבור זה תיוולד לו דעת.

תורה קל: כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו (סוכה נב)

(א)

על ידי ענווה ניצול מניאוף וזוכה לשמירת הברית.

תורה קל-קלא

(ב)

כל המתגאה לסוף נכשל באשת איש, שנאמר: "ואשת איש נפש יקרה תצוד" (סוטה ד:). היינו נפש המתגאה.

(ג)

"כל הגדול מחברו", היינו שיש לו גאווה וגדלות - "יצרו גדול ממנו" - שמתגבר עליו יצר הרע בתאוות ניאוף.

תורה קלא:

(א)

כשבא לאדם איזה כבוד, והוא לוקח את זה לעצמו, ואינו מקשרו לה' יתברך, אזי הוא בסכנה גדולה. כי מתחילים לדון אותו ולשאול, האם באמת הוא ראוי לכבוד הזה שלקח לעצמו.

(ב)

כשמגיע זמן פטירת האדם מן העולם, אזי נפשו מסתלקת אל מלך הכבוד, שהוא שורשה. כלומר אל ה' שהוא שורש הכבוד, בבחינת (ישעיה נ"ח): "כבוד ה' יאספק" - שהסתלקות ואסיפת הנפשות הם לתוך הכבוד - כי שם שורשם.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ז).

(ג)

הכבוד הוא אם כל חי, השכינה, והיא שורש כל הנפשות, שמשם נולדו הנפשות לעולם. וכשמסתלקת הנפש מן העולם, היא חוזרת להסתלק למקורה, לתוך הכבוד. לכן, כשבא כבוד חדש לאדם צריך להיזהר ולהישמר לא לקחת את הכבוד לעצמו ולהדביקו לנפשו, כי אולי פָּא הכבוד כדי לסלק נפשו אל שורש הנפשות. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ז).

תורה קלב-קלג

תוֹרַה קֶלֶב:

(א)

יש צדיק שהוא מפורסם במקום אחד ובמקום שני הסמוך לראשון אינו מפורסם כלל, ויכול להיות שבמקום שלישי שוב הוא מפורסם. אף על פי שבמקום השני אינו מפורסם, צדקתו משקה את המקום השני מתחת לפני השטח ומחיה אותו, כמו מעין דנפיק (שיצא) מאתר חד, ואזלי מתחות לארעא (והולך מתחת לפני הקרקע), עד שנובע ויוצא בריחוק במקום אחר. ובמקום שהולך תחת הארץ הוא משקי את שורשי האילנות. (זוהר תצא ר"פ).

תוֹרַה קֶלֶג:

וארח צדיקים פאור נגה הולך ואור וכו' (משלי ד')

(א)

כמו שהשמש מאירה במקומה תמיד, ורק כדור הארץ מסתיר את אורה. כך הצדיק מאיר תמיד, ורק מפני שהאנשים מסתירים אורו על ידי הארציות והחומריות, חשיבותו נופל בעיניהם וניראה להם שאינו מאיר.

(ב)

מטבע קטנה המונחת כנגד העין, יכולה להסתיר הר גבוה שהוא גדול פי כמה אלפים מהמטבע, וזה מפני שהוא קרוב מאוד לעין.

(ג)

האדם השקוע בהבלי העולם הזה הקטן והמועט, הוא רואה לנגד עיניו רק את העולם הזה, וחושב שאין טוב מזה, וזה מה שמונע אותו לראות את האור הגדול ואת העונג שיש בתורה.

תורה קלג-קלד

(ד)

לבושים דמלכא (לבושי המלך) - עניינם להמשיך תיקונים, היינו להלביש האור העליון (הקב"ה) בכמה צמצומים ולבושים - באופן שנזכה כולנו לקבל האורות העליונים כדי שנדע ונאמין בו יתברך. וזה כל עבודתם של הצדיקים, להכניס בעולם ידיעת אמיתת אלקותו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב כלאי בגדים ד ב).

(ה)

המחיצות המפסיקות שהן המניעות, הם הלבושים שעל ידם עיקר בניית הכלים לקבל אור הצדיק. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב כלאי בגדים ד ב).

(ו)

כל אורחות ה' חסד, וברא הכול בחכמה, באופן שיהיה לאדם בחירה, שמי שרוצה, יכול על ידי המחיצות, הלבושים, והמניעות, לקבל על ידם אור הצדיק. אבל אם אינו רוצה, אזי המחיצות חוצצים בפני עיניו. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב כלאי בגדים ד ז).

תורה קלד:

(א)

צריך להיזהר מאוד כשמגלה תורה, אפילו ליחיד, וכל שכן לרבים, שלא יגלה את השכלים הגבוהים שאינם ראויים לשכל השומע - שאין לו כלים לקבלם. כי אם דבוריו לא יולידו אצל השומע שום דבר טוב, הרי זה כמו זרע לבטלה - שמשליך טיפי השכל לבטלה.

(ב)

צריך להיזהר ולפلس דברי תורתו כשמדבר לפני רבים, שדיבוריו יתחלקו לכל אחד מהשומעים לפי כליו, ולא יותר, אף שמדבר לכולם בבת אחת.

תורה קלד

(ג)

לפעמים התורה שמגלה למי שאין לו כלים לקבלם, היא ממש כמו לידה הבאה מניאוף, כי יכול להיות שאצל השומע יוולדו מעשים שאינם מתאימים למדרגתו.

(ד)

זה שאומר תורה לבטלה - שאומר לפני מי שלא יוולדו לו מעשים טובים, יכול להתגבר עליו יצר הרע של ניאוף.

(ה)

צריך המלמד שיהיה למודו עם המתקרבים בכוונה זו: ללמוד על מנת ללמד, לשמור ולעשות. ואז ה' יתברך ישמור אותו מתלמידים שאינם הגונים, שלא יכתבו על לבם דברי תורתו וישכחו אותם

(ליקוטי מוה"ר"ן ח"א סי')

(ו)

ספנה גדולה להיות מפרסם ולהנהיג העולם. לא מבעיא כשאינו ראוי פלל, רק אפלו עובדי השם באמת, גדולי הדור, יש עליהם סכנות נוראות בהנהגת העולם. כי איש פשוט רחוק מאד, שיעבר על רציחה, אפלו אם אינו איש פשר, כי אין לו תאווה לזה ואפלו כשמגיע, חס ושלום, לתאווה כזו, רחמנא לצלן, אינו בא לידו, ויש לו כמה מניעות לזה. ואפלו אם יעבר, לא יעבר כפי-אם לעתים רחוקות, וקרוב שלא יעבר רק פעם אחת כל ימיו. אבל בהנהגת העולם ובחידושי דאורייתא שמחדשין, יכולים לעבר ממש גנב ונאף ורצח בכל פעם, בכל רגע, רחמנא לצלן

(ליקוטי מוה"ר"ן ח"ב יח)

(ז)

ספנה גדולה לומר תורה, וצריך לזה יגיעה גדולה ואמנות יתרה, שיוכל לשקל בפלס דבריו, באפן שלא ישמע כל אחד מהשומעין כפי-אם מה שצריך לו, לא יותר ואף-על-פי שהכל שומעין כל התורה שאומר

(ליקוטי מוה"ר"ן ח"ב מז)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קלה

תורה קלה: כי אקח מועד

כי אקח מועד אני מישרים אשפט (תהלים עה)

(א)

משה רבנו זכה לענווה, על ידי שזכה למ"ט (49) שערי בינה - כל שעור ושעור הוא הבנת הלב, שהכול נעשה על ידי הקב"ה: מחשבה, דיבור ומעשה, בכללות ובפרטות.

(ב)

ביום טוב מאיר השכל של הבינה, שעל ידה זוכים לענווה.

(ג)

כל אחד מהימים טובים מכריז וקורא ומגלה את הרצון - שהכול מתנהג רק על פי רצונו יתברך בלבד, בבחינת (ויקרא כ"ג): "מקרא קודש" - שהיום טוב קודש קורא ומכריז את הרצון. כי בכל יום טוב ויום טוב עשה השם יתברך עמנו אותות נוראות, שהם היפך הטבע, שעל ידי זה נתגלה הרצון, שהכל ברצונו, ואין שום חיוב הטבע כלל. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ד).

(ד)

הידעת הוא בחינת תלת (שלוש) מחין, תלת חללי דגלגלתא (הגולגולת) והם בחינת שלש רגלים. כי כל רגל הוא בחינת התחדשות המחין, שנמשך שכל חדש לתקן שלש מדות. על-כן צריכין לזהר מאד בכבוד יום טוב ולקבל

תורה קלה

השֶׁלֶשׁ רְגָלִים פָּרְאוּ. כִּי עַל יְדֵי זֶה זֹכֵינ׳ לְתַקֵּן הַשְּׁלֹשׁ מִדּוֹת: 'בְּפֶסַח
נִתְתַקֵּן תְּאֵוֹת מִמוֹן', 'בְּשִׁבּוּעוֹת נִתְתַקֵּן תְּאֵוֹת מִשְׁגָּל', 'בְּסִכּוֹת נִתְתַקֵּן תְּאֵוֹת
אֲכִילָה'. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב א').

(ה)

סגולה להינצל מגדלות ולזכות לענווה, לכבד את הימים טובים במאכל
ובמשתה, ולקבלם בשמחה ובהרחבת הלב, כל אחד כפי יכולתו.

(ו)

כל דבר שבעולם יש בו איזה כוח מיוחד שאין בדבר אחר, והכוח הזה הוא
כוח ה' יתברך שמתגלה לעולם על ידי אותו דבר.

(ז)

השכל - הנשמה - ושאר הדברים הרוחניים, הם פנימיים. ואילו הלבושים,
פרטי הבריאה שלנגד עינינו, הדברים הגשמיים - נקראים חיצוניים -
קליפות.

(ח)

לכל הדברים החיצוניים שבעולם המכונים קליפות, יש אפשרות להטעות
את האדם כאילו הכוח שבהם, הוא כוחם שלהם שאינו כוח האין סוף יתברך,
וזה נובע מההסתרה שבו נמצאת מלכות ה', לכן צריך לגלות ההסתרה על
ידי שיאמין שמלכות ה' היא הכוח המחייב את הקליפה, ובוה מתגלה
ההסתרה.

(ט)

ההסתרה היא הגילוי. כלומר, על ידי שהאין סוף יתברך נסתר מאחורי
דברים גלויים, בזה מתגלה מציאותו. כי כל פרטי הבריאה נבראו לגלות
מציאותו.

תורה קלה

(י)

גלות השכינה, הוא המצב שאין לבני אדם אמונה שאור אין סוף מסתתר מאחורי כל פרטי המציאות - במחשבה, בדיבור ובמעשה, בדומם, בצומח, בחי, ובמדבר.

(יא)

עיקר יום טוב, הוא להעלות את מלכותו יתברך מהקליפות, כלומר, לגלות שאין שום כוח ומלכות לשום דבר בעולם, כי הכול בכוחו יתברך.

(יב)

כל חכמות המוחין הוא רק חכמת התורה ולא שום חכמה אחרת ח"ו, וזהו שדרשו רז"ל (מגילה ט"ז): "ושמחה - זה יום טוב" - שאז מאיר אור הפנים - פני ה' - חכמתו יתברך. שבשביל זה נצטוינו לעלות לרגל ביום טוב, כמו שכתוב (שמות כ"ג) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלהיך - לקבל אור הפנים המאיר בבית המקדש שהוא בחינת פאר - שהוא עיקר קדושת הבית המקדש. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח תפילין ז).

(יג)

כאשר אנו מודים שהכול בכוחו יתברך, חוזרת המלכות והממשלה מהקליפה לה' יתברך, ונתבטלת ממשלת הקליפה.

(יד)

אם חושב האדם, "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", הוא לוקח את ממשלת ה' יתברך ומפיל אותה לגלות בתוך הקליפה - בתוך עצמו.

(טו)

כל הימים טובים מגלים את מלכותו, כלומר שהכול בידיו יתברך. כי הימים טובים מזכירים את הנסים והנפלאות שנעשו בכוחו ומלכותו.

תורה קלה

(טז)

על ידי הימים טובים מקבלים בינה, להבין שה' הוא האלקים ואין עוד מלבדו יתברך, ואז זוכים לענווה.

(יז)

טבע הקטן להתבטל לפני הגדול ממנו, לכן כשמקורב לצדיק הדבוק בה' יתברך, אזי אורו הגדול של הצדק מבטל את הגדלות והגאוה.

(יח)

מי שמקושר לצדיק, יכול להרגיש את קדושת יום טוב, כלומר, לקבל דעת שאין עוד מלבדו ממש והכול אלקות גמור, ועל ידי זה, לזכות לענווה.

(יט)

עיקר ההתקשרות נוצרת על ידי אהבה, לכן צריך לאהוב את הצדיק יותר מאהבת נשים.

(כ)

מי שזכה לענווה, סימן שהוא מקושר לצדיק.

(כא)

כל הימים טובים הם ימי דין, וצריך לשוב בהם בתשובה, כלומר, לחזור אל הדעת ואל האמונה שהכול ממנו יתברך ואין עוד מלבדו, ומלכותו בכל משלה.

(כב)

ארבע המצוות שיש בכל יום טוב, מטרתם להעלות את מלכותו יתברך מהנפילה שנפלה לארבע הקליפות, ולהחזירה תחת ממשלתו יתברך. לכן בפסח מצוות ארבע כוסות, בסוכות ארבעת המינים, בשבועות למוד התורה בארבע בחינות, שנאמר: "אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה". (איוב כ"ח, ב"ר תשא

תורה קלה

(כג)

יש במלכות הכפירה ארבע קליפות. הראש של כל הארבע מלכויות הוא עמלק, שעליו נאמר: "ראשית גויים עמלק".

(כד)

העיקר, לבטל את הכוח והמלכות של הקליפה המכנה עמלק, שהיא הכפירה הגמורה, שאומרת שהכול במקרה, והכול טבע בלי השגחה, ח"ו.

(כה)

השמוחה של כל המצוות שעושין בכל השנה, הוא מתקבץ אל הלב של השנה, שהם השלש רגלים (ליקוטי מוה"ר ח"א ל').

(כו)

מאן מלכי? (מי שולט) - רבנן (חכמים) (גיטין ס"ב). עיקר קדושת יום טוב על ידי תלמידי החכמים שעוסקים לגלות שמלכותו יתברך בכל משלה.

(כז)

אברהם אבינו טרח לרדוף אחר ארבעת המלכים ששבו את לוט בן אחיו, כדי להוציא מהם את כוח מלכותו יתברך שנפלה אצלם.

(כח)

ארבעה בנים נולדו מאברהם אבינו: יצחק וישמעאל, יעקב ועשיו, והם כנגד ארבע בנים: אחד חכם, אחד שאינו יודע לשאול, אחד תם, ואחד רשע, והם כוח מלכות ה' שהצליח אברהם להוציא מארבעת המלכים.

(כט)

ה' יתברך ברא את המאורות שבשמים והוא מנהיג ומחיה אותם ואין שום טבע כלל רק הכל ברצונו. וזה בחינת יום טוב שמגלה את הרצון (ליקוטי הלכות

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קלו

תורה קלו: אל תדין את חברך

אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו (אבות ב')

(א)

"אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו", (אבות פרק ב). כי כשתגיע למקומו לא תוכל לדון אותו. כי שניים שנמצאים במקום אחד - במדרגה אחת - בודאי לא יהיה ביניהם מחלוקת, כי בדבר אחד אין שייך מחלוקת.

(ב)

המחלוקת בין שניים יכולה להיות מחמת שחברו גדול ממנו במעלה ואינם באותה מדרגה, על כן הגדול חולק על הקטן. כדי לבטל המחלוקת, צריך הקטן להשתדל שיגיע למדרגת חברו, בכדי שיהיו שניהם שווים ואז לא תהיה מחלוקת

(ג)

"הוי דן את כל אדם לכף זכות" (אבות פרק א). לפעמים המחלוקת מפני שהוא גדול מחברו, והמחלוקת מחמת שהקטן מתקנא בו על שלא הגיע למדרגתו, ועל כן הוא חולק עליו. לכן צריך לדונו לכף זכות, ובזה הוא מעלה חברו לכף זכות, ואז הם במקום אחד, היינו במדרגה אחת, ואזי בודאי לא יהיה מחלוקת, כי המחלוקת הוא רק מחמת שהם משונים זה מזה.

(ד)

כשיש מחלוקת על האדם, צריך לחקור למצוא זכות בחברו במה שחולק עליו, ולדונו לכף זכות.

תורה קלו-קלח

(ה)

בזה שדן ומעלה את חברו לכף זכות, יוכל להיות שחברו יחזור בו ולא יהיה ביניהם מחלוקת, כי יהיו שווים, או שיהיה לו מפלה. כי קודם שעולים לאיזה מדרגה, דנים את האדם, ועל-כן, בזה שאתה דן אותו לכף זכות ואתה מעליהו למדרגה יותר גבוהה - דנים אותו, וכפי שיצא המשפט כן יקום.

תורה קלז:

(א)

"חלקי ה' אמרתי לשמור דבריך" (תהלים קי"ט). כלומר, 'חלקי', שהוא החלק אלקי ממעל שיש בי - הנשמה, אומרת לי ומלמדת אותי לשמור דבריך.

תורה קלח:

(א)

"לך אמר לבי בקשו פני" (תהלים קי"ט), פירש רש"י: בשליחותך. כלומר, מה שהלב אומר, הוא בשליחותו של הקב"ה, והם דברי ה' אליך.

(ב)

עיקר האלקות בלב, ומי שהוא בר לבב - שלבו נקי מתאוות ודמיונות, יכול לידע עתידות על ידי מה שהלב אומר לו, שהם דברי ה' ממש.

(ג)

מנה שמדבר האדם בינו לבין ה' יתברך, זה בחינה של רוח הקודש. דוד המלך, ע"ה, חיבר מהדיבורים שהיו לו עם ה' יתברך את ספר התהלים.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א קנ"ז).

תורה קלח-קלט

(ד)

אדם שזכה ללב נקי מתאוות בבחינת "לבי חלל בקרבי", כל הדברים שהלב אומר לו הם דברי ה' יתברך ממש. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קכ"ז).

תורה קלט:

צֶדֶק לְפָנָיו יְהִלֵּךְ וְיִשָּׁם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו. (תהלים פה)

(א)

כל מצווה יש לה קומה שלימה כקומת האדם, כלומר, ברמ"ח איברים: ראש, ידיים, רגליים וכו'. כל איבר ואיבר יש כנגדו מצווה שבעשייתה משרה עליו חיות - שמחה.

(ב)

בימי החול יש כוח ושליטה לחיצוניים, ויכולים לינק מכל מעשה טוב, שֶׁתַּעֲשֶׂה בשביל כבוד, ממון, וכדומה.

(ג)

לחיצוניים יש כח לינק מרגלי המצווה, כלומר, מהחלק הנמוך של המצווה, ואז אין למצווה רגליים ללכת - לילך אל ה' יתברך.

(ד)

בשבת אין שליטה לחיצוניים, לכן רגלי המצווה יכולים לעלות מהקליפות אל ה' יתברך. ועל זה נאמר: "אם תשיב משבת רגליך" - בשבת, רגליך שבים לעלות לה' יתברך.

(ה)

יש לה' יתברך נחת רוח כשמתחילים ללכת במצוותיו, כמו שיש לאב שמחה כשרואה איך התינוק מתחיל ללכת, אף על פי שאחר כך נופל.

תורה קלט-קמ

(ו)

מחמת גודל התענוגים שיש לה' יתברך שמתחילים ללכת במצוותיו, שעל ידי זה נשלמת כוונתו בבריאת העולם, על ידי זה הוא עושה מפעמי רגלי ההולך, דרך כבושה לרבים.

תוֹרָה קמו: בְּיַד כָּל אָדָם יִחַתֶּם לְדַעַת כָּל אָנָשִׁי מַעֲשֵׂהוּ

(א)

הכתב החקוק על החותם, אי אפשר לקרותו ולהבינו, כי הוא בהיפוך אותיות, ורק אחר שחותמים בו על הדף, מבינים את הכתוב בו.

(ב)

אין לנו שום תפיסה בצדיק הדבוק בה' יתברך, כי הוא למעלה משכלינו. כי אינו מתנהג ואינו מנהיג את אחרים על פי שכלו האנושי, אלא על ידי השכל האלקי שבו הוא דבוק - האמונה.

(ג)

התנהגותו של הצדיק נראית לנו הפוך ממה שצריך להיות על פי שכלנו, כמשל החותם, שהאותיות החקוקות עליו נראית לנו הפוך. לכן, גם אם אומר לנו על ימין שמאל ועל שמאל ימין, צריך לשמוע לו.

(ד)

כאשר אנשיו של הצדיק הם אנשי מעשה, יראים ושלימים, אפשר להכיר מעלתו של הצדיק. כי באנשיו יש לנו תפיסה, כי הם כמשל הדף שבו נחתמה דעתו של הצדיק.

(ה)

תלמידי הצדיק צריכים להישמר שלא יצא שם רע על הצדיק (ספר המדות).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קמא

תּוֹרָה קמא: וּמֵל ה' אֶת לִבְךָ

(א)

"וּמֵל ה' אֶת לִבְךָ וְאֶת לִבְבִּי זָרְעָךְ", ראשי תיבות 'אלול'. לרמוז שחודש אלול מסוגל מאוד לתשובה, ולביטול עורלת הלב.

(ב)

"וּיִדְעַת הַיּוֹם וְהַשִּׁיבוֹת עַל לִבְךָ". השכל שולח ללב את ההשגות שלו, והלב הופך אותם לרגש. ועיקר ידיעת הדברים בצורה ברורה ומוחשית היא בהרגשת הלב - בִּינַת הלב.

(ג)

כֹּל עוֹד שֶׁלֵב הָאָדָם עָרַל וְאֵטוֹם עַל יְדֵי הַתְּאוּוֹת וְהַמִּידוֹת הַרְעוֹת, אֵי אֲפֹשֶׁר לֵלֵב לְנַצֵּל אֶת מְלוֹא כּוּחוֹ לְהַפּוֹךְ אֶת הַדְּבָרִים שֶׁשׁוֹמַע לְרַגֵּשׁ. לִכֵּן בִּלְב אֵטוֹם אֵינִי בְּאִים לְיַדֵּי בִיטוּי הָאֵהָבָה, הַשְּׂמַחָה, הַהֲתַרְגְּשׁוֹת מִפְּלֵאֵי הַבְּרִיאָה, וְכֵן אֵינִי מְרַגֵּשׁ גַּם אֶת הַצֶּעֶר עַל הַחֲטָאִים וְהַרְעוֹת שֶׁעָשָׂה.

(ד)

בְּטִיפַת הַזֶּרַע גִּנוּז הַכּוּחַ הַרוּחָנִי - הַחַיּוּת שֶׁנִּקְרָאת נִשְׁמָה, שֶׁמִּמֶּנּוּ מֵתְפַתַּח הַשִּׁכְל, הַמַּחֲשֵׁבָה וְהַדְּמִיוֹן. וְהוּא הָאֲחֵרָאֵי עַל הוֹלְדַת הַנֶּפֶשׁ וְהַרוּחַ שֶׁאֲחֵרָאִים עַל הַמַּעֲרָכוֹת שֶׁל הַדָּם וְהַרוּחַ שֶׁבְּגוֹף הָאָדָם.

(ה)

כֹּל דָּבָר בְּעוֹלָם נִבְרָא בְּקוֹמַת אָדָם, הֵינִי בְּרַמ"ח אֵיבָרִים - לֵב, רֹאשׁ, רַגְלִיִּים, וְכו' (סיפ"מ ז באטליר).

תורה קמא-קמב

(ו)

כאשר טיפת הזרע נופלת לארץ - לבטלה, ח'ו, הכוח הרוחני - הנשמה שבה - מחפשת גוף לשכון בו, לכן הוא נכנס לשכון במוח האדם שיצר אותו, ומבטא עצמו שם בצורה של דמיונות. כמו כן, הוא יכול להתלבש במוח של אחר, ולהכניס בו דמיונות להתנקם ביוצרו. דמיונות אלה מכונים שדים, רוחות, ומזיקי עלמא - שְׂכָלִים מזיקים, והם נחשבים בניו של אותו אדם שיצר אותם.

(ז)

כשעוברת הרגשה מסוימת בלב האב, אזי אותה הרגשה עוברת גם בלב הלבבות של כל בניו, הן בניו ממין האדם, והן בניו שיצאו מזרעו שיצא לבטלה - מזיקא עלמא.

(ח)

כשמתחרט האדם על חטאיו ועוונותיו, ומצטער שנפל למקומות בזויים ושפלים כאלה, אזי כל בניו משני המינים הנ'ל, ירגישו צער וישתדלו לברוח ממקום הבזוי שבו הם נמצאים, עד שיחזרו בתשובה שלימה.

(ט)

יש מנהג שהבנים לא הולכים אחר מיטת אביהם בשעת הלוויה, כדי לא לעורר גם את בניו - מזיקא עלמא - לבוא אחר המיטה ולהזכיר לפני המקטרגים את עוונותיו של אביהם.

תורה קמב:

(א)

מי שאי אפשר לו ללמוד, כגון עם הארץ, או מי שנמצא במדבר ואין לו ספרים, ולבו בוער וכוסף מאוד ללמוד ולעבוד את ה' יתברך, אזי מה שהלב

תורה קמב

חומד, זה בעצמו, הוא בחינת למוד מתוך ספר.

(ב)

הצדיקים בעת למודם, נְדַבְּרִים ממילא ביניהם בדברי תורה, בלי שהם יודעים על כך, ורק ה' יתברך יודע מזה.

(ג)

אפשר שצדיק יקשה קושיא בעת לימודו, וצדיק אחר הנמצא במקום אחר אומר תירוץ על קושיית הראשון, בלא לדעת על זאת. ולפעמים זה מקשה וזה מקשה, וקושיית האחד היא תירוץ לקושיית השני.

(ד)

אפילו חישב האדם לעשות מצווה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה (ברכות ו). כי המחשבה והכיסופים, הם עצמם עשייה.

(ה)

כל ביאורי התורה נמשכים מהבינה - מהלב העליון - לב ה' - רחמיו. לכן לפני שמתחילים לבאר את התורה, צריך להתפלל ולבקש מה' יתברך שישפיע ביאורי תורה מהלב העליון. (ליקוטי מוהר"ן ח"א כ).

(ו)

ה' יתברך מחבר את דברי הצדיקים הלומדים תורה, ועושה מזה ספר זיכרון. הספר הזה נכתב על הלב העליון - הבינה - ומשם מקבלים חשק ללמוד תורה, כל אלה שלא יכולים ללמוד.

(ז)

אברהם אבינו שלא היה לו ממי ללמוד תורה, היה לו כיסופים גדולים לה' יתברך, לכן הוא קיבל את תורתו מהלב הזה של מעלה, היינו מהלב העליון - הבינה.

תורה קמב-קמד

(ח)

לפני שהיו צדיקים בעולם שיחדשו בתורה, נחקקו בלב העליון חידושי תורה שחידשו הנשמות קודם הבריאה.

תורה קמג:

(א)

כשמצטמצם לאדם השכל, ומוחו בקטנות - שזה בחינת דינים - עד שאינו יודע לשית עצות בנפשו איך לעשות, על ידי עצה שמקבל מהצדיק שמאיר לו חכמתו, מתרחב דעתו ונמתק הדין.

(ב)

גם אם קבל עצה מהצדיק ולא עלתה לו יפה עצתו, ידע שזה מה' יתברך - גזר דין של מעלה - ובודאי לטובתו, כי ה' יתברך לא יגלגל רעה דרך הצדיק.

(ג)

אם אינו מקבל את עצת הצדיק, יש אפשרות שתבוא עליו רעה בלי גזר דין של מעלה, אלא על ידי עצמו. בבחינת: "איוולת אדם תסלף דרכו ועל ה' יזעף לבו". (משלי י"ט).

תורה קמד: אין אדם מת וְחַי תְּאוֹתוֹ בְּיָדוֹ. (מ"ד קה"ת א)

(א)

אצל הצדיק הדבוק בה' יתברך, אין חילוק בין החיים ובין המיתה. כי נפשו חפצה בחייו רק בעבודת ה', והמיתה - שהיא רק הפשטת הגוף - אינה מפריעה לנפשו להמשיך בעבודתו כפי שהיה רגיל בחייו.

תורה קמד-קמה

(ב)

מי שנמשך בחייו אחר תאוות אכילה ושתייה וכו', אינו יכול להמשיך בתאוותיו הגשמיות אחר המיתה, לכן במיתתו ניקרא מת, כי המיתה ניכרת אצלו.

(ג)

אין אדם ניקרא מת לאחר מיתתו, אם הצליח בחייו להתגבר גם על 'חצי תאוותו', כלומר, על התאוות שהיה מותר לו ליהנות מהן, כמו בימים טובים, שנאמר בהם: חציו לכם וחציו לה'. (פסחים ס"ח).

תורה קמה: אין אדם מת וחצי תאוותו בידו. (מ"ד קהלת א')

(א)

מחלוקת נקראת "חצי", כמו שכתוב: "ורבו בעלי חצים" - בעלי פלוגתא" (בראשית מ"ט).

(ב)

כְּשֶׁהָיָה (רבנו) באומאן שָׁמַע בְּבֵיתוֹ קוֹל שֶׁל הַצּוֹעֵקִים עַל הַבַּיִת עֲלֵמִין עַל קְבָרֵי אֲבוֹתָם... וּפְעַם אַחַת שָׁמַע אִשָּׁה אַחַת שֶׁהֵיְתָה צוֹעֶקֶת שֵׁם עַל קְבַר אֲבִיהָ: אָבִי, אָבִי, בְּקוֹל מֵרַמָּד. וּבָתּוֹ תַּחֲתֵיהָ הֵיְתָה עוֹמֶדֶת אֲצִלּוֹ אִז עָנָה וְאָמַר לָהּ: הָאִשָּׁה הַזֹּאת צוֹעֶקֶת בְּכוֹנָה הֵיטֵב אָבִי אָבִי, אֲבָל אֲבִיהָ אֵינוֹ בְּכָאן פְּלֵל... אֲבָל אֲצִל הַצְּדִיק אֵין צְרִיכִים לַחֲשֹׁשׁ עַל זֶה שְׂמָא אֵינוֹ שֵׁם כִּי מֵיִתַּת הַצְּדִיק הוּא רַק כְּמוֹ מִי שִׁיּוֹצֵא מִחֶדֶר לְחֶדֶר, כְּמוֹ שְׂאֲנִי עָתָה בְּחֶדֶר זֶה וְאַחֲרָיִךְ כִּי אֲנִי יוֹצֵא מִחֶדֶר זֶה וְנִכְנָס לְחֶדֶר הַשְּׁנַי וְסוֹגֵר הַדֶּלֶת אַחֲרַי אִם אַתָּה תְּבוֹא אֲצִל הַדֶּלֶת וְתַצְעֵק אָבִי אָבִי וְכוּ', לֹא אֶשְׁמַע דְּבָרֶיךָ?

(ג)

מי שאוחז תאוותו ממחלוקת, בוודאי, כאילו לא מת.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קמו

תורה קמו: עדות ה' נאמנה

(א)

"עדות ה' נאמנה מחכימת פתי" (תהילים יט) - התורה נקראת עדות, על שם שהיא מעידה.

(ב)

עיקר התאוות הם בסתר, במקום שאין רגילים להיות שם אנשים, בחינת: "מים גנובים ימתקו" (משלי ט).

(ג)

החכמה של התורה נמצאת בכל מקום, וכשאדם רוצה לעשות עבירה, התורה שומרת עליו ואומרת "מי פתי יסור הגנה".

(ד)

אין אדם עובר עבירה, אלא אם כן נכנסת בו רוח שטות.

(ה)

התורה נקראת 'מחכימת פתי', כלומר נותנת שכל לפתים - שמתפתים ומאמינים לשטות של יצר הרע.

(ו)

מחמת תשוקתו לעשות את העבירה, אין האדם שומע את כל קריאת התורה שקוראת לו 'עד מתי פתאים תאהבו פתי'. אבל מיד אחר גמר תאוותו, תיכף מרגיש קריאתה ומתחרט על העבירה. נמצא שהתורה

תורה קמו

החכימה את הפתי - המשוגע - שעשה עבירה.

(ז)

מִתְחַלְּקָה הַיֵּצֵר הָרָע מִתְּלִיבֵשׁ עֲצָמוֹ בְּמַצּוֹת וּמִטְעָה אֶת הָאָדָם כְּאִלוֹ מְסִיתוֹ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מִלְּאֹף מִזִּיק הוּא, וְעַקֵּר הַכְּנַעַתוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר-הָרָע הוּא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא כְּלָה שְׂמוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (ליקוטי מוהר"ן ח"א

ר"ז).

(ח)

הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ דָּרְכּוֹ לְקָרוֹת אֶת הָאָדָם תְּכַף כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁהוּא תּוֹעֵה מִדְּרָךְ הַשֵּׁכֶל, וְקוֹרְאוֹ שִׁישׁוּב לְאַחֲרָיו וּלְכָל אֶחָד קוֹרֵא לְפִי בְּחִינַתּוֹ, יֵשׁ שֶׁקוֹרֵא בְּרַמְיָזָה, וַיֵּשׁ בְּקִרְיָאָה מִמֶּשׁ, וַיֵּשׁ שְׁבוּעַט בּוֹ וּמִכְּהוֹ, וְזֶהוּ הַקְּרִיָּאָה שֶׁלוֹ, כִּי אֹרִיטָא מְכַרְזַת קְמִיָּהוּ (לפניהם) "עַד מְתֵי פְתִיִּים תֵּאָהָבוּ פְתִי", וְהַתּוֹרָה, הוּא הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא קוֹרֵא אוֹתָם וּמְבַקְשֵׁם שֶׁיִּחְזְרוּ אֵלָיו (ליקוטי מוהר"ן ח"א

ר"ז).

(ט)

בְּשֵׁחַס וְשֵׁלוֹם, הָאָדָם נִזְקָן בְּחַטָּאִים קָשָׁה מֵאֵד לְבַקְשׁוֹ, כִּי כְּבָר שָׂכַח אֶת קוֹל הַתּוֹרָה וְהַמַּצּוֹת, וְאֵינּוּ מְכִיר בְּקוֹל הַקְּרִיָּאָה, עַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, שִׁימְהַר הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ לְבַקְשׁוֹ לְהַחְזִירוֹ אֵלָיו, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא שָׂכַח עֲדִין לְגַמְרֵי אֶת קוֹל הַתּוֹרָה וְהַמַּצּוֹת כִּנְ"ל, וְזֶהוּ מֵה שֶׁבַקְשׁ דּוֹד הַמְּלָךְ, עֲלֵיו הַשֵּׁלוֹם, "בְּקֵשׁ עֲבָדְךָ כִּי מִצּוֹתֶיךָ לֹא שָׂכַחְתִּי" (ליקוטי מוהר"ן ח"א ר"ז)

(י)

וְזֶה הוּא הַחֲלוּק שֶׁבֵּין עוֹל יָמִים לְזָקָן, כִּי מִי שֶׁעֲדִין בְּבַחֲרוּתוֹ וְעֲדִין לֹא הִזְקִין בְּחַטָּאִיו, אֶפְשָׁר לוֹ יוֹתֵר לְשׁוּב מֵהַזְקָן מִחֲמַת שֶׁעֲדִין הוּא סְמוּךְ וְלֹא

שָׂכַח אֶת הַקּוֹל הַקְּרִיָּאָה (ליקוטי מוהר"ן ח"א ר"ז)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קמז

תּוֹרָה קְמוּז:

(א)

מִי שִׁישׁ לוֹ עֲזוֹת פְּנִים, אֵין לוֹ חֶלֶק בַּתּוֹרָה, וְלֹא עֲמָדוֹ רִגְלֵי אֲבוֹתָיו
בְּהַר סִינַי לְקַבֵּל תּוֹרָה.

(ב)

מִי שֶׁאֵין לוֹ עֲזוֹת פְּנִים דְּקְדוּשָׁה, אֵין לוֹ חֶלֶק בַּתּוֹרָה.

(ג)

”לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל אֲלֵא מִפְּנֵי שֶׁהֵם עֲזִים”.

(ד)

כְּשִׁישׁ לְאָדָם עֲזוֹת דְּקְדוּשָׁה, וְהוּא מִנְצֵל אוֹתָהּ לְהַכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר
בְּעֵנֵינִי הַקְּדוּשָׁה בְּלִי לְהַתְּבַיֵּשׁ מֵאַף אֶחָד - ה' יִתְּבַרַךְ נוֹתֵן לוֹ עֲזוֹת נוֹסֶפֶת
לְהַכְנִס יוֹתֵר עֲמוּק בְּקְדוּשָׁה.

(ה)

מִי שֶׁאֵין לוֹ עֲזוֹת דְּקְדוּשָׁה, יֵהִיוּ לוֹ הַפְּרָעוֹת וּמִנִּיעוֹת שִׁיבְטְלוּ אוֹתוֹ
מִתּוֹרָה וּתְפִילָה.

(ו)

צָרִיךְ הָאָדָם לְפִלֵס דְּרָכָיו אֵיךְ לְהַתְּנַהֵג עִם הָעֲזוֹת, לְבִלִי לְהִיּוֹת, חֵס
וְשְׁלוֹם, עֵז פְּנִים.

תורה קמז-קמח

(ז)

עיקר מידת הענווה, כשהאדם במדרגה שיכול לכתוב ולומר על עצמו שהוא עָנוּ. כמו משה רבנו, שכתב על עצמו בתורה 'וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם'.

(ח)

מי שיש לו מדת הענווה - שהוא אֵין, כשהוא משבח את עצמו, אזי הוא מרגיש שהוא משבח את ה' יתברך. כי הרי אין עוד מלבדו ממש, והכול ממנו יתברך, וגם הוא עצמו וכל הצלחותיו - הכל ה' יתברך.

(ט)

הָעָנוּ שכל הרגשותיו מבוטלות, כשהוא משבח את עצמו, הוא מרגיש שמשבח מישהו אחר.

(י)

דַּרְךְ הָעָנוּ, שְׁבֹכֵל מֵה שֶׁמִּשְׁבַּחִין וּמְגַדְּלִין אוֹתוֹ יוֹתֵר, נַעֲשֶׂה קָטָן וְעָנוּ יוֹתֵר.

(מעשה ו' בסיפור'מ)

תורה קמח:

(א)

מִדַּת הַיְרָאָה בְּעֶצְמָהּ, יש לה יְרָאָה מֵה' יִתְבָּרַךְ, וְאִם כֵּן, הַיְרָאָה עֶצְמָהּ יֵשׁ לָהּ יְרָאָה. וְזֹאת הַיְרָאָה הַשְּׁנֵיָהּ, גַּם הִיא יֵשׁ לָהּ יְרָאָה מֵה' יִתְבָּרַךְ, וְאִם כֵּן, גַּם לָהּ יֵשׁ יְרָאָה. וְכֵן נִכְלָלֵת יְרָאָה בְּיְרָאָה, לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה עַד אֵין סוּף. וְכֵן הוּא בְּכָל הַמַּדּוֹת. לְמִשָּׁל, לְאִמּוֹנָה יֵשׁ אִמּוֹנָה, לְאִהָבָה יֵשׁ אִהָבָה, וְכוּ'.

תורה קמט-קנא

קמט: חצות לילה אָקום לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֵי עֲדֻקָּךְ

(א)

קימת חצות לעסוק בתורה ותפילה, יש לה סגולה להמתיק את הדינים, כמו שיש לפדיון כוח להמתיק הדין.

(ב)

טוב להסתכל בבוקר על השמים, ועל ידי זה מושך על עצמו דעת.

תורה קן: דמות דיוקנו של אביו ראה (סוף ל"ז)

(א)

דבר נסתר מאוד, איך דמות יעקב אבינו שהיה בארץ ישראל, נראתה ליוסף הצדיק במצרים, בשעה שעבר עליו הניסיון עם אשת פוטיפר, ובודאי יעקב אבינו לא ידע מזה.

(ב)

אף שראה יוסף את דמות אביו, עדיין הניסיון עם אשת פוטיפר היה קשה מאוד. הבנת עניין זה נסתר ומכוסה מבני אדם.

תורה קנא:

(א)

האות ו' רומזת לחיות הנמשכת לכל דבר, כצורת האות ו' שמרמזת על צינור שדרכו נמשך השפע.

(ב)

תיקון ומילוי הלבנה שנתמעטה, מתחיל בראש חודש. כי אז היא מגיעה לתכלית הפגם והחיסרון שלה. נמצא שהתיקון מתחיל בסוף, כשהקילקול הגיע לשיאו.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קנב

תּוֹרָה קנב:

(א)

כשבאה לעולם נשמה קדושה של צדיק, היא באה עם כל הענפים השייכים לה, כלומר עם תלמידיו. ותלמידיו צריכים לינק חיותם ותורתם ממנו.

(ב)

כמו שלכל פרי יש קליפה, כך גם הצדיק מסובב בקליפה שמסתירה מהעולם את אור חכמתו, לכן אין נמשכים אליו.

(ג)

אין לענפים של הצדיק שום פתח שדרכו יכולים להתקרב אליו, אלא רק דרך פתח האמונה, כלומר, על ידי אמונה עיוורת - ללא שכל.

(ד)

כשהאדם מאמין בצדיק בלי שום דעת, אפשר לו ליפול מהאמונה, כי מאמונה לבד אפשר ליפול, אבל אם יש לו גם דעת - שמבין גם בדעת, אזי אי אפשר לו ליפול. (ליקוטי מוהר"ן ח"א רנח).

(ה)

עיקר האדם הוא הדעת, ומי שאין לו דעת אינו מן הישוב ואינו מְכַנֶּה בשם אדם כלל, רק הוא בחינת חיה בדמות אדם. משה רבנו היה לו רחמנות, והיה עוסק בישוב העולם, שיהיה העולם מיושב וממולא מבני אדם, היינו בני דעה. לכן פתח לנו אור הדעת, לידע שיש אלקים שליט בארץ, כמו שכתוב

(דברים ז): "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים". (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ז).

תורה קנב

(ו)

כאשר מתעורר הרצון באדם להתקרב לצדיק, אזי מחמת פגמיו, הקליפה מתפשטת וסוגרת גם את הפתח האחרון שבו היה אפשר להתקרב לצדיק - פתח האמונה, כלומר מכניסה לו ספיקות בלבן, אך עדיין הפתח פתוח.

(ז)

כשיש, חס ושלום, ריבוי פגמים אצל ענפי הצדיק - תלמידיו, יש כוח לקליפה להתפשט לגמרי על הפתח, כלומר לעקור מהם לגמרי את האמונה.

(ח)

כשיש לענפי הצדיק ריבוי פגמים, ה' יתברך ברחמיו מעמיד על פתח האמונה אדם ירא שמים שחולק על הצדיק, ומוציא עליו שם רע, ובוזה מונע מהקליפה להתפשט לגמרי על הפתח ולסגרו.

(ט)

כאשר יש מחלוקת על הצדיק, אפשר שגם תלמידיו יתרחקו ממנו, ואי אפשר להתקרב אליו, אלא על ידי מסירות נפש.

(י)

המחלוקת מגביהה ומרימה את האדם, כמו מים השוטפים עץ המונח על הקרקע ומגביהים אותו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קס"א).

(יא)

כשיש לאדם איזה קושיא ואינו מבין את הדבר, יש מחלוקת בליבו. כי ליבו חלוק בין הדעות. והתירוץ עושה שלום בלבן. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ה).

(יב)

המחלוקת היא בחינת בריאת העולם, כי על ידי המחלוקת שיש בין התלמידי חכמים - שכל אחד אומר דבר אחר מחברו, על ידי דיבורו הוא

תורה קנב

בורא שכל חדש, כי אם היו כולם אומרים אותו דבר, לא היה נברא, רק אותו הדבר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ד).

(יג)

מחלוקת היצר הרע, כלומר, מה שנכנס לו בלבו קושיות ואפיקורסות, זה נתהווה מהשתלשלות המחלוקת שבקדושה, כלומר מחלוקת תנאים ואמוראים בהלכות התורה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב).

(יד)

על ידי לימוד הלכות פסוקות נתקן מחלוקת שבקדושה, ואז מתיישר הלב מעקמומיותו - מהכפירות והטענות על הנהגת ה' יתברך כפי שמנהיג את חייו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב).

(טו)

המחלוקת שבין הצדיקים, שזה אוסר וזה מתיר, וכן שאר המחלוקות שביניהם "אלו ואלו דברי אלקים חיים", ואי אפשר להשיג את זה השכל - איך ששניהם אמת. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד ד).

(טז)

המחלוקת שבקדושה שיש בין הצדיקים, היא השורש שממנו משתלשל מחלוקת ועקמומיות בלב מי שפגם בבריתו. ומחלוקתם כדי לסלק ולהרחיק את מי שלא ראוי להתקרב לקדושה. לעומת זאת, מי שראוי, על ידי מחלוקת זו יתקרב יותר, כי על ידי שרואה גודל התרחקותו עד שיש לו עקמומיות בלב נגד התורה והצדיקים, הוא מתבייש ושב בתשובה. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד-ה).

(יז)

מי שרוצה, ח"ו, ליכנס להבין זה הדעת (של המחלוקת), בוודאי לא ישוב ולא ישיג אורחות חיים, כי יהיה נכשל מאד. כי אי אפשר להשיג זה הדעת,

תורה קנב-קנג

וצריך לסמוך רק על אמונה - להאמין בצדיקי אמת, אף על פי שיש ביניהם מריבה ומחלוקת, כי באמת אלו ואלו דברי אלקים חיים. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד-ו).

(יח)

מחמת פגמי הענפים של הצדיק, היינו, תלמידיו, אינם יכולים לקבל עדיין מהצדיק את אור הדעת שלו, אף שמסרו נפש להתקרב.

תורה קנג:

(א)

הרב המאיר בתלמידיו את אור חכמת התורה, הוא נמשל לשמש. והתלמיד המקבל ממנו חכמתו, נמשל ללבנה - שמקבלת אורה מהשמש.

(ב)

הוא כָּלֵל גְּדוֹל, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְשׁוֹם אָדָם לְהַשִּׁיג וְלִתְפֹּס בְּדַבְּרוֹ שֶׁל הַצְּדִיק, אִם לֹא שֶׁתִּקַּן תְּחִלָּה אוֹת בְּרִית קִדְשׁ פְּרָאוֹי, וְאִזִּי יִכּוֹל לְהִבִּין וְלִתְפֹּס דְּבִירוֹ שֶׁל הַצְּדִיק (ליקוטי מוה"ר ח"א ל"ו)

(ג)

על ידי תאוות ממון השכל נעכר, ופניו נחשכים בעצבות ומרה שחורה, ואז אין לו כלים לקבל את אור השכל מהצדיק.

(ד)

אם הרב אינו מצליח לראות בפני תלמידו, את פניו, ידע שהתלמיד משוקע בתאוות ממון.

תורה קנג

(ה)

בשעת מתן תורה היו ישראל באנפין נהירין (פנים מאירות), כי אז היו אחרי היציאה מתאוות ממון של מצרים.

(ו)

בהר סיני יכלו לקבל ישראל את התורה, כי היו באנפין נהירין.

(ז)

התורה היא פניו וחכמתו של ה' יתברך.

(ח)

"פנים בפנים דבר ה' עמכם" (דברים ה), כלומר, שדבורו של ה' יתברך היה עם כל אחד מישראל בפרט, וזוהי נבואה, כי דבורו של ה' יצא מפיו של כל אחד, כמו מדרגת נבואת משה רבינו, ע"ה. (עיין ריש שער רוח'ק לאריז'ל).

(ט)

ענין הנבואה מבוואר בשער רוח הקדש לאריז'ל (דרוש א'), וזה לשונו: "...והנה סוד הנבואה ורוח הקדש, ודאי שהוא קול שלוח מלמעלה לדבר עם הנביא ההוא, או עם בעל רוח הקדש ההוא, אבל אותו הקול העליון הרוחני - אי אפשר הקול ההוא לבדו להתגשם וליפנס באזני הנביא ההוא, אם לא על ידי שיתלבש תחילה באותו הקול הגשמי שיוצא מפי האדם ההוא, בהיותו עתה עוסק בתורה, או בתפילה וכיוצא, ואז מתלבש בו ומתחבר עמו, ובא עד און הנביא ההוא ושמועו, ובלתי קול האדם עצמו הגשמי עתה - אי אפשר להיות".

(י)

מי שהוא עזות פנים אינו יכול לקבל פנים דקדושה, כלומר שכל.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קנד

תורה קנד:

(א)

דע, כי יש יראות נפולות, וְכָל הַיְסוּרִין וְהַדִּינִים שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם, כֻּלָּם הֵם מֵהִירָאוֹת הַנְּפֹלוֹת שֶׁנִּפְלוּ לְתוֹךְ זֶה הַדְּבָר שֶׁהוּא מִתְפַּחַד, וַיֵּשׁ לוֹ יְסוּרִין מִמֶּנּוּ.

(ב)

האדם הוא נזר הבריאה כי יש בו את השכל האלקי - הנשמה. ואף על פי שהוא היצור הכי חזק בעולם, יש לו פחדים מכל מיני דברים קטנים שנשלחים ממנו יתברך לעוררו לתקן מעשיו.

(ג)

כאשר אין לאדם יראה מרוממות ה' יתברך, אזי היראה נופלת לכל מיני דברים קטנים שאין להם מעצמם שום כוח להפחיד את האדם, וכל כוחם להפחידו נובע מיראת ה' שנפלה לתוכם.

(ד)

כל היראות הנפולות, היינו יראת ה' שנפלה לדברים החיצוניים, צריך להחזירם למקומם הנכון, כלומר לה' יתברך - שהיראה תהיה רק ממנו, כי באמת הכול בידי וכל הבריאה שלוחיו, ואין להם שום כוח עצמי.

(ה)

ברגע שאיזה דבר מכניס פחד בלב האדם, והוא מחזק את דעתו באמונה שאין לדבר הזה שום כוח, והכול בידי ה' יתברך, אזי הוא מעלה בחזרה את

תורה קנד

היראה לשורשה - לקב"ה.

(ו)

צריך לקשר אל הלב את הידיעה שהכול ממנו יתברך, כלומר להרגיש ביטחון שלם בלב, ולהשאיר בלב רק יראה מה' - יראת הרוממות - הערכה והערצה אליו יתברך.

(ז)

כל מעשה רע שאדם עושה, מכניס בלבו איזה הרגשה של פחד סמוי שאינו יודע ממה מפחד, עד שמצטברים כמה מעשים רעים, ואז הפחד ניכר.

(ח)

על ידי שהאדם עומד בתפילה לפני ה' יתברך ומספר לו כל לבו, דן ושופט את עצמו על כל מעשיו, מתוודה לפניו, דן את עצמו לזכות, אזי מתבטלים ממנו כל היראות ונמתק ממנו הדין.

(ט)

"כשיש דין למטה אזי אין דין למעלה". כלומר, על ידי שאדם דן ושופט את עצמו, כנ"ל - מסתלק ממנו הדין של מעלה - הפחדים.

(י)

כשאדם עומד לפני ה' יתברך בתפילה ומתוודה על מעשיו שאינם טובים, בזה מראה שיש לו יראת שמים, ואז אין צריכה היראה לפול לדברים הקטנים שבעולם - להפחידו ולעוררו, כי הרי התעורר מעצמו.

(יא)

אף שהזוהר הקדוש מגנה את היראה התחתונה - הפחד מפני העונש, אי אפשר להגיע ליראת הרוממות היותר נעלה, אלא כשקדם לו יראת העונש.

(שיהר"ן ה).

תורה קנד

(יב)

אִי אִפְשֵׁר לְבוֹא לְאִמוּנָה, רַק עַל יְדֵי יִרְאַת הָעוֹנֵשׁ. כִּי מַחֲמַת שֶׁהוּא יִרְאֵה מִהָעוֹנֵשׁ, כִּי מֵאִמִּין שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ הוּא תִקְיָה, וּבְעַל הַיְכוּלָת וּבְעַל הַכּוּחֹת כּוֹלֵם, מִזֶּה בָּא לְאִמוּנָה יוֹתֵר גְּדוּלָה. נִמְצָא, תִּכְפֵּה כְשֶׁרוּצָה לִילֵךְ בַּדֶּרֶךְ הַיִּשָּׁר, צָרִיךְ לִהְיוֹת לוֹ יִרְאַת הָעוֹנֵשׁ הַנִּקְרָא 'צִדִּיק', אֲךָ כְּשֶׁבָא אֶל הָאִמָּת, הֵינּוּ אֶל הִירְאָה הַנִּקְרָאת אִמוּנָה, אִזּוֹ כָּל הַדִּינִים נִמְתְּקִים בְּשֶׁרֶשֶׁם. (לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א פז).

(יג)

אִשְׁרֵי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת וַיֵּשׁ לוֹ יִרְאַת הָעוֹנֵשׁ, כִּי עֵינָיו הַעֲבוּדָה בְּתַחִילָה הִיא רַק מַחֲמַת יִרְאַת הָעוֹנֵשׁ. וּבְלִי יִרְאַת הָעוֹנֵשׁ אִי אִפְשֵׁר לְהַתְחִיל כָּלֵל בְּעַבְדוּת ה'. וְאִפְּיֵלוֹ צְדִיקִים צְרִיכִים גַּם כֵּן יִרְאָה, כִּי עוֹבְדֵי מֵאֲהָבָה הֵם מוֹעֲטִים מְאֹד מְאֹד, וְעֵינָיו הוּא יִרְאַת הָעוֹנֵשׁ, כִּי יִרְאָה עֵילָאָה - בְּגִין דְּהוּא רַב וְשֵׁלִיט וְכוּ', כְּלוּמֵר יִרְאַת הַרוממוֹת, לֹאֵו כָּל אָדָם זוֹכֵה לְזוֹאת הִירְאָה, אֲבָל עֵינָיו הַעֲבוּדָה הוּא רַק עַל-יְדֵי יִרְאַת הָעוֹנֵשׁ, אֲצֵל רוֹב בְּנֵי אָדָם. (שִׁיח"ן).

ה.

(יד)

יִרְאַת ה' הִיא יִרְאַת הַרוממוֹת - הַעֲרָצָה וְאֲהָבָה, כְּמוֹ שֶׁמְעַרְצִים מִיִּשְׁהוֹ עַל דְּבָרִים נִפְלְאִים שֶׁעוֹשֶׂה. וְאִין בִּירְאָה זֶה הַרְגֵּשָׁה שֶׁל פֶּחַד.

(טו)

כְּשֶׁאוֹכֵל בְּקִדְשָׁה וּמִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הִירְאָה הַבָּאָה לוֹ בְּשִׁעַת אֲכִילָה, דְּהֵינּוּ שְׂאוֹכֵל עִם יִרְאַת-שָׁמַיִם בְּקִדְשָׁה וּבְטִהָרָה כְּרֹאֵי, אֲזִי הוּא מְכַנֵּס אֶת בְּחִינַת הַמְּלָכוּת, שֶׁהִיא בְּחִינַת הִירְאָה, לְתוֹךְ הַפֶּה, וְאֲזִי נַעֲשֶׂה מֵהַפֶּה בְּחִינַת קוּמַת אָדָם, בְּבִחִינַת: "מִי שֶׁם פֶּה לְאָדָם" כִּנ"ל. כִּי כְּשֶׁאִינּוּ אוֹכֵל בְּקִדְשָׁה וּבִירְאָת-שָׁמַיִם, אֲזִי הִירְאָה הַבָּאָה בְּשִׁעַת אֲכִילָה, הִיא עוֹמֶדֶת מֵרְחוֹק וְאִינָה נִכְנָסֶת בּוֹ

(לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"ב ע"ז).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קנה

תּוֹרָה קְנָה:

(א)

עצבות ועצלות הן המונעות מהאדם לעשות את מה שעדיין יש בכוחו לעשות, והן נובעות מחוסר אמונה.

(ב)

אם מאמין האדם בשלמות, שה' יתברך עומד עליו בשעת התפילה ומאזין לשיחתו, ומעוניין מאוד למלא בקשתו ולהטיב לו, לא היה לו שום עצלות ועצבות בתפילתו.

(ג)

האמונה היא הכוח המגדל והמצמיח את האדם. כלומר כשיש לאדם אמונה, אזי האדם חי וצומח ומתפתח, ושום דבר לא יכול לשבור אותו ולהפיל אותו.

(ד)

המידה הטובה של ארך אפיים באה על ידי אמונה, כלומר שמאריך אפו על כל מה שבא עליו ואינו מתבלבל משום דבר, ולא איכפת לו שום דבר, וממשיך לעשות את שלו בעבודת ה'.

(ה)

לשם טוב זוכים על ידי שיש לו "חומה" נגד כעסו, כלומר שיהיה לו

אריכות אפיים. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נ"ט).

תורה קנה

(ו)

בארץ ישראל אפשר לזכות לאריכות אפיים כזה, שלא יהיה בלבו שום צד כעס וקפידא אפילו על השונא הגדול שלו - שעושה לו הרבה ייסורים. וכל זה מגודל אמונתו שהכול ממנו יתברך לטובה. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ה יז).

(ז)

העקר הוא האמונה, וצריך כל אחד לחפש את עצמו ולחזק את עצמו באמונה כי יש סובלי חלאים, שיש להם מכות מפלאות, והם סובלים החלאים רק בשביל נפילת האמונה, בבחינת (דברים כ"ח): "והפלא ה' את מפתח מכות גדלת ונאמנות וחלים רעים ונאמנים" ונאמנים' דיקא, כי הם באים על ידי פגם אמונה (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ה').

(ח)

כל נפילה מהאמונה, אפילו כלשהי, היא בחינת עבודה זרה.

(ט)

כל זמן שיש עבודה זרה בעולם, חרון אף בעולם. (ספרי פ' ראה).

(י)

שמעתי בשמו שאמר שטוב מאד מי שזוכה לכנס ולטייל עצמו באמונה, ושם יש היכלות וחדרים והוא נכנס ומטייל עצמו מחדר לחדר ומפלטין לפלטין. ויש שם דרכים כבושים נפלאים מאד ומשם נכנסין ומטיילין בבטחון וכו' ואחר-כך נכנסין יותר ויותר, אשרי הנכנס ומטייל שם (חיי מוהר"ן תכ)

(יא)

בארץ ישראל מאיר השכל של האמונה, כלומר, יש לארץ ישראל כח לעורר את יושביה לאמונה, כי בארץ ישראל קורים דברים המוכיחים שהכל קורה בהשגחה, מעל הטבע. כי היא "ארץ אשר ה' אלקיך דרש אותה תמיד,

תורה קנה

עֵינֵי ה' אֶלְקֵיךָ בָּה מֵרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה".

(יא)

כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה. (כתובות ק"י).

(יב)

אמונה - איתקריאת כד אתחבר בה אמת. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ז). (אמונה - נקראת כשמתחברת אליה - אמת).

(יג)

עיקר גודל הרצון וההתלהבות שהייתה למשה רבנו להיכנס לארץ ישראל, הייתה כדי לזכות לאריכות אפיים בשלימות. וזה שכתוב: "ויקוד משה ארצה", שלבו יקד ובער לארץ, כי רצה לזכות לאמת ואריכות אפיים התלויים בארץ ישראל.

(יד)

בין בעליה ובין ביריזה, בין שטוב לאדם ובין שלא טוב לו, צריך תמיד לעבוד את ה' יתברך ולא להתנתק ממנו, חס ושלום, להאריך רוחו לבל ייפול, ולא ייגע ולא יתבטל מתשוקתו לה' יתברך, כי כל העובר עלינו לטובתנו. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ה יא).

(טו)

על ידי ששמחים בייסורים, ויודעים שהכול מה' יתברך לטובה, מכניסים את המרה שחורה והעצבות לתוך השמחה. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב כ"א).

(טז)

בְּשֵׂרוּעִים לְצֵאת וּלְעֵלוֹת מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא צְרִיף שְׁתֵּהִיָּה לוֹ יְרִידָה קָדָם הָעֲלִיָּה כִּי הִיא תְּכַלִּית הָעֲלִיָּה. וְזֶה שֶׁכָּתוּב "וְהִמְכִּשְׁלָה" - אֵלֹה דְּבָרֵי תוֹרָה שְׂאִין אָדָם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם אֶלָּא אִם כֵּן נִכְשָׁל בָּהֶם. (ליקוטי מוהר"ן ח"א כ"ב).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קנו

תּוֹרָה קִנּוּ: לֵב טְהוֹר בְּרָא לִי

לֵב טְהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹקִים (תהלים נא)

(א)

מה שמדבר האדם בינו לבין ה' יתברך, זה בחינת רוח הקודש. ודוד המלך, עליו השלום, חיבר מהדיבורים שהיו לו עם ה' יתברך את ספר התהלים.

(ב)

אדם שזכה ללב נקי מתאוות - בבחינת "לבי חלל בקרבי", כל הדברים שהלב אומר לו, הם דברי ה' יתברך ממש.

(ג)

"לך אמר לבי בקשו פני" (תהלים קי"ט), פירש רש"י: בשליחותך. כלומר, מה שהלב אומר, הוא אומר בשליחותו של הקב"ה, והם דברי ה' אליך. (ליקוטי

מוהר"ן ח"א קל"ח).

(ד)

עיקר האלקות בלב, ומי שהוא בר לבב - שלבו נקי מתאוות ודמיונות, יכול לידע עתידות על ידי מה שהלב אומר לו, שהם דברי ה' ממש. (ליקוטי

מוהר"ן ח"א קל"ח).

(ה)

לטהר את הלב מהתאוות, הוא על ידי שלבו מתלהב ובווער לה' יתברך.

תורה קנו

(ו)

הלב נטמטם בטומאה, על ידי שאדם נבער ומתלהב לעבירות.

(ז)

התנועה ממצב למצב, מולידה חמימות.

(ח)

עיקר תנועת האדם על ידי המחשבה, כי בתחילה, למשל, חושב לְשֹׁבֵת, ואחר כך חושב לעמוד, ועל ידי זה הגוף משנה את תנוחתו, נמצא שעיקר התנועה מהמחשבה.

(ט)

כשהאדם ישן, הוא צריך לכסות את עצמו שלא יהיה לו קר, כי מחמת שהמחשבה נוחה ושקטה, אין לו חמימות בגוף.

(י)

כשהמחשבה נעה ממחשבה למחשבה בגדולת ה' יתברך ובתורתו הקדושה, התנועה הזו מולידה חמימות בלב, כלומר התלהבות ושמחה.

(יא)

עיקר חמימות יסוד האש, מתנועת הכוכבים.

(יב)

"ומצדיקי הרבים ככוכבים" (הניאל י"ב), על ידי שהאדם מצדיק את הרבים, כלומר, על ידי שמקרב אותם לה' יתברך, או על ידי שמצדיק אותם ומלמד עליהם זכות, בזה יוצר לעצמו חמימות והתלהבות לה' יתברך, כמו תנועת הכוכבים שיוצרת חמימות.

תורה קנו-קנו

(יג)

הַשְּׂגָת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְעֵתִיד, יִהְיֶה לְכֹל אֶחָד לְפִי מְדַרְגָּתוֹ. וְזֶהוּ שְׂכָתוֹב:
'כָּל צְדִיק נִכְוֶה מִחֶפְתּוֹ שֶׁל' חֲבֵרוֹ, כִּי כְשֶׁמִּגִּיעַ לְהַשְּׂגָה שְׁלֵא יָדַע מִזֶּה מִקֵּדָם,
וְהוּא אֶצְלוֹ דָּבָר חֲדָשׁ, אֲזִי נִתְלַהֵב וְנִבְעָר מֵאוֹר הַהַשְּׂגָה הַזֹּאת, שֶׁהִיא נִפְלְאוֹת
אֶצְלוֹ; אֲבָל מִי שֶׁכָּבַר עֵבֶר בְּזֹאת הַהַשְּׂגָה, וְהוּא מְשִׁיג עֵתָה דְּבָרִים נוֹרְאִים
וְגִדּוּלִים מִזֶּה הַהַשְּׂגָה, אֵין לוֹ שׁוֹם הַתְּלַהֲבוֹת מִזֹּאת הַהַשְּׂגָה. (ליקוטי מוהר"ן

ח"א כ"א)

(יד)

מִי שֶׁאֵינוֹ מִקְבֵּל זְרִימָה קְבוּעָה שֶׁל חֲמִימוֹת וְהַתְּלַהֲבוֹת מֵהַשְּׂכַל שֶׁל זֶה
שֶׁלֹּמְעֵלָה מִמֶּנּוּ, אִף אִם הוּא מוֹרִיד חֲמִימוֹת לִזֶּה שֶׁתַּחֲתוֹ, הוּא עֲצָמוֹ מִתְקַרֵּר.

(טו)

הַחֹם נוֹצֵר עַל יְדֵי תְנוּעָה, לִכֵּן כְּשֶׁנִּשְׁפָּע לְמוֹחוֹ בְּמַהֲירוֹת הַשְּׂפָע הָאֱלוֹקִי
- הַשְּׂכַל - בְּלִי שׁוֹם הַקִּדְמוֹת, זֶה מְעוֹרֵר חֹם וְהַתְּלַהֲבוֹת בְּלִבּ. (ליקוטי מוהר"ן ח"א כ"א).

תורה קנו:

(א)

אִם זֹכֵה הָאָדָם לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ לְדַבְרֵי הַתּוֹרָה הַיּוֹצֵאִים מִפִּי הַצְּדִיק,
וְלִהְרַגִּישׁ אֶת הַטַּעַם הַנִּפְלֵא שֶׁל מִתִּיקוֹת הַשְּׂכַל, תִּמָּה אֲנִי אֵיךְ אֶפְשָׁר אַחֵר
כִּךְ לְחַפּוֹץ בְּחַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְזֶה שְׂכָתוֹב (אֲבוֹת ד'): "כֹּל הַנְּהַנֶּה מִדַּבְרֵי תּוֹרָה,
נוֹטֵל חַיּוֹ מִן הָעוֹלָם". וְהֵבֵן הֵיטֵב.

תורה קנז-קנח

(ב)

"טַעַמָּה כִּי טוֹב סִחְרָה" (משלי ל"א), הִינוּ תִכְף כְּשִׁטּוֹעֲמִין טַעַם הַתּוֹרָה שֶׁל הַצְּדִיק הָאֱמֵת, שׁוֹב "לֹא יִכְפֶּה בְּלִילָה נְרָה", הִינוּ אֶף-עַל-פִּי שְׂאֵחַר-כָּף יִמְנַע וְלֹא יִתְקַרֵּב אֵלָיו וַיְהִי רְחוּק מִמֶּנּוּ (שְׁזַחְחוּ בַחֲיִנֵּת לִילָה וְחֲשׂוּ), אֶף-עַל-פִּי-כֵן לְעוֹלָם יֵאִיר לּוֹ אֹר הַתּוֹרָה שֶׁטַעַם קִצַּת מִמֶּנָּה בְּהִיוֹתוֹ אֶצְלוֹ

רפ"ה).

תורה קנח:

(א)

יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁלִּפְעָמִים נִבְעַר לִבָּם לֵה' יִתְבָּרַךְ, וּמִתְחִלִּים בַּעֲבוּדַת ה' בַּהֲתַלְהָבוֹת, וְאַחַר שְׁעָה נִתְבַּטַּל הַהֲתַלְהָבוֹת וְחוֹזֵר לְקִדְמוֹתוֹ. דָּבָר זֶה בָּא מִהַחֲרָטוֹת שֶׁמִּתְחַרְטִים הַרְשָׁעִים עַל מַעֲשֵׂיהֶם הַרְעִים, וְחֲרָטוֹת אֱלֹהִים מְגִיעוֹת לִלֵב אָדָם אַחַר וּמִלְהִיבִים אוֹתוֹ לֵה' יִתְבָּרַךְ.

(ב)

יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁהֲתַלְהָבוֹת לֵה' יִתְבָּרַךְ בָּאָה לֵהם מִמְקוֹם אַחַר, וְלֹא מִהַחֲרָטוֹת שֶׁל הַרְשָׁעִים.

(ג)

מִחֲמַת תְּשׁוּקָתוֹ לַעֲשׂוֹת אֶת הָעֲבִירָה, אֵינן הָאָדָם שׁוֹמֵעַ אֶת כָּל קְרִיאַת הַתּוֹרָה שְׂאוֹסֶרֶת עֲלָיו לַעֲשׂוֹת הָעֲבִירָה, אֲךָ מִיָּד אַחַר גִּמְרַת תְּאוּוֹתוֹ, תִּיכַף מְרַגֵּשׁ קְרִיאַתָּהּ וּמִתְחַרֵּט עַל הָעֲבִירָה. נִמְצָא שֶׁהַתּוֹרָה הַחֲכִימָה אֶת הַפְּתִי-הַמְשׁוֹגֵעַ - שְׁעָשָׂה הָעֲבִירָה, וְזֶה שֶׁכָּתוּב: 'תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מִחֲכִימַת פְּתִי'.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א קמ"ז).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קנט

תורה קנט:

(א)

השכינה היא אמצעי המקשר בין ה' יתברך לבין האדם. החכמה האלוקית שבעולם היא השכינה, וכן נשמת האדם - השכל - היא ניצוץ מהשכינה, וכן האמונה, והשמחה וכל מה שמחיה את האדם הוא ניצוץ מהשכינה, פי השכינה היא החיות האלוקית השוכנת בעולם - בתוך כל דבר - להוותו ולהחיותו.

(ב)

מי שזוכה ללמד להשכינה - תורה לשמה (למען ה' - ללא פניות), שרק למוד כזה עולה להשכינה, אזי השכינה מקבלת הלמוד הזה ומעלה אותו להשם יתברך, ונמשך מזה שפע, הינו שפע רוחניות ושפע גשמיות.

(ג)

בתורה טמונים שני כוחות רוחניים - אש ומים (גבורה וחסד). כשלימוד תורתו עולה לשכינה, אזי מכוח האש - שתכונתה לעלות למעלה - נעשה שפע רוחניות לעליונים, כלומר מזון וחיות לשכליים - למלאכים. ואילו המים שטבעם לרדת למטה, נעשה מהם שפע גשמיות - חיות לדברים התחתונים.

(ד)

כשאינ האדם מכוון לימודו לשכינה, אזי השכל של התורה שלומד נתקע במסכים, היינו במחשבות הזרות של בני העולם המתרוצצות באוויר, והאוויר נעשה ספוג מהם, וכל בני העולם שואבים למוחם משכל הזה.

תורה קנט

(ה)

לפי מהות האדם הנושם את האוויר הספוג בתורה, כך נעשה לו. היינו, מי שרצונו ענייני העולם הזה, אזי מקבל מהתורה המתפזרת באויר התלהבות לעסוק בל"ט (39) מלאכות, ל"ט קללות של העולם הזה - תאוות ממון. ומי שכיסופיו לה' יתברך, נעשה לו מהתורה, הנ"ל, ט"ל תורה, היינו התעוררות וחשק לתורה, או שמתחדשים לו בשכלו חידושי תורה.

(ו)

האדם יכול לבטל עצמו ולהדביק עצמו לה' יתברך בלילה, יותר מאשר ביום, מחמת שאז נחים העולם, ומחשבותיהם נחים מרדיפתם אחר ענייני העולם הזה. מחשבות אלו כאשר הן פעילות הן מטמאות את אויר העולם, מטרידות את המוח ומפריעות למחשבה להדבק בה' יתברך.

(ז)

בלילה, השכינה יותר קרובה אלינו - יותר מורגשת בעולמות התחתונים. היות שבלילה אנשי העולם נחים מפעילות, אזי מתבטל הדמיון שהכול פועל על ידי האדם, ולא על ידי השכינה.

(ח)

ביום, לאו כל אדם זוכה שלמודו יעלה לשכינה, משום טירדות העולם.

(ט)

צריך להתאמץ ולבקש מה' יתברך, שיזכה לעשות את ט"ל מלאכות העולם בקדושה גדולה, כלומר, באמונה שהן נעשות על ידי ה' יתברך ולא בכוחך, ואז זוכה שמתבררים ומאירים לעיניו ניצוצי אותיות התורה - ניצוצי החכמה האלקית שנפלה לקיים ולהוות את המלאכות. (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ ח"א מקח

וממכר ג. ג.)

תורה קנט

(י)

עיקר הגלות, היא גלות הנפש, מה שהסיטרא אחרא שהם עובדי הכוכבים והמזלות, אינם מניחים את נפש הישראלי לשוב לה' יתברך ולהיזבק בו יתברך באמת. (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ ח"א מקח וממכר ג ג.)

(יא)

עיקר הבירור והתיקון של כל אדם בעולם, הוא על ידי הצדיקים האמיתיים. (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ ח"א מקח וממכר ג ז.)

(יב)

עיקר השפע של המלאכים ושל העולמות העליונים להחיותם, היא מה שהצדיק משפיע להם ידיעות בהשגת אלקותו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ ח"א מקח וממכר ג ז.)

(יג)

עיקר השבירה של הכלים - המידות של חכמתו יתברך - ונפילת הניצוצות מהם להוות ולהחיות את עולם הקליפות - העולם הזה ופרטיו - הוא על ידי בחינת מחלוקת, שנמשך מגדלות - מריבוי אור. (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ ח"א מקח וממכר ג ט.) (כלומר, גדלות היא ריבוי אור שאין כח בכלים לסבול, לכן נשברו הכלים ונחלקו לניצוצות.)

(יד)

בְּיַדָּאֵי אֵין הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ יְכוּל לְסַבֵּל כְּבוֹדוֹ וְגֵאוּתוֹ יִתְבַּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (מלכים א ח): **"הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַיִם הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלְפוּךָ אִף כִּי הַבַּיִת הַזֶּה" וְכוּ' רַק מִחֲמַת אֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל צִמְצָם וְהִלְבִּישׁ אֶת גֵּאוּתוֹ כְּדִי לְהַשְׁרוֹת שְׂכִינְתוֹ בְּבַיִת-הַמִּקְדָּשׁ כְּדִי לְגַלּוֹת מְלֻכוֹתוֹ, וְזֶה בְּחִינַת (תהלים צ"ג): "ה' מָלְךְ גֵּאוּת לְבִשׁ", שֶׁכִּבְיָכוֹל בְּשִׁבִיל לְגַלּוֹת מְלֻכוֹתוֹ, הִלְבִּישׁ וְצִמְצָם אֶת גֵּאוּתוֹ, כְּדִי שֶׁנוֹכַח לְסַבֵּל קִבְלַת עַל מְלֻכוֹתוֹ עָלֵינוּ, אֲבָל כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל חָטְאוּ לְפָנָיו, אָזִי כִּבְיָכוֹל הִרְאָה וְגָלָה הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ אֶת גֵּאוּתוֹ וְגֵאוּנוֹ וְלֹא רָצָה לְהִלְבִּישׁוֹ וְלְצִמְצָמוֹ**

תורה קנט

עוד, וּמְמִילָא נְחָרַב הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ, כִּי לֹא הָיָה יָכוֹל לְסַבְּלוּ כְּנִ"ל (על פי ליקוטי

מוהר"ן ח"א ריט)

(טו)

עיקר בריאת האדם בעולם הזה, כדי שיכיר אותו יתברך. אבל אי אפשר להכירו יתברך באופן מוחשי, כי אם על ידי שמשברים תאוות ניאוף והבלי

עולם הזה. (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ ח"א מקח וממכר ג ט).

(טז)

מי שרוצה ליקח את עץ הדעת קודם זמנו, זהו בחינת חטא עץ הדעת טוב ורע, דהיינו שרוצה לדעת אותו יתברך ולהשיג השגת אלקותו קודם ששבר

חומריות הגוף. (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ ח"א מקח וממכר ג-ט).

(יז)

צדיק האמת שהוא בחינת יוסף, מרחם על הזור ומספר להם תמיד חלומותיו ודבריו כדי שיזכו להתקשר אליו. (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ ח"א מקח וממכר ג-ג).

(יח)

עיקר המשא-ומתן הוא לעשות חילוף, שזה יש לו דבר זה, וזה יש לו דבר אחר, והם מחליפים וקונים זה מזה. ועל ידי זה מתחלף השפע והניצוצות מהחכמה האלקית שמושפעת לעולם, מאחד לחברו, עד שיחזור כל ניצוץ למקומו ושורשו - (כלומר, עד שיקשרו בדעתם בשעת המשא ומתן את כל עסקיהם לקב"ה) - שזהו עיקר תיקונו וביורו של כל פרט מפרטי הבריאה. (ע"פ ליקוטי

הלכות חוש"מ ח"א מקח וממכר ג-ג).

(יט)

מי שאינו נושא ונותן באמונה, ומשקע בתאות ממון, וגוזל את חברו, מעורר וגורם דם נדה לשכינה, הינו להרחיקה מה' (ע"פ ליקוטי מוהר"ן ח"א ריט)

תורה קס-קסא

תורה קס:

(א)

הדופק שבגוף האדם נוקש באדם להזכיר לו את מציאות ה' יתברך שמחייה אותו בכל רגע ורגע, ולפעמים הדופק נוקש ומחמם את לב האדם לעבירה, חס ושלום.

(ב)

הדופק בא על ידי הנשימה, והנשימה היא הכנסה והוצאה של אויר. והאויר נכנס ויוצא על ידי הדיבור. נמצא שהכול מתחיל מהדיבור, אם האדם מדבר טוב, אזי הדופק נוקש בו לטובה ומזכיר אותו לעסוק בַּקְדוּשָׁה, ואם הדיבור רע, אזי הדופק מזכיר את האדם ומעורר אותו לעבירה.

תורה קסא:

(א)

המחלוקת מגביה ומרים את האדם, כמו מים השוטפים עץ המונח על הקרקע ומגביהים אותו.

(ב)

המחלוקת היא בחינת בריאת העולם, כמו בריאת העולם שנעשתה על ידי המחלוקת בין אור אין סוף לחלל הפנוי. כי על ידי שאור אין סוף חילק וסילק עצמו מהחלל, נוצר בחלל מקום לבריאת העולם. כמו כן, על ידי המחלוקת שבין התלמידי חכמים נברא עולם חדש - שְׁכָל חדש. כי אם היו כולם אומרים אותו דבר, לא היה נברא רק אותו הדבר. (ע"פ ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ד).

תורה קסא

(ג)

מחלוקת היצר הרע, היינו מה שנכנס בלבו קושיות ואפיקורסות, זה נתהווה מהשתלשלות המחלוקת ש**בְּקִדְשָׁהּ**, היינו מחלוקת תנאים ואמוראים בהלכות התורה. (על פי ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב).

(ד)

על ידי לימוד הלכות פסוקות נתקן מחלוקת שבקדושה, ואז מתיישר הלב מעקמומיותו - מהכפירות והטענות על הנהגת ה' יתברך. (ע"פ ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב).

(ה)

המחלוקת שבין הצדיקים - שזה אוסר וזה מתיר, וכן שאר המחלוקות שביניהם "אלו ואלו דברי אלקים חיים". ואי אפשר להשיג את זה השכל ששניהם אמת. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד ד).

(ו)

המחלוקת שבקדושה שיש בין הצדיקים, היא השורש שממנו משתלשלת - למי שפגם בכריתו - עקמומיות ומחלוקת בלב נגד ה' יתברך. ומחלוקתם באה לסלק ולהרחיק אותו, כי אינו ראוי להתקרב לקדושה. ולעומת זאת, מי שכן ראוי, המחלוקת תגרום לו להתקרב יותר. כי מי שראוי, יתבייש ממצבו שרואה גודל התרחקותו עד שהגיע למצב שיש לו עקמומיות בלב נגד התורה והצדיקים, ואז הוא שב בתשובה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"א תפילין ד ה)

(ז)

מי שרוצה, ח"ו, ליכנס להבין זה הדעת (של המחלוקת), בוודאי לא ישוב ולא ישיג אורחות חיים, כי יהיה נכשל מֵאֵד. כי אי אפשר להשיג זה הדעת, וצריך לסמוך רק על אמונה - להאמין בצדיקי אמת, אף על פי שיש ביניהם מריבה ומחלוקת, כי באמת "אלו ואלו דברי אלקים חיים". (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין

תורה קסב-קסג

תּוֹרָה קסב:

(א)

"הרועה להחכים ידרים, להעשיר יצפין" (ב"ב כה), נמצא, שאי אפשר להיות שניהם יחד - עשירות עם חכמה, כי מי שנמצא בצפון אינו בדרום, ולהיפך.

(ב)

מי שהוא עָנּוּ שהוא 'אֵין' ממש, יכול להיות אצלו תורה וגדולה במקום אחד. כי 'אֵין' איננו בשום מקום - הוא מעל המקום, כמו משה רבנו, ע"ה, ורבנו הקדוש, שהייתה להם תורה ועשירות יחד.

תּוֹרָה קסג:

(א)

מי שנמשך אחר תאוות אכילה ושתייה כבהמה, הוא מאבד את הכוח והממשלה שיש לו בפיו, כלומר, אין לו כוח להוציא דיבור תפילה לפני ה' יתברך בכוונת הלב, שזה הנותן לתפילה כוח להוציא את חפצו לפועל.

(ב)

כשמדברים על האדם רעות, אף אם אינו שומע את דבריהם, יש לנפשו ייסורים גדולים. כי הנפש שלו נעה ונדה בגלות בפיהם - מִפֶּה של זה, לפה של זה.

(ג)

כשאנשים גדולים חולקים ומדברים רעות על הצדיק, אף על פי כן, יש לו בזה קצת נחמה. כי הוא מוציא מהם את הניצוצי קדושה שנפלו בגלות בפיהם - את השכל שיש בדבריהם. אבל כשמדברים עליו אנשים שפלים עמי הארצות, צר לו ומר מאוד לנפשו, כי אינו מוצא בדיבורם שום דבר קדוש - שום שכל.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קסד

תּוֹרָה קסד:

(א)

לפעמים קורה שאדם לא הולך לצדיק לקבל רפואה לנפשו, כי לדעתו הוא יודע מה יאמר לו הצדיק, ומה ייתן לו לרפואתו. אבל באמת לצדיק יש הנהגות ודרכים נפלאים שהחולה לא יודע מהם כלל.

(ב)

יש אנשים שאי אפשר לגלות להם את פנימיות התורה הצריכה לרפואתם. כי יש בתורה שני כוחות: סם חיים וסם המוות. ואם יגלה לו התורה כמו שהיא, הריכוז הגבוה של התרופה יוכל להזיק לחולה יותר מאשר להועיל.

(ג)

לפעמים הצדיק מעביר לחולה את השכל שבתורה הצריכה לרפואתו מולבשת ומוסתרת בתוך סיפורי דברים חיצוניים - סיפורי מעשיות, דברי חולין, וכדומה, כדי למעט את עוצמת התרופה.

(ד)

גם משה רבנו, עליו השלום, מסר את התורה מלובשת בסיפורי מעשיות, מחמת שאי אפשר היה למוסרה כמות שהיא באמת, מחמת עוצמת השכל בגילוי האלקות שיש בה.

(ה)

צָרִיף כָּל אָדָם לְרַפְּאוֹת נַפְשׁוֹ, דְּהֵינּוּ לְהַעֲלוֹתָהּ לְמָקוֹם שְׂרֵשָׁה, וְזֶה עַל-יְדֵי שְׂמִתִּיגַע בַּתּוֹרָה, עַד שְׂזוֹכָה לִידַע אוֹתָהּ וְלְהַבְיָנָה (על פי ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ד)

תורה קסה-קסו

תּוֹרָה קֶסֶה: וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ (ויקרא ט)

(א)

אתה צריך לקבל באהבה את הרע והייסורים הבא עליך, חס ושלום, כי 'כמוך' - לפי מעשיך היה מגיע לך יותר. אך ה' יתברך מתנהג אתך ברחמים. וזה וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ.

תּוֹרָה קֶסו:

(א)

בשעה שהרבה אנשים נמצאים אצל הצדיק, יש לו ממשלה וכח גדול יותר לפעול, כי נפשותיהם - חלקי האלקות שבכל אחד - מתקבצים ונכללים בו. ובכח ההתכללות הזו הוא מקבל כח גדול לפעול את מה שצריך לפעול, וכן יכול להוריד להם תורה ושפע גדול, לא כן, כשיש אצלו מעט אנשים.

(ב)

כשמתקשרים בקשר איזה אנשים על איש אחד, אפילו אם הוא אדם חשוב יותר מהם, על כל זה יכולים להפילו, כי מתקבצים חלקי הכבוד שיש לכל אחד מהם, היינו החלק האלקי שיש בכל אחד. ועל ידי זה נתבטל חלק הכבוד שלו ונופל על ידם. (על פי ליקוטי מוהר"ן ח"א קפ"א).

(ג)

כל תפילה היוצאת מהרבה נשמות, היא מוספת קדושה למעלה ומעוררת ביותר את הלב העליון, כלומר את רחמי ה'. כי לפי רוב האנשים, כן יש יותר קדושה - יותר התגלות אלקות, בבחינת (תהלים כ"ב): "ואתה קדוש יושב תהילות ישראל", כלומר על-ידי תהילות ישראל - נתווסף קדושה וגילוי.

(על פי ליקוטי מוהר"ן ח"א כ').

תורה קסו-קסח

(ד)

רֹאשׁ השנה הוא בחינת תיקון האמונה, בבחינת (תהלים פ"ט): "אף אמונתך בקהל קדושים", כי אז מתקבצים כל הקהילות הקדושות, ועל-ידי-זה מתלקטים ומתקבצים כל ליקוטי האמונה - ליקוטי הנפשות - ליקוטי חלקי האלקות.

(על פי ליקוטי מוהר"ן ח"ב ה).

(ה)

כשהיו בני הנביאים אצל אלישע הנביא, נכתב עליו "איש האלקים". וכשהיה נמצא לבדו, היה מְכַנֵּה אלישע סתם. (זוהר בשלח מ"ד).

תורה קסז:

(א)

דע והאמן, כי השבתות ששובתים עם צדיק האמת הם כמו תענית.

(ב)

על ידי הצום, נְכַנַּע הַכֶּבֶד לְפָנֵי הַמַּח, פִּי בְיוֹם שְׂאָדָם אוֹכֵל, אֲזִי הַכֶּבֶד נִזוֹן תְּחִלָּה, וְאַחֲר־כֵּן הוּא שׁוֹלַח לְהַמַּח. נִמְצָא בְיוֹם הָאֲכִילָה, הַגְּדֵלָה וְהַמְּשִׁלָּה לְהַכֶּבֶד. וְכִשְׂמַתְעֵנָה, אֲזִי נִזוֹן הַמַּח תְּחִלָּה, וְהַמַּח שׁוֹלַח מִזוֹן אַחֲר־כֵּן לְהַכֶּבֶד. נִמְצָא בְיוֹם הַצּוּם, נְכַנַּע הַכֶּבֶד לְפָנֵי הַמַּח, וְהַגְּדֵלָה וְהַמְּשִׁלָּה לְהַמַּח. (על פי ליקוטי

מוהר"ן ח"א נ"ז)

תורה קסח:

(א)

כשבא לאדם גדלות סימן שיבוא לו צרה, חס ושלום, כמו שכתוב: "לפני שבר גאון" (משלי ט"ז). ולהיפך, כשהאדם שפל, סימן שיבוא לכבוד גדול, כמו שכתוב: "ולפני כבוד ענווה".

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קסט

תורה קסט:

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוּן אֶת הַמְּשָׁפְטִים הָאֵלֶּה וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם (דברים ו').

(א)

שלוחי הדין מכונים רצים, על שם הריצה - הרגליים שרצים לבצע השליחות.

(ב)

כשיש דינים וצרות על האדם, חס ושלום, הן צרות כלליות, הן צרות פרטיות, אזי אי אפשר לו לרקוד, כי הדמים שהם הדינים מתפשטים לרגליים ומכבידים עליהם.

(ג)

להמתיק הדין שיש על האדם, זה על ידי שהוא שופט את עצמו ומפשפש במעשיו ומתקנם כראוי.

(ד)

כשיש דין למטה אין דין למעלה". היינו, כשאדם שופט את עצמו למטה, מתבטל הדין של מעלה.

(ה)

כל אדם מוכרח להיות קשור לאחד מהחבלים שדרכם יורד השפע, כי בלי זה מהיכן יִנָּק חיותו? לכן, תיכף שנפסק מהחבל שממנו יִנָּק, נדבק בחבל

השני. (על פי ליקוטי מוהר"ן ח"א ק"ט).

תורה קסט-קע

(ו)

כש'אדם בשמחה, ה' יתברך שומר לו את הברית - שלא ייפול בניאוף.

(ז)

מי שמקדש את עצמו, נקשר לחבל דקדושה ויונק משם חיותו שהיא השמחה, ומי שמטמא עצמו, נקשר בחבל דטומאה - בתאוות - ומשם יונק

שמחה. (על פי ליקוטי מוהר"ן ח"א ק"ט).

(ח)

כש'אדם בעצבות, החיות הולכת ונפסקת ממנו, אזי הוא מנסה לשאוב חיות ולשמח את עצמו מהתענוג והשמחה של העבירה.

תורה קע: ה', **מָה רָבו עֲרֵי, רַבִּים קָמִים עָלַי** (תהלים ג')

(א)

כל אחד לפי גודל נשמתו ולפי גודל עבודתו, כך יש לו ייסורים.

(ב)

המילה צרה - מורכבת מאותיות שיש במילה צורה, לרמז, שעל ידי הצרה מאירה הצורה, היינו הנפש שהיא צורת האדם.

(ג)

על ידי שיש לאדם ייסורים מאנשים, אזי הוא נושא את האנשים האלה עליו.

(ד)

דע, שכל אחד מ'ישראל, אפלו צדיק גדול, צריך שיהיה לו איזה צער בכל יום, וגם מי שדעתו יותר גדולה, צערו גדול ביותר, בבחינת (קהלת א): "יוסף

תורה קע-קעא

דַעַת יוֹסֵף מְכַאוֹב" וְהַהִמָּתְקָה הוּא עַל יְדֵי אֲכִילָה בְּקַדְשָׁהּ וּבִירְאַת-שָׁמַיִם.

(על פי ליקוטי מוהר"ן ח"ב ע"ז)

(ה)

על ידי הייסורים נכנע חומריות הגוף ומתגדלת הנפש.

תורה קעא:

וְרַבִּים מֵיִשְׁנֵי אָדָמַת עֶפֶר יְקִיעוּ, אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם, וְאֵלֶּה לְחַרְפוֹת וּלְדַרְאוֹן עוֹלָם (דניאל יב).

(א)

על ידי שמתגלה שכל חדש בעבודת ה' - מה שלא היה נודע עד עתה - 'צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם'. כלומר, יש שמנצלים את השכל החדש להתקרב לה' יתברך על ידו, ויש שמנצלים את השכל הזה כדי להתגאות - לחרף ולבוזת את אלה שאינם יודעים מזה השכל החדש.

(ב)

אף יש שלש עבודות שהם מפסדין עבודות התפלה, והם שלש מדות, הינו: א. 'אל תהי בז לכול אדם' (אבות פרק ד') - שלא לבזות שום אדם. ב. עבודה זרה - ואפילו קלוקל האמונה, שאין האמונה בשלמות הוא גם פן בחינת עבודה זרה. ג. שמירת הברית - הינו מי שאין שומר הברית פראוי. כי כל שלש מדות אלו הם בחינת עבודות דסטרא אחרא, ומפסדין עבודת התפלה. (על פי

ליקוטי מוהר"ן ח"ב א')

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קעב

תורה קעב:

(א)

אור - הוא כינוי לכח האלוקי היוצא מהמקור - מהאין סוף, כמו אור השמש היוצא מהשמש. המקור והכח הנ"ל, אין לנו בו השגה ואין אנו יודעים מהותו, אך אנו מאמינים שהוא החיות של כל המציאות לפרטיה.

(ב)

עיקר אור ה' יתברך הוא כבוד ה' שמתגלה בעולם בכל פרטי הבריאה.

(ג)

כל החסרונות שיש לאדם, הכול הוא מצד האדם עצמו שמונע מאור ה' להגיע אליו, כי אורו שופע עלינו תמיד.

(ד)

על ידי המעשים הרעים, עושה האדם צל ומסך לעצמו המונע ממנו את אור ה' יתברך, שהוא המקור שממנו יוצאים כל סוגי השפע.

(ה)

אם האדם זוכה לענווה ומבטל את עצמו לגמרי, כלומר שאינו מזה העולם, אזי אין לו שום צל המונע ממנו את אור ה' יתברך.

(ו)

כשהשם יתברך מאיר פנים לעולם, היינו פנים שוחקות, אזי טובה וחיים לעולם, ולהיפך, חס ושלום, להיפך.

תורה קעב

(ז)

כשהצדיק מאיר פנים הוא סימן טוב לעולם, ולהיפך להיפך, כי בצדיק מתלבש אור ה' יתברך.

(ח)

ידע, שעקר הרוח-חיים מקבלין מהצדיק והרב שבדור, פי עקר רוח-החיים הוא בהתורה, והצדיקים דבקים בתורה, ועל פן עקר הרוח-חיים הוא אצלם

(על פי ליקוטי מוהר"ן ח"א ח')

(ט)

אמר רבנו (חיי מוהר"ן תקמ"ב) טוב מאד לראות פני כל הצדיקים שבדור, פי צדיקא אנפי שכנינתא – הצדיקים פני השכינה (זהר הקדוש שמות קס"ג):

(י)

הנקודות טובות שיש בכל אחד מישראל שהם בבחינת צדיק, הם בחינת פני ה'. כי צדיקא אנפי שכנינתא. וכל מה שמאירין יותר מאחד לחבירו, מאיר יותר הארת פני ה'. וזה עיקר עבודת האדם להמשיך ולהאיר בעולם הארת פניו יתברך (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח נשיאת כפיים ה)

(יא)

הצדיק הוא גבור הכובש את יצרו והוא עז פנמר בעבודתו יתברך. והוא נותן עז ותעצומות לה' יתברך כפיכול, בבחינת תנו עז לאלקים. ובשביל זה הצדיק נקרא עז. וזהו: דרשו ה' ועזו. שצריכין לבקש את ה' יתברך, הינו לזכות לאמונה שלמה. וזה אי אפשר כי אם על ידי שיזדרשו ויבקשו ויחפשו את ה' ועזו, הינו הצדיק. כמבאר לעיל שצריכין לבקש את הצדיק מאד, ועל ידי זה דיקא דורשין את ה' וזוכין לאמונה שלמה. וזהו: בקשו פניו תמיד. פניו' הם הצדיקים שנקראים אנפי שכנינתא (ע"פ ליקו"ה ברכת הרי"ת והתודאה ד)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קעג

תּוֹרָה קעג:

(א)

על ידי הכתב יכול צדיק האמת להכיר הנפש ופנימיות הנפש של הכותב וכן להכיר את האמונה, ושורש האמונה שלו.

(ב)

גם לאמונה בעצמה יש אמונה בה' יתברך, וגם לזאת האמונה יש אמונה בה' יתברך, וכך הלאה עד אין סוף. כל אמונה שהיא יותר עליונה היא פנימית לאמונה שבדרגה שמתחתיה, וזו התחתונה היא חיצונית לעליונה.

(ג)

הנפש והאמונה הם בחינה אחת. כי הנפש נקרא כל מה שנותן חיות לאדם, והאמונה היא החיות. לכן שורש האמונה, היינו הפנימיות שלה שממנה היא משתלשלת, היא גם שורש הנפש.

(ד)

"אנכי" ראשי תיבות: **"אנא נפשי יהבית"** (שבת ק"ה). (תרגום: אני את נפשי כותב ונותן), לרמז - שהכותב נותן את פנימיות נפשו בתוך הכתב, ופנימיות ושורש נפשנו היא האלקות.

(ה)

"אני" - ראשי תיבות: **"אנא נפשי יהבית"**, כלומר, 'אני' - הוא חיצונית הנפש וחיצונית האמונה, והוא הכלי שבו מתלבשת פנימיות הנפש ופנימיות האמונה.

תורה קעג

(ו)

הכתב אינו אלא פעולת הנפש, ומתוך הפעולה יכול הצדיק להבין מהות נפש הכותב. לעומת זאת, הדיבור הוא יציאת הנפש עצמה. לכן על ידי שמדבר עם הצדיק, הצדיק יכול לדעת מהות נפש המדבר.

(ז)

כל המשא-ומתן, והמקח-וממכר, וההלוואות שבין אדם לחברו, הוא בחינת שזה מוכר לחברו נפש, ולוקח תמורתה נפשות אחרים. (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ ח"א

הלואה א א).

(ח)

על ידי הדיבור במשא-ומתן - שאומר אחד לחברו שמוכר לו חפץ זה, על ידי זה יוצאת הנפש המלובשת באותו חפץ מרשות המוכר לרשות הקונה. על כן, אחר שנעשה המכר, אסור לחזור מדיבורו, ונקרא מחוסר אמונה, מחוסר נפש. (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ ח"א הלואה א א).

(ט)

הדיבור הוא בחינת מלכות, והיא המדרגה האחרונה שסמוכה לחיצוניים לעולם השקר, לכן השקר יכול לינוק כח מהדיבור. (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ ח"א הלואה

א ד).

(י)

עיקר ההבדל והיתרון של ישראל על האומות, הוא בבחינת תורה שבעל-פה, שלא ניתן רשות לכתוב אותה כדי שלא יעתיקוה. ויש בכל אחד מישראל חלק בתורה שבעל-פה שלא ניתן לכתוב, על-כן, מי שמכיר איזה תורה ניתנה לכתוב ואיזה לא, יוכל להכיר ישראלי בין הגויים. (ע"פ ליקוטי הלכות

חוש"מ ח"א הלואה ד ד).

תורה קעג

(יא)

תורה שבכתב אין לה שלימות כי אם על-ידי תורה שבעל-פה. (ליקוטי מוהר"ן

ח"א סא).

(יב)

מחמת שצפה ה' יתברך שיהיו ישראל בגלות, והאומות יעתיקו לעצמן תורה שבכתב, על-כן נתן לנו את פירושה בעל-פה, שזה אינם יכולים להעתיק. נמצא שעיקר ההבדל והיתרון בין התורה של ישראל לתורה שהעתיקו האומות, הוא שאצלנו יש את התורה שבעל-פה, את הפירוש לתורה. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב כח).

(יג)

יש בכל אחד ואחד מישראל חלק מהשכל של התורה שבעל-פה, כלומר יש לו פירוש וחידוש בתורה שבכתב, מה שלא ניתן להיכתב. על-כן, מי שמכיר בין התורות שניתנו להיכתב לבין אלה שלא ניתנו להיכתב, הוא יכול להכיר ישראלי בין האומות, כי זה עיקר הבדלם. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב כח).

(יד)

מי שפוגם באיזה מצוה, הן מצוות עשה, הן מצוות לא-תעשה, הוא פוגם באמונה. ועיקר הפגם הוא בבחינת האמונה הפרטית שלו, שהוא בחינת תורה שבעל-פה. תורה שבעל-פה היא עיקר קדושת ישראל, והיא המבדילה את ישראל משאר העמים. אבל בשורש נקודת האמונה הכללית של ישראל אי אפשר לפגום והיא נשארת תמיד (ע"פ ליקוטי הלכות חוש"מ ח"א הלוואה א ו).

תורה קעד-קעז

תּוֹרָה קעדי:

(א)

כשמתגברים הדינים על האדם, חס ושלום, אין להזכיר שמו בשעה שמתפלל עבורו, כדי שלא יהיה ניכר ובולט למקטרגים, ויגבירו עליו את הדינים.

(ב)

כשהתפלל משה רבנו, עליו השלום, על רפואת אחותו מרים, אמר סתם, בלי להזכיר את שמה: "אל נא רפא נא לה" (במדבר י"ב). אך בתוך תפילה זו העלים ברמז את שמה ושם אמה. כי הגימטריה של "נא רפא", שווה - מרים יוכבד.

תּוֹרָה קעה:

(א)

עיקר מעלת הבכייה כאשר היא מחמת שמחה וחדווה. וכן החרטה שמתחרט על מעשיו הרעים, טוב שתהיה מרוב שמחתו בה' יתברך.

(ב)

הבכייה מתעוררת מהבינה - מבינת הלב.

תּוֹרָה קעז:

(א)

לב הצדיק הוא בבחינת 'לבי חלל בקרבי', היינו נקי מרוח שטות ותאוות.

(ב)

עיקר ההתקשרות לצדיק, היא על ידי אהבה.

תורה קעו-קעז

(ג)

על ידי שמתקשר לצדיק באהבה, נכלל לבו בלב הצדיק, ועל ידי זה לבו מזדכך מהרוח שטות.

(ד)

כשנקשר לב התלמיד בלב הצדיק באהבה, אזי הרוח שטות שבלב התלמיד עוברת במהירות ללב הצדיק, כי מצאה שם מקום פנוי מתאוות, ומחמת המהירות נשבר לב התלמיד.

(ה)

הצדיק מגרש במהירות את הרוח שטות של התלמיד שנכנסה ללבו, והרוח שטות שפורצת במהירות מלבו שוברת גם את לבו של הצדיק.

תורה קעז:

(א)

יש צדיקים שיש להם כוח לכפר עוון על ידי שתיית יין. כי יכול לזכות לגדלות המוחין, שעל ידי זה נגדלים החסדים ונתכפרים העוונות שהם דין.

(ב)

כשאדם מרוצה ומסתפק ברצון ה' יתברך - רק כמו שה' יתברך רוצה הן שיהיה לו ממון ובנים, הן לאו חס ושלום, והן כל שאר הרצונות - לא ירצה שום רצון אחר רק כמו שרוצה השם יתברך, על ידי זה ממליך את ה' יתברך. ולהיפך, כאשר הוא מתנגד לרצון ה', אזי הוא נותן המלוכה והממשלה לקליפות.

(ג)

כשיש לאדם רצונות שהם חוץ מרצון ה' יתברך, על ידי זה הוא ממליך את העבודה זרה - את הקליפה שרצונה מנוגד לרצון ה', ועל ידי זה מתחזקת מלכות ושלטון הקליפה.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קעח

תּוֹרָה קעח:

(א)

עריך האדם להתבודד עם ה' יתברך, להתוודות ולספר לפניו את כל טעויותיו בפרטות. והיודוי חייב להיות דווקא בדיבורים ולא מספיק במחשבה.

(ב)

על ידי וידוי דברים בונה את מלכות ה' ומשלתו. כי על ידי הוידוי שאומר בפיו, מוציא מעצמותיו את אותיות העבירה החקוקות עליהם, ומהם נעשה הדיבור של הוידוי, כי הדיבור יוצא מעצמותיו, כמו שכתוב (תהלים ל"ה): "כל עצמותי תאמרנה". ואז נחרב הבניין והצירוף הרע של אותיות העבירה שעל עצמותיו.

(ג)

הרבה מניעות יכולות למנוע את האדם מלהתוודות. לפעמים נשכח ממנו החטא. לפעמים זוכר החטא, אך אינו יכול לפתוח פיו מחמת שהוא שבור ועצוב, או מחמת שהוא מתבייש.

(ד)

על ידי שהאדם שמח בשמחה של איזה מצווה, כגון חתונה וכדומה, יכול לשבור כל המניעות המונעות אותו מלהתוודות לפני ה' יתברך.

(ה)

כמו לכל דבר, כך גם לשמחה יש קומה שלימה כמו קומת האדם ברמ"ח

תורה קעח

איברים ושס"ה גידים. לכן שלמות השמחה, כאשר היא מתפשטת ומתלבשת בכל האיברים והגידים.

(ו)

לפעמים השמחה אינה בשלימות, כי לפעמים היא רק במח, או בלב, או ברגליים - בריקוד, והעיקר שתפשט בכל האיברים.

(ז)

השורש והמקור של כל תרי"ג המצוות, הוא תרי"ג איברי השמחה, כי המצוות מושרשים בשמחה. ועל ידי עשיית מצווה מתגלה השמחה השייכת לאותה מצווה.

(ח)

על ידי שעושה האדם הרבה מצוות, אזי המצוות מושכות ממקורם את השמחה, ויכול שתפשט בו השמחה בכל איבריו.

(ט)

כשפוגם האדם באחת מהמצוות, אזי נפגם אותו איבר של השמחה המקביל לאותה מצווה, ואזי אין יכולה השמחה להתפשט על אותו איבר.

(י)

כאשר האדם נמצא באיזו שמחה, ופתאום מרגיש שהשמחה לא התפשטה לאחד מאיבריו, ידע שהוא פגם באיזה מצווה השייכת לאותו איבר. כמו למשל, אם אינו יכול למחוא כפיים בשעת השמחה, על ידי זה יכול לידע שחטא בידיו, ולהתוודות על מה שחטא.

(יא)

ריבוי אור השמחה הבא מריבוי המצוות, מלהיב את לב האדם ומבטל את המניעות שמפריעות לו להתוודות.

תורה קעח

(יב)

הפגם של כל חטא, הוא בנפש.

(יג)

”נַפְשִׁי יֵצֵא בְּדַבְרוֹ” (שיר השירים ה-ו), כלומר הדיבור היוצא מפי האדם הוא יציאת הנפש לְהַחֲיוֹת את אותיות הדיבור שמדבר.

(יד)

על ידי וידוי דברים יוצאת הטומאה החקוקה בנפשו עקב העבירות.

(טו)

על ידי וידוי דברים לפני ה' יתברך, מתקנים את פגם הדיבור - פגם הנפש, שנעשה על ידי החטא.

(טז)

על ידי שמוציאים קול, ועושים ממנו דיבורים אל ה' יתברך, מעוררים את המקור העליון של הקול שיתחבר עם הדיבור של האדם. וזה מְכַנֶּה יחוד בין קודשא בריך הוא ושכינתא, כלומר יחוד בין הקול שבא מהקב"ה, עם הדיבור של האדם.

(יז)

כָּל הַדְּבוּרִים מְקַבְּלִין מִן הַשָּׁמַיִם, כִּי שֵׁם כָּל הַדְּבוּרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קי"ט):
”לְעוֹלָם ה' דְּבַרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמַיִם”. וְהַדְּבוּרִים שֶׁמְקַבְּלִין מִן הַשָּׁמַיִם, מְקַבְּלִין מִן הָרְעָמִים, בְּחִינַת (שם י"ח): **”יִרְעַם בַּשָּׁמַיִם ה'”**, בְּחִינַת (איוב ל"ז): **”יִרְעַם אֵל בְּקוֹלוֹ נִפְלְאוֹת”** (ליקוטי מוהר"ן ח"א נ"ז)

(יח)

הַדְּבוּרִים שֶׁאֲדָם מְדַבֵּר בְּכַח, הֵם עֲצָמֵן הַדְּבוּרִים שֶׁל הַקַּבָּ"ה, כְּכַתוּב (ישעיה
נ"א): ”וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ”, כִּי הֵם עֲצָמֵם דְּבַר ה', וְהֵם ”פֶּחַ מְעֻשָׂיו” (תהלים קי"א)
וְהַמְאֲמָרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם (ליקוטי מוהר"ן ח"א מ"ח)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קעט

תורה קעט:

(א)

התענית מבטלת מעל האדם את המחלוקת.

(ב)

המחלוקת הפנימית שבתוך האדם - בינו לבין עצמו - מונעות אותו מתפילה ומעבודת ה'.

(ג)

אמרו חז"ל (אבות ב'): "מרבה צדקה מרבה שלום", וכן אמרו (ברכות ו'): "איגרא דתעניתא צידקתא" (שכר התענית צדקה), כי לצדקה ולתענית מְכַנָּה משותף - שניהם מרבים שלום.

(ד)

מעלת התענית להכניע הלב ולבטל את רצונותיו נגד רצון ה' יתברך, ועל ידי זה מתבטלים לרצונו הרצונות של החולקים עליו, המונעים אותו מעבודת ה'.

(ה)

על ידי התענית נבנת קומת השמחה של האדם.

(ו)

כל יום שחי בו האדם בעולם הזה חיים אמיתיים - חיים שמוסיף בהם בכל יום דעת ויראת ה' - כל יום מימים אלה ילכו איתו לעולם הבא. אברהם אבינו זכה להביא אתו את כל הימים, ועליו נאמר (בראשית כד-א): "ואברהם זקן בָּא בימים"

תורה קעט

(ז)

כל יום שעושה בו האדם מצוות ומעשים טובים, נמשך על היום הזה חיות ושפע מלמעלה.

(ח)

יום שאין האדם עושה בו מצוות, השפע היורד לאותו יום הוא בצמצום - רק החלק המוכרח כדי להחיות ולתת קיום לאותו יום.

(ט)

אם עושה האדם באיזה יום עבירה, ח"ו, אזי העבירה מוצצת את השפע של אותו יום וממיתה את היום הזה.

(י)

החיות של כל הדברים הוא מילוי ייעודם - הוא הנותן להם קיום, חיות ושמחה.

(יא)

כל יום מקבל שפע מה' יתברך כדי חיותו בצמצום, כלומר כדי שיהיה קיום ומציאות לאותו יום. אך על ידי המצוות אנו מושכים שפע נוסף לאותו יום.

(יב)

אם ביום מסוים מרבה האדם בעבירות, יכול למצוץ גם את החיות הבסיסית של אותו יום, עד שימות אותו יום לגמרי.

(יג)

יום שאדם מתענה בו, אין לו כוח וחיות מאותו היום. וכאשר באותו יום, הוא עובד את ה' בתורה ותפילה, הרי שהוא עובד את ה' על ידי הכח שנשאר לו מהאכילה של אתמול. על ידי זה, יום אתמול מקבל את החיות

תורה קעט

והשפע הבא מעבודתו, ובזה הוא מְחַיֶּה את אתמול. ואם מוסיף ומתענה עוד יום, אזי באותו יום הוא עובד את ה' עם הכח של שלשום, ובזה מחייה את יום שלשום. וכך יכול להמשיך עד שיקבל כח מהאכילה של ימי הַיְנָקוֹת ויביא חיות לכל הימים המתים שמתו על ידי מעשיו הרעים.

(יד)

ימים מתים הם ימים שלא נוצלו לעבודת ה', וכל שכן אם נעשו בהם עבירות.

(טו)

על ידי שמכניס חיות לימים המתים, בונה את קומת השמחה.

(טז)

אומר רבי נתן: רבנו ציוה עלינו שלא להתענות כלל. ואמר, הלא מי שאינו זוכה להיות אצלי על ראש-השנה, הוא אין לו להתענות כלל - כי לא יעזור לו, ומי שזוכה להיות על ראש השנה, הוא בודאי אין צריך להתענות כלל, מאחר שזוכה להיות אצלי על ראש-השנה. והבן. (חיי מוהר"ן תצא).

(יז)

על ידי שהצדיקים משברים רצון תאוות גופם בשביל רצון ה' יתברך, על ידי זה מבטלים גופם לגבי הנשמה, עד שנכלל הגוף בנשמה באחדות אחד. ואז בגופו יחוה את ההנאות הרוחניות שְׂחוֹוָה נשמתו. (על פי ליקוטי הלכות אור"ח ח"ב

ברכות הראיה וברכות פרטיות ד ג).

(יח)

הצדיק שמבטל רצון תאוות גופו לגבי נשמתו, מבטל את כח הטבע שמשם תאוותו. על כן, יש לו כח לשנות הטבע בעולם ולעשות נסים. (על פי ליקוטי הלכות

אור"ח ח"ב ברכות הראיה וברכות פרטיות ד ג).

תורה קעט-קפ

(יט)

איש החסד, כשמשבר תאוותו הבאה מחסד, למען ה' יתברך, כגון תאוות ניאוף, אז נכלל מידת חסדו בה' יתברך. וכן בעל מידת הגבורה, כשמשתמש עם גבורתו למען ה' יתברך - כמו להתגבר על יצרו וכדומה - נכללת

גבורתו בה' יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ב ברכות הראיה וברכות פרטיות ד ד).

(כ)

אף-על-פי ששני אנשים נראים כשני הפכים - כי זה מחסד וזה מגבורה - על ידי ששניהם רוצים לעשות רצונו יתברך, הם נכללים בְּאֶחָד יתברך.

(ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ב ברכות הראיה וברכות פרטיות ד ד).

תורה קפ:

(א)

מעוֹת מְכַנְּיִם דְּמִיִּם, וְהֵם בַּחֲנִינֵת דִּינִים.

(ב)

כְּדִי לְמַתְּקֵךְ אֶת הַדִּינִים - שִׁיְהִיו פְּחוֹת קְשִׁים, צְרִיךְ לְמַתְּקֵם בְּשׁוֹרֶשׁם. וְשׁוֹרֶשׁם הִיא הַבִּינָה. כְּלוּמָר, מִיתּוּקָם הוּא עַל יְדֵי הַתְּבוֹנְנוֹת בַּגְּדוּלַת ה' - שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ.

(ג)

שֵׁם ה' הַמְּכַנֶּה שֵׁם מ"ב, בְּנוֵי מִמ"ב (42) תִּיבּוֹת הַנִּמְצָאִים בַּפְּסוּקִים הַבָּאִים: "אֵנָּה בָּכָה גְּדוּלַת יְמִינְךָ תִּתִּיר צְרוּרָה (ראשי תיבות: אב"ג ית"ץ). קִבַּל רֵנַת עֲמֶךָ שֶׁגִּבְנוּ טֹהַרְנוּ נוֹרָא (ק"ר"ע שט"ן). נָא גְבוּר דּוֹרְשֵׁי יַחֲדָךְ כִּבְבַת שְׁמֵרָם (נג"ד יכ"ש). בְּרַכְּם טֹהַרְם רַחֲמֵי צְדָקָתְךָ תִּמִּיד גְּמַלְם (בט"ר צת"ג). חֲסִין קְדוּשׁ בְּרוּב טוֹבְךָ נִהַל עֲדַתְךָ (חק"ב טנ"ע). יַחֲדֵי גֵאָה לְעֲמֶךָ פִּנְה זֹכְרֵי קְדוּשַׁתְךָ (יג"ל פז"ק).

תורה קפ

שועתנו קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות (שק"י צ"ת).

(ד)

על ידי שהאדם מקשר מחשבתו אל הקב"ה שלבוש בעולם היצירה, על ידי שמצרף במחשבתו את התיבות של שם מ"ב, על ידי זה ממתיק הדינים של עולם העשיה.

(ה)

על ידי שהאדם מקשר מחשבתו אל הקב"ה שלבוש בעולם הבריאה, על ידי שמצרף במחשבתו את הגימטריא מ"ב (42), היוצא מאותיות שני שמותיו של הקב"ה: שם א-ה-י-ה ושם י-ה-ו, על ידי זה ממתיק הדינים של עולם הבריאה.

(ו)

בעולם האצילות נמתק הדין על ידי מ"ב אותיות של שם מ"ה (45) - הַיְנוּ פְּשׁוּט: י-ה-ו-ה; וּמְלוּי: יוד-הא-ואו-הא; וּמְלוּי דְּמְלוּי: יוד-ואו-דלת; הא-אלף; ואו-אלף-ואו; הא-אלף;

(ז)

כשנותן האדם לצדיק כסף לפדיון, צריך לראות שלא יהיה קמצן, כדי שלא ישארו אצלו הדינים, ולזה צריך שיהיה לצדיק חכמה יתירה לדעת כמה לבקש על פדיון כדי למתק הדין.

(ח)

צריך האדם לידע כמה לפזר ממונו לצדקה כדי שלא ישאר אצלו דינים.

תורה קפא

תּוֹרָה קפּא:

(א)

חלק הכבוד של ה' הנמצא בכל אחד מישראל ובו הוא מתפאר, היא הנקודה הטובה המיוחדת שיש בכל אחד - מה שאין בחברו.

(ב)

על ידי שמתקשרים כמה אנשים יחד, אזי מתקשרים חלקי הכבוד האלקי שיש בכל אחד מהם, להוות כוח אחד גדול.

(ג)

כשמתקשרים בקשר כמה אנשים לחלוק על איש אחד, הם יכולים להפילו, אפילו אם הוא חשוב מכל אחד מהם בנפרד. כי בצירוף חלקי הכבוד שלהם, מעלתם מעל מעלתו. אלא אם כן, חלק הכבוד שלו גדול משל כלם יחד.

(ד)

"קשר רשעים אינו מן המנין" (סנהדרין כ"ז), היינו אינו מתחבר להוות כח אחד, כי רשעים אין להם חלק בכבוד ה'.

(ה)

כשהולקים על איזה אדם ומפילים אותו, עיקר הנפילה היא לתאוות ניאוף.

(ו)

כל המחלוקות והדיבורים שדוברים על צדיק האמת ועל אנשיו, הם טובות גדולות מאוד בגשמי וברוחני.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קפב

תורה קפב-קפג:

(א)

דע שכל מה שהעולם מדברים בכל יום מימי ספירת העומר, הם מדברים רק מהבחינה השייכת לאותו יום.

(ב)

מי שהוא מבין, יוכל לשמוע ולידע איך כל סיפורי הדברים שמדברים בכל יום מימי הספירה, שייכים לבחינה של אותו יום.

תורה קפג:

(א)

הסנהדרין (בית הדין) היו יושבים בצורת חצי גורן עגולה, כדי שיהיו רואין זה את זה. (סנהדרין לו:).

(ב)

סדר מיקומם בעולם של הצדיקים שבדור, בצורת עיגול.

(ג)

אף שיש בני אדם שמקום מושבם בין הצדיקים היושבים בעיגול, אינם מקלקלים את סדר העיגול, כי אינם נחשבים מהישוב.

(ד)

הצדיקים היושבים בעולם בעיגול, הם הבית-דין של ה' יתברך, שמהם יוצא המשפט לכל אחד ואחד - הן לזכות הן לחובה, והקב"ה יושב אתם בדין.

תורה קפג-קפד

(ה)

חכמי הדור שיש ביניהם אהבה, שרואים זה עם זה לפרקים, אזי יש כח בידם לדון את כל העולם ודיניהם דין, ואין מי שישנה ויבטל דינם, כי הקדוש ברוך הוא, אב בית דין שלהם. (ספר המידות אהבה ח"ב).

(ו)

על ידי הצדיקים יורד שפע פרנסה לכל אחד כראוי לו.

(ז)

העיקר שתהיה התקשרות של אהבה בין הצדיקים, אף אם אינם רואים זה את זה.

תורה קפד:

(א)

כשאחד מדבר עם חברו בענייני יראת ה', נעשה אור ישר ואור חוזר. כלומר, הדעת שמשפיע לחברו - מְכַנֶּה אור ישר, והדעת החדשה שמקבל חזרה מדיבורים אלו - מְכַנֶּה אור חוזר.

(ב)

לפעמים מקדים האור חוזר, קודם האור הישר. כי כשהמקבל יש לו מח קטן ואין יכול לקבל דברי חברו, אז קודם שמקבל חברו ממנו - שזהו בחינת אור ישר - קודם לזה מקבל הוא מחברו, ואזי האור חוזר, קודם לאור ישר.

(ג)

כשמדבר עם חברו ביראת שמים, אף שאין חברו מקבל ממנו, אף על פי כן, הוא מקבל התעוררות מחברו. כי על ידי ההכאה שיצאו הדיבורים מפיו לחברו, על ידי זה חוזר האור אליו.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קפה

תורה קפה:

(א)

עיקר השלימות, לזכות ליראת ה' - יראת הרוממות.

(ב)

אי אפשר להגיע ליראת ה', אלא על ידי התבוננות השכל בגדולתו יתברך - בגודל נפלאותיו - בגשמיות וברוחניות.

(ג)

יש יראת ה' שהיא יראת מגדולתו ורוממותו, בגין דאיהו רב ושלִיט (מפני שהוא גדול ושולט), ויש יראת תחתונה הבאה לאדם על ידי שיירא מכל ענייני העולם הזה. וצריך לזכור שגם היראת התחתונה, היא יראת ה' שהתלבשה בדברים המפחידים של עולם הזה.

(ד)

יש שני מיני יראת, האחד, יראת עליונה שבאה לאדם לפעמים מתי שתראה, ועל יראת כזו אין שכר. ויש יראת שבאה לאדם מכח אדם עצמו, ויראת זו נקרא: "צדיק מושל יראת אלקים" (שמואל ב כ"ג), וביראה כזו התפלה נשמעת, ושפע יורד לעולם, ונתגלה מלכותו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קב).

(ה)

יש שני מיני יראות: יש הירא מה' וגדולתו, ויש יראת למטה מזה, היינו שבא ליראת ה' על ידי יראות תחתונות - שיירא מחיה, או משר וכד', שעל ידי זה נזכר ובא ליראת ה' (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב בכור בהמה טהורה ד-א)

תורה קפה

(ו)

על ידי ההשתוקקות שמשתוקק האדם לדבר שבקדושה, על ידי זה הוא בורא את הדבר בכח - בצורה רוחנית - שכלית, רגשית. וכאשר מקבל את הדבר שאליו השתוקק, יצא הדבר מהכח לפועל.

(ז)

כל היגיעות והטרחות שיש לאדם בתחילת התקרבותו לה' יתברך ולתורתו, הם טובה גדולה מאוד. כי נעשה לו 'כלי' יותר גדול לקבל בו קדושה, היינו את מציאותו יתברך.

(ח)

על ידי שמעלה ומקשר האדם את כל היראות שיש לו מכל ענייני העולם הזה, לה' יתברך, על ידי זה מוריד שפע לעולם.

(ט)

הביטול לאין סוף, הוא למעלה מהמחשבה. לכן אחר כך, כששב מהביטול אל המחשבה, נשאר לו רשימו מזריחת ההתנוצצות של אורו יתברך שהיה לו בשעת הביטול, ועל ידי הזריחה של הרשימו נופל פחד ויראה ואימה גדולה על האדם. וזאת היראה היא עיקר ההשארה שנשאר ונתפס בלב האדם מזריחת התנוצצות אורו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות יו"ד ח"ב בכור בהמה טהורה ד ב).

(י)

ה' יתברך שולח על האדם פחדים של יסורים ומכות, וכו', כדי שיעלה כל היראות הנפולות לשורשם, דהיינו ליראה אותו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות יו"ד ח"ב בכור בהמה טהורה ד ג).

(יא)

עיקר עליית היראות הנפולות לשורשם, על ידי הדעת, היינו שידע שהכל ממנו יתברך - שלא יתלה שום דבר בטבע ובמקרה. (ע"פ שם ד-ד).

תורה קפה

(יב)

צריך האדם להתחזק בכל פעם בַּיְרָאָה גדולה יותר, עד שיזכה לַיְרָאָה עליונה, ולא יצטרך עוד להתעורר לַיְרָאָה על ידי דברים תחתונים שהתלבשה בהם הַיְרָאָה של למעלה. רק יתעורר לַיְרָאָה ה' מִהַשְׁכָּלֶת לְבוֹ לְבַד בְּרוֹמְמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. (צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב בבור בהמה טהורה ד ז).

(יג)

התורה מצווה לַיְרָאָה מהמלך. כי ה' יתברך נתן לו גדולה, ומלוּבֵשׁ בּוֹ יְרָאָה מלמעלה - יראת ה' - שנפלה אצלו. אבל צריכים לדעת, שמה שִׁמְתִּירָאִים מהמלך, אין אנו מִתִּירָאִים, כי אם מה' יתברך שמסר לו זה הכח וְהַיְרָאָה, ואסור לְהַתִּירָא מִמֶּנּוּ בַעֲצֻמוֹ. (צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב בבור בהמה טהורה ד ט).

(יד)

עַל יְדֵי הַשְּׂבִירָה נִפְלוּ נִיצוּצוֹת מִהַחֲכֵמָה הָאֱלוּקִית בְּכָל הַדְּבָרִים, בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתֵּה וּבְמִלְבוּשׁ, וּבְכָל הַתַּעֲנוּגִים שְׂפָעוֹלָם. כִּי הַתַּעֲנוּג שֵׁישׁ בְּהַדְּבָר שְׂאוּכָל וְשׁוֹתָה וְכִיּוֹצָא בָּזָה, הוּא מִהַנִּיצוּצוֹת שֶׁנִּפְלוּ לְשָׁם, וְהַנִּיצוּצוֹת הֵם אוֹתִיּוֹת. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ה).

(טו)

לְמַה בָּא אדם הראשון על כל בהמה וחיה ועוף? בזה אנו רואים שגם הניצוצות (החיות האלוקות) שבבהמה חיה ועוף יהיה לה תיקון. ועל כן סיבב הוא יתברך שקודם שניתן דעת באדם הראשון, יבוא על כל בהמה וחיה ועוף כדי להעלות משם הניצוצות שמתבטאות בהנאות. ואם כן, אנו רואים שגם הניצוצות שבבהמה חיה ועוף ממש, חושב ה' יתברך עליהם מחשבות שיתבררו ויעלו לקדושה. (צ"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב בבור בהמה טהורה ד כו).

תורה קפה-קפו

(טז)

כָּלֹל כָּל הַבְּרָכוֹת שְׁצָרִיכִין לְבָרֵךְ עַל כָּל דְּבַר שֶׁנֶּהֱנִין מִמֶּנּוּ - וְאָסוּר לְהַנּוֹת מִהָעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא בְרָכָה - מִפְּנֵי שְׁצָרִיכִין לְהַעֲלוֹת וּלְקַשֵּׁר כָּל הַהֲנָאוֹת וְהַטְּעָמִים וְהַתְּעוּנוּגִים לְשָׂרָשָׁם - שֶׁהוּא נֶעֱמַם הָעֲלִיּוֹן (הַקַּב"ה), שֶׁזֶה זֹכֵכִין עַל יְדֵי הַבְּרָכָה בְּכוֹנֵנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת נֶעֱמַם. שְׁעַל יְדֵי זֶה מַעֲלִין וּמְקַשְׂרִין כָּל הָאֱהָבוֹת וְהַתְּעוּנוּגִים לְשָׂרָשָׁם - לְבְּחִינַת נֶעֱמַם הָעֲלִיּוֹן. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות

ברכת הפרות הלכה ד אות א).

(יז)

יְשָׂרִים דְּרַכִּי ה', רַק שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר לָנוּ לְהַבִּינֵם. לִכֵּן, אֵי אֲפֹשֶׁר לְהַבִּין מְדוּעַ צְרִיכִים לְמַחֲוֹת אֶת זֵכֶר עַמְלֵק, וְאֵין לוֹ שׁוֹם תִּיקוֹן. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב בכור בהמה

טהורה ד כו).

(יח)

צְרִיכִים לְקַבֵּל אֶת יִרְאַת ה' רַק לְחַיִּים, כְּלוּמַר, רַק לְטוֹבָה - לְקַרֵּב עֲצֻמוֹ לְה' יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי הַיְרָאָה וְהַמוֹסֵר, וְלֹא לְהַתְּרַחֵק. וְזֶה שֶׁכָּתוּב (משלי י"ט) "חֲדַל בְּנֵי לְשִׁמוּעַ מוֹסֵר לְשִׁגוֹת מֵאֲמַרֵי דַעַת", כְּלוּמַר, חֲדַל מִמוֹסֵר וְיִרְאָה שֶׁתְּרַחֵק אוֹתָךְ מִדַּעַת ה'.

תורה קפו:

(א)

עַל יְדֵי אֲמוּנָה שְׂמֵאֲמִין בְּצַדִּיק, עַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂים עַל יְדֵי הַצַּדִּיק מוֹפְתִים, כִּי בְּאֵמֶת, הַצַּדִּיק בּוֹדֵאֵי מֵלֹא מוֹפְתִים, וְהָאֲמוּנָה שְׂמֵאֲמִין בו, נוֹתֵן לוֹ כַח לְהוֹצִיא לְפוּעַל מוֹפְתִים.

תורה קפו-קפז

(ב)

כשמאמין בצדיק ונותן עיניו ולבו על דברי הצדיק - על כל דיבור ודיבור היוצא מפיו, ומאמין שכל דבריו הם אמת וצדק, והכל בכוונה מכוונת, אזי אחר כך, כשחוזר מהצדיק לביתו, יראה שהצדיק רמז לו בדבריו למפרע את אשר יארע עמו.

(ג)

בעת שהנביאים אמרו נבואתם, היא היתה ברמז ולא הבינו כוונתם. אחר כך כשנתקיים דברי הנביא, מצאו בדבריו את מה שדיבר בנבואתו.

(ד)

כשיגיע קץ האמת ויבוא משיח צדקנו, יבינו למפרע איך היה מרומז בדברי דניאל קץ הגאולה.

תורה קפז:

(א)

"ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" (תהלים ס"ב), כלומר, זה חסד גדול מה שה' משלם לאדם מידה כנגד מידה, כי על ידי זה יכול להבין האדם היכן טעה ולשוב בתשובה על טעות זו.

(ב)

עיקר המקום ששם משלם ה' יתברך מידה כנגד מידה, הוא בארץ ישראל. לכן היושבים בארץ ישראל, יש להם על פי רוב יסורים, מחמת ששם ממהרים לשלם לאיש כמעשהו, כדי לטהר אותו ממעשיו הרעים.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קפח

תּוֹרָה קפח:

(א)

קודם שיוצא האדם לאויר העולם מלמדים ומראים לו כל מה שצריך לעשות ולעבוד ולהשיג בזה העולם, וכיוון שיצא לאויר העולם, מיד נשכח ממנו - וזו אבידתו.

(ב)

הצדיק עמל למצוא אבידתו, ואחר שמוצאה מחפש אבידות של אחרים ומוצאם.

(ג)

צריך להתקרב לצדיק כדי לחזור ולמצוא את אבידתו הרוחנית - היינו בשביל מה בא לעולם ומה עליו להשלים.

(ד)

אין הצדיק מחזיר את האבידה עד שדורש וחוקר אם מבקש האבידה אינו רמאי, כמו שכתוב: 'עד דרוש אחיך אותו' - עד שתדרוש אם אחיך אינו רמאי. (ב"מ כו:).

(ה)

לפעמים הצדיק שמחפש אחר אבדות הוא בעצמו אבד, ובודאי אין להצדיק אותו החטא ממש שעל ידו באין אבדות, רק איזה פגם דק מן הדק מאותו החטא, וכשעושה תשובה על אותו הפגם מאותו החטא אחר-כך חוזר ומוצא אבדות נוראות, וכשמוצא נעשה שמחה ורעש גדול (שיחות הר"ן קפ)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קפט

תּוֹרָה קפּט–קע:

(א)

צריך להזהר מאוד מעצבות ועצלות, כי עיקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות, בבחינת הכתוב (ישעיה ס"ה): "ונחש עפר לחמו". עפר, הוא בחינת עצבות ועצלות שהם באים מיסוד העפר, כמובא בספרים.

תּוֹרָה קע:

(א)

כשמצווה ה' יתברך לעשות איזה מצווה, אין שום בחירה למי ששמע ציווי זה לא לעשות, והרי הוא מוכרח במעשיו.

(ב)

כאשר ציווה ה' יתברך את משה רבנו, עליו השלום, להכין את עם ישראל לקבלת התורה, הוא ציווה אותו בצורה כזו שנשארה בחירה למשה להבין אחרת את הציווי.

(ג)

כשאמר ה' יתברך למשה לפני מעמד הר סיני: "וקדשתם היום ומחר", ואחר כך תביא את ישראל לקבל את התורה. משה הבין שכוונת ה' יתברך להביאם אחר שני ימים שלמים של יום ולילה - ש"היום" יהיה שלם כמו "מחר". ומחמת שהציווי היה בלילה וכבר עבר חלק מ"היום", הוסיף משה

תורה קצ

יום אחד מדעתו והביאם לקבל את התורה ביום השלישי, כמו שבאמת התכוון ה' יתברך. (שבת פ"ז).

(ד)

בזה היה תלוי בחירת משה לקבל את התורה או שלא לקבל, כי לא היה אפשר לקבל את התורה רק אחר שלשה ימים כמו שהיה באמת, ואם לא היה מוסיף יום אחד, לא היה מקבל את התורה, והשם יתברך לא אמר לו רק שני ימים והוא הבין מדעתו ובחר לו לקבל את התורה והוסיף יום אחד, שעל ידי זה היה קבלת התורה, ובזה היה תלוי עיקר הבחירה של משה - במה שהוסיף יום אחד מדעתו.

(ה)

עצם הציווי של הקב"ה לישראל לקיים מצוותיו, נתן לישראל את כח הבחירה לקיים, או לא לקיים. ואילו אחרים שלא קיבלו מצוות - אין להם בחירה, והם עושים מה שטיבעם מכריח אותם לעשות.

(ו)

הבחירה ביד האדם לעשות כרצונו, ואפילו כל הדברים, הכל ביד האיש הישראלי להתנהג הכל כרצונו, כבחירתו. כי ביד ישראל יש בחירה בידם על כל דבר שבעולם, כי אצל אחרים יש דברים שהם מוכרחים בהם, אבל אצל איש הישראלי, כל דבר ודבר שהוא עושה, כגון לנסוע לאיזה מקום וכיוצא, יש בו עבודה, ועל-כן יש לו בחירה על הכל. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב נ"ד).

(ז)

עיקר העבודה שיש בכל דבר, מה שמניחים לאדם על הבחירה שלו, היינו שנשאר הדבר על דעתו, ואין מצווים אותו על אותו הדבר שום מצווה, ואין אומרים לו כלל לעשות כן, רק שנשאר הדבר על דעתו שיעשה כפי מה שיבחר לו. וזה בחינת "הוסיף יום אחד מדעתו" הנאמר במשה, שזאת הבחינה היא נמצאת בכל עבודה ועבודה. כי בכל עבודה מעבודת ה', יש

תורה קצ-קצא

דבר שמניחים ומשאירים לאדם בלי מצווה ואזהרה, ואין מצווים עליו שיעשה כן, רק הדבר תלוי בדעתו ובחירתו. כמו משה רבנו, עליו השלום, שהוסיף יום אחד מדעתו בלי מצוה. ובזאת הבחינה היא עיקר העבודה והבחירה, כי נשאר מסופק תמיד איך רצון השם יתברך, מאחר שלא צווה עליו איך לעשות. (חיי מוהר"ן קצ"ו).

תורה קצא:

(א)

הלב והמח שקטנים הם כל כך, הם מועט מחזיק את המרובה, כי יש בהם כח להכיל את כל מה שיש במציאות בפרטי פרטים. וכל זה הכח נובע מפני שהם משכן לאלקות, שהוא בחינת אין סוף.

(ב)

עיקר גדולת המלך ותענוגו וממשלתו, הוא רק בלב, היינו שיודע בלבו שהוא מלך ומושל כרצון לבו וחפצו על כל המדינות שמולך עליהם.

(ג)

דע, שאפשר שישב אחד אצל חברו במקום אחד בגן עדן, לזה יהיו כל התענוגים, ולשני לא יהיה כלום.

(ד)

עיקר הרגשת תענוג ושעשוע עולם הבא וכל הש"י (310) עולמות, הכל הוא בלב.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קצב

תורה קצב:

(א)

הדיבור היוצא מפי צדיק האמת אפילו במילי דעלמא (בענייני העולם), הוא יקר אפילו מדברי תורה של צדיק אחר, כי צדיק האמת אומר רק אמת בלי שום תערובת של שקר. ואילו צדיק אחר, יכול להיות שבדבריו יהיה מעורב שקר, ללא ידיעתו.

(ב)

מי ששומע דיבור מפי צדיק האמת, מקבל פניו, שכלו ונשמתו של הצדיק, כי הצדיק מדבר את מה שבמהותו, והיא נחקקת בדעת השומע.

(ג)

כל אדם מצויר בזיו פניו הגן עדן שלו. (ספר המידות צדיק).

(ד)

דברי הצדיק, אף שנכתבים בספר, כוונתם האמיתית עלולה להישכח.

(ה)

כשנפטר הצדיק שחידש את הדברים הכתובים בספרו, אזי נופלת שכחה על הספר.

(ו)

על ידי שמצייר בדעתו דמות דיוקנו של הצדיק בשעה שלומד ספרו, יכול להבין יותר כוונת המחבר.

תורה קצב

(ז)

"אנכי" ראשי תיבות: "אנא נפשי כתבית יהבית" (שבת ק"ה). (תרגום: אני את נפשי כותב ונותן), לרמז - שהכותב נותן את פנימיות נפשו בתוך הכתב, ופנימיות ושורש נפשנו היא האלקות.

(ח)

"אני" - ראשי תיבות: "אנא נפשי יהבית", כלומר, 'אני' - הוא חיצוניות הנפש וחיצוניות האמונה, והוא הכלי שבו מתלבשת פנימיות הנפש ופנימיות האמונה.

(ט)

האותיות הנכתבות בספר, הן ממש דמות שכלו ונשמתו של הכותב, כי כל אחד מבטא את שכלו ונשמתו באופן אחר מחברו.

(י)

כשזוכה לזכור את כוונת דברי החכם כמו ששמע בשעה שאמרם, או זוכרם על ידי שחזר עליהם מאה ואחת פעמים, אזי כשאומר את דברי החכם, נצטייר לפניו דמות דיוקנו.

(יא)

הלומד עם התלמיד, הוא ממש כמי שכותב את שכלו בדיו על הניר.

(יב)

חידושי התורה מתהווים על ידי שהצדיק מקשר אליו את נשמת השומעים דרשתו ועולה איתם לבינה, כלומר, פונה בתפילה ללב העליון - לבינה - לרחמים של ה', ומשם מתהווים החידושים. (ליקוטי מוהר"ן ח"א כ).

(יג)

זה כלל, כל התלבשות שמתלבש דרגה בדרגה שמתחתיה, אינו מתלבש

תורה קצב

אלא רגלי העליון בתוך הָרֵאשׁ והמוח של התחתון, כלומר, המדרגה התחתונה של העליון מתלבשת בתוך המדרגה העליונה של התחתון.

(יד)

ה' יתברך מחבר את דברי הצדיקים הנאמרים במקומות שונים ועושה מהם ספר זיכרון, והספר הזה היא הַבְּיָנָה - הלב העליון של מעלה. ומשם מקבלים את חשקם לתורה, כל אלה שלא יכולים ללמוד. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קמ"ב).

(טו)

אברהם אבינו שלא היה לו ממי ללמוד תורה, היה לו כיסופים גדולים לה' יתברך, לכן הוא קיבל את תורתו מהלב הזה של מעלה, היינו מהלב העליון. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קמ"ב).

(טז)

כשזומע את דברי הצדיק מפי מי ששמע ממנו, או קראם בספר, אזי יכולה לפול שיכחה על הדברים.

(יז)

"שחורה אני ונאווה" (שיר השירים), היינו מה שניראה שחור ושפל במדרגה אחת, במדרגה העליונה שמעליו - בשורשו - הוא נאה.

(יח)

כשהתלמיד נמצא ליד הצדיק בשעה שהתחדשו הדברים שאומר הצדיק, אזי הדברים משפיעים עליו עמוקות. כי הצדיק מעלה איתו את תלמידו הבאים לשמוע תורתו למקור - ללב העליון - שמשם הוא מוריד את החידושים.

(יט)

הדיבור שיוצא מפי הצדיק, הוא הַקְטָנָה וצמצום גדול של ההשגות העליונות

תורה קצב-קצג

שהשיג, והוא השכל התחתון שלו שמתלבש בדרגה העליונה של זה שמתחתיו.

(ב)

אָמַר (רבנו), אִינִי אוֹמֵר לָכֶם מִתּוֹרָתִי כִּי אִם הַפְּסָלֹת וְהִיא נְמוּכָה אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבֵּי רִבּוּת מִדְּרָגוֹת מְכַפֵּי מֵהַ שְׂאֲנֵי מְשִׁיגָה, וְאִינִי יְכוּל לֵאמֹר נְמוּךְ יוֹתֵר וּכְבֹר נְרָשָׁם מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר: (חיי מוהר"ן ש"ס)

תּוֹרָה קֶעֶג:

(א)

דע, שהמחשבה יש לה תוקף גדול. ואם יחזק וירכז מחשבתו על איזה דבר שיהיה כמו שרוצה - בביטול כל הרגשותיו - יוכל לפעול שיהיה כמו שרצה. ואפילו אם יחזק מחשבתו שיהיה לו ממון, וכן בכל דבר.

(ב)

אם ירכז האדם מחשבתו למסור נפש על ה' יתברך ולמות, יוכל להרגיש במחשבתו צער המיתה ממש.

(ג)

הצער שמרגיש במחשבה בשעה שמוסר נפשו למיתה, הוא אותו צער שמרגיש בשעת המיתה ממש. לכן יזהר, כשמרגיש שנפשו עומדת לצאת בשעת מסירת נפשו במחשבתו, להרחיק מחשבתו, כדי שלא ימות באמת, בלא בעתו.

(ד)

כשעמידו הרשעים להוציא את רבי עקיבא להורג, אמר: כל ימי הייתי מצטער ממש מצער המיתה במחשבה, בשעת מסירת נפש שבקריאת שמע, ועכשיו שבא לידי ממש במציאות, לא אקיימה?

תורה קצד-קצו

תּוֹרָה קַעֲד:

(א)

מִי שְׂרוּצָה כְּבוֹד הוּא שׁוֹטָה.

(ב)

מִי שְׁלוֹקָח כְּבוֹד לַעֲצָמוֹ עֵבוֹר מַעֲשָׂיו הַמוֹצֵלְחִים, הוּא מַטְעָה אֶת עֲצָמוֹ וְאֵת אֲחֵרִים, כְּאִילוֹ הֵחֲלָחָה הִיא בִּזְכוּתוֹ, וְלֹא עַל יְדֵי ה' יִתְבָּרֵךְ.

(ג)

עֵיִקָר הַכְּבוֹד נִיכַר בְּדִיבוֹר שֶׁל הָאָדָם, כִּי הַדִּיבוֹר מְבַדִּיל אוֹתוֹ מִבְּעֵלֵי הַחַיִּים.

תּוֹרָה קַעֲה:

(א)

”**בַּעַר** הַרְחַבְתָּ לִי” - פִּירוּשׁ, אֲפִילוֹ בַּצָּרָה עֲצָמָה ה' יִתְבָּרֵךְ מִרְחִיב לָנוּ, כִּי עַל יְדֵי הַצָּרָה נּוֹלַדְתָּ אֵיזָה טוֹבָה, אוֹ שֶׁהַצָּרָה עֲצָמָה הִיא הַרְחַבָּה בִּיחַס לְדַבֵּר יוֹתֵר גְּדוֹל שֶׁהִיא, ח'ו, יְכוּל לְבוֹא עַל הָאָדָם.

תּוֹרָה קַעֲו:

(א)

”**כִּשְׂאֵתָה** מִתְּפַלֵּל אֶל תַּעַשׂ תְּפִילָתְךָ קִבַּע אֶלֶּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים” (אבות ב'), פִּירוּשׁ: אֲסוּר לְאָדָם לְהַתְּעַקֵּשׁ בְּתְּפִילָתוֹ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲשֶׂה לוֹ דּוּקָא מֵה שֶׁמִּבְקֵשׁ, כִּי זֶהוּ גְזִילָה - כְּמִי שְׁלוֹקָח דָּבָר בַּחֲזוּקָה.

(ב)

עֲרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל לֵה' יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, אִם יֵתֵן יֵתֵן, וְאִם לֹא לֹא.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קצז

תורה קצז:

(א)

הדיבורים של לשון הרע, מפריעים לצדיקים להיות ענווים, כי פגם לשון הרע מפריד בין החכמה לענווה, ואי אפשר להיות ענו אמיתי בלי חכמה.

(ב)

ענווה בלא חכמה אינו כלום, כי אין זו ענווה להראות עצמו בכפיפת ראש בדרך שטות כאילו הוא ענו.

(ג)

דע, שכל אחד כפי שמתנוצצת במוחו הידיעה שמלכות ה' בכל משלה, היינו שהכל ממנו יתברך ובהשגחתו הפרטית, כך הוא מקבל יותר גדולה, וגדולה היא ענווה. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ע"ב).

(ד)

אין אנו יודעים כלל מהו שפלות אמיתי, כי בוודאי אין זה תכלית שיהיה שפל ונבזה ועצל. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ע"ב).

(ה)

על ידי ענווה, היינו שמקיים דום לה' - ששותק על בזיונו, זוכה למדרגה של 'אדם היושב על הכסא', היינו התפלות בקב"ה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ר').

(ו)

מנפילת הגאווה וההתפארות של ה' יתברך אל האדם, בא לו הגדלות. כלומר הגדלות השייכת רק לה' יתברך הופכת להיות גאווה אצל האדם שגזל לעצמו את גדלות ה'. (ליקוטי מוהר"ן ח"א י"א)

תורה קצו-קצט

(ז)

עיקר הענווה, שיכול להיות במדרגה שיאמר על עצמו כל השבחים ולא ירגיש כלום, כי יודע שהם נאמרים על הקב"ה שברא אותו כפי שהוא.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א ד').

(ח)

מן הנמנע שלא יבוא לאדם איזה גדלות כששומע שמספרים שבחו, כל שכן כשמלך גדול משבח ומפאר את האדם, אזי בודאי מן הנמנע שלא יבוא לו איזה גדלות. אבל אם יכול לבטל כל הרגשותיו וחומריותו, יכול האדם לשמוע שבחו ולא יבוא לו שום גדלות. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ד').

תורה קצח:

(א)

כשאחד צועק לה' יתברך, אומרים לו ליסע, כלומר, סע וקפוץ על האמונה, כמו שכתוב: (שמות י"ד): "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו". (א"ה: נראה לי לפרש כפירוש הזוהר: 'בעתיקא תליא מילתא', כלומר, מה תצעק אלי, אין הדבר תלוי בי, אלא בעתיקא - באמונה, אם יאמינו ויקפצו לים - יבקע הים).

תורה קצט:

(א)

"מה נמלצו לחכי אמרתך" (תהלים קי"ט) ראשי תיבות: אלמן, רמז, שעל ידי שמרגישים את טעם המתיקות שבתורה כדבש, ניצול מלאמן את אישתו. דבש בגימטריא אשה.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ר

תּוֹרָה ר:

(א)

"כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר" (אבות ד'). פירוש: הצדיקים שזוכים לקיים את התורה מעושר, כבר קיימו אותה מעוני בגלגול הקודם שלהם.

תּוֹרָה רא:

(א)

מרומוז בתרגום (איכה ב') שבפסח צועקים בתפילה, כמובא על הפסוק: "קול נתנו בבית ה' ביום מועד", וכתב התרגום: "כְּקוֹל עֲמָא דְמַצְלִין בְּחַגָּא דְפִסְחָא" - כקול העם המתפללים בחג הפסח.

(ב)

"צדקה תציל ממות" - ראשי תיבות מצת.

(ג)

"פזר נתן לאביונים", ראשי תיבות נפל. לפזר לצדקה סגולה לחולי הנופל.

תּוֹרָה רב:

(א)

מי ששכלו קטן ביותר, צריך לחלוק לו כבוד יותר. כי כְּשֶׁשְׁכָּלוּ בְקַטְנוֹת, הוא שוכח את ה' - מקור החיים, ואין לו במה לשמח ולהחיות את עצמו, לכן הוא צריך כבוד, שִׁתְּיָה וישמח אותו.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רג

תּוֹרָה רַג-רַד

(א)

מספורי דברים של הנשים יכולים לידע מעמד השכינה ומצבתה. כי השכינה היא בחינת אשה.

(ב)

אומר רבי נתן: שְׁמַעְתִּי מֵרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, שְׁבִימִי אֲבָרְהָם אֲבִינוּ הִיְתָה הַשְּׂכִינָה נִקְרָאת בְּשֵׁם שָׂרָה, וּבִימִי יִצְחָק בְּשֵׁם רַבֵּקָה, וּבִימִי יַעֲקֹב בְּשֵׁם רָחֵל וְלֵאָה, וְכֵן מוֹבָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ מֵעֵין זֶה (חיי מוהר"ן תקס"ג) (א"ה: ומפה מובן שלכל אדם השכינה שלו מתבטאת באשתו ובשמה).

תּוֹרָה רַד:

(א)

אמרו חז"ל, (סוטה כא): עבירה מכבה מצוות, ואין עברה מכבה תורה. (שיחות הר"ן קלו).

(ב)

מעוות – ראשי תיבות: "אין עבירה מכבה תורה". (סוכה כ"ו).

(ג)

הצדקה שנותנים לתלמיד חכם, היא בבחינת תמכי אורייתא (תומכי התורה), והיא עצמה ממש תורה.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רה

תּוֹרָה רה:

(א)

יש קליפה המְכַנֶּה ל-י-ל-י-ת הגורמת ל"מקרה לילה" - זרע לבטלה בשינה, ועל זה הביא רבנו את התיקון הכללי לתקן הפגם החמור הנ"ל שנעשה ברוחניות - בשורש. וכל שכן שזה עושה תיקון לפגם שנעשה בעולם הזה על ידי האדם עצמו, ח"ו.

(ב)

תהלים בגימטריה ל י ל י-ת עם חמשת אותיותיה, לרמוז שתהלים תיקון לפגם שהיא גורמת. היינו להחזיר למקומו את ניצוץ הנשמה הגנוז בטיפה שיצאה לקליפות.

(ג)

אלו הם העשרה קפיטל תהלים המכונים תיקון הכללי שצריך לאומרם ביום בו קרה לו "מקרה לילה", חס ושלום: פרק ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"נ.

(ד)

טיפת הזרע יש בה חסדים וגבורות - חמימות ולחות - שהם השורש של כח האש וכח המים.

(ה)

טיפת הזרע באה מהדעת, כלומר על ידי המחשבה היא יוצאת לפועל. והדעת כלול מחמישה חסדים וחמישה גבורות. לכן עשרה קפיטל תהלים הם כנגד הגבורות והחסדים שבדעת.

(ו)

מי שאומר את התיקון הכללי באותו יום שקרה לו "המקרה", אינו צריך לפחוד יותר מהפגם הנורא, כי בודאי תיקון על ידי זה.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רו

תּוֹרַה רוּ: תְּעִיתִי בְּשָׂה אוֹבֵד

תְּעִיתִי בְּשָׂה אוֹבֵד, בְּקֶשׁ עֲבִירָה בִּי מִצְוֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי (תהלים קיט).

(א)

כשעושה אדם עבירה, חס ושלום, אזי הולך ונוטה מזרר הישר אל דרך מקולקלת, ומשם יוצאים עוד דרכים ונתיבות תועים ומקולקלים. וכשמתחילים לילך בדרך הזו, אזי תועים ונבוכים באלו הדרכים עד שקשה לשוב ולצאת משם.

(ב)

אם נתעורר האדם תיכף אחר העבירה לשוב בתשובה, אזי בקלות יכול לחזור למקומו הראשון.

(ג)

ה' יתברך דרכו לקרוא את האדם תיכף כשרואה שנטה מזרכי השכל, יש שקוראו ברמיזה, ויש בקריאה ממש, ויש שבועט בו ומכהו.

(ד)

כאשר לא נטה האדם הרבה מהדרך הישר והאמת, אזי על ידי רמז קל יכול לחזור למקומו, כי עדיין הוא זוכר את קול התורה שמעוררת אותו וקוראת לו: "עד מתי פתאים תאהבו פתי". לפעמים קוראים לו ברמז, לפעמים בבעיטה, וכיוצא בזה.

תורה רו

(ה)

התורה מכרזת וצועקת ומוכיחה תמיד, רק שאינו שומע קול הכרוז של התורה מחמת ההסתרות שיש לו במוחו, כלומר, חוסר הידיעה שה' הוא המולך ומושל בכול. ומאחר שנתגלו וחזרו ההסתרות על-ידי הדעת, ונעשה מהם תורה, אזי תיכף כשנעשה מהם תורה, התורה בעצמה מוכיחה אותם.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א נז).

(ו)

כשתועים באלו הדרכים הנבוכים, אפשר לפעמים שיתעה כל כך, עד שמרוב תעותו יתהפך וישוב קרוב מאוד למקומו הראשון, ולא יהיה רק הרחק מעט בין המקום הרחוק שנמצא בו, לבין מקומו הראשון.

(ז)

ה' יתברך רומז לזה שנתרחק ונמצא קרוב למקומו, כנ"ל, על ידי שמזמין לו נסיון קל, כדי שיעמוד בנסיון ויחזור מיד למקומו הראשון, וזה לו קול הקריאה שמרמז לו לחזור, אך בכל זאת, קשה לו לחזור כי שכח את קול הקריאה, כלומר הוא חושב שהרמזים שמרמז לו ה' יתברך בצירופי מקרים וכיוצא בזה שמזמין לו - הם מקרה.

(ח)

מי שהוא עדיין בבחירתו ועדיין לא הזקין בחטאיו, אפשר לו מהר לשוב למקומו בקודש.

(ט)

כשמתחיל האדם לפול לדרך הנוטה מזרר הישר, צריך מיד לבקש מה' יתברך שימהר להחזירו למוטב, כדי שלא ילך ויסתבך וישכח את קול הקריאה שקוראים לו לחזור, וזה שבקש דוד המלך ע"ה: "תְּעִיִּי כְּשֶׁה אֹבֵד, בְּקֶשׁ עֲבָדֶיךָ כִּי מְצֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי"'''

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רז

תורה רז:

(א)

חמשת מוצאות הפה הם חמשה מקומות שדרכם יוצאות האותיות, היינו, האופן בו נפעלים אותיות הדיבור באמצעות חמשת מוצאות הפה - אחה"ע מהגרון, גיכ"ק מהחך, דטלנ"ת מהלשון, זסשר"צ מהשיניים, בומ"פ מהשפתיים.

(ב)

הדיבורים הם גבורות, כי הם החמש גבורות הנמצאות בדעת ובוקעות ויוצאות דרך חמשת מוצאות הפה הנ"ל.

(ג)

צריך להמתיק את הדיבורים הבאים מהגבורות, על ידי תורה ותפילה ושאר דיבורים טובים.

(ד)

לפעמים באים לעולם גבורות קשות, והם באים בדעת של גדולי הדור, והם צריכים להשתדל מאוד להמתיקם.

(ה)

כאשר הצדיק במדרגה קטנה, או כאשר הוא פגם באיזה פגם, אזי אין לו כח להמתיק את הגבורות הבאים בדעתו, על ידי זה יוצאים מפיו דיבורים רעים על הכלל ועל הפרט.

תורה רז

(ו)

הדיבורים הרעים היוצאים מהגבורות הקשות שלא הומתקו על ידי הצדיקים, הם באים על צדיק הדור, היינו שמדברים עליו רע, והוא ממתיקם על ידי שזן את ה'מדברים' לכף זכות, או על ידי שמקבל את היסורים האלה באהבה.

(ז)

מחמת שבירת המידות של השכינה מריבוי אור, נחסרו ניצוצות מהשכינה ונפלו להוות את כל פרטי הבריאה. והחיסרון הוא בחינת דין. (ע"פ ליקוטי מוהר"ן ח"א צ).

(ח)

היצר הרע והקליפות שורשם ממדת הדין והם נתהוו משבירת כלים. (ע"פ

ליקוטי מוהר"ן ח"א לד, ע"ב).

(ט)

הפירוד, הוא בחינת דין, והאחדות חסד. כי פירוד בין קודשא בריך הוא לשכינתא - בין הוי"ה לאלקים - הוא דין. (ע"פ ליקוטי מוהר"ן ח"א ד).

(י)

על-ידי התפילה של רבים נתקדש השם יתברך, והיות שמשה ואהרן לא הוסיפו קדושה על ידי הדיבור אל הסלע, נאמר להם: "לכן לא תביאו וכו' אל הארץ" - רמז על הסתלקותו, כי הקדושה נתוסף למעלה גם על-ידי פטירת הצדיק. (והבן היטב, בצירוף הנאמר בסימנים דלעיל). (ע"פ ליקוטי מוהר"ן ח"א ס).

(יא)

אם אין כח לצדיק הדור להמתיק את הגבורות הקשות - את הדיבורים שמדברים עליו - אזי הוא נופל ממדרגתו, או מסתלק מן העולם, והסתלקותו ממתקת את הגבורות. והבן כנ"ל.

תורה רז

(יב)

אצל הש"ץ, ימח שמו, היו כמה תלמידים גדולי הדור מופלגים שהוטעו על ידו ודיברו רעות על התורה שבכתב ועל התורה שבעל פה. ומחמת שלא המתיקו גדולי אותו דור את הגבורות שבאו אליהם על ידי הכפירות של הש"ץ, ימ"ש, נפלו גבורות אלו על צדיק הדור - הבעש"ט זי"ע, ועל ידי זה הסתלק מן העולם - כי לא הצליח להמתיקם.

(יג)

עיקר תורה שבעל פה תלויה בצדיק הדור, כי הוא מחדש בה, משלימה ומוציאה לאור. לכן כשמדברים רע על תורה שבעל פה, בעצם מדברים רע על הצדיק, וכן להיפך, כשמדברים על הצדיק מדברים על התורה.

(יד)

כשמצליח הצדיק להמתיק את הגבורות, אזי עושה מהדיבורים הרעים חידושי תורה ומלמדם לאחרים, וזה הנקרא תורת חסד - שלומד על מנת ללמד.

(טו)

כל אחד מישראל יש לו אות בתורה, כי ששים רבוא אותיות התורה כנגד ששים רבוא נשמות ישראל. וכשמוצאים חסרון באחד מישראל, נמצא שיש חסרון בתורה ששם שרש נשמות ישראל, ועל-כן בודאי אי אפשר לאהב את התורה בשלמות. אבל כשיזהר מלדבר על שום ישראל ולבלי למצא שום חסרון בשום ישראלי, נמצא שאין בהתורה שום חסרון ומום, אזי בודאי יאהב את התורה מאד. וזהו "תורת ה' תמימה משיבת נפש" (תהלים יט-ח). הינו כשתורת ה' היא תמימה בלי שום חסרון ומום, אזי הוא משיבת נפש, כי אז דיקא זוכין לאהבת התורה ומרגישים טעם מתיקות התורה שמשיבה את

הנפש (שיחות הר"ן צ"א)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רח

תורה רח: עוֹפָה רְשָׁע לְצַדִּיק

עוֹפָה רְשָׁע לְצַדִּיק וּמִבְקֵשׁ לְהַמִּיתוֹ (תהלים לו)

(א)

מנה שהרשעים עושים יסורים לצדיקים ורודפים אותם, וחולקים עליהם, זה סיבה מאת ה' יתברך כדי שיתבונן הצדיק במעשיו ויפשפש בהם ולא יפול לגשמיות.

(ב)

מעט המחלוקת על הצדיק, היא טובה, כי המחלוקת מכסה אותו מהעולם, שלא יתפרסם יותר מהצורך.

(ג)

כאשר יש מחלוקת על הצדיק, אפשר שגם תלמידיו יתרחקו ממנו. ואי אפשר להתקרב אליו אלא על ידי מסירות נפש. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קנ"ב).

(ד)

המחלוקת שבין הצדיקים, שזה אוסר וזה מתיר, וכן שאר המחלוקות שביניהם, "אלו ואלו דברי אלקים חיים", ואי אפשר להשיג את זה בשכל - איך שניהם אמת. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד ד).

(ה)

המחלוקת שבקדושה שבין הצדיקים, היא השורש שממנה משתלשל מחלוקת ועקמומיות בלב מי שפגם בבריתו. והמחלוקת שלהם כדי לסלק

תורה רח-רט

ולהרחיק את מי שלא ראוי להתקרב לקדושה. לעומת זאת, מי שראוי, על ידי מחלוקת זו יתקרב יותר, כי על ידי שרואה גודל התרחקותו עד שיש לו עקמומיות בלב נגד התורה והצדיקים, הוא מתבייש ושב בתשובה. (ע"פ

ליקוטי הלכות תפילין ד ה).

(ו)

מי שרוצה, ח"ו, ליכנס להבין זה הדעת (של המחלוקת), בוודאי לא ישוב ולא ישיג אורחות חיים, כי יהיה נכשל מֵאֵד... כי אי אפשר להשיג זה הדעת, וצריך לסמוך רק על אמונה - להאמין בצדיקי אמת, אף על פי שיש ביניהם מריבה ומחלוקת, כי באמת "אלו ואלו דברי אלקים חיים". (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין

ד ו).

תּוֹרָה רט:

(א)

אֲנִיבֵא עַל מַחְתְּרֵתָא רְחֻמָּנָא קְרִיא' (ברכות ס"ג נוסחאת עין יעקב) - כשהגנב במחותרת (בשעת הגניבה) קורא לה' בתפילה (שלא יתפס) - וזוהי תפילה רעה.

(ב)

כשעומד האדם להתפלל תפילה הראויה, אזי התפילות הרעות באים לבלבלו, כלומר באים לו רעיונות להתפלל ולבקש בקשות שאינן לטובתו.

(ג)

על ידי הכנסת אורח תלמיד חכם לביתו, בָּא תיקון לתפילות הרעות ואינן יכולות לבלבלו.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רי

תּוֹרָה רִי:

(א)

על ידי שעושים משא ומתן באמונה, מקיימים את המצווה של "ואהבת את ה' אלקיך", כי גורמים ששם שמים מתאהב על הבריות.

(ב)

על-ידי שעושה משא-ומתן באמונה, הוא מקיים את מצוות "ואהבת את ה' אלוקיך" - ואזי פרנסתו באה לו ללא טורח.

תּוֹרָה רִיא:

(א)

עיקר המתקת הדינים, אינו אלא על ידי קדושת המחשבות, כי מקור הדינים במחשבה שבמות.

(ב)

אי אפשר לבוא למוחין זכים, אלא על ידי התקשרות לצדיקים.

(ג)

ראש השנה הוא מקור הדינים של כל השנה, לכן צריך לטהר מחשבתו מאוד בראש השנה כדי להמתיקם. לכן טוב להיות בראש השנה אצל הצדיק, כי הוא מזכך את המוחין של הבאים אליו.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ריב

תּוֹרַה רִיב:

(א)

כל כינוי שאנו מכנים בו את ה' יתברך, הוא רק מצד הדמיון, כי כל הכינויים הם מושגים של העולם הזה, והוא יתברך אין סוף ואין תכלית, ולגדולתו אין חקר, ואי אפשר לכנות אותו ולהגדיר אותו בשום כינוי, והכל הוא רק מצד הדמיון שאנו מדמים אותו.

(ב)

כל הדמיונות שאנו מדמים את ה' יתברך, כגון רחום וחנון ושאר כינויים, הכל גילו לנו הנביאים.

(ג)

דיבור התפילה מְכַנֶּה "נביא", על שם "ניב שפתיים".

(ד)

כשאנו מדברים בתפילה את הכינויים המדומים של ה' יתברך, וגם מוחאים כף בתפילה, אזי מתקיים הפסוק (חושע י"ב): "וַיִּבֶן הַנְּבִיאִים אֲדָמָה", וכן יתקיים "ותמונת ה' יביט" (במדבר י"ב), היינו, שהמתפלל ירגיש בתפילתו כאלו רואה את ה' בעיניו, ממש.

(ה)

הידיים הם כלי המעשה, ויש בהם כ"ח (28) פרקים, שהם מקבילים ל'כח' מעשיו של הקב"ה שהן כביכול ידי הקב"ה - שכל בריאת העולם על ידו וממשלתו יתברך. ועל ידי הכאת כף אל כף מתעורר כח מעשיו, כלומר מתעוררת הידיעה שהכול בכוחו יתברך, ועל ידי זה נטהר האוויר של מקום

התפילה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א מ"ד).

תורה ריב-ריג

(ו)

על ידי מחיאת כפיים בתפילה זוכה להתפלל באוויר המחכים והמזוכך של ארץ ישראל. גם אם אינו בארץ ישראל. (ליקוטי מוהר"ן ח"א מ"ד).

(ז)

על ידי מחאת כף נתעורר יד ה', היינו מתעוררת הידיעה שיד ה' בכל עניין. (ליקוטי מוהר"ן ח"א מ"ה).

(ח)

על ידי מחאת כף נתגרש האוויר הטמא שנמצא סביב האדם, כלומר, האוויר שנטמא על ידי המחשבות הרעות של מי שהיה שם. (ליקוטי מוהר"ן ח"א מ"ה).

(ט)

על ידי מחיאת כפיים מתבטלים המחשבות הזרות של הכפירות ופגם האמונה העולים על מחשבתו בתפילה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א מ"ד).

(י)

כח הדיבור בתפילה בָּא לאדם כאשר הוא מקושר נפשית לצדיק.

תורה ריג:

(א)

כשריזעה הקדוש ברוך הוא להציל את האדם ממות שנגזר עליו, ח"ו, אזי הוא מסתיר אותו תחת השם הקדוש סא"ל, היוצא מהפסוק: "אתה סתר לי". (תהלים ל"ב).

(ב)

כששליחי הדין רוצים להוציא לפועל את גזר הדין שנגזר על האדם, ח"ו, הם מסתובבים סביב הלבוש שהוא השם סא"ל - שבו מתכסה האדם,

תורה ריג-ריד

כדי למצוא פתח, ואם הם מוצאים, ח"ו, פתח להכנס, אזי על ידי זה השם הם מקבלים כח יותר לבצע את הגזר דין.

(ג)

כשקוראים את הפסוק: "אתה סתר לי", צריך להפסיק מעט אחר המילה "לי", ורק אחר כך להמשיך את הפסוק "מצר תצרני ותשמרני", כדי לא לצרף את האותיות המהוות את שמו של המלאך ס-מ-א-ל, כי צירוף שמו נותן לן חיות וכוח, ח"ו.

תורה ריד:

(א)

כדי לא להזכיר את השמות של כוחות הרוע, אנו מכנים אותם ה"בעל דבר", כלומר, אם אנו עוסקים בדיבור על היצר הרע, אז מכנים אותו הבעל דבר, ואם אנו עוסקים בשלוחי הדין, למשל, אנו מכנים אותו הבעל דבר, וכן בכלם. כי כאשר מכנים אותו בשמו האמיתי הוא מקבל כח מצירוף האותיות שאנו מצרפים אותו בפנינו.

(ב)

בדורות הקודמים כשידעו יום מיתתם, היו עוסקים כל היום בלימוד התורה, כדי שלא תהיה לבעל-דבר - שליח הדין - שליטה עליהם.

(ג)

דע שאם הלימוד כהוגן, בודאי אין שום כח לבעל-דבר על האדם, אבל אם אין הלימוד כראוי - בפרט לימוד תלמוד (גמרא) - אזי הוא מקבל יותר כח להזיק, כי 'תלמוד' בגימטריא אותיות של שמה ל-י-ל-י-ת, על-כן יש כח בלימוד התלמוד להכניע אותה, או להפך, חס ושלום.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רטו

תורה רטו:

(א)

יש כ"ד (24) בתי דין שבהם נידון האדם. והם כ"ד צירופי שם א-ד-נ-י. וכנגד כל בית דין יש פדיון מיוחד הממתיק את הדין של אותו בית דין.

(ב)

כשבאים לצדיק לעשות פדיון, הוא צריך לעשות את הפדיון השייך דווקא לאותו בית דין ששם נידון האדם, ואם לאו, לא יועיל הפדיון.

(ג)

יש פדיון אחד שכולל את כל הכ"ד בתי דינים. ופדיון זה יכול להמתיק את כל הדינים.

(ד)

כדי להצליח בפדיון הכולל את כל הכ"ד בתי דינים, צריך עת רצון.

(ה)

"עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וַיִּדְעוּ הָעַם הַזֶּה כִּי-אַתָּה ה' הָאֱלֹקִים וְאַתָּה הִסַּבְתָּ אֶת לִבָּם אַחֲרֵינִי. (מלכים א פרק יח לז)

(ו)

כל זמן שיש עבודה זרה בעולם - פגם באמונה - חרון אף בעולם. לכן לפעמים לא מועיל גם הפדיון הכולל את כל הכ"ד בתי דין, מפני שלמעלה תאבים לפדיון הזה כדי להמתיק הדין השורה על עובדי הכוכבים, שעל ידי המתקה זו נעשה מהם גרים.

תורה רטו

(ז)

מוֹשֶׁה רבנו, ע"ה, הסתלק במנחה בשבת שהיא עת רצון גדול, כדי להמתיק במיתתו את כל הכ"ד בתי דין ולעשות גרים מהעכו"ם (עובדי כוכבים ומזלות).

(ח)

מוֹשֶׁה רבנו השתדל כל ימיו לעשות גרים ולקרב גם את ה"ערב רב". גם אחר מיתתו נקבר משה מול בית פעור, מקום העבודה זרה של פעור, כדי להמשיך להמתיק הדין של העכו"ם ולעשות גרים.

(ט)

הגימטריה של המילה "שמד", כלומר הכפירה, היא 344. והגימטריה של המילה "רצון", כלומר תכלית האמונה שהכל נעשה ברצונו של ה' יתברך היא 346, והגימטריה של השם "משה" היא 345 - באמצע בין "שמד" ל"רצון", לרמז שמשה העלה לאמונת ה"רצון" את אלה שנפלו ל"שמד".

(י)

רבי אליעזר הגדול גייר גרים בכח זה שהיה גלגול בנו של משה רבנו.

(יא)

מחמת שיתרו היה חותן משה, היה יכול משה להשפיע עליו להתגייר.

(יב)

עיקר פגם האמונה, כשרוצה להבין ולהשיג דרכי ה'. כי אינו מבין שלגדולתו אין חקר.

(יג)

מצה, היא בחינת בטחון בהשגחתו יתברך לבד, בלי שום עסק ומלאכה. כי המצה נעשית בלי השתדלות יתר - רק מים וקמח. ומצה שייכת לפסת,

תורה רטו

ובפסח ניתקן תאוות ממון - שהיא השתדלות יתר - מגודל הדעת שבאה מראיית שליטתו המוחלטת של הקב"ה על הטבע והכל נעשה בהשגחתו שהוא זן ומפרנס לכל.

(יד)

עריץ כל אדם להאמין שכל הפרנסה והממון נמשך לו רק בהשגחתו יתברך לבד. ומה שצריכים לעשות איזה השתדלות, זה מדרכי נפלאותיו יתברך שאי אפשר להבין. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח הלכות ברכת השחר הלכה ה אות יב).

(טו)

אין הידים שלנו - שהם כלי המעשה - יכולות לעשות כלום מבלעדי ה' יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות נט"י שחרית ב א).

(טז)

כל יגיעת האדם בעסקי המשא-ומתן נובע מחטא אדם הראשון שפגם בהשגחה. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות ברכת השחר הלכה ה אות יב).

(יז)

"טוב תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עוון" (מסכת אבות). עיקר עסק המשא-ומתן הוא רק בשביל להשכיח את האדם מהעוון - למי שלא עוסק בתורה, או למי שבטל ממנה לעת עתה.

(יח)

מושה נכשל בזה שקירב את הערב רב לפני הזמן, כלומר לפני שהזדככו מספיק.

(יח)

"ברוך שם כבוד מלכותו" - מגלה שכבודו יתברך ממלא את כל פרטי הבריאה, וזה נקרא קדושות נפולות - קדושת ה' - כבודו וחכמתו שנפלו ממדרגתם העליונה להחיות את כל פרטי הבריאה.

תורה רטו

(יט)

משה לא רצה לומר בפירוש בתורה שבכתב "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" - היינו שכל הנעשה בעולם ממנו יתברך, כי ראה והבין שצריכים להעלים את הסוד הזה - שעל ידו מעלים את הקדושות הנפולות ומשייכים אותם לקב"ה, ועל ידי זה עושים גרים. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות ברכת

השחר הלכה ה אות כז).

(כ)

אין אנו יודעים שום דבר ממה שנעשה בימי האבות, כי אם על ידי משה רבנו, עליו השלום.

(כא)

אמונה ודעת דקדושה, הם אחד.

(כב)

זה כלל, שכל ההתרחקות והנפילות והתאוות נמשכים מפגם אמונת הרצון, שלא מאמינים שהכל ברצונו יתברך. (כי על ידי האמונה מקבלים חיות ואין צריך לינק חיות מהתאוות). (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות השחר הלכה ה אות לו).

(כג)

החכמים האמיתיים מתייגעים לבאר את הספיקות שבתורה, שהם הספיקות שיש לנו איך היה רצונו יתברך במצווה זו, או זו. ועל ידי זה מתחזקת אמונת הרצון - שהכל ברצונו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ברכות השחר ה-לו).

(כד)

קדם מתן תורה הנה הממשלה ביד השם יתברך, ואחר מתן תורה נתן הממשלה ליד כל ישראל, כל אחד לפי בחינתו. כי אותיות התורה הם התלבשות רצונו של השם יתברך. פי רצונו של השם יתברך שהמצוות יהיו כן. למשל מצות תפלין, הנה רצונו שיהיה בארבע פרשיות ובתים של עור

תורה רטו

ולא של כסף, פי כן רצונו, נמצא שרצונו מלבש בכל התורה. ועכשו
שהתורה מסורה בידינו, גם הרצון של השם יתברך מסורה בידינו שאנו
מושלין, כפיכול, להיות רצונו כפי רצונו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ל"ד).

(כה)

על ידי ריבוי הדעות והפירושים שיש בתורה שבעל-פה, מתגלית יופייה
של החכמה האלוקית שהיא עד אין סוף, ועל ידי זה נשלמת התורה שבכתב
ומתגלה תפארתה וגדולתה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"א).

(כו)

כאשר יש לאדם דעת, ויודע שכל הדיבורים שמדברים חכמי התורה
מקבלים מן השמים, אזי אין מקום לגנות את המקבל, אף אם אין הלכה
כמותו, מאחר שקיבלם מן השמים, ועל כן באמת "אלו ואלו דברי אלוקים
חיים" (ערוכה י"ג). כי כל כוונתו במחלוקת לשם שמים - למען ה' וקיום תורתו.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א נו).

(כז)

כל מה שחזקים יותר באמונה שהכל ברצונו יתברך, בודאי מתחזק באדם
הרצון לעשות רצונו יתברך. וכן כל מה שרוצים יותר לעשות רצונו יתברך,
מתחזק האמונה יותר שהכל ברצונו. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות ברכת השחר הלכה ה אות לו).

(כח)

אחרי הפטירה נראה את החילוק שבין מי שהשתדל ורדף אחר התכלית
ברצונות חזקים בכל יום, אף על פי שלא זכה אליו בשלמות, לבין מי שלא
השתדל כלל. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות ברכת השחר הלכה ה אות מב).

(כט)

על ידי מצוות התורה נבנים כלים לאדם להשיג שרק רצונו יתברך מושל
בעולם, ובלי כלים, אי אפשר לקבל זה השכל מחמת ריבוי האור. וכל

תורה רטו

הכפירות של חכמי הטבע נובעים מזה שהם רוצים להשיג מיד אלקותו
יתברך בלי כלים ולבושים דקדושה - (לבושים של תורה ומצוות). (ע"פ ליקוטי הלכות אורח

חיים הלכות ברכת השחר הלכה ה אות מג).

(ל)

אסור להפסיק את הרצון הטוב להתקרב לקדושה, ואפילו אם יעבור עליו
מה שיעבור. כי על ידי זה יוכל להתגבר לעולם נגד חשכת הגוף וחשכת
העולם הזה. והרצון הוא כאור הנר שמאיר לאדם בכל מיני חושך וצלמות.

(ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות ברכת השחר הלכה ה אות מד).

(לא)

צדיק האמת אינו יכול לידע מגדולת עצמו כל כך, מגודל הביטול והענווה
שלו. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות ברכת השחר הלכה ה אות מו).

(לב)

את שם הוי"ה אפשר לצרף ב-24 צירופים, (כגון י-ה-ו-ה; י-ו-ה-ה וכו'). הצדיקים
מכוונים את י"ב צרופי שם הוי"ה בי"ב שעות היום, וכן י"ב צירופי הוי"ה
בי"ב שעות הלילה, ועל ידי זה ממתיקים כ"ד צירופי שם א-ד-נ-י - שהם
הדין של כ"ד בתי דין. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות ברכת השחר הלכה ה אות סו).

(לג)

כשישראל מתפללים ומשנים הטבע כרצונם, בזה מראים לכל שאין טבע
כלל, והכל מתנהג ברצונו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות ברכת השחר הלכה ה אות סט).

(לד)

תנאי התנה הקב"ה עם הטבע, שתיכף כשיתפללו ישראל וירצו לשנות
הטבע - הוא מוכרח לעשות רצונם. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח הלכות ברכת השחר הלכה ה אות טז).

תורה רטו

(לה)

עיקר כח הבחירה, הוא על ידי שה' יתברך העלים והסתיר רצונו בהסתרות והעלמות גדולות. רק נתן כח ודעת לאדם להבין מדעתו שצריך לבלות ימיו בחיפושים אחר רצונו יתברך, ולבטל רצונו מפני רצון ה'. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח

חיים הלכות ברכת השחר הלכה ה אות עד).

(לו)

ה' יתברך הטעה את בלעם, על ידי שנתן לו כח שיוכל לעשות פעולות על ידי הדיבור. והוא טעה לחשוב שאין לה' יתברך רצון כלל, רק כל אחד יכול לעשות פעולות בפיו כרצונו. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות ברכת השחר הלכה ה אות עו).

(לז)

כשה' יתברך רוצה, הוא מסבב לאדם פרנסתו בהשגחה בדרך פלא, ומזמין לו רווח בדרך נס המלוּבש בתוך הטבע. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח הלכות ברכת השחר ה -עח).

(לח)

בלעם טעה ואמר שלאן שהאדם רוצה, יכול למשוך רצון אלקותו יתברך, כאילו אין לו רצון, ח"ו.

(לט)

הקב"ה והתורה וישראל כולא חד. כי הקב"ה הוא חכמת אין סוף, ובתורה מצומצמת חכמתו יתברך, והנשמה - השכל - של כל אחד מישראל היא ניצוץ מחכמתו יתברך ומולבשת בגוף ישראל, לכן כלם אחד.

(מו)

נפש ישראל בשורשו הוא חלק אלקי ממעל, והוא בעצמו בחינת תורה. כי הקב"ה והתורה וישראל כולא חד. ועל כן יש לו כח בפיו לנדוד נדר, ולעשות לו מצוות כנפשו. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח הלכות ברכת השחר הלכה ה אות צ).

תורה רטו

(מא)

יש בכל דור ודור אנשי אמת החסים על נפשם באמת, ומתעוררים לעשות עובדות קדושות בשביל האמת - מה שלא נצטוו בהם. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח הלכות

ברכת השחר הלכה ה אות גז).

(מב)

העיקר להיות חזק בעצמו באמת, ולהתחזק ברצון חזק תמיד לה' יתברך ולאמיתת תורתו. ואם אפשר לדבר עם אחד ולהשיבו אל האמת, מה טוב; ואם לאו צריך לשתוק. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח הלכות ברכת השחר הלכה ה אות ו).

(מג)

העיקר שהכל תלוי בו הוא אמת, לילך בדרך אמת לפי מדרגתו, כי חותמו של הקדוש-ברוך-הוא אמת' (שבת נה יזאא סט), והוא יסוד הכל, כי אמת הוא ראש תוף סוף. וכיון שהוא במדרגת אמת, אזי כפיכול נתלבש בו אור השם יתברך בעצמו, אשר חותמו אמת, ואז נאמר עליו (תהלים כ"ז): "ה' אורי וישועי"

(ליקוטי מוהר"ן ח"א ק"ב)

(מד)

יע שדבור אמת שיוצא מפי הצדיק האמת אפלו במלי דעלמא, הוא יקר מדברי תורה של צדיק אחר, כי בהדברי תורה של האחר יכול להיות שם תערובות הרבה, אבל זה הדבור היוצא מפי הצדיק האמת הוא רק אמת לבד, וכיון שהוא רק אמת ואין בו שום תערובות אין יקר ממנו, ומי ששומע דבור מפי הצדיק האמת שהוא דבור אמת, ובפרט כשרואה אותו, אז כפתוב (ישעיה ל): "והיו עיניך רואות את מוריך" - הוא מקבל בחינות הפנים של הצדיק,

ובחינות שכלו ונשמתו (ליקוטי מוהר"ן ח"א קצ"ב)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רטז

תורה רטז:

(א)

השגות אלקות, אי אפשר להשיג כי אם על ידי צמצומים רבים. כמו שאנו רואים בחוש, שאי אפשר להשיג שכל גדול, כי אם על ידי התלבשות בשכל התחתון. כמו המלמד כשרוצה להסביר שכל גדול להתלמיד, הוא צריך להלביש אותו בשכל תחתון וקטן, כדי שיוכל התלמיד להבינו, דהינו שהוא מציץ לו מתחלה הקדמות ושכליות קטנים שמסבב לו תחלה, כדי להבינו על ידי זה המכון, שהוא שכל עליון וגדול.

(ב)

השגת אלקות, היינו להכיר, להשיג, לחוש ולקלוט את האלקות. שהיא כח אין סוף שברא את הכל ומנהיג את הכל. שכל עליון וגדול כזה, אי אפשר לקבל עד שיזכך ויטהר את מידותיו מגשמיות עולם החומר, להיות כלי ראוי לקלוט שכל עליון כזה. לכן עלינו לקבל בהבנה וללמד זכות על רוב העולם שאינם מסוגלים לקבל את מציאות האל.

(ג)

עיקר השגת אלקות היא על ידי אמונה.

(ד)

הפילוסופים הכופרים קוראים לטבע "אם כל חי" - כאילו הכל תלוי בטבע וללא מנהיג ח"ו, ואינם מאמינים שהטבע הוא הכלי שבו מולבש המלאך - השכל האלוקי המחיה את הכל.

תורה רטז

(ה)

על ידי שמתגלה מלכותו יתברך, נכפף הטבע תחת מלכותו. כי לפני התגלות מלכותו, הטבע מסתיר את מלכותו יתברך, כאילו הכל נעשה לבד בלי שום מכוון. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ק"ב).

(ו)

הכופרים מכסים את הנסים בטבע, היינו שמחפשים הסברים טבעיים לנסים. ובאמת יש הסברים טבעיים לנס, כי ה' יתברך משתמש עם הטבע לעשות נסים היוצאים מגדר הטבע. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ז).

(ז)

בְּשִׁיבְלוֹ הכופרים המכסים הנסים בדרך הטבע, תבוא הגאולה. (ליקוטי מוהר"ן

ח"א ז).

(ח)

העיקר לבטל את הכח והמלכות של הקליפה המְכַנֶּה עמלק, שהיא הכפירה הגמורה שאומרת הכל מקרה וטבע. וקליפה זו היא 'ראש', והיא כוללת את כל הארבע מלכויות של הסיטרא אחרא (הצד האחר - הקליפה של הקדושה). (ליקוטי

מוהר"ן ח"א קל"ד).

(ט)

הנהגתו של ה' יתברך מוסתרת בדרך הטבע - בהנהגת המזלות. (ליקוטי

מוהר"ן ח"א ל"א).

(י)

עיקר הכנעת הכופרים - חכמי הטבע - שתולים הכל בטבע ובמזל, הוא על ידי שמרימים את הידיים אל הדעת, היינו שיודעים שאנחנו "מה?" ואין הידים שלנו - שהם כלי המעשה - יכולות לעשות כלום מבלעדי ה' יתברך.

(ע"פ ליקוטי הלכות נט"י שחרית ב א).

תורה רטז-ריז

(יא)

עיקר ידיעת אלקותו יתברך, אינו אלא מהגלוי על הסתום. ומחמת שרואים מהגלוי שה' מנהיג את העולם על פי הטבע ומערכת המזלות, נפלו הכופרים בטעות כאילו העולם מתנהג על פי הטבע. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב).

(יב)

על ידי ח"י (18) ברכות התפילה, אנו משנים הטבע, ומראים לעולם שהכל נעשה רק ברצון ה' יתברך, ואין שום חיוב הטבע כלל, ויכול להפוך הטבע כרצונו. ועל ידי זה מתבטלים הכופרים המאמינים שהכל טבע.

תורה ריז:

(א)

על ידי ששבר משה רבנו את הלוחות הראשונות - ברדתו מהר סיני בחודש תמוז - מזה נתהווה שכחת התורה - שלומדים ושוכחים.

(ב)

"זכרו תורת משה" - ראשי תיבות תמ"ז חסר האות ו' של 'תמוז'. האות ו' רומזת ללוחות - לתורה. בחודש תמוז צריך להחזיר את הוא"ו - את התורה - כדי להחזיר את הזכרון.

(ג)

"זמן מתן תורתנו" - ראשי תיבות תמ"ז. לרמוז שבתמוז ניתנו לוחות הברית.

תורה ריח-ריט

תּוֹרָה רִיחַ:

(א)

לפַעמִים בָּא לַאֲדָם רִצוֹן לַנְּסוּעַ לַמְּקוֹם רְחוֹק, וְהַרְצוֹן בָּא כְּדִי לְהַסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ מִפְּנֵי אִיזָה גְזִירָה שְׁנִגְזְרָה עֲלָיו, ח'ו. וְאָף עַל פִּי שֶׁהוּא לֹא יוֹדֵעַ לְמָה בָּא לוֹ רִצוֹן לַנְּסוּעַ - נִשְׁמָתוֹ יוֹדֵעַת. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (מְגִלָּה ג'): אָף עַל פִּי דְאִיהוּ לֹא תָזִי מְזֻלְיָהּ תָזִי.

(ב)

אם הָאָדָם מֵתִפְרָסֵם בַּמְּקוֹם שֶׁשֵּׁם מִסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ, כְּנ"ל - אִזִּי הַפְּרָסוֹם יִכּוֹל לְהִזְיֵק לוֹ.

תּוֹרָה רִיט:

(א)

כְּדִי לְגַלוֹת לְעוֹלָם מִצִּיאוֹתוֹ וּמַלְכוּתוֹ יִתְבַּרַךְ, מִצְמָצֵם וּמִקְטִיץ ה' יִתְבַּרַךְ אֶת עֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל, מִבְּחִינַת אֵין סוּף לְמוֹשָׁגִים קִטְנִים, כְּמוֹ לְמִשַׁל - 'מֶלֶךְ הָעוֹלָם', 'גְּדוֹל גְּבוּר', וְכו', וְכֹל הַצְּמָצוֹם נַעֲשֶׂה כְּדִי שֶׁתְּהִיָּה לָנוּ אִיזוּשֵׁהי הַשְּׂגָה בּו יִתְבַּרַךְ. (לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א ר"ט).

(ב)

כְּשֶׁאֲנִי קוֹרְאִין לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתַאֲרִים שֶׁל בֶּשֶׂר וְדָם, וְהוּא נִמְצָא לָנוּ בְּכֹל קְרֵאָנוּ אֵלָיו, זֶה חֶסֶד הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, כִּי אִם לֹא הָיָה בְּחַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, לֹא הָיָה כְּדָאי לְקָרָא וּלְכַנּוֹת אוֹתוֹ בְּתַאֲרִים וּשְׁבָחִים וְתִבּוֹת וְאוֹתִיּוֹת, אֲבָל זֶה הַכֹּל חֶסֶד שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ. (לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א ר"ט).

(ג)

ה' יִתְבַּרַךְ הַקְטִיץ כְּבִיכּוֹל אֶת עֲצָמוֹ, וְהַכְנִיעַ אֶת עֲצָמוֹ לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבִקֵּשׁ מֵהֶם לְקַבֵּל תּוֹרָתוֹ וּמַלְכוּתוֹ. (לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א ר"ט).

תורה ריט-רכא

(ד)

כשאדם מקטין את עצמו, אזי ה' יתברך גם כן מקטין עצמו כנגדו. אבל אם האדם מתגאה ומתגדל, אזי ה' יתברך גם כן מראה גדולתו וגאוותו. ומזה שהתגלתה גדולתו בלא צמצום - נחרב בית המקדש.

תורה רכ:

(א)

דע כי יש כמה דברים יקרים בעולם, החכם הוא יקר מאד, וכן גבור, וכן עשיר ומושל, דהינו מי שיש לו איזה התנשאות. ודע שאצל כל אחד מהם יכולים לפעל ולהושע מצער, שאם יש לו איזה צער, חס ושלום, וילך אצל אחד מהם ויספרו לפניו עד שיעורר רחמים אצלו עליו, מזה יוכל להושע.

(ב)

כל הנ"ל יכולים להועיל, היות והקב"ה - ניצוץ מחכמתו - מתגלה שם באופן של עשיר, גיבור, וחכם, והוא זה שיכול להועיל. לכן כשהולך האדם לבקש מהם עזרה, לא יפנה אל גוף האדם העומד לפניו - שזו עבודה זרה - אלא אל האלקות שבו - הנשמה שבתוכו.

תורה רכא:

(א)

על-ידי שנותנין מעשר נצול משונאים. כי השם יתברך מכסה אותו בידו ומצילו, כי "האלקים יבקש הנרדף", "ואפילו צדיק רודף את הרשע" (מדרש רבה אמר פרשה כ"ז) וזה בחינת הכתוב (ישעיה נ"א): "ובצל ידי כסיתך" - שהשם יתברך

תורה רכא

מכסה עליו בצל ידו ומצילו. וכשהנרדף צדיק - שהוא סמוך להשם יתברך, אזי הוא יתברך מצילו בידו, כי הוא סמוך להשם יתברך. אבל כשהנרדף רשע, נמצא שהוא רחוק מהשם יתברך, ואף-על-פי-כן, השם יתברך מצילו, כי האלקים יבקש וכו', אזי כביכול השם יתברך מגדיל ידו ומושיטה ומחפה עליו, אף שהוא רחוק מהשם יתברך. ועל-ידי מעשר נעשה בחינת יד הגדולה, כי יד הגדולה הוא בחינת הסתפקות, כמו שכתוב (במדבר י"א): "הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם, אם את כל דגי הים" וכו' "ומצא להם", ותרגם אונקלוס: 'היספק להון', והשיבו השם יתברך: "היד ה' תקצר"? נמצא שבחינת יד הגדולה היא יכולה להספיקם, נמצא שבחינת הסתפקות הוא בבחינת יד הגדולה. ועל-ידי מעשר הוא בבחינת הסתפקות, כי 'אין אדם מת וחצי תאותו בידו', כי יש לו מנה מבקש מאתים וכו', וכל מה שיש לו אין מספיק לו, אבל במעשר כתיב (מלאכי ג): "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ובחנוני נא בזאת, וכו', עד בלי די", ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה (שבת ל"ב): 'עד שיבלו שפתותיכם מלומר די'. נמצא שעל-ידי מעשר נעשה בחינת הסתפקות שהוא בחינת יד הגדולה כנ"ל, ועל-ידי-זה השם יתברך מושיט ידו ומכסה עליו ונצול משונאים, כנ"ל.

(ב)

על ידי שנותנים מעשר ניצולים משונאים, כי על ידי המעשר, ה' יתברך מכסה בידיו את נותן המעשר.

(ג)

האלקים מבקש את הנרדף להצילו, אפילו אם הוא רשע.

(ד)

על ידי נתינת מעשר נעשית בחינה המְכַנֶּה "יד הגדולה", היינו שנותן המעשר זוכה להסתפקות במה שיש לו.

תורה רכב-רכד

תּוֹרָה רֶכֶב:

(א)

צָרִיךְ להיות תמיד בשמחה ולעבוד את ה' יתברך בשמחה, ואפילו אם לפעמים נופל ממדרגתו, צריך לחזק עצמו בזכרון של הימים הקודמים שהיה מזריח לו קצת איזה הארה.

(ב)

הסומא מאמין במקלו והולך אחריו, אף שאינו רואה כלל, כך צריך האדם שנפל ממדרגתו ואינו רואה כרגע טוב, להאמין שיהיה לו טוב כמו בימים הטובים שהיו לו בעבר - להזכר בהם ולהתחזק.

תּוֹרָה רֶכֶג:

(א)

כשהצדיק מבקש משהו מה' יתברך, יכול להיות שלא ימלאו בקשתו, כי "זִמְנִין דְּשָׁמַע זְיִמְנִין דְּלֹא שָׁמַע" (לפעמים שומעים לו ולפעמים לא שומעים לו). (והדר

וירא ד' קה)

(ב)

יש צדיק שיכול לגזור ולומר, אני רוצה שיהיה כך, ויהיה כך.

תּוֹרָה רֶכֶד:

(א)

אפילו אלה שרחוקים מהצדיק, גם כן מקבלים חיות ממנו, כמו שרואים לפעמים, איך האילן סוכך ומגן בענפיו על עשבים הנמצאים רחוק ממנו.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רכה

תּוֹרָה רְכָה:

(א)

עיקר הבטחון בשלימות על ידי השכל, כי כשהשכל מאיר, הוא מבין את גודל עצמתו של הקב"ה ושהכל ממנו יתברך - על ידי זה, מקבל בטחון.

(ב)

עיקר צלילות השכל הוא על ידי הריאה שמעלה לחלוחית אל הַמֶּחַ, כמו שמן הנותן בעירה לפתילה.

(ג)

הלחלוחית העולה אל הַמֶּחַ היא השמן. הַמֶּחַ הוא הפתילה. והנשמה, היינו השכל, היא האור שבמת.

(ד)

"אֶלְמִלָּא כַּנְפֵי רֵאָה דְּמִנְשָׁבֵי עַל לְבָא הוּי לְבָא אוֹקִיד כָּל גּוֹפָא" (תיקוני זוהר ת"ג כז), (אילולא כנפי הריאה שמנשבים על הלב, היה הלב שורף את כל הגוף - בחמימותו).

(ה)

חום הלב היה יכול ליבש את כל הלחלוחית שבגוף, אבל נשיבת הריאה מקררת חום הלב.

(ו)

יש בפה חמש מוצאות שמהם יוצאם חמש סוגי אותיות: אותיות גרוניות, אותיות לשוניות, אותיות שיניות, אותיות היוצאות מהחך, ואותיות היוצאות מהשפתיים.

תורה רכה-רכו

(ז)

בעלי החיים אינם יכולים לעשות מהקול היוצא מפיהם דיבור של אותיות, אבל האדם, על ידי חמשת מוצאות הפה יכול לעשות מהקול דיבורים.

(ח)

על ידי צדקה נכנס האדם לגדר אדם - שיכול לדבר.

(ט)

זה שהאדם נותן צדקה נובע מהבטחון בה' יתברך שימלא מחסורו.

(י)

הבעל שם טוב, היה שומע דיבורים מקול הכינור, כי היה עושה מהקולות הפשוטים דיבורים.

תורה רכו:

(א)

מה שהרשעים על פי רוב מנגנים ניגונים של יללה ועצבות, זה נובע מזה שנשמתם מבחינת נשמת ה"ערב רב" – (הגויים שהצטרפו לישראל כשיצאו ממצרים). ואמם של ה"ערב רב", היא המְכַנֶּה ל-י-ל-י-ת, על שם שמיללת תמיד.

(ב)

על ידי שמזמרים את הניגונים של ה"ערב רב" בשבת, בכוונה לשמו יתברך - מעלים אותם לקודש.

תורה רכז-רכח

תּוֹרָה רכז:

(א)

יש נשמות של רשעים המגולגלים בעשבים הגדלים על הגגות, ואין לנשמות אלה עליה, כי אין קוצרים עשבים אלה, ואין משתמשים בהם.

תּוֹרָה רכח:

(א)

"אין מקבלים גרים לימות המשיח ולא בימי שלמה משום שלחן מלכים" (יבמות כ"ד), כי ההתקרבות בזמנים, הנ"ל, אינה התקרבות אמיתית לשם ה', אלא מפני הטוב שיש בזמנים אלה לישראל, היינו "שלחן מלכים".

(ב)

כדי שהחוזרים בתשובה יחזרו מאהבת ה', ולא בגלל שרואים שטוב לאלה החוזרים לדת ישראל, דואג ה' יתברך שתהיה מחלוקת על מי שמתדל לקרב אנשים לה' יתברך, ושלא תהיה לו שלוה. כי אז, אלה שיתקרבו - יתקרבו באמת, למרות שרואים שאין שלוה למי שמקרב אותם.

(ג)

המחלוקת על הצדיק מרחיקה גם את תלמידיו ממנו. אבל על ידי מסירות נפש, שמתקרבים אליו למרות כל השמועות והדיבורים שיש עליו, אפשר על ידי זה להתקרב אליו.

(ד)

כשיש לאדם איזה קושיא, זה מפני שיש לו מחלוקת בליבו - כי ליבו חלוק לכאן ולכאן, מפני שאינו מבין את הדבר ונראה לו כאילו יש סתירה.

והתירוץ עושה שלום בלבו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ה).

תורה רכח

(ה)

המחלוקת היא בחינת בריאת העולם, כי על ידי המחלוקת שיש בין התלמידי חכמים, שכל אחד אומר דבר אחר מתברר, על ידי דיבורו הוא בורא שכל חדש, שממנו משתלשלת גם בריאה חדשה, כי אם היו כולם אומרים אותו דבר, לא היה נברא רק אותו הדבר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ד).

(ו)

מחלוקת היצר הרע, היינו מה שנכנס בלבו קושיות ואפיקורסות, זה נתהווה מהשתלשלות המחלוקת שבקדושה, היינו מחלוקת תנאים ואמוראים בהלכות התורה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב).

(ז)

על ידי למוד הלכות פסוקות נתקן מחלוקת שבקדושה, ואז מתיישר הלב מעקמומיותו - מהכפירות והטענות שיש לו על הנהגת ה' יתברך. ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ב.

(ח)

המחלוקת שבין הצדיקים - שזה אוסר וזה מתיר, וכן שאר המחלוקות שביניהם - "אלו ואלו דברי אלקים חיים". ואי אפשר להשיג את זה השכל ששניהם אמת.

(ט)

המחלוקת שבקדושה שיש בין הצדיקים, היא השורש שממנה משתלשל מחלוקת ועקמומיות בלב מי שפגם בבריתו. ומחלוקתם כדי לסלק ולהרחיק את מי שלא ראוי להתקרב לקדושה. ומי שראוי, על ידי מחלוקת זו יתקרב יותר. כי על ידי שרואה גודל התרחקותו עד שיש לו עקמומיות בלב נגד התורה והצדיקים - הוא מתבייש ושב בתשובה. (צ"פ ליקוטי הלכות תפילין ד' ה).

תורה רכת-רל

(י)

מי שרוצה ח"ו ליכנס להבין זה הדעת (של המחלוקת), בוודאי לא ישוב ולא ישיג אורחות חיים, כי יהיה נכשל מאד. כי אי אפשר להשיג זה הדעת וצריך לסמוך רק על אמונה - להאמין בצדיקי אמת, אף על פי שיש ביניהם מריבה ומחלוקת, כי באמת "אלו ואלו דברי אלקים חיים". (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין

ד ט

תורה רכט:

(א)

דע שיש עצים שאם עושים מהם מיטה, הם מסוגלים להולדת ילדים, ויש עצים שגורמים שלא יולדו ילדים.

תורה רל:

(א)

"חכמת אדם תאיר פניו" (קהלת ח'). נמצא, כשהתלמיד מקבל את חכמת רבו, הוא מקבל תואר פניו, כי צורת הפנים לפי החכמה.

(ב)

דע שמי שיש לו עיניים לראות, יכול לראות ולהכיר בפנים של התלמיד מי הוא רבו, ובלבד שראה את רבו פעם אחת.

(ג)

צריך להסתכל בפני הרב בשעת הלמוד כדי לקבל פניו ושכלו.

(ד)

גן עדן - הוא השגת חכמה עילאה (עליונה) וחכמה תתאה (תחתונה). חכמה עילאה היא האלקות - חכמת אין סוף, ואותה אי אפשר להשיג אלא על ידי אמונה. ואילו חכמה תתאה - היא האלקות המצומצמת ומולבשת בתוך

תורה רל-רלא

אותיות התורה שמולבשות בכל פרטי המציאות הרוחנית והגשמית להוות ולהחיות אותם.

(ה)

כִּי יֵשׁ גֶן-עֵדֶן, וְהֵם שְׁנֵי בְּחִינּוֹת: גֶּן וְעֵדֶן, וְהֵם בְּחִינַת חֲכָמָה עֲלֵאָה וְחֲכָמָה תַּתָּאָה, כִּי עֶקֶר תַּעֲנוּג גֶּן-עֵדֶן הוּא הַשְּׂגַת חֲכָמַת אֱלֻקוֹת, הֵינּוּ חֲכָמָה עֲלֵאָה וְחֲכָמָה תַּתָּאָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת גֶּן-עֵדֶן, כַּנִּל. (ליקוטי מוהר"ן ח"א רפ"ו)

(ו)

כֹּל אָדָם מִצּוֹיִיר בְּזִיו פָּנָיו גֶּן עֵדֶן שְׁלוֹ (ספר המידות צדיק). **כִּי חֲכָמָה עֵילָאָה (עליונה) וְחֲכָמָה תַּתָּאָה (תחתונה) הֵם הַגֶּן עֵדֶן וְהֵם נִיכְרִים בַּפְּנִים, בְּבִחִינַת "חֲכָמַת אָדָם תֹּאִיר פָּנָיו".**

תורה רלא:

(א)

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (מְדַרְשׁ רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פְּרָשָׁה י): 'אֵין לָךְ כָּל עֵשֶׁב וְעֵשֶׁב, שְׂאִין לוֹ כּוֹכָב וּמְזָל, שְׂמִכָּה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: גְּדֹל'. כְּלוּמַר הַשְּׁכַל הָאֱלוּקִי - הַחֲכָמָה - נִקְרָאת הַמְּלֶאך (השליח) שְׂמִיחָה הַכוֹכָב וּמִשְׁפִּיעַ לוֹ כּוֹחוֹ וְתַכּוּנּוֹתָיו, וְהוּא מִשְׁפִּיעַ אֶל הָעֵשֶׁב שֶׁעָלָיו הוּא מְמוּנָה. וְכֵן בְּכֹל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה.

(ב)

כֹּל הָעֹשִׂים וְהַסְּמִים מִקְּבָלִים אֶת כּוֹחַם לְרִפְאוּת, עַל יְדֵי גַלְגְּלֵי הַשָּׁמַיִם. לְפַעֲמִים צָרִיךְ לְהַרְכִּיב כְּמָה סוּגֵי עֹשִׂים לְצוּרֵךְ רִפּוּאֵת הַחוּלָה.

(ג)

כְּשֶׁנִּגְאָלָת וְנִפְדִּית הַתְּפִלָּה, אָזִי נּוֹפֵל כָּל הַדְּאֻקְטִירִי, כִּי אֵין צְרִיכִין לְרִפּוּאוֹת, כִּי כָּל הָרְפּוּאוֹת הֵם עַל יְדֵי עֹשִׂים, וְכָל עֹשֶׁב וְעֵשֶׁב מְקַבֵּל כַּח

תורה רלא-רגל

מְכוּכָב וּמְזוּל הַמִּיחָד לוֹ, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (מְדַרְשׁ רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פְּרָשָׁה י'): 'אֵין לָהּ כָּל עֵשֶׁב וְעֵשֶׁב, שְׂאִין לוֹ כּוֹכָב וּמְזוּל, שְׂמִכָּה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: גְּדֹל! וְכָל כּוֹכָב וּמְזוּל מְקַבֵּל כַּח מְכוּכָבִים שְׂלִמְעָלָה מִמֶּנּוּ, וְהַעֲלִיּוֹן-מִהַעֲלִיּוֹן מִמֶּנּוּ, עַד שְׂמִקְבְּלִים כַּח מִהַשְּׂרִים הַעֲלִיּוֹנִים - (הַשְּׂכַל הָאֱלוּקִי הַיּוֹתֵר עֲלִיּוֹן), כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ (בְּתַקּוּנֵי זֵהַר, תַּקּוּן מ"ד, ע"ט): 'כָּל כּוֹכְבֵי־אֵין דָּא מִן דָּא, סְהֵרָא לְוִי מִן שְׂמִשָּׂא וְכוּ', "כִּי גְבוּהַ מְעַל גְבוּהַ" וְכוּ' (קִטְלַת ה'י) (תַּרְגוּם: כָּל הַכּוֹכְבִים לוֹוִים זֶה מִזֶּה, הִירַח לוֹוה מִהַשְּׂמֶשׁ, וְכוּ') וְהֵם כְּלָם בְּחִינַת לוֹוִים זֶה מִזֶּה וְזֶה מִזֶּה, עַד שְׂמִקְבְּלִים וְלוֹוִין מִהַשְּׂרִים הַעֲלִיּוֹנִים, וְהַשְּׂרִים מְקַבְּלִים מִהַעֲלִיּוֹנִים מֵהֶם, גְבוּהַ מְעַל גְבוּהַ, עַד שְׂכָלָם מְקַבְּלִים מִשְׂרֵשׁ הַכָּל (חֲכֻמַּת אֵין סוּף) שְׂהוּא דְבַר ה' - תְּפִלָּה.

(ד)

בשעה שאומרים בתפילה "וצבא השמים לך משתחויים", באים כל צבא השמים ליתן הודיה לה' יתברך. לכן צריך אז לבקש מה' יתברך שיצווה עליהם שישפיעו עליו את כל מה שצריך - רפואה וכל דבר, כי הכל על ידי כוחות הגלגלים.

תורה רלב:

(א)

צריך לומר בכוונת הלב את התפילה "הללו את ה' מן השמים", "הללוהו כל מלאכיו". כי אז האדם קורא לכלם ומצווה אותם להשתחוות ולהללו.

תורה רלג:

(א)

כשמתגברים על האדם מחשבות והרהורים רעים, והוא דוחה אותם ומנצח אותם, יש לה' יתברך תענוג מזה.

תורה רלג

(ב)

הכלל, שאי אפשר בשום אופן בעולם שיהיו שני מחשבות ביחד בפעם אחד, על כן בקל יכולין לגרש מחשבות רעות רק בשב ואל תעשה, דהיננו שלא לחשב אותו המחשבה רק לחשב איזה מחשבה אחרת בתורה או עבודה או אפלו משא ומתן, כי אי אפשר שיהיו שני מחשבות ביחד בשום אופן וכבר מבאר במקום אחר: שאין צריכין לעשות מלחמה ולנענע ראשו אנה ואנה כדי לגרש המחשבות רעות, כי אין זה מועיל כלל, אדרבא על ידי זה מתגברים יותר רק לבלי להשגיח עליהם כלל, רק לעשות את שלו במה שהוא עוסק בתורה או תפלה או משא ומתן, ולבלי להסתכל לאחוריו כלל ועל ידי זה ממילא תסתלק.

(ג)

עקר עבודת השם הוא, לזכות למדות ומעשים טובים, וזה על ידי ששומר החכמה שבלב, שהוא המחשבה שבלב שצריכין לשמר מאד המחשבה שבלב, שהוא בחינת חכמת לב, שזהו עקר היצרון. כי מחשבות טובות הם יצר טוב, ומחשבות רעות הם יצר הרע, הינו כשחושב מחשבות טובות, שזהו בחינת חכמה שבלב, אזי על ידי זה זוכה לפעולות ומדות טובות. (ליקוטי

מזהר"ן ח"א מ"ט).

(ד)

גדל יקרת המחשבה נודע לי עתה, כי המחשבה יקרה מאד מאד, שנעשה ממנה דברים שלמים ממש, שיש להם קיום כל הימים שיתקיימו העולמות, כל זמן אשר השם יתברך וכו' וכו' (ליקוטי מזהר"ן ח"ב נ"ג). (והבן מאוד)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רלד

תורה רלד:

(א)

על ידי שמספרים סיפורי מעשיות מהנפלאות שאירעו לצדיקים, וכן סיפורים מההנהגות שלהם, ניטהרת מחשבתו של המספר ושל השומע.

(ב)

כנגד הנפלאות שבסיפורי הצדיקים, יש גם נפלאות בסיפורי הרשעים, כמו שמצינו שפנחס פרח באויר וגם בלעם עשה זאת. לכן קשה לדעת על פי המעשה, אם הוא של צדיק או של רשע.

(ג)

מי שיכול להבדיל בין אור לחושך, היינו בין טוב לרע, כמו ה' יתברך, הוא יכול לדעת, אם הנפלאות שבמעשה ששומע, הוא של צדיקים, או של רשעים.

(ד)

כל הנפלאות שעושים הצדיקים, נעשים על ידי תפילה ובקשה מה' יתברך, בתמימות ובפשיטות. ואילו הנפלאות של הרשעים, נעשים על ידי כישוף ושאר תחבולות.

(ה)

על ידי שחיים באמונה, ורואים שכל הנעשה בעולם הכל בהשגחתו יתברך, על ידי זה יוצאים מטבעיות וממקרייות, ואז אפשר להבדיל בן אור לחושך - בין טוב לרע, אפילו שחיצונית הם נראים שוים.

תורה רלז

(ו)

מי שיש לו אמונה שלימה, ומאמין שיש הבדל בין הדרך שהצדיקים עושים את הנפלאות, לדרך של הרשעים, יכול לספר סיפורי צדיקים.

(ז)

אמונה שלימה, היינו, עד שממש יהיה נדמה כאילו רואה בעיניו את מה שמאמין בו.

(ח)

בלבול הדעת הוא ממוחין דקטנות ודינים, ומזה באים כל הצרות.

(ט)

סיפורי מעשיות מצדיקים הם מוחין דגדלות. לכן הסיפורים מטהרים את המחשבה וממתיקים את הדינים.

(י)

כשטוקעים בתוך המחשבה בביטול כל ההרגשות, זה המְכַנֶּה עליית העולמות - מה שהצדיקים היו מציירים במחשבתם את מבנה העולמות הרוחניים ומטיילים שם במחשבתם מעולם לעולם.

(יא)

צָרִיף לידע איך לספר המעשה, כי בכל מעשה יש צמצום, וגם פְּשׁוּרָצָה לטהר מחשבתו על ידי ספור המעשה של הצדיק, נמצא שְׁנַעְשָׂה אֲצֵלוֹ מהמעשה ומהספור שהוא דבור, נַעְשָׂה אֲצֵלוֹ מְחַשְׁבָּה, וּבִדְאֵי צָרִיף שִׁיְהִיָּה זֶה הַצְּדִיק שֶׁמְסַפֵּר מִמֶּנּוּ גְבוּהַ מִמֶּנּוּ, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה מַעֲשֵׂיֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַצְּדִיק, בְּבַחֲנֵת מְחַשְׁבָּה אֲצֵלוֹ.

(יב)

כדי לזכות לעליית המחשבה בעולמות, צריך את מידת השתיקה.

תורה רלז-רלו

(יג)

כדי לזכות לעליית העולמות, צריך טהרת המחשבה - שלא יטרידו אותן מחשבות אחרות.

תורה רלה:

(א)

דע, שטבע האדם לצחוק כשרואה מישהו מחליק ומועד בהליכתו. הצחוק הוא פעולה של שמחה ודרך הנופל להתבייש בזה. בושה זו באה לו על שפגם בשמחת יום טוב שנקרא רגל - מועד.

(ב)

הצחוק שצוחקים ממי שנופל, בא על ידי שנפלו ניצוצות של שמחה מהשמחה האמיתית של יום טוב, על ידי שפגם ביום טוב.

(ג)

השמחה של כל המצוות שעושים בכל השנה, הוא מתקבץ אל הלב, שהם השלש רגלים, כמו שכתוב (דברים ט"ז): "וְשִׂמְחַת בְּחַגְדֶּיךָ" (לקוטי מוהר"ן ח"א ל').

תורה רלו:

(א)

מי שנוהג רבנות בכשרות ובתמימות פראוי, (אף סובר שלהגיע לגדולה ולמעמד בעבודת ה', זה סימן שעבד ה' פראוי), על-ידי-זה זוכה שיעלה לגדלה לסוף ימיו, וכל מה שנחשב לגדלה באותו הדור, הוא עולה לגדלה זו. כגון בדור הזה, שעקר הגדלה והכבוד הוא כשמחזיקין אותו לצדיק מפרסם, אזי זוכה שיתקבל בסוף ימיו למפרסם גדול, אף שבאמת אינו כן, רק שהוא איש פשוט, ונותנין לו שכרו קדם שיוצא מן העולם, ואחר-כך וכו' (ה' יצילנו).

תורה רלז-רלח

תורה רלז:

(א)

עקר הנגון והפלי שיר הביא לוי לעולם, כמובא בזהר (שמות דף יט.), שעקר הנגון מסטרא דלואי (מצד לוי), וזה שאמרה לאה כשנולד בנה לוי: הפעם ילֹוה אישי אלי (בראשית כט), הינו שעֶתה - הפעם - אחרי שנולד לי לוי - שעל ידו בא בחינת הנגון וכלי שיר לעולם - הפעם ילֹוה אישי אלי בודאי, הינו הפעם, יתחבר אלי יעקב באהבה, שלא כמו בלידות הקודמות, שעדין (בראשית כ"ט) "ויאהב גם את רחל מלאה", כי התחברות שני דברים הוא על-ידי נגון וכלי שיר, והבן.

(ב)

אהבה הוא אתדבקות רוחא ברוחא, דהינו רוח האוהב ברוח הנאהב, שזה בחינת אויר הנח, שרוחם נחים זה מזה, כי אין רוח רעה, שהוא שנאה, שיפריד ביניהם (לקוטי מוהר"ן ח"א י"ז), ולהכניע הכח המדמה (הרוח רעה), הוא על ידי שמחה, וזה בחינת פלי זמר שמנגנין בידי (ע"פ לקוטי מוהר"ן ח"א נ"ד).

תורה רלח:

(א)

אין שני אנשים שוים, כל הנשמות הן אחת תחת השניה בסדר המעלות.

(ב)

כששניים מחולקים על איזה דבר ויבוא השלישי לשפוט ביניהם, הוא יסכים עם אחד מהם יותר מאשר עם השני, משום שהוא סמוך לשורש נשמתו יותר מלחברו, והבן לענין המשפט בבית הדין.

תורה רלח-רלט

(ג)

דע שהצדיקים שבדור הם יושבין בעגול, דהינו סדר ישיבתם שהם יושבים בעולם כל אחד ואחד במקומו, הוא על סדר העגול, ואף שיש שאר בני אדם ביניהם שמפסיקין ומקלקלין סדר העגול, אף דע שאלו בני אדם הם בבחינת אינו מן הישוב, ואינם נחשבים כלל, ואזי נשארים הצדיקים יושבים בסדר עגול, והקדוש-ברוך-הוא על כלם, והוא בחינת ראש בית-דין, כי אלו הצדיקים שיושבין בעגול הם בחינת בית-דין שמהם יוצא המשפט לכל אחד

ואחד, הן לזכות הן לחובה. (ליקוטי מוה"ן ח"א קפ"ג)

תורה רלט:

אדברה נא שלום. (תהלים קכב)

(א)

על ידי מחלקת אי אפשר לדבר, כי עקר הדבור הוא משלום, כמו שפכתוב (תהלים קכ"ב): "אדברה נא שלום". ועל כן צריך כל אחד קדם התפלה לקבל על עצמו מצות עשה: "ואהבת לרעך כמוך" כדי שעל ידי זה שיש אהבה ושלום, על ידי זה יוכל לדבר בתפלה.

(ב)

כשיש לאדם מחלוקות וסכסוכים, אינו יכול לפתוח את פיו ולדבר לפני ה' יתברך את כל לבו.

(ג)

כל הדיבורים באים מחמימות. ומי שיש בו חמימות הרבה - מדבר הרבה.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רמ

תורה רמ:

(א)

שורש נשמת האדם, היא הבחינה המְכַנֶּה המזל של האדם - המלאך של האדם - השכל האלוקי המְחִייה את האדם.

(ב)

כל אחד מקבל את השפע השייך לו - עשירות או בנים, וכדומה - לפי המזל שלו. והמזל מקבל מהצדיק, ששורש נשמתו גבוה מעל המזל של זה האדם.

(ג)

הצדיק הוא הצינור של הנשמות שמתחתיו, ודרכו מעביר ה' יתברך את השפע לענפים שהם נשמות המקורבים אליו.

(ד)

כשמקורב האדם לצדיק, יכול לבוא לו השפע השייך לו בקלות. אבל אם הוא רחוק, השפע פֶּא לו בקושי גדול.

(ה)

כשרחוק הענף מהצדיק שלו, אזי המזל של האדם הזה צריך להתאמץ בכח גדול כדי לקבל ההשפעה העוברת דרך הצדיק. לכן כשיש קושי ומאמץ, לפעמים המאמץ הזה מביא את השפע, אבל המאמץ גורם מיתה לאדם.

תורה רמ-רמא

(ו)

לפעמים מקורב האדם לצדיק שלו, ואף על פי כן מאבד את עשירותו, או שפע אחר שלו. דע, כי זה מחמת שנשמתו רואה דבר יקר וגבוה מאוד יותר מהעשירות, והיא מעדיפה את הדבר היקר על העשירות.

(ז)

כשזוכה האדם להרגיש שההתקרבות לצדיק יקר מאוד מכל העשירות שבעולם, אזי בוודאי אינו משגיח על ממון, ואינו רוצה כלל עשירות.

תורה רמא:

(א)

מידת הדין אין לה כח לכלות את האדם לגמרי. אבל לאדם יש כח לנקום ולכלות את חברו לגמרי.

(ב)

כשיש דינים על האדם ובא חברו וחולק עליו, אזי מידת הדין מסתלקת מעל האדם, כי הדינים מעדיפים שחברו ינקום בו, כי יש לו כח יותר מהם, ולכן הם מסתלקים.

(ג)

מי שהוא צדיק גדול ומשגיח על תיקון העולם, הוא חולק לפעמים בכוונה על צדיק אחר כדי שתסתלק מידת הדין מעליו, ואחר כך הוא נוהג עמו ברחמים.

(ד)

"וידבר ה' אל משה לאמר: פנחס בן אלעזר בן אהרון הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קינאתי בתוכם, ולא כליתי את בני ישראל

תורה רמא-רמב

בקינאתי, לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום". אחרי שחטאו ישראל בפעור, פנחס הכהן עשה טובה גדולה לישראל בזה שקינא קינאת ה' ולבש נקמה לנקום בישראל, כי בזה הסיר הדינים מעליהם.

תּוֹרָה רמב:

(א)

"זה לעומת זה עשה אלקים". כמו שיש "אריך אנפין" - ארך אפיים - פנים ארוכות - של עולמות הקדושה. כמו כן יש "אריך אנפין" של הקליפה וכוחות הרע.

(ב)

מי שפוגש אשה מבחינת "אריך אנפין" של הקליפה, אזי קשה לו מאוד שלא להרהר אחריה. ואפילו אם יעצים את עיניו. אף על פי כן, לכל צד שיפנה תזדמן לו במחשבתו.

(ג)

הירהורי ניאוף הם בחינת מיתה, שהיא אבי אבות הטומאה - שמטמטמים את שכל המהרהר.

(ד)

צדקה היא סגולה גדולה מאוד להנצל מהרהורי ניאוף, כי "צדקה תציל ממות", הנ"ל.

(ה)

הירהורי ניאוף קושרים את כל מהות האדם - את מוחו, אל הניאוף.

תורה רמג

תּוֹרָה רְמוּג:

(א)

כל השירים קודש, ושיר השירים שכתב שלמה המלך הוא קודש קודשים (ידיים פ"ג). אף על פי כן, לא נמצא תיבות של קודש וטהרה בשיר השירים.

(ב)

דע שיש צדיק גדול מאוד שאין העולם יכולים לסבול קדושתו. על כן, הוא נעלם ונסתר מאוד ואין רואים אצלו שום דבר מיוחד.

תּוֹרָה רְמוּד:

(א)

ישראל יש להם כח יותר מהמלאכים להתגבר על ענייני העולם הזה, ולהתחבר אל ה' יתברך.

(ב)

אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי נִבְרָא, שִׁיְהִיָּה לּוֹ מְמִשְׁלָה עַל הַמְּלָאכִים, וְזֶה הַתְּכָלִית וְהַסּוֹף שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (ירושלמי שבת פ"ק ב'): 'עֲתִידִין צְדִיקִים, שִׁיְהִיָּה מְחַצְתָן לְפָנִים מִמְּלָאכֵי הַשָּׁרַת', שְׁנֹאֲמַר: 'כָּעֵת יֹאמֵר לִיעֶקֶב וְלִישְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל', שֶׁהַמְּלָאכִים יִצְטָרְכוּ לְשֶׂאֵל מִישְׂרָאֵל, כְּשִׁירְצוּ לִידַע מַה פָּעַל אֵל. וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְרְאוֹת, שְׁיִבּוֹא לְזֶה הַתְּכָלִית, שִׁיְהִיָּה לּוֹ מְמִשְׁלָה עַל מְלָאכִים. (ע"פ ליקוטי מוהר"ן ח"ב א').

(ג)

מי שיש לו עסקים עם הגויים, שכל מהותם חומריות. צריך להשמר מאוד שלא יפילו אותו מקדושת יהדותו.

תורה רמד

(ד)

"וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה", זָכָה נַעֲשֶׂה לוֹ סַם חַיִּים, לֹא זָכָה נַעֲשֶׂה לוֹ סַם מָוֶת. סַם חַיִּים, הוּא אֲנַפִּין נְהִירִין (פְּנִים מְאִירוֹת). סַם מָוֶת, הוּא אֲנַפִּין חֲשׂוּכִין, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (אִיכָה א): "בְּמַחְשָׁכִים הוֹשִׁיבֵנִי כְּמַתִּי עוֹלָם". וּמִן אֲנַפִּין חֲשׂוּכִין, יֵשׁ לְגוֹיִים יְנִיקָה וְכָל הַגּוֹיִם יֵשׁ לָהֶם כָּל הַמְּדוֹת רַעוּת, רַק כָּל אִמָּה וְאִמָּה כְּרוּף אֶל מִדָּה אַחַת יוֹתֵר מִכָּל הַמְּדוֹת. וְזֶה (דְּבָרִים ל"א): "הוֹפִיעַ מֵהַר פְּאָרֶן" וְכוּ', שֶׁרָצָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְתַן הַתּוֹרָה לְכָל הַבְּרוּאִים, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד לֹא רָצָה לְקַבְּלָהּ, מִחֲמַת שֶׁשְּׁמָעוּ שְׂאוֹתָהּ מִדָּה שֶׁהֵם כְּרוּכִים אַחֲרֶיהָ אֶסְרָה תּוֹרָה. וְכָל מִי שֵׁישׁ בּוֹ מְדוֹת רַעוּת, הוּא נִכְנָע תַּחַת אוֹתָם הַעֲפוּ"ם שֶׁהֵם כְּרוּכִים וּמְקַשְּׂרִים לְאוֹתָן הַמְּדוֹת רַעוּת (על פי לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א קא).

(ה)

וְאִפְלוּ מִי שֶׁעוֹסֵק בְּמִשְׁאָ וּמִתֵּן בַּעֲפוּ"ם, לֹא יִכּוֹל לְהַתְנַצֵּל וְלוֹמַר, אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִחֲמַת עֲבִיּוֹת וּגְשָׁמִיּוֹת שֶׁנוֹפֵל תָּמִיד עָלָיו, מִחֲמַת הַעֲסֵק שֶׁעוֹסֵק תָּמִיד עִמָּהֶם. כִּי כָּבֵר גָּלוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, שֶׁבְּכָל דְּבָרִים גְּשָׁמִיִּים, וּבְכָל לְשׁוֹנוֹת הַעֲפוּ"ם, יִכּוֹל לְמַצֵּא בָהֶם אֱלֻקוֹת כִּי בְּלֹא אֱלֻקוֹתָיו אֵין לָהֶם שׁוּם חַיּוּת וְקִיּוּם כָּלֵל (על פי לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א ל"א).

(ו)

עַל-יְדֵי לְשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ רוּמְמָנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, הֵינּוּ שֶׁהֲרַע- שֵׁישׁ לְהִלְשׁוֹן שֶׁל הָאִמָּה אַחִיזָה בּוֹ נִתְבַטֵּל וְנוֹפֵל עַל-יְדֵי לְשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ, וְאֵין לוֹ שְׁלִיטָה עַל יִשְׂרָאֵל. וְהֲרַע הַכּוֹלֵל שֶׁכָּל הַרַעוּת שֶׁל שְׁבַעִים לְשׁוֹן כְּלוּלִין בּוֹ, דְּהֵינּוּ תַבְעֵרַת הַמְּדוּרָה שֶׁל תַּאוֹת נְאוּף, שֶׁכָּל הַשְּׁבַעִים לְשׁוֹן מְשַׁקְעִין וְכְלוּלִין בּוֹ, נוֹפֵל וְנִתְבַטֵּל וְאֵין לוֹ שְׁלִיטָה עַל-יְדֵי לְשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ. וְזֶה בְּחִינַת מְדוּרָה שֶׁל שְׁבַעִין כּוֹכְבֵין הַנְּזֹכֵר (בְּהַר וַיְקַוֵּל ר"א), הֵינּוּ הַרַע הַכּוֹלֵל, שֶׁהוּא תַבְעֵרַת הַמְּדוּרָה שֶׁל תַּאוֹת נְאוּף, שֶׁכָּל הַשְּׁבַעִין אֲמוֹת כְּלוּלִין בּוֹ (על פי לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א י"ט).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רמה

תורה רמה:

(א)

דע שיש חדרי תורה, היינו חדרים של השגת שְׁכָלִים באלקות. ומי שזוכה להם ומתחיל לחדש בתורה, יכול לטייל בכל החדרים האלה וללקט משם אוצרות יקרים של שכל.

(ב)

יש כמה חידושי תורה שבאים ממקום הַמְכַנֶּה "היכלי התמורות", ואף שחידושים אלה נאים ונדמים להשגות גדולות, הם מצד הקליפה של הדמיונות והשקר.

(ג)

אף שזוכה לחדש בתורה, צריך להזהר לבלי לטעות ולחשוב שהוא כבר בתוך הקדושה, אלא יברר לעצמו תמיד שמא חידושו מ"היכלי התמורות".

(ד)

דע, שכל אדם קודם שמשיג בתורה השגה של אמת, צריך לעבור בהכרח דרך החידושים של "היכלי התמורות".

(ה)

אף שזכה האדם לחידושי תורה, אסור לו לחשוב שכבר זכה לחידושים אמיתיים, כדי שלא ישאר בחידושים שבאים מ"היכלי התמורות". אלא צריך להמשיך לעמול להתפלל עד שיפתחו לו שערי הקדושה, ויזכה לחידושים אמיתיים.

תורה רמה

(ו)

אף אם עשה האדם תעניות וסיגופים וזכה לחידושי תורה, על יעמוד על מקומו. אלא ימשיך להתפלל לזכות לחידושים אמיתיים. כי גם לחידושי תורה מ"היכלי התמורות" - צריך תעניות.

(ז)

תְּלַמִּידֵי-חֻכְמַיִם הַנִּקְרָאִים שְׂדִין יְהוֹדְאִין - (שלומדים לכבודם ולא לשם ה') - מְקַבְּלִין תּוֹרָה דְרָךְ הַקְּלָפוֹת. וּבְשִׁבִיל זֶה כָּל דְּבוּרָם דְרָךְ מְשָׁל וּמְלִיצָה וּטְעָמִים נִפְלְאִים. וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר (ישעיהו ז'): "הַמְעַט מִכֶּם הֵלְאוֹת אֲנָשִׁים כִּי תֵלְאוּ גַם אֱלֹקִים". כִּי מִיִּגְעִים אֲנָשִׁים שְׂבָאִים לְשִׁמְעַ דְּרוּשָׁם וְתוֹרָתָם, וְאֲנָשִׁים חוֹשְׁבִים שְׂיִבּוּאוּ לְאִיזְהוּ תוֹעֵלֶת עַל יָדָם, הֵינּוּ שְׂיִבּוּאוּ לְדַעַת אֶת ה' אֵיף לְעַבֵּד, וּבְאֻמַּת אֵין מְשִׁיגִים מֵהֶם שׁוֹם תוֹעֵלֶת, כִּי תוֹרָתָם שֶׁל אֵלוּ הַתְּלַמִּידֵי-חֻכְמַיִם אֵין לָהּ כַּח לְהַדְרִיף אֶת הָאָדָם בְּדֶרֶךְ הַטּוֹב, כִּי מִבִּישָׂא לָא הוּי טְבָא (מרע לא יצא טוב).

(ח)

הַנְּשִׁמוֹת הַעֲשׂוֹקוֹת בְּטִיקְלָא (בקליפה - נשמות הבעלי תשובה) - בקליפת נוגה - הַבְּאִים וּמִתְגַּלְגְּלִים בְּגַלְגּוּלִים בַּעֲלוֹם הַזֶּה, זֶה בָּא עַל יְדֵי חֲטָא אָדָם הַרְאוּן שֶׁאֵכֵל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שֶׁעַל יְדֵי זֶה הַתְּגַבֵּר לֵהֵט הַחֲרַב הַמִּתְהַפֶּכֶת - שֶׁהוּא בַחֲנִינַת הַיְכָלִי הַתְּמוֹרוֹת - עַל הַנְּשִׁמוֹת הַעֲשׂוֹקוֹת. (ע"פ ליקוטי

הלכות ברכות השחר ג ב).

(ט)

בְּגַלְלֵי הַיְכָלִי הַתְּמוֹרוֹת הוֹצֵרֵךְ אַבְרָהָם אַבִּינוּ לִיקַח שְׂפַחָה, כְּדֵי לְהוֹצִיא תַחִילָה הַפְּסוּלֶת שֶׁהִיָּה בּוֹ מִחֲטָא אָדָם הַרְאוּן - הַפְּסוּלֶת שֶׁל זֹהַמַּת הַנַּחֲשׁ

שֶׁמִּמֶּנּוּ נוֹלַד יִשְׁמַעֵאל. (ע"פ ליקוטי הלכות ברכות השחר ג א).

תורה רמה

(י)

כל העליות והירידות העוברים על האדם, וכל הגלגולים שמתגלגלת נשמתו מדור לדור, הכל נמשך בגלל היכלי התמורות, היינו כדי לנקות את נשמתו ממה שנדבק בו מהיכלי התמורות. (ע"פ ליקוטי הלכות ברכות השחר ג. א.)

(יא)

העדיק הגדול מאוד, אף שזוכה להשגות של הקדושה באמת, אף על פי כן, אינם נחשבים בעיניו לכלום מגודל עוצם הכרתו את גדולת ה' יתברך, וידיעתו שיש לה' יתברך חידושים נפלאים עד אין סוף.

(יב)

כשמחדש האדם חידושי תורה, עומדים הקליפות (הדמיונות) להקשיב, כדי להכניס בדעתו חידושים של שקר כאילו עושה מצווה בחטא שלפניו. לכן לפני שמחדשים בתורה צריך להעמיד שומרים כדי שלא יתקרב זר. (ליקוטי

מהר"ן ח"ב כ"א.)

(יג)

דע, שעל ידי התחדשות התורה נעשה נהרות של חכמה, כי כשמתחיל לחדש בתורה נעשה מעין נובע של שכל וחכמה ומזה נעשים נהרות, שכלם באים לשתות מאלה הנהרות. (ליקוטי מהר"ן ח"א רס"ב.)

(יד)

בתוך הדמעות היוצאות מבכיית האדם מתלבשות ניצוצות מחכמתו, כי כשמורידין דמעות נמשך על ידם חלקי ההשגחה והראות של ה' יתברך, כי ההשגחה והראות נמשך לתוך הדמעות. (ליקוטי מהר"ן ח"א ר"ג.)

(טו)

על ידי הבכי שבוכה האדם קודם שמחדש בתורה, באים הקליפות והדמיונות לינק חיות מדמעותיו, ואינם באים לינק מהנהרות של החכמה

תורה רמה-רמו

(ליקוטי מוהר"ן ח"א רס"ב).

(טז)

הדמעות שמורידים לפני שמחדשים בתורה, ומחידושים אלו מחברים ספר, דמעות אלו מבטלים את הגזירות שגוזרים אומות העולם על ישראל.

(ליקוטי מוהר"ן ח"ב ל').

(יז)

הצדיק משתדל ומתחזק בכל פעם יותר ויותר לבקש מה' יתברך שיאיר לו את אור השכל של התורה, כאילו לא התחיל להשיג מימיו כלום.

(יח)

על ידי החידושים הבאים מהכח המדמה שאינו מתוקן, נתמעטת הפרנסה והשפע הבא לעולם, אף שיש בחידושים אלו גם טוב, היינו תורה. (ליקוטי מוהר"ן

ח"א נ"ד).

(יט)

מחדשי אורייתא (תורה) צריכים ללמוד קודם החידוש פוסקים, וגם אחר כך. כי למוד פוסקים, הוא שמירה של החידושין שלא יגע בהם זר. גם כשרוצה לעשות צדקה צריך לעשות כן, כמו בחידושין. (ספר המידות צדקה).

תּוֹרָה רִמּוֹ:

(א)

כשצריך לבוא האדם להשגה חדשה, גדולה מהשגתו הקודמת, צריך לשכוח מקודם את חכמתו הישנה.

(ב)

התענית מועיל לְשִׁכַּחַת תלמודו.

תורה רמו-רמו

(ג)

רבי זירא התענה תעניות הרבה כדי לשכוח את התלמוד הבבלי (ב"מ פ"ה), כי היה צריך לבוא להשגה יותר גדולה - להשיג תורת ארץ ישראל.

(ד)

הגאווה משכיחה את התורה שלמד האדם, כי "כל המתגאה חכמתו מסתלקת ממנו". (פסדים ס"ז).

(ה)

לפעמים צריך האדם שיהיה לו גדלות, והוא מועיל כמו תענית, לשכח תלמודו.

(ו)

צריך חכמה יתירה איך להתגאות, כי הגדלות הוא איסור גדול מאוד, ויכול על ידי זה לשכוח חכמתו לגמרי ולהיות שוטה.

(ז)

צריך אומנות גדולה איך להתנהג עם הגדלות, שיהיה לו גדלות בצמצום, רק כדי לשכוח חכמתו הקודמת, ואף על פי כן יהיה עניו באמת.

תורה רמו:

(א)

כתוב בזוהר הקדוש (ר"מ צ"ו כז): ש"תיק"ו" הנאמר בש"ס על עניינים שלא באו לכלל הכרעה, הוא מחוסר "נון" - ללמד שהוא מחוסר תיקון, כי נחסר ה"נון" מהתיקון ונעשה תיק"ו.

תורה רמח-רמט

תּוֹרָה רְמוּחַ:

(א)

דע שסיפורי מעשיות שמספרים על צדיקים - ממה שארע להם הוא דבר גדול מאוד, כי הם מעוררים את הלב בהתעוררות גדול לה' יתברך, ונותנים חשק נמרץ מאוד לעבוד אותו יתברך.

(ב)

בעת שמספרים סיפורים על צדיקים, מתעורר רושם עבודת ה' שעבד הצדיק, והיא מעוררת מאוד את השומע.

(ג)

אמר, שְׁעַל יְדֵי שְׁמִסְפָּרִין מַעֲשִׂיּוֹת מְצַדִּיקִים וּמַגְדִּילִים וּמְפַלְאִים אוֹתָם, עַל יְדֵי זֶה נִמְתַּק הַדִּין וְנִמְשָׁךְ חֶסֶד. וְזֶהוּ "מַגְדִּיל יְשׁוּעוֹת מִלְכוּ", מֵאֵן מִלְכֵי רַבָּנָן. הֵינּוּ מֵה שְׁמִסְפָּר וּמַגְדִּיל הַנִּפְלְאוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת שֶׁל הַצַּדִּיקִים שֶׁנִּקְרְאוּ מִלְכִּים, עַל יְדֵי זֶה "וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לְמִשִּׁיחוֹ"... (חיי מוהר"ן תע"ט)

(ד)

ואמר אז (רבנו) שְׁהוּא בְּעֶצְמוֹ ז"ל, עָקַר הַתְּעוֹרְרוֹתוֹ לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת, הִיָּה עַל יְדֵי סְפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מְצַדִּיקִים. וְסִפָּר שְׁפָבִית אָבִיו וְאָמוֹ הַצַּדִּיקִים ז"ל, הָיוּ שְׂכִיחִים שֶׁם כָּל הַצַּדִּיקִים (שיחות הר"ן קל"ח)

תּוֹרָה רְמוּט:

(א)

עיקר הגבורה בלב, לכן כי מי שלבו חזק ואינו מתיירא משום אדם ומשום דבר, הוא יכול לעשות גבורות נוראות ולכבוש מלחמות ברוחניות ובגשמיות, ויכול להוציא לפועל את כל מה שקבל עליו - על ידי תוקף וחוזק לבו שאינו מתיירא ורץ לתוך המלחמה.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רן

תּוֹרָה רָן:

(א)

דע שכל מיני צער וכל היסורים אינם רק מחסרון הדעת. כי מי שיש לו דעת ויודע שכל מה שקורה בכללות ובפרטות, ברוחניות ובגשמיות, הכל מה' יתברך לטובתו, אין לו שום יסורים ואינו מרגיש שום צער, כי "ה' נתן וה' לקח". (איוב א').

(ב)

אף על פי שיש יסורים שמוכרחים להרגיש אותם על פי הטבע, כמו יסורים של מכה בגוף וכדומה, אף על פי כן, היסורים קלים מאוד ונוחים מאוד להתקבל, בעת שיודע בדעת ברור שהכל בהשגחה מה' יתברך לטובתו.

(ג)

יסורי החולה באים מחמת שהנשמה מתחילה להתנתק מהגוף, והניתוק הוא הגורם את הסבל, אחר שהיו מחוברים חזק במשך חייו.

(ד)

עיקר הצער שמרגיש האדם מהיסורים הוא בגלל שלוקחים ממנו הדעת, ואינו יודע שהכל מה' לטובתו.

(ה)

כדי שירגיש האדם את היסורים המגיעים לו לתיקונו, מסלקים ממנו קודם את הידיעה שהכל בהשגחתו יתברך.

תורה רן

(ו)

עיקר הצער שיש לישראל בגלות בין הגויים, הוא מחמת שלמדו מהגויים ונפלו מהדעת שהכל ממנו יתברך, ותולים את הכל במקרה, בטבע ובמזל.

(ז)

ישראל הם למעלה מהטבע ויודעים שהכל ממנו יתברך, אך על ידי החטא ניקטן הדעת ושוכחים שהכל ממנו יתברך ולכן מרגישים היסורים.

(ח)

כשהקדוש ברוך הוא רוצה לרחם על ישראל ולהוציאם מהגלות ומהיסורים, אזי הוא משפיע עליהם דעת שהכל בהשגחתו - אפילו הנפילה שלהם בגלות בחטאים ועוונות בהשגחתו, ועל ידי זה נתבטל הטבע.

(ט)

ה' יתברך משפיע לישראל את הידיעה שהכל ממנו יתברך, ומביא ידיעה זו מהקץ האחרון, שאז יתבטל הטבע וכל העולם ידעו שהכל ממנו יתברך.

(י)

בקץ האחרון יתבלבל סדר הכוכבים והמזלות, ואז ידעו שאין שום כח לטבע להשפיע על גורל האדם, והכל מתנהג בהשגחתו הפרטית של ה' יתברך.

(יא)

תפילה היא בחינת השגחה, כי הטבע והמזל מחייב גורל מסויים, והתפילה משנה את הטבע.

(יב)

כשמורידים דמעות מתוך צער - מתמתק הצער, כי הדמעות מושכים על האדם את כח הראיה של ה' יתברך, ואז הוא תחת השגחתו יתברך.

תורה רן

(יג)

עיקר הכנעת הכופרים - חכמי הטבע - שתולים הכל בטבע ובמזל, הוא על ידי שמרימים את הידיים אל הדעת, היינו שיודעים שאנחנו "מה?" - ואין הידים שלנו - שהם כלי המעשה - יכולות לעשות כלום מבלעדי ה' יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"א נט"ז שחרית ב א מ')

(יד)

בשעת שינה מסתלקת הדעת שהכל בהשגחתו יתברך. לכן כשמתעורר משינתו צריך ליטול ידיו במים שהם מימי הדעת, ולהחזיר לעצמו את הדעת שהכל בהשגחתו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"א נט"ז שחרית ב א)

(טו)

כשיצאו ישראל ממצרים לְמִדְבָּר, לא לקחו צידה לדרך כי היתה להם אמונה בהשגחת ה' יתברך - שיזמן להם את כל צרכיהם. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"א נט"ז שחרית ב ה)

(טז)

גם פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון, כי על ידם מתבררים הניצוצות הקדושים של החכמה האלוקית שנמצאת בעמקי הקליפות - בעבירות. וזה נפלאות תמים דעים, ואי אפשר להבין זאת שעל ידי אנשים כאלה יהיה בירור ותיקון העולם. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"א נט"ז שחרית ד מה)

(יז)

עיקר הגלות של ישראל, היה בשביל לברר נדחים שהם הניצוצות של הנשמות שנדחו בעמקי הקליפות. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"א נט"ז שחרית ד מה)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רנא

תּוֹרָה רנא:

(א)

על ידי מלחמות ומחלוקות שיש בעולם, באים המחשבות הרעות של הרשעים, היינו המחשבות של כפירה שלהם באים בדעת האנשים הכשרים.

(ב)

על ידי שהאדם מוסר את המלחמה לה' יתברך ומבקש ממנו לטפל במחשבות של הכפירה הבאים עליו, על ידי זה הם נתבטלים.

(ג)

צדקה שנותנים הרשעים, נותנת כח לכפירות שלהם להתקיים. אפילו אם מוסר את המלחמה לה' יתברך.

(ד)

איש אמת ניקרא מי שהכל אחד אצלו, בין אם הוא לבד, ובין אם הוא בין אנשים - תמיד הוא נוהג בעבודת ה' שלו באמת, בלי לחנוף אף אחד, ובלי לעשות דברים כדי למצוא חן בעיני הרואים.

(ה)

איש אמת יש לו כח להוציא את הכח של הצדקה של הרשעים ולמשוך אותה אליו.

תורה רנא

(ו)

אמת היא "אחד" והשקר הוא הרבה. כי אמת אפשר לומר רק אחד, היינו אם רוצים לומר אמת על כלי כסף, צריכים לומר עליו שהוא כלי כסף, ואי אפשר לומר עליו שהוא כלי זהב, או כלי נחושת וכו', שכל אלה דברים של שקר, כי שקר אפשר לומר הרבה.

(ז)

צדקה היא כח "אחד" בלבד. והשינוי שיוצרת הצדקה אצל מקבלי הצדקה, בָּא רק מחמת המקבלים שפניהם משתנים לכמה גוונים.

(ח)

יש שמשתנה פניו מחמת גדלות - כי נתנו לו צדקה והיא לא לפי כבודו. ויש שנשתנה פניו מחמת בושה שהוא ניצרך לבריות. ויש שנשתנה פניו ומקבל שמחה כשנותנים לו.

(ט)

טבע הצדקה להתחבר לאמת, כי שתיהן בעלי תכונות של "אחד", כנ"ל - כי צדקה היא אחת וגם אמת היא אחת.

(י)

הקב"ה והתורה וישראל אחד, כי כל אחד מהם הוא אמת שהיא אחד. השמש היא רק כח אחד בלבד, והשינוי שגורמת השמש בעולם הוא רק אצל המקבלים, היינו לפי תכונות החומר שעליו היא מזריחה. כי כמה מיני שינויים נתהווים על ידי השמש, כגון: להתיר, להקפות, לקרר, לחמם.

(יא)

ה' יתברך הוא אחד בלא שינוי, כמו שנאמר: "אני ה' לא שניתי". והשינוי נדמה רק לנו, היינו פעם כועס, פעם מרחם, וכדומה. כי כל אחד פְּפּוּם דְּמִשְׁעֵר בְּלָבָא (לפי השערת ליבו) רואה את ה' וגדולתו.

תורה רנא-רנג

(יב)

על ידי השתיקה מתעלית המחשבה.

תורה רנב:

(א)

כשיש אחדות בין הצדיקים, אין הצדקה מזקת. כי על פי הטבע, כשנותנים צדקה נחסר מאתו מה שנתן, אבל על ידי האחדות שבין הצדיקים, יוכל ליתן צדקה ולא יחסר כלל. וכן על ידי זה יכולים שיהיה לאדם מסירת נפש באמת, ואף על פי כן לא יזיק לו, וישאר בחיים.

תורה רנג:

(א)

מיעוט שינה ממעט תאוות ניאוף, אך מיעוט שינה מזיק למח.

(ב)

כל התאוות באות מכח האש שיש באדם מתחילת ההולדה - שתפקידה גם לשרוף את המזון הנכנס לגוף, וכדומה.

(ד)

מיעוט שינה מחליש את האש שיש באדם, וממילא ממעט את תאוות הניאוף.

(ד)

ריבוי שינה מחליש וממעט את האש שיש באדם, אך הוא מזיק למח.

תורה רנג-רנה

(ה)

כשיאדם ישן במידה כראוי, אזי תאוות המשגל בתוקפה וכוחה.

(ו)

אין זו עצה למעט, או להרבות בשינה כדי למעט תאוות ניאוף, כי שניהם מזיקים למח. רק צריך להתחזק ולהיות גבור הכובש את יצרו. וה' יעזור לו לסלק תאוה זו מאתו.

תורה רנד:

(א)

עיניים הם דברים עליונים וגבוהים מאוד. והם רואים תמיד דברים גדולים ונוראים - מראות וחזיונות.

(ב)

אם היה זוכה האדם לעיניים כשרים, היה יודע דברים רק ממה שעניו רואות תמיד.

(ג)

כשמעבירים דבר במהירות לפני העיניים, אף שעניו רואות את הדבר, עם כל זה אינו יודע את מה שראה, כי מחמת המהירות, לא היה פנאי לראות להביא את התמונה שראה לדעת, לכן אינו יודע.

תורה רנה:

(א)

כשהאדם מאמין בצדיק בלי שום דעת, אפשר לו ליפול מהאמונה, כי מאמונה לבד אפשר ליפול, אבל אם יש לו גם דעת - שמבין גם בדעת אזי אי אפשר ליפול.

תורה רנו-רנז

תּוֹרַה רֵנוּ:

(א)

שם "אתה" מסוגל לנוסעים בים להכניע את הגלים בשעת סערה. והסוד רמוז בפסוק (תהלים פ"ט): "בְּשׂוֹא גִלְיוֹ אֶתְּהָ תִשְׁבַּחֵם" (זוהר נח ס"ט).

תּוֹרַה רֵנוּ:

(א)

כל דבר יש לו שורש שמשם הוא יונק את חיותו, כגון הסמים - יש להם חיות ממה שהאדם לוקח אותם לרפואה. וכן המאכלים יש להם חיות ממה שהאדם אוכל אותם ומקבל מהם חיות.

(ב)

כשאוכל האדם יותר מצורך חיותו, המאכל מזיק לו, כי אין למאכל ממה לקבל חיות - מאחר שאין האדם אכל אותו לצורך חיותו.

(ג)

גדר האדם לאכל רק כפי מה שצריכה, וכשאוכל יותר הוא מעשה בהמה, ועל ידי זה בא קדחת, רחמנא לצלן, וכן כשנזדמן להאדם בתוך מאכלו ניצוצות שלא נתבררו עדין ממאכל בהמה למאכל אדם, על ידי זה בא גם כן חלי הנ"ל - (אם לא מי שהוא אדם גדול מאד שיכול לדלג מדרגה שלמה ולהעלות המאכל למעלת מדבר) (ליקוטי מוהר"ן ח"א רס"ג).

(ד)

כי יש שני מיני אכילת הבהמיות, דהינו שיש אדם שאוכל בתאוה גדולה כבהמה והמאכל הוא מאכל אדם, ויש אדם שאוכל כאדם, אבל המאכל אינו מאכל אדם אלא הוא מאכל בהמה (שיחות הר"ן קמ"ז).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רנח

תורה רנח:

(א)

כשיש מחלוקת על האדם יכולים להטות אותו מדרך ה' ולהפילו ממדריגתו, ח"ו, אף אם מדברים עליו מרחוק.

(ב)

המחלוקת היא בחינת בריאת העולם, כי על ידי המחלוקת שיש בין התלמידי חכמים, שכל אחד אומר דבר אחר מתברר. על ידי דיבורו הוא בורא שכל חדש, כי אם היו כולם אומרים אותו דבר, לא היה נברא רק אותו הדבר.

(ג)

מחלוקת היצר הרע, היינו מה שנכנס בלבו קושיות ואפיקורסות, זה נתהווה מהשתלשלות המחלוקת שבקדושה, היינו מחלוקת תנאים ואמוראים בהלכות התורה. (ליקו"מ ח"א ס"ב).

(ד)

על ידי למוד הלכות פסוקות נתקן מחלוקת שבקדושה, ואז מתיישר הלב מעקמומיותו - מהכפירות והטענות על הנהגת ה'. (ליקו"מ ח"א ס"ב).

(ה)

המחלוקת שבין הצדיקים - שזה אוסר וזה מתיר, וכן שאר המחלוקות ביניהם - אלו ואלו דברי אלקים חיים. ואי אפשר להשיג את זה השכל ששניהם אמת. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד ד).

תורה רנח-רס

(ו)

המחלוקת שבקדושה שיש בין הצדיקים היא השורש שממנה משתלשל מחלוקת ועקמומיות בלב מי שפגם בבריתו, ומחלוקתם באה כדי לסלק ולהרחיק את מי שלא ראוי להתקרב לקדושה. ומי שראוי, על ידי מחלוקת זו יתקרב יותר - על ידי שרואה גודל התרחקותו עד שיש לו עקמומיות בלב נגד התורה והצדיקים, הוא מתבייש בזה ושב בתשובה. (ע"פ ליקוטי הלכות

תפילין ד ה).

(ז)

מי שרוצה, ח"ו, ליכנס להבין זה הדעת (של המחלוקת), בוודאי לא ישוב ולא ישיג אורחות חיים, כי יהיה נכשל מאד. כי אי אפשר להשיג זה הדעת וצריך לסמוך רק על אמונה - להאמין בצדיקי אמת, אף על פי שיש ביניהם מריבה ומחלוקת, כי באמת אלו ואלו דברי אלקים חיים. (ע"פ ליקוטי הלכות תפילין ד ו)

תּוֹרָה רנט:

(א)

כשאדם מתבודד ומפרש שיחתו וצערו לפני ה' יתברך, ומתוודה ומתחרט על גודל הפגמים שעשה, אזי גם השכינה כנגדו מפרשת לפניו שיחתה וצערה ומנחמת אותו. כי כל פגם ופגם שפגם בנשמתו - פגם אצלה גם כן, כביכול, וזה בחינת (דברים ט): "את ה' האמרת וה' האמירך" וכו', והיא מנחמת אותו שתבקש תחבולות לתקן כל הפגמים.

תּוֹרָה רס:

(א)

דע שיש אמצעי והיא השכינה שהיא אמצעי בין בני אדם לבין ה' יתברך.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א קנ"ט).

תורה רס

(ב)

החלק האלוקי - החכמה - שנאצלה מה' יתברך ונצטמצמה ונפרדה, כביכול, להיות בחינה אלוקית המקשרת בינו לבין העולמות התחתונים, מְכַנֶּה בשם אלוקים - שכינה - והשכינה בנויה מצירוף כל נשמות ישראל, כנ"ל.

(ג)

על ידי מסירות נפש, הנפשות עולות למעלה וחוזרות למקורם לשכינה שממנה יצאו, כי ישראל הם חלק אלוה-ה ממעל ממש.

(ד)

עשרה הרוגי מלכות מסרו נפשם להריגה על קידוש ה' כדי לעשות יחוד וחיבור בין קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁכְיִנְתָּא (הקב"ה והשכינה). וזה נעשה כאשר נשלמת השכינה על ידי הנפשות החוזרות אליה.

(ה)

עיקר היחוד בין הקדוש ברוך הוא לנפשות - לשכינה - נעשה על ידי מסירת נפש באהבה.

(ו)

לפעמים נהרגים, ח"ו, כמה נפשות ישראל כדי שיהיה יחוד על ידי נפשותיהם העולות לשכינה.

(ז)

השם הוא הנפש, לכן כאשר נאבד לאדם שמו, היינו פרסומו - זאת גם כן בחינה של מסירות נפש.

תורה רס-רסב

(ח)

על ידי שעולות הנפשות לה' יתברך, נעשה אהבה והשתוקקות בין הנפשות לה' יתברך.

(ט)

יש צדיק שמאבד את שמו בלי רצונו. ויש צדיק שעושה ברצונו ובדעתו לאבד את שמו הטוב ופרסומו. ועל ידי זה הוא מוסר נפשו על קידוש ה' ומציל את ישראל ממה שהיה צריך לבוא עליהם, ח"ו, על פי דין.

תורה רסא:

(א)

כשנופל אדם ממדריגתו ידע שמן השמים הוא, כי ההתרחקות היא תחילת ההתקרבות. וזו הסיבה שנפל, כדי שיתעורר להתקרב יותר לה' יתברך.

(ב)

כלל גדול בעבודת ה' - שצריכים ממש בכל יום להתחיל מחדש כאילו לא התחיל מעולם.

תורה רסב:

(א)

דע שעל ידי התחדשות התורה נעשה נהרות של חכמה, כי כשמתחיל לחדש בתורה נעשה מעין נובע של שכל וחכמה, ומזה נעשים נהרות שכלם באים לשתות מאלה הנהרות - גם הקליפות והדמיונות.

(ב)

על ידי הבכי שבוכה האדם קודם שמחדש בתורה, באים כוחות הרע והקליפות לשתות מדמעותיו ואינם באים לינק מהנהרות של החכמה.

תורה רסב-רסג

(ג)

הדמעות שמורידים לפני שמחדשים בתורה, ומחברים מחידושים אלו ספר, דמעות אלו מבטלים את הגזירות שגוזרים אומות העולם על ישראל.

(ליקוטי מוהר"ן ח"ב ל)

(ד)

מחדשי אוריתא (תורה), צריכים ללמוד קודם החידוש פוסקים, וגם אחר כך. ללמוד פוסקים הוא שמירה של החידושין שלא יגע בהם זר. גם כשרוצה לעשות צדקה, צריך לעשות כן, כמו בחידושין. (ספר המידות צדקה)

(ה)

כשמחדשים חידושי תורה, עומדים הקליפות, היינו כל הכוחות השייכים לרע ולשלילה, ומחכים להוציא מהחידושי תורה ששמעו מסקנות נגד ההלכה, לכן לפני שמחדשים בתורה צריך להעמיד שומרים כדי שלא יתקרב

זר. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב כ"א)

(ו)

על ידי החידושים הבאים מהכח המדמה שאינו מתוקן, נתמעטת הפרנסה והשפע הבא לעולם, אף שיש בחידושים אלו גם טוב, היינו תורה. (ליקוטי

מוהר"ן ח"א נ"ד)

תורה רסג:

(א)

חולי הקדחת, ח"ו, בא על ידי אכילה יתירה.

(ב)

כשאוכל האדם יותר ממה שגופו צריך לקיומו, אזי המאכל הזה בדרגת מאכל בהמה, כי בהמה אוכלת כל היום.

תורה רסג-רסה

(ג)

כשנזדמן לאדם בתוך מאכלו ניצוצות שלא נתבררו עדיין למאכל אדם, והם עדיין ניצוצות חיות הראויים לבהמה, על ידי זה בא חולי הקדחת.

(ד)

יש אדם גדול במעלה, שאף שאוכל מאכל שלא ראוי למאכל אדם, יש כח לאדם זה לדלג מדריגה שלימה, ולהעלות את מאכל הבהמה למאכל אדם.

תורה רסד:

(א)

פגם הברית הוא, שהשפיע האדם את זרעו והניצוצות הקדושה שבו, למקום הלא נכון.

(ב)

צדקה היא תיקון הברית, כי הוא משפיע את ממונו ואת הניצוצות הקדושים שבממון - לקדושה.

(ג)

על ידי שנותן צדקה לעני שאינו הגון, חוזר ומשפיע למקום שאינו צריך.

תורה רסה:

(א)

הנשמות של בני הזוג הם אחד למעלה ברוחניות.

תורה רסה

(ב)

בשעת השידוך בין בני הזוג מתגלה הקשר שביניהם, היינו מתגלה שהם היו אחד ברוחניות לפני לידתם - הקשר שהיה נסתר ונעלם מעינינו.

(ג)

אחרי השידוך, שוב נעלם הקשר בין בני הזוג, עד החופה, שאז הם מתחברים לגמרי. נמצא שבשעת השידוך התגלה אור האחדות שביניהם, ותיכף ומיד נעלם ונסתר עד החופה.

(ד)

בשעת התקשרות של בני הזוג נוהגים לשבור כלי חרס, לרמוז שהניצוצות היוצאים מהחרס הנשבר הוא ניצוץ אור האחדות שלהם שנתגלה ונעלם.

(עיין טעם אחר בליקוטי מוהר"ן ח"ב סי')

(ה)

כל אחד יש לו כמה זווגים, רק שאצל זה נגמר איזה זוג שלו על ידי איזה דבור בעלמא שמדברים מזה השדוף. ולפעמים על ידי איזה דבור יותר, או על ידי איזה התקשרות, או נסיעה, או עבדא בשביל השדוף לפי שעה וכו' כנ"ל. וזה הדבר הוא ענין נפלא ונורא שלא נשמע פזאת שהדבור בעלמא שמדברים מהשדוף זה בעצמו הוא בחינת שדוף (חיי מוהר"ן תקצ"ה).

(ו)

נשמות הולד נמשך על ידי התעוררות זיווג ויחוד עליון שנתעורר על ידי זיווג תחתון של הזוג. ועל ידי זה מקבל כל בחינה מבחינה הגבוה ממנה, והגבוה מהגבוה עוד וכו', עד שממשיכין החיות והנשמה הנמשך על הטיפה

שממנו ההולדה. כמובן בכתבים. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד הכשר כלים ד).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רסו

תורה רסו:

(א)

על ידי שלא נזהרים במצוות סוכה, גורמים לחיות ולבהמות למות קודם זמנם.

(ב)

התינוק יונק מדדי אשה שהם במקום בינה - במקום שנמצא בו הלב המבין, היינו מקום החיות של האדם.

(ג)

הבהמות והחיות יונקים מדדי בהמה שהם למטה, במקום הטינופת.

(ד)

סוכה היא בחינת בינה שִׁמְכָנָה אמא - שִׁמְסַכְכָת על בניה (תיקונים ד"ג).

(ה)

על ידי שפוגמים במצוות סוכה שהיא הבינה, מפסיקים לינק מהבינה ונופלים לינק מדדי בהמה את החיות השייכת להם, היינו לינק מהתאוות, ועל ידי זה, הבהמות מתים קודם זמנם.

(ו)

החיות של הבהמה הוא מהתאוות שלה.

תורה רסו

(ז)

כשיונק האדם מדדי בהמה כנ"ל, הוא מקבל חיות מהתאוות הבהמיות.

(ח)

יש שני סוגי חבלים - צינורות - שעל ידם קשור האדם לשורש חיותו. חבל דקדושה שדרכו יורד השפע הטוב - השכל - האמת, וכו'. ויש חבל שדרכו יורדת הטומאה - הרע - השקר - התאוות, וכו'. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ק"ט).

(ט)

מוכרח כל אדם להיות קשור לאחד מהחבלים, כי בלי זה מהיכן ינק חיותו? ותיכף שנפסק מאחד מהחבלים, נדבק בחבל השני. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ק"ט).

(י)

העוסק בבנין ניזוק, כמו שאמרו חז"ל (סוטה י"א): "העוסק בבנין מתמסכן", כי צריך לבנות הבית בחכמה ושכל, ורק אז, לא יזיק לו הבנין.

(יא)

לפעמים בנין הבית גורם לאשה שלא תלד, כשהעצים שבבנין אינם מונחים כסדר הניתן להם מששת ימי בראשית, ואז הבית נקרא הרוס אפילו בבנינו, וההרוס הזה בא ומזיק לאשה ואינה מולדת. (ספר המידות בנים).

(יב)

על ידי מצוות סוכה כראוי - שהוא בחינת בִּינָה - שכל, על ידי זה יכול לבנות הבית בחכמה ולא יזיק לו הבנין.

(יג)

תיכף אחר סוכות, שמחת תורה, כי התורה יוצאת לעולם מִהַבִּינָה - מבחינת סוכה.

תורה רסו

(יד)

עיקר התורה להוציא את האדם מגדר בהמה לגדר אדם. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד

ח"ב ס"ת א).

(טו)

כל אחד מישראל צריך לקבל את התורה בכל יום מחדש, כמו שכתוב "אשר אנכי מצווך היום", ודרשו רז"ל: בכל יום יהיו בעיניך כחדשים. (ע"פ

ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב ס"ת ב ב)

(טז)

אותיות התורה בשורשם, הם אורות רוחניים גבוהים מאוד, וכולם מושרשים בו יתברך, כביכול, בחכמת אין סוף, ומשם צריכים להמשיכם למטה. וזה בחינת כתיבת ספר תורה בכוונה, דייקא. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב ס"ת ב ד).

(יז)

כל כוונותינו בתפילה, שתתגלה אמונתו ומלכותו בכל העולם, שזה בחינת נסירת המלכות מהקב"ה, שלא תהיה המלכות והאמונה נעלמת בו יתברך, שאז אין יודעים ממנו כלל, כי לית מחשבה תפיסא בו פלל (אין מחשבה תופסת בו כלל), ואי אפשר לדעת ממנו רק על ידי אמונה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב ס"ת ב ה).

(יח)

אסור להזכיר עוונות ישראל ולהוכיחם על זה, כי אם מי שיכול להוכיח, כמו משה רבנו, שעל ידי תוכחתו נתן בהם ריח טוב, כי הוא היה יכול להפוך העוונות לזכויות על ידי שהשיג בשלימות מדרגת 'נעשה ונשמע' (היינו, שתורתו תורת ה', ותפילתו תפילת ה' - שנכלל והתאחד עם הקב"ה). (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד

ח"ב ס"ת ב ט).

תורה רסו-רסח

(יט)

סוכה היא בחינת כבוד דקדושה - ענני כבוד ה', שזהו עיקר תיקון הברית - לשמור על כבוד ה'. ועל כן סכנה גדולה לבנות בית, כי עיקר הבנין בשביל להמשיך כבוד, כי ביתו הוא כבודו. וכשהכבוד נמשך לאדם, הוא סכנה גדולה, כי הוא נשקל במאזניים - כשאין ניזוהר לקבל הכבוד בקדושה - למען ה'. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב חובל בחברו ג יז).

תּוֹרָה רסז:

(א)

חג השבועות הוא רפואה לריאה, כי חמש אונות של הריאה הם כנגד חמישה חומשי תורה, ובשבועות שמקבלים את התורה, יכולים לקבל חיות חדש.

תּוֹרָה רסח:

(א)

כשאין האדם מסתכל על התכלית שלשמו נברא, אז למה לו חיים.

(ב)

הנפש מתגעגעת תמיד לעשות רצון יוצרה.

(ג)

כאשר רואה נפש האדם שאין האדם עושה כלום למען התכלית, אזי היא מתגעגעת מאוד לחזור למקורה ומתחילה להסתלק לאט לאט מהגוף, ומזה נחלש כח האדם להתגבר על כל המזיקים - ונחלה.

תורה רסח-רעא

(ד)

טבע הרפואות להיות מְרִים. וכשלוקח האדם את התרופות בשעה שהוא חולה הוא נירפא, משום שהנפש רואה שאדם זה מוכן לסבול מרירות מסויימת למען איזה תכלית, לכן היא חוזרת אליו בתקווה שהוא יהיה מוכן לסבול מרירות עול התורה ולעסוק בתכלית - בעבודת ה'.

תּוֹרָה רסט:

(א)

מודירת הצדיק (דבורה הנביאה) ניכר מעשה הדור, וסימן לדבר (שופטים ד'): "והיא יושבת (דָרָה) תחת תומר", ואמרו חז"ל (מגילה י"ד): "מה תמר אין לו אלא לב אחד, אף ישראל כן".

תּוֹרָה ער:

(א)

כמו שיש התעוררות לאדם מחברו - כאשר הוא שומע את חברו אומר תפילות בהתעוררות הלב, כך יכול להיות לאדם התעוררות מדברי עצמו - כאשר יקשיב לדברי עצמו בתפילות, וכדומה.

תּוֹרָה רעא:

(א)

צריך שיהיה לאדם עזות דקדושה, היינו שיעיז פניו אפילו כנגד רבו לדבר עמו כל מה שצריך ולא יתבייש.

תורה רעא-ערב

(ב)

מי שיש לו עזות דקדושה יותר לדבר עם הרב על כל ענייניו, זה פא מחמת שהוא עובד את ה' יתברך הרבה.

(ג)

מי שעובד את ה' יתברך הרבה, זה פא לו מחמת שיש לו עזות דקדושה הרבה.

(ד)

יש כמה דברים בעולם שתלויים זה בזה ואין יודעים מהיכן ההתחלה, כי כל אחד מהם מתחיל מחברו.

תורה ערב:

(א)

"היום אם בקולו תשמעו" (תהלים צ"ה) - היום דייקא. כי זה כלל גדול בעבודת ה' שלא ישים לנגד עיניו כי אם את אותו היום, הן בעסק הפרנסה והצטרכותו, הן בעבודת ה', היינו צריך שלא יחשוב מיום לחברו.

(ב)

כשרועה האדם להכנס לעבודת ה', נדמה לו כאילו הוא משא כבד ואי אפשר לו לישא משא כבד כזה, אבל כשיחשוב שאין לו רק את אותו היום - לא יהיה לו משא כלל.

(ג)

אין לאדם לדחות עבודתו מיום ליום ולומר מחר אתחיל, מחר אתפלל בכוונה ובכח כראוי, וכיוצא בזה בשאר עבודות, כי אין לאדם בעולמו כי אם אותו היום ואותה השעה שעומד בה. כי יום המחרת הוא עולם אחר לגמרי.

תורה רעג-רעד

תּוֹרָה רֵעֵג:

(א)

"וּבְנֵי רַחֲבִיָּה (בני משה רבנו) רבו למעלה" - למעלה משישים ריבוא". היינו למעלה מהנשמות הנכנסים בגופות בני אדם (ברכות ז')

(ב)

יש בני עליה גדולים מאוד שמולידים נשמות גדולות לבניהם - נשמות שהן למעלה מהנשמות הנכנסים בגופות בני אדם בעולם הזה, ואין נשמות אלה ראויות לבוא בכלל לזה העולם.

(ג)

אף שהנשמות הגדולות הנ"ל, באות לעולם ונכנסות בגופות בני אדם להחיותם, אינם נחשבים מזה העולם כלל.

(ד)

כל הנשמות שבעולם הם סך הכל שישים ריבוא (600.000), ואף שיש יותר בני אדם בעולם, הם רק מהתחלקות שישים ריבוא הנשמות לניצוצות יותר קטנים.

תּוֹרָה רֵעֵד:

(א)

דע, שיש רשעים שעובדים ויגעים כל ימיהם לעקור עצמם מהאמונה בה' יתברך ומתורתו לגמרי, כי הנקודה הקדושה של קדושת ישראל הנמצאת אצלם מבלבלת אותם תמיד ומביאה בהם הרהורי תשובה ויראה מיום הדין הגדול. ומחמת זה אין להם תענוג שלם מתאוותיהם. על כן הם יגעים לבוא לכפירה גמורה כדי שיהיה להם תענוג שלם מתאוותיהם.

תורה רעד-ערה

(ב)

דע שיש רשעים שמגיעים ובאים בסוף למה שהתאוו, היינו לכפירה גמורה בלי שום ספק אל האמת, אזי תיכף ומיד הם מתים ורואים את האמת.

(ג)

האמונה היא הנשמה - חיות האדם, ואי אפשר לחיות ללא אמונה.

תורה ערה:

(א)

דע שכל מצווה ומצווה שעושים, נעשה ממנה נר אחד, היינו ניצוץ אחד של אור השכל, שעל ידו יוכל האדם לאחר הסתלקותו לחפש בגנוי דמלכא (בגנוי המלך), ולהבין על ידי אור השכל הזה חידושים שכליים נפלאים בהשגת האלקות - שהם עיקר תענוג עולם הבא.

(ב)

יש צדיק שממית עצמו בחייו בְּאַהֲלָה של תורה, היינו שממית את העצמיות שלו - שהיא הגאווה. ואז גם בעודו בחיים זוכה לחפש בגנוי המלך ולמצוא אורות שכליים נפלאים.

(ג)

יש בחינת בן, שהוא מחפש בגנוי דמלכא, כמו בן. ויש בחינת עבד, שאין לו רק לעשות עבודתו שנתנו לו, ואסור לו לשאל שום טעם וחקירה על עבודתו, כי הוא מתייב רק לעשות את שלו... אבל יש בן, שהוא אוהב כל-כך את אביו, עד שמחמת האהבה הוא עושה מעשה עבד, מה שעבד פשוט צריך לעשות... ואזי כשאביו רואה אהבתו החזקה כל-כך, עד שמשליך עצמו לעבדות גמור בשביל אהבתו, אזי הוא מגלה לו גם מה שאין נמסר אפלו לבן, כי אפלו הבן, שהוא מחפש בגנוי דמלכא, אף-על-פי-כן, יש

תורה ערה-רעו

מקומות שגם הבן אסור לפגוע לשם, הינו שיש השגות, שגם הבן אינו משיג אותם, אבל על ידי שהבן מסלק כל חכמתו ומשליך עצמו לעבדות פנ"ל, על ידי זה אביו מרחם עליו ומגלה לו מה שאינו נמסר אפלו לבן, הינו שנתגלה לו השכל של בחינת צדיק ורע לו, רשע וטוב לו' (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ה).

תורה רעו:

(א)

אכילת שבת אינה בשביל שביעה כלל, רק בגין דיתברכון כולהו שתא יומין (רק כדי שיתברכו כל ששת הימים), כי על ידי אכילת שבת מתברכים ששת ימי החול.

(ב)

לידע מהות הדבר שרואה העין תלוי בדעת. (ליקוטי מוהר"ן ח"א רנ"ד).

(ג)

עיקר השובע על ידי ראיית המאכל בעיניו, היינו שביעת העין. לכן העיוור אין לו הרגשת שובע אפילו שכרסו מלאה.

(ד)

בשבת זוכים להרחבת הדעת, לכן הראיה בשלימות. ואף אם יאכל מעט יהיה שבע, כי הראיה מביאה לדעת את תמונת המאכל בשלימות. ועיקר השביעה תלויה בראיית המאכל.

(ה)

אכילת שבת נעשה ממנה קדשה ואלקות גמור, בלא תערבת סיגים כלל. ויכול לפעל באכילת שבת מה שפועל בתענית, הינו להפיל אויביו לפניו בזכות ענג שבת, כמו שפועל בצום. ועל שם זה נקרא שבת, כי בסגלתו "להשבית אויב ומתנגם" (ליקוטי מוהר"ן ח"א נ"ז).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רעז

תּוֹרַה רַעֵז:

(א)

דע, כשיש מחלוקת על האדם, אין לו לעמוד נגד החולקים ולומר כמו שעושים לי אעשה להם, כי זה יגרום שהשונאים יבואו על מבוקשם יותר מהר.

(ב)

ראוי לדון הכל לכף זכות, אף את החולקים עליו, ולעשות להם כל הטובות - להיות עָנְיוּ כעפר שהכל דשים עליה, והיא עושה להם כל הטובות, ונותנת להם אכילה שתיה, אבנים טובות, כסף וזהב - כי הכל בָּא מן העפר.

(ג)

שורש הדינים והסיטרא אחרא הוא ממחלוקת שבקדושה, ואין הדין נמתק אלא בשורשו - בדעת - בתורה.

(ד)

כשיצדיקים חולקים על האדם, בודאי כוונתם רק לטובה - שמרימים ומנשאים אותו וממתיקים דינים מעליו.

(ה)

זמן חניטת הצומת, הוא בחודש אייר, לכן, אז יש כח יותר לצמחים לרפא.

תורה רעז

(ו)

עיקר כבוד שבת הוא האכילה, כי כולה אלקות כולה קודש, כאשר כוננת האוכל לקיים רצון ה' - ו"קראת לשבת עונג". (ליקוטי מוהר"ן ח"א נ"ז).

(ז)

מיצווה גדולה להרבות בסעודות שבת והוא תיקון לחילול שבת.

(ח)

כל מיצווה נחלקת כפי קומת האדם, היינו ראש, ידיים, רגליים, וכל שאר איברי האדם.

(ט)

כשעושים בימי החול מצווה, הסיטרא אחרא יונקת מהרגליים של המצווה, כלומר היא פוגמת בשלימות המצווה, ואז אין למצווה רגליים ללכת ולעלות אל ה' יתברך.

(י)

בשבת עולים הרגליים מהקליפות ואז המצווה עולה לה' יתברך.

(יא)

כשאדם מתחיל ללכת בדרך חדשה בעבודת ה' יתברך, אף שבתחילה הוא שביל דקיק, עם כל זה, מחמת גודל שעשועיו של ה' יתברך מזה, הוא עושה מפעמי רגליו דרך כבושה.

(יב)

על ידי אכילת שבת מקבלים הרגליים כח, ואז נעשה מפעמי רגליו דרך כבושה.

(יג)

רגל הוא רפואה לריאה, כידוע לחכמי הרפואה.

תורה רעז-רעח

(יד)

היכלי התמורות - שממירים רע בטוב - שקר באמת - הם בחינת ניצוצות החכמה האלוקית שנפלו על ידי שבירת כלים שבא מריבוי אור, ומשם נינקתם של היכלי התמורות. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א בשר שנתעלם מן העין ג א).

(טו)

הנפש (המידות של האדם) המגולגל בבהמה, נתחלף על ידי היכלי התמורות להתגלגל בבהמה במקום בגוף אדם. ועל ידי השחיטה מוציאים הנפש מהבהמה ומחזירים אותו למעלתו לבחינת אדם. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א בשר שנתעלם מן העין ג ב).

(טז)

כל מיצוות התורה הם תיקון העיניים, כי עיקר השבירה שבא מריבוי אור האלקות שנכנס להחיות את הכלים בבריאת העולם, היתה באור העיניים, כמובא בעץ חיים. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א בשר שנתעלם מן העין ג א).

תורה רעה:

(א)

הדם הוא הנפש (הינו המדות של הנפטר) שְׁבָא בְּגִלְגּוּל בְּחַי. וְצָרִיף הַשׁוּחַט לְכוּן לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ שְׁבָדָם (אל מקורה - אל השכינה). כִּי שׁוּחַט הָגוֹן מְלַבֵּשׁ אֶת הַנֶּפֶשׁ שְׁבַחִי - בְּמִדְבָר, הֵינּוּ בְּדַבּוּר הַבְּרָכָה (שהוא מברך את ה' וכך מעלה הנפש לשורשה - לשכינה). גַּם עָקַר חֶסְרוֹן הַפְּרָנְסָה שְׁנַתְּמַעַט בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ, אֵין זֶה אֶלָּא עַל יְדֵי הַשׁוּחַטִים שְׁאִינָם מְהַגְנִים. כִּי (אבות פ"ק א): 'אִם אֵין תּוֹרָה אֵין קָמַח', 'תּוֹרָה' הִיא בְּחִינַת נֶפֶשׁ כַּנּוֹל - (שעולה לשכינה), עַל יְדֵי זֶה (שאין תורה, היינו נפש שעולה למקורה) - אֵין קָמַח - הַפְּרָנְסָה נִתְּמַעַט. וּבְשִׁבִיל זֶה הַחֲלִיף (הסכין) נִקְרָא מְאַכְלֵת, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (בראשית כ"ב): "וַיִּקַּח אֶת הַמְּאָכְלֵת". כִּי יֵשׁ שׁוּחַט

תורה רעה-רעט

הַגּוֹן שְׁמֵאכִיל וּמְפָרֵס לְיִשְׂרָאֵל, כִּי כְשֶׁהִנָּפֵשׁ בָּאָה בְּתוֹךְ הַדְּבָר (ועולה למקורה - לשכינה), אֲזִי הַשְּׂכִינָה מְזַדְּוֶגֶת עִם הַקֶּב"ה, וְעַל - יְדֵי הַזְּוִיג, מְקַבֶּלֶת (השכינה מהקב"ה שפע של) פְּרִנְסָה לְיִשְׂרָאֵל.

(ב)

על ידי חליף (סכין) טוב של השחיטה - אפשר לראות את צורת כלי בית המקדש.

(ג)

יש צדיק שאינו מקנא שום צדיק, לא צדיק בעולם הזה ולא בעולם הבא, אלא הוא מקנא רק במדריגתו של ה' יתברך, וזה שכתוב: "בקנאו את קינאתי". (במדבר כה)

תורה רעט:

(א)

דע שיש כאלה שאומרים תורה מלמטה למעלה, כלומר, הוא אומר תורה בהרחבה גדולה והיא הולכת ומתקצרת ככל שהיא עולה יותר למעלה ברוחניות, עד שלמעלה למעלה מבחינה רוחנית היא קצרה מאוד, ולא נשאר ממנה כלום, אלא מעט קדושה.

(ב)

יש שאומרים תורה מלמעלה למטה, היינו תורה רוחנית גבוהה מאוד שהולכת ומתקצרת ככל שמורידים אותה למטה, עד שלמטה היא נאמרת בקצרה מאוד - אבל למעלה היא רחבה מאוד.

(ג)

גם בתפילה והתעוררות לעבודת ה' יתברך צריך להתחיל מלמטה, היינו קצר מאוד, מתוך דוחק צרות ויסורים. ואח"כ ללכת ולהתרחב בעבודת ה'.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רפ

תורה רפ:

(א)

כשעושה האדם משא ומתן, צריך שיקשר מחשבתו בשעת המשא ומתן לה' יתברך על ידי המחשבה בדיני התורה השייכים למשא ומתן.

(ב)

כשעושים משא ומתן בלי לקשר מחשבתו אל ה' יתברך ודיני התורה. אחר כך מוכרחים לבוא למחלוקת ולדון לפני דיינים בדין תורה.

(ג)

על ידי שבאים בעלי המחלוקת לפני הדיין לדין תורה, הם מביאים את כל הסיפור של המשא ומתן לפני הדין תורה, ובזה מתקנים את אשר פגמו, כי מקשרים שוב את המשא ומתן לתורה ולה' יתברך.

(ד)

לפי גודל הפגם שפגם במשא ומתן, כך תהיינה תוצאותיו של המשפט; יש שבא לדין תורה ויוצא זכאי, ויש שבא לדין ויוצא חייב.

(ה)

כשעושה האדם משא ומתן, צריך שתהיה רק חיצוניות המחשבה בתוך המשא ומתן, ופנימיות מחשבתו תהיה קשורה בה' יתברך ובדיני התורה.

(ו)

צריך אמונה במשא ומתן, היינו שישא ויתן באמונה, ויהיה הדיבור דיבור אמת, ולא יעבור על שום הלכה.

תורה רפ

(ז)

משיא ומתן - שמנשאים ומרימים את הדבר שעוסקים בו למקומו ולשורשו, היינו מקשרים אותו לה' יתברך.

(ח)

יש קדושות נפולות בכל דבר, היינו ניצוצות קדושה - ניצוצות מהחכמה האלוקית - ועל ידי המשא ומתן מנשאים אותם למקורם - לקב"ה.

(ט)

עיקר בירור הניצוצות הקדושים מכל דבר, הוא על ידי האמונה שמאמין שהחכמה האלוקית מחיה את כל דבר.

(י)

דרך האמונה לרדת ולשכון ליד הניצוצות הקדושים שנפלו בכל דבר, כי הם נדבקים סביב לאמונה כדי לקבל ממנה תיות, ועל ידי שעושים כל דבר באמונה - מעלים את הנצוצות האלה.

(יא)

על ידי שמקשר מחשבתו אל ה' יתברך ודיני התורה בשעת המשא ומתן, נותן כח לאמונה לברר את הניצוצות הקדושים מן הקליפות ולהעלותם משם ולקשרם לה' יתברך.

(יב)

עבודת התורה היא פנימית יותר מעבודת המשא ומתן, אף שגם המשא ומתן הוא עבודה גדולה בעבודות ה'.

(יג)

על ידי שמקשר האדם את מחשבתו לתורה, על ידי זה מקבלת האמונה (שלו) כח לברר ניצוצות מן הקליפות. (ע"פ ליקוטי הלכות חושי"מ ח"א דיינים ד א)

תורה רפ

(יד)

צריכים לגלות האלקות השוכן בכל דבר ובכל עסק שבעולם - שהוא התורה המלוּבש בכל דבר שבעולם - שמשם עיקר בריאת הדבר וקיומו וחיותו, כי בְּאוֹרֵייתָא בְּרָא קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא (באותיות התורה ברא הקב"ה את העולם - לפרטיו). (ע"פ ליקוטי הלכות חושי"מ ח"א דיינים ד ב)

(טו)

כל עוד שלא מקשרים את החיות שיש בכל דבר אל התורה, אזי החיות בבחינת שבירה, שהוא בחינת אותיות וניצוצות הנפולים משבירת כלים - שאדם הראשון היה צריך לתקנם, ועל ידי חטאו נתקלקלו יותר. (ע"פ ליקוטי הלכות חושי"מ ח"א דיינים ד ב)

(טז)

תיקון המשא ומתן הוא על ידי שלושה בחינות: א: צריך לקשר פנימיות המחשבה אל התורה, ורק חיצוניות המחשבה תהיה במשא ומתן. ב: צריך גם לעשות משא ומתן באמונה - שלא ישנה דיבורו. ג: עצם עשיית המשא ומתן - הוא תיקון. (ע"פ ליקוטי הלכות חושי"מ ח"א דיינים ד ד)

(יז)

ג' התיקונים הנ"ל הם מחשבה, דיבור ומעשה - לקשר מחשבתו אל התורה המלוּבש בזה הדבר, ולהתחזק באמונה יתירה - ולהאמין שהכל מאתו יתברך, ועל ידי זה, מברר הניצוצות על ידי העשייה והעסק. (ע"פ ליקוטי הלכות חושי"מ ח"א דיינים ד ה)

(יח)

על ידי מעשה בראשית שעשה ה' יתברך בכל יום, על ידי זה נתבררו הניצוצות של החכמה משברי כלים - מעלמין חרבין (מעולמות שבורים). (היינו מהחכמה שבמידות שנשברו לאותיות להוות את פרטי הבריאה)

(ע"פ ליקוטי הלכות חושי"מ ח"א דיינים ד ו)

תורה רפא

תורה רפא:

(א)

אפילו אדם פשוט, אם יעיין בספר ויסתכל בעיון באותיות התורה המצטרפות למשפטים, יוכל לראות חדשות ונפלאות, על ידי שאותיות התורה יתחילו להאיר לו ולהצטרף בצירופים חדשים, ויקבל מזה שכל חדש.

(ב)

המעיין בספר, יכול לגלות בספר שלומד גם חידושי תורה ושכלים חדשים שהמחבר עצמו לא כיוון לזה כלל.

(ג)

בשעת הכתיבה מתחברת בתכלית החיבור המחשבה שבמוח עם סוף המעשה שהם אותיות הכתב הנכתבין במעשה הידים, ואין שום פירוד ביניהם, ואחר כך כשנתרחקין ונפרד הכותב מן הדבר הנכתב, אף על פי כן עדיין הם מחוברים כמו בתחילה, כי נשאר המחשבה שבמוח בתוך אותיות הכתב, כי בתוך אותיות הכתב רואין ויודעין מוחו ודעתו, כי הוא מבאר דעתו וחכמתו בתוך הכתב, ועל כן הכתב הוא בבחינת תכלית, שהוא בחינת כולו חד - סוף המעשה ותחילת המחשבה, כי בתוך הכתב נשארין מקושרין לעולם כנ"ל, וכמו שכתב רבינו נ"י, שבתוך הכתב והספר של אדם רואין שם פניו של המחבר, עיין שם. נמצא שבתוך הכתב נשאר פני הכותב, דהיינו חכמתו שמבינין ולומדין מתוך הכתב, ושם הם מקושרין לעולם כנ"ל. וזהו בחינת הארת הכתובה שנותן החתן בכתב, כי הארת בחינת הכתובה הוא כדי שיהיו מקושרין תמיד כנ"ל, וזה בחינת כתב הנ"ל. (ליקוטי הלכות אבה"ז

כתובות א).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רפב

תורה רפב:

ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו (תהלים לז)

(א)

דע, כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, אפילו רשע גמור, כי צריך לחפש ולמצוא בו איזה טוב שבו אינו רשע.

(ב)

מי שלומד זכות על הרשע גם כן נקרא רשע. (ספר המידות - הרחקת רשעים)

(ג)

על ידי שמוצא עוד מעט טוב בחברו ודן אותו לכף זכות, מוציא אותו מהכף חובה שהיה בה - שגרמה לו לעשות רע, ומעלה אותו לכף זכות שתגרום לו לעשות טוב. ואפשר שעל ידי זה יחזור בתשובה.

(ד)

אין מציאות כזו שיהיה אדם שאין בו איזה משהו טוב, כי איך אפשר שלא עשה מימיו איזה מצווה או איזה דבר טוב.

(ה)

כששומעים שאחד מקטרג על ישראל, צריכים השומעים ללמד בפיהם זכות על ישראל, וצריכים לטרוח כדי למצוא זכות. (ספר המידות המתקת דין)

תורה רפב

(ו)

מִי שֶׁמִּלְמַד זְכוֹת עַל יִשְׂרָאֵל זֹכֵה לְעֵלְיָה גְדוּלָה. (ספר המידות התנשאות)

(ז)

אִין מִלְמָדִים זְכוֹת עַל הַמְּסִית. (ספר המידות מריבה)

(ח)

אֶסוּר לְלַמֵּד זְכוֹת עַל זֶה שֶׁעֵבֵר עַל מִשְׁכַּב זְכוֹר. (ספר המידות ניאוף)

(ט)

עֲרִיךְ הָאָדָם לַחֲפֵשׂ וּלְמַצּוֹא גַם בְּעֲצָמוֹ אֶת הַנְּקוּדוֹת הַטּוֹבוֹת שְׁבוּ, וּלְלַקֵּט אוֹתָם וּלְהַדְגִּישׁ אוֹתָם - לְהַתְּחִיל אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה תְּמִיד.

(י)

הַנְּקוּדָה טוֹבָה שֶׁאָדָם מוֹצֵא בְּעֲצָמוֹ - זֶה בַּחֲנִינֵת אֲלֵקוֹת, כְּבִיכּוֹל. כִּי כָל הַטּוֹב מֵאֵתוֹ יִתְבַּרֵךְ. כִּי אֲוִרִייתָא (הַתּוֹרָה) וְיִשְׂרָאֵל וְקוֹב"ה כּוֹלָא חַד (הַכֹּל אֶחָד). נִמְצָא כְּשֵׁישׁ בְּיִשְׂרָאֵל אִיזָה נְקוּדָה טוֹבָה, דְּהֵינּוּ אִיזָה מִצְוָה אוֹ דְּבַר טוֹב. זֶה הַטּוֹב הוּא אֶחָדוֹת גַּמּוֹר עֲמֹר יִתְבַּרֵךְ, כִּי טוֹב ה' לְכָל (תְּהֵלִים קמ"ח), וְכִמּוֹ שֶׁכְּתוּב טַעֲמוֹ וְרָאוּ כִּי טוֹב ה' (שֵׁם ל"ג), כִּי כָל הַטּוֹב שֶׁנִּמְצָא בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ. (ע"פ ליקוטי הלכות השַׁכְּמַת הַבּוֹקֵר א ב)

(יא)

מֹשֶׁה רַבִּינוּ, עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, הִיָּה כּוֹלוֹ טוֹב, לִכֵּן הִיָּה לוֹ כַח תְּמִיד לְמַצּוֹא הַטּוֹב שֶׁבְּכָל אֶחָד, אֲפִילוֹ בְּפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, וּלְלַמֵּד עֲלֵיו זְכוֹת עַל יְדֵי זֶה. (ע"פ

ליקוטי הלכות השַׁכְּמַת הַבּוֹקֵר א ד)

תורה רפב

(יב)

כל אחד, כפי הנקודה טובה שהיתה בו, הביא את נדבת לבו למלאכת המשכן. והמשכן נבנה מכל הטוב שנתברר מכל אחד מישראל. (ע"פ ליקוטי הלכות

השכמת הבוקר א ד)

(יג)

המשכן נבנה מכל הטוב שנתברר מכל אחד מישראל, שזהו בחינת (שמות כ"ה) זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני וכו', שהביא כל אחד ואחד כפי הנקודה טובה שלו. כי זהב וכסף ונחשת ותכלת וכו', הם בחינת הגוונים עילאין (אורות ה') - שהם בחינת הטוב שיש בכל אחד מישראל, שזהו בחינת "ישראל אשר בכך אתפאר" - שהם כלולים מגוונים סגיאין (גדולים), היינו הנקודות טובות שיש בכל אחד מישראל אפילו בהפחותים שבהם - בכל אחד יש נקודה מה שאין בחבירו, והשם יתברך מתפאר בהם. (ע"פ

ליקוטי הלכות השכמת הבוקר א ד)

(יד)

הנקודה הטובה שיש בכל אחד מישראל היא דבוקה תמיד בה' יתברך, והיא מְכַנָּה "יונה". וכשהיא מכוסה ומוסתרת על ידי הרע, אזי - "יונת בחגוי הסלע בסתר המדריגה". (ע"פ ליקוטי הלכות השכמת הבוקר א ז)

(טו)

כשמחפשים ומוצאים את הנקודות הטובות שנמצאות אפילו בפושעי ישראל, מעלים על ידי זה את הקדושה מעמקי עמקי הקליפות, (היינו מעלים את כבודו יתברך), וזה מְכַנָּה העלאת מ"ן - מים נוקבין. (ע"פ ליקוטי הלכות השכמת הבוקר

א ט)

תורה רפב

(טז)

כשמעלים את הטוב מתוך הרע, יש התפארות לה' יתברך מזה. כמו שכתוב בזוהר: "כִּד אֶתָּא יְתְרוֹ כְּדִין אֶסְתְּלִיק ואיתייקר שְׁמָא דְקוּב"ה" (כשבא יתרו [חזותן] משה לעשות תשובה) עלה והתכבד שם ה' (ע"פ ליקוטי הלכות השכמת הבוקר א ד).

(יז)

מ"י שנמצא במדריגה תחתונה, צריך הוא דווקא למצוא זכות בעצמו כדי שלא יפול לגמרי, חס ושלום, ועיקר טהרתו ותשובתו על ידי זה, דייקא. (ע"פ ליקוטי הלכות השכמת הבוקר א יב)

(יח)

מ"י שהוא טהור ונמצא במדריגה גבוהה, כשיחזיק את עצמו רק במדריגת הטוב, בוודאי נפגם על ידי זה, כי יכול לפול לגדלות חס ושלום. לכן "אפילו כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה, היה בעיניך כרשע". (ע"פ ליקוטי הלכות השכמת הבוקר א יב)

(יט)

עיקר התיקון שיהיה בסוף הקץ, יהיה על ידי הצדיקים שידונו את הכל לכף זכות וימצאו נקודות טובות אפילו בפחותים מאוד, ועל ידי זה יבוא משיח. (ע"פ ליקוטי הלכות השכמת הבוקר א יב)

(כ)

אברהם אבינו, ע"ה, רדף אחר המלכים ששבו את לוט כדי להצילו מידם - בשביל הנקודה טובה שמצא בלוט, והנקודה הטובה שמלוט עתידה להוולד רות המואביה שממנה יצא דוד - משיח. (ע"פ ליקוטי הלכות השכמת הבוקר א יג)

(כא)

עיקר הגאולה בכלל, ובפרטיות גאולת הנפש של כל אחד ואחד תלויה בידיעה והשגה זאת: שכאשר מתגברים עליו כוחות הרע ורוצים להפילו

תורה רפב

לגמרי - כאילו אינו שווה לכלום, ואין בו שום טוב, אז דווקא צריך לחפש בעצמו נקודות טובות שיש בו עדיין ולהדגישם לעצמו. (ע"פ ליקוטי הלכות השכמת הבוקר

א טו)

(כב)

הניגון בכלי זמר, הוא על ידי ליקוט הרוח טובה מתוך התערובת שלהרוח טובה והרעה שמעורבבים, היינו ליקוט הצלילים הטובים מתוך הלא טובים.

(כג)

נגינה דקדושה היא גבוה מאוד. ועיקר הניגון נעשה על ידי בירור הטוב מהרע.

(כד)

על ידי שהאדם מלקט את הנקודות הטובות מתוך הרע, על ידי זה נעשים נייגונים. (ליקוטי מוה"ר ח"א נ"ד).

(כה)

כשאדם נופל בדעתו מחמת גשמיותו ומעשיו הרעים - שרואה שהוא רחוק מאוד מן הקדושה באמת, אזי על פי רוב אינו יכול להתפלל ואינו יכול לפתוח פיו מחמת גודל העצבות והכבודות והמרה שחורה שהשתלטו עליו.

(כו)

אף על פי שיודע האדם מגרעותיו, יחפש וידגיש לעצמו את הטוב שבו, ויחיה וישמח את עצמו במעט הטוב שיש בו עדיין - על ידי זה יוכל להתפלל, לזמר ולהודות לה'.

(כז)

רוב בני אדם שרחוקים מה' יתברך, עיקר ריחוקם הוא מחמת מרה שחורה ועצבות, שלא נותנת לו לעשות את מה שהיה יכול לעשות עדיין.

תורה רפב

(כח)

מי שיכול לעשות אלו הניגונים, היינו ללקט את הנקודות הטובות מתוך הרעות שיש בכל אחד מישראל, הוא יכול לעמוד לפני העמוד להיות שליח צבור בתפילה.

(כט)

ה"שליח צבור" נשלח מכל ציבור המתפללים, לעמוד לפני ה' יתברך בתפילה, ולבקש בעדם מה שצריכים.

(ל)

ה"שליח צבור" צריך לבוא עם כל הנקודות טובות שיש בכל אחד משולחיו, ואיתם לעמוד בתפילה לפני ה' יתברך.

(לא)

ה"שליח צבור" צריך שתהיה לו בחינה כזו, שהטוב של כל אחד מהמתפללים יתאווה להכלל בו.

(לב)

דע, שיש בכל דור ודור רועה מבחינת משה רבינו - שהוא רעיא מהימנא (רועה האמונה) - שבונה את המשכן - אמונה בקב"ה - מכל הנקודות טובות שמוצא בכל אחד.

(לג)

כל אחד מצדיקי הדור הם רועה הדור, כי כל אחד מהם יש בו קצת מבחינת משה רבנו. ולפי המשכן שבונה - משכן האמונה - כך יש לו תינוקות שיונקים ממשכן זה.

(לה)

תינוקות של בית רבן מקבלים הבל פיהם שאין בו חטא מהמשכן שבונים הרועים הנ"ל.

תורה רפב-רפג

(לו)

מי שיכול ללקט את הנקודות הטובות שבכל אחד ולעשות ניגונים, הוא יכול לדעת את הבחינה של כל צדיק, היינו איזה תינוקות יונקים ממנו, וכמה הם מקבלים ממנו, וכל הדורות שיצאו מהם עד הסוף.

אומר רבי נתן: תם ונשלם ספר ראשון, תהלה לאל אחרון וראשון.

ואלה מוסיף על הראשונים. ליקוטים חדשים שליקטתי מהחברים - מפיהם ומפי כתבם שלא הובאו בראשונים.

תורה רפג:

(א)

דע, שיש שני צדיקים שהם משורש אחד - בשורשי הנשמות, ואף על פי כן יש ביניהם מחלוקת, וזה מחמת שאחד משנה מידתו שבשורשו, היינו שיש ביניהם איזה שינוי למרות ששניהם מאותו שורש. וזו היתה המחלוקת בין דוד המלך לשאול.

(ב)

יש צדיק הנקרא טוב, שהטוב שבו כלול בתוכו ואינו מגלה טובו ותורתו לאחרים. ויש צדיק מבחינת חסד - שמגלה טובו ותורתו לאחרים.

(ג)

הנה הצדיקים אשר בכל דור ודור כלם קדושים ובתוכם ה', ומדוע אנו רואין בחוש הראות, שיש בהם צדיקים אשר מזגם וטבעם טובה מאד, וטובים המה לכל. ויש אשר הוא צדיק אמת, ואין מזגו וטבעו נוחה עם המון עם, ולפעמים נראה ממנו כעס וקפידה. הנה ידוע שכל צדקת הצדיקים הוא

תורה רפג-רפה

לֹקַח מְאוּר הַתּוֹרָה, כִּי הִיא הַמּוֹרָה דְרָרָה, וּמִמְנָה לְקַחַה צְדָקָתוֹ. וְהִנֵּה הַצְדִּיק אֲשֶׁר הִשְׁיֵג מְאוּר גְּדוֹל מִמְאוּר הַתּוֹרָה, וּמַעֲשָׂיו גַּם כֵּן בְּשׁוּיִם לְפִי הַשְּׂגָתוֹ בַּתּוֹרָה, אֲזִי צְדָקָתוֹ וְתוֹרָתוֹ שְׁנִיָּהֶם מְתִישְׁבִים בְּשׁוֹבָה וְנַחַת, לְפִיכָף דַּעַתוֹ נוֹחָה עִם הַבְּרִיּוֹת. וְהַצְדִּיק אֲשֶׁר אוֹר חֲכָמַת הַתּוֹרָה שֶׁהִשְׁיֵג גְּדֻלָּה מְאֹד מִמַּעֲשָׂיו, אֲזִי הַתּוֹרָה מְרַמַּחַת בּוֹ הָאֵשׁ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַתּוֹרָה, וְאִי אֶפְשָׁר שְׁתַּהַּא דַּעַתוֹ נוֹחָה עִם הַבְּרִיּוֹת, וּמְעוֹרְבַת עִם הַמּוֹן עִם כְּמוֹ הַצְדִּיק הַנִּזְכָּר.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א ק)

תּוֹרָה רַפְדִּי:

(א)

קבע - לשון גזילה, כמו שכתוב: "וקבע את קובעיהם נפש". (משלי כב)

(ב)

כוונת השאלה ששואלים את האדם בעולם הבא: "קבעת עתים לתורה?" (שבת לא). האם גזלת מהזמן שהיית טרוד בעסקיך בשביל התורה.

תּוֹרָה רַפְהָ:

(א)

"טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה". (משלי לא) תיכף שטועמים טעם התורה שטועמים אצל צדיק האמת, שוב לא יכבה בלילה נרה, היינו, אף על פי שאחר כך ימנע ולא יתקרב אל הצדיק, ויהיה רחוק ממנו, אף על פי כן, לעולם תאיר לו אור התורה שטעם אצלו.

תורה רפו

תורה רפו:

(א)

גן עדן, הוא שתי בחינות - גן ועדן, היינו חכמה עילאה (עליונה) וחכמה תתאה (תחתונה).

(ב)

עיקר תענוג גן עדן, הוא השגת חכמת האלקות - חכמה עילאה וחכמה תתאה.

(ג)

כדי לזכות לחכמה עילאה וחכמה תתאה, צריך לעבור דרך שערי גן עדן.

(ד)

שערי גן עדן גנוזים בארץ, כמו שכתוב: (איכה ב) "טבעו בארץ שעריה". וצריך להיות מושל ובעל הבית בארץ כדי שיוכל להקים את השערים הטבועים בארץ.

(ה)

על ידי למוד פוסקים זוכים להיות מושל ובעל הבית בארץ - שיוכל להעלות ולגלות את שערי גן עדן. (עד כאן)

אמר מוהרנ"ת: ברוך הנותן ליעף כח ולאין אונים, אשר עד כה עזרנו ברחמיו העצומים להתחיל ולגמור דבריו הראשונים אשר הובאו בכרך הנורא הזה ספר ליקוטי מוהר"ן (קמא).

חזק חזק ונתחזק!

השבח לאל תם ונשלם "על רגל אחת" - חלק ב', על ליקוטי מוהר"ן
קמא.

א"ה: השבח לאל סיימתי עריכת חלק ב' והכנתו לדפוס, פה עמנואל יום
ב', ג' טבת תשפ"ב. יהי רצון מלפניך אבינו שבשמים שנוכה לערוך את
"על רגל אחת" שעל ליקוטי מוהר"ן תניינא להדפיסו ולהפיצו
בישראל, לגלות אלקותך בעולם.

